Armas Äikiä

”KOLMAS TIE”?

KANSANKULTTUURI OY

'KOLMAS TIE'

ARMAS ÄIKIÄ

“KOLMAS TIE“

KANSANKULTTUURI OY

Helsinki 1948 Laatupaino Oy

JOHDANTO.

Toisen maailmansodan seurauksena ei ollut, niinkuin monet olivat toivoneet, voittajakansojen sovinnollinen yhteistyö, joka olisi taannut rauhallisen kehityksen näköalat kaikille kansoille, niin voittajille kuin voitetuillekin. Pintapuolisinkin tarkkailija huomaa nykyisin helposti, että maailma on jakautunut kahteen vastakkaiseen leiriin, jotka käyvät taistelua vaikutusvallasta sekä kunkin maan sisäpoliittisella näyttämöllä että kansainvälisellä areenalla.

Yhtäällä on imperialistinen, demokratianvastainen leiri, jota johtaa maailmanherruutta tavoitteleva Amerikan Yhdysvallat. Tämä kapitalistisen maailman mahtavin valtio osallistui toiseen maailmansotaan Yhdistyneiden Kansakuntien aseistajana. Ollen syrjässä varsinaiselta sotanäyttämöltä se pystyi kohottamaan tuotantoaan aikana, jolloin Euroopan tärkeimmät maat olivat sotakenttinä ja hävityksen kohteina. Yhdessä Englannin imperialistien kanssa Amerikan Yhdysvaltojen monopoolikapitalistit asettivat jo sodan aikana päämääräkseen oman valtansa pystyttämisen Saksaan ja sen alistamiin maihin. Sodan jälkeen on käynyt yhä selvemmäksi, että amerikkalainen imperialismi ei pyri vähempään kuin maailmanherruuteen. Se pyrkii levittämään amerikkalaisten rotuylemmyyttä saarnaavaa Trumanin oppia kaikkialle maailmaan ja saattamaan Marshall-suunnitelmansa avulla Euroopan maat taloudelliseen valtaansa voidakseen sitten ohjata niiden politiikkaakin Yhdysvaltojen kapitalistipiirien etujen mukaisesti. Sodanlietsonta Neuvostoliittoa ja Itä-Euroopan kansandemo-

kraattisia maita vastaan liittyy kiinteänä osana tähän imperialistiseen politiikkaan, koska kapitalistisen maailman mahtimiehet toivovat voivansa selviytyä taloudellisista vaikeuksistaan sodan avulla. Siten imperialistisen leirin lähimmät näköalat ovat talouspulat, kansanjoukkojen taloudellisen aseman kurjistaminen ja sotaseikkailut.

Toisaalla on imperialisminvastainen, demokraattinen leiri, jota johtaa sosialistinen Neuvostoliitto ja johon kuuluvat Itä-Euroopan kansandemokraattiset maat, Jugoslavia, Bulgaria, Romania, Puola, Unkari, Tshekkoslovakia ja Albania. Sen lisäksi demokraattinen leiri saa kannatusta taantumusleiriin kuuluvien maiden demokraattisilta voimilta, joiden johdossa ovat kommunistiset puolueet. Erityisesti Ranskassa ja Italiassa kommunististen puolueiden vaikutusvalta on suuri, ja sitäpaitsi Italiassa myös sosialistinen puolue on läheisessä yhteistyössä kommunistien kanssa taistellen laajan kansanrintaman puitteissa imperialismia vastaan. Demokraattinen leiri tunnustaa kaikille kansoille oikeuden itsenäiseen olemassaoloon ja vastustaa amerikkalaisen imperialismin puuttumista muiden maiden sisäisiin asioihin. Siten imperialisminvastaiseen leiriin kuuluvat maat suojelevat itsenäisyyttään ja vapauttaan kuin silmäteräänsä ja pyrkivät kehittämään sekä poliittista että taloudellista demokratiaansa entistä laajemmaksi. Sosialistinen Neuvosoliitto ja Itä-Euroopan kansandemokraattiset maat kohottavat talouselämäänsä suunnitelmallisuuden pohjalla. Ne ovat saavuttaneet jo sodanedellisen tuotantotason ja kehittyvät nopeasti taloudellista kukoistusta kohden.

Nämä ovat ne kaksi tietä, joista maailman kansat saavat valita sodanjälkeisessä maailmassa. Toinen on imperialismin, kapitalistisen diktatuurin, taloudellisen sekasorron ja sodan tie. Toinen on imperialisminvastaisen taistelun, kansanvallan, taloudellisen kukoistuksen ja rauhan tie.

Mutta viime aikoina eri maiden oikeistososialidemokraatit ovat esittäneet sellaisen väitteen, että näiden kahden tien

lisäksi olisi olemassa vielä jokin "kolmas tie", joka johtaa kulkijansa sosialidemokraattiseen ihanneyhteiskuntaan, "demokraattiseen sosialismiin". Suomenkin sosdem puolueen johto on jo ehtinyt suositella tätä kuviteltua "kolmatta tietä" maamme työväelle ja pienviljelijöille. Vuoden 1947 puolivälissä julkaistu kirjanen "Sosialidemokratian tie" on esittänyt tavallaan suomalaisen "demokraattisen sosialismin" ohjelman. Vuoden 1948 alkajaisiksi julkaisemassaan loppiaisjulistuksessa sosdem. puoluetoimikunta taas väitti, että tähän "demokraattiseen sosialismiin" johtaa juuri se "kolmas tie", jota myöten kansainvälinen sosialidemokratia on kulkenut jo vuosikymmeniä päätyen aina kuitenkin vain vanhaan ja nykyisin jo pahasti mätänevään kapitalismiin. Tätä viimemainittua seikkaa sosdem. puolueen johto ei tosin maininnut "kolmannesta tiestä" puhuessaan, mutta se on niin oleellinen kohta koko sosialidemokratian historiassa, että se on otettava huomioon "kolmatta tietä" koskevissa kysymyksissä.

Tämän kirjan tekijä onkin ottanut tehtäväkseen osoittaa kansainvälisen ja erityisesti suomalaisen sosialidemokratian historian valossa, millaista on se "demokraattinen sosialismi", johon paljon puheenaihetta antanut "kolmas tie" on johtanut ja mihin se edelleen johtaa, elleivät sen kulkijat järkiinny ja käänny Itä-Euroopan ja Italian sosialidemokraattien tavoin pois tältä kuvitellulta "kolmannelta tieltä".

Lyhyesti sanoen tämän kirjan tekijän tarkoituksena on todistaa oikeaksi se väite, jonka Unkarin sosialidemokraattisen puolueen johtaja Arpad Szakaszits esitti puolueensa edustajakokouksessa tämän vuoden tammikuun 8. päivänä seuraavin sanoin:

"Rauhanystäväin ja sodanlietsojain leirin välillä ei ole mitään kolmatta tietä, kuten esimerkiksi ranskalaiset sosialidemokraatit kuvittelevat. Kolmas tie johtaa suoraan kapitalistiseen taantumukseen."

Helsingissä, v. 1948.

Tekijä.

I. Sosialidemokratian »kolmas tie» — kapitalismiin.

TEOREETTISTA VÄITTELYÄ SOSIALISMIIN SIIRTYMISESTÄ.

Ensimmäisen maailmansodan aikana tapahtuneen työväenliikkeen hajaannuksen jälkeen niin Suomessa kuin muissakin maissa on käyty kiihkeää teoreettista väittelyä siitä, mikä tie johtaa sosialismiin. Jos ei oteta huomioon pienten lahkokuntien polkuja, niin valittavana on ollut vain kaksi tietä: sosialidemokratian tie ja kommunismin tie. Teoreettisessa väittelyssä ensinmainittua ovat suositelleet sellaiset kansainväliset kuuluisuudet kuin Karl Kautsky, Leon Blum, Vandervelde ja Väinö Tanner. Jälkimmäistä tietä taas ovat puolustaneet marxilaisen sosialismin suurimmat kehittäjät Lenin ja Stalin sekä sen lisäksi Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Dimitrov, Cachin, Thorez, Pollit, Togliatti ja — jos Suomeakaan ei unohdeta — O. W. Kuusinen.

Leninin ja Kautskyn paikka sosialismin historiassa.

Perustava väittely käytiin kuitenkin Leninin ja Kautskyn välillä. Molemmat ovat kirjoittaneet toistensa edustamia ajatuksia vastaan kokonaisia teoksia, joista ainakin osa on käännetty suomeksikin. Kansainvälistä kommunismia ja kansainvälistä sosialidemokratiaa ei voida ajatella ilman näitä miehiä, jotka molemmat alottivat teoreettisen uransa Marxin ja

Engelsin teosten ja toiminnan tutkimisesta. Tosin Leniniä ja Kautskya ei voida rinnastaa toisiinsa historiallisen merkityksensä puolesta, sillä edellinen oli sekä ajattelijana että toiminnan miehenä vuosituhansien yli näkyvä jättiläinen, joka ei ole jättänyt jälkipolville ainoastaan 40 osaa käsittäviä koottuja teoksiaan, vaan myös maailman ensimmäisen sosialistisen valtion, Neuvostoliiton, kun taas jälkimmäinen oli sekä ajattelijana että toiminnan miehenä kääpiö, joka lupasi kannattajilleen sellaista, mitä ei voinut toteuttaa ja senvuoksi jätti jälkipolville vain kirjalliset tuotteensa — unohdettaviksi. Vaikka Karl Kautsky oli nykyisen sosialidemokratian tiennäyttäjä, niin hänen kirjoitelmansa ovat jo tänään osoittautuneet siinä määrin vastakkaisiksi historialliselle kehitykselle, että kansainvälinen sosialidemokratia vain harvoin vetoaa tähän oppi-isäänsä, aivankuin häveten hänen muistoaankin. Mutta siitä huolimatta Karl Kautsky on huomattavin niistä teoreetikoista, joita sosialidemokratia nosti Leniniä vastaan. Ja puhuttaessa nimenomaan nykyaikaisen sosialidemokratian tiestä Karl Kautskya ei voida unohtaa.

Bernsteinin ja Kautskyn »demokraattinen sosialismi».

Jo viime vuosisadan lopulla saksalainen Eduard Bernstein oli kirjassaan Sosialismin edellytykset koettanut todistaa Karl Marxin opin kapitalismista sosialismiin siirtymisen edellytyksistä virheelliseksi. Bernstein kuvasi teoksessaan kapitalismin kehitystä yksipuolisesti. Tarkoitustaan varten valitsemiensa vajavaisten tilastotietojen perusteella hän teki johtopäätöksen, että Marxin käsitykset kapitalistisesta kasautumisesta, luokkataistelun kärjistymisestä ja sosialistisen vallankumouksen väistämättömyydestä olivat muka virheellisiä. Kapitalismista voitiin Bernsteinin mielestä siirtyä sosialismiin yksinomaan "rauhallista", "demokraattista" tietä, vähitellen tapahtuvien uudistusten avulla.

Sen ajan huomattavimmat sosialidemokraattiset johtohenkilöt esiintyivät jyrkästi tätä Bernsteinin esittämää marxilaisuuden perusväittämien "tarkistusta", revisionismia, vastaan. Nuori Karl Kautsky oli silloin kiivaimpia Bernsteinin kukistajia. Venäläinen Plehanov, joka myös myöhemmin esiintyi sosialistista vallankumousta vastaan, tuomitsi siinä vaiheessa Bernsteinin opin puolustaen kansainvälisen sosialidemokratian vallankumouksellista linjaa. Vasta ensimmäisen maailmansodan edellä ja erityisesti sen puhjetessa, jolloin kaikkien maiden sosialidemokratian viralliset edustajat, Venäjän bolshevikkeja lukuunottamatta, asettuivat kannattamaan oman maansa porvaristoa sen imperialistisessa sodassa, Bernsteinin linja pääsi voitolle kaikkialla muualla paitsi Venäjällä. Siellä bolshevikit Leninin ja Stalinin johtamina nousivat taisteluun sosialismin asian kavaltaneita menshevikkejä vastaan ja johtivat Venäjän vuonna 1917 maliskuussa tapahtuneesta porvarillisesta vallankumouksesta marraskuun 7. päivänä tapahtuneeseen (vanhan ajanlaskun mukaisesti nimitettyyn) lokakuun sosialistiseen vallankumoukseen. Tämän vallankumouksen seurauksena syntyi maailman ensimmäinen sosialistinen valtio, joka nykyisin tunnetaan Neuvostoliiton nimellä.

Karl Kautsky siirtyi jo ensimmäisen maailmansodan aikana tosiasiallisesti Bernsteinin kannalle kapitalismista sosialismiin siirtymistä koskevassa kysymyksessä. Tuomiten Leninin puolustaman vallankumouksellisen tien ja käyden vimmattua taistelua Venäjän sosialistista vallankumousta vastaan Karl Kautsky kannatti Saksan porvarillista vallankumousta ja sen synnyttämää Weimarin tasavaltaa kapitalismista sosialismiin siirtymisen muotona. Karl Kautsky yritti leimata epädemokraattiseksi Leninin edustaman proletariaatin diktatuurin, joka Leninin käsityksen mukaan merkitsi porvarillista demokratiaa laajempaa kansandemokratiaa. Puolustaessaan omaa kantaansa Kautsky nimitti sitä "demokraattiseksi sosialismiksi". Vielä 20-luvun puolivälissä, jolloin Lenin näki selvästi Weimarin tasavallan joutuneen porvarillisen vastavallankumouksen temmellyskentäksi, Kautsky pani kaiken toi-

vonsa tähän Weimarin tasavaltaan luullen sitä sosialismin auringonnousuksi. Hän kirjoitti:

> ”Ken puhuu vielä nykyään Saksassa väkivaltaisesta vallankumouksesta ja vallankumouksen uudistamisesta siinä mielessä, vaikkakin hän tällä hetkellä luopuu mellakoimisesta, hän muistuttaa miestä, joka, koska hän täydellä oikeudella kello 3 aikaan aamulla julisti tulevaa auringonnousua, nyt luulee olevansa periaatteittensa mukaan velvollinen myös vielä puolenpäivän aikana julistamaan sitä samaa.” (Karl Kautsky: Proletariaatin vallankumous, suomennos, sivut 29—30.)

Nyt ei tarvitse tuhlata montaa sanaa sen seikan todistamiseksi, että Lenin oli oikeassa ja Karl Kautsky väärässä. Weimarin tasavalta ei kehittynyt sosialistiseksi auringonmaaksi. Se oli porvarillisen demokratian auringonlaskun maa, jossa vielä Karl Kautskyn eläessä pääsi valtaan sosialismin pahin vihollinen Adolf Hitler. Se oli juuri Leninin perustaman sosialistisen valtion sankarillinen armeija, joka toisen maailmansodan loppuvaiheessa v. 1945, saapui Berliiniin, kukisti tuon kaikkien aikojen julmimman hirmuvallan ja antoi Saksan kansalle uuden tilaisuuden päästä historiallisen edistyksen tielle.

Kautsky oli tällöin ehtinyt kuolla, joten hän ei päässyt näkemään, miten sosialismi voitti fasismin, joka sitä ennen oli voittanut Saksan ”demokraattisen sosialismin”. Karl Kautsky ei ehtinyt näkemään, miten Leninin perustaman sosialistisen valtion maailmanhistoriallinen voitto fasismista avasi monille Itä-Euroopan maille sosialismiin johtavan demokraattisen kehityksen tien, luonnollisesti Neuvostoliitossa vallitsevan proletariaatin diktatuurin, aikakautemme kehittyneimmän demokratian muodon, sosialistisen demokratian mahtavien asevoimien suojeluksessa. Karl Kautsky ei ennättänyt nähdä kaikkea tätä, sillä hän kuoli suurimman unelmansa, Weimarin tasavallan raunioilla, aivankuin todistaakseen kuolemallaan, että

”demokraattiseksi sosialismiksi” nimitetty sosialidemokratian tie ei voi johtaa sosialismiin, kun sitä vastoin kommunismin tie, Marxin ja Leninin tie, on jo johtanut siihen kuudennella osalla maapalloa, Neuvostoliitossa, ja avannut sosialismiin johtavan kehitystien monille muillekin maille.

Karl Kautsky – porvarillinen liberaali.

Nähden selvästi, että Karl Kautsky oli hyljännyt marxilaisen sosialismin teoreettiset perusteet, Lenin ei enää vuodesta 1914 lähtien pitänyt Kautskya sosialistina, vaan porvarillisena liberaalina. Leninin mielestä Karl Kautsky koetti mukauttaa Marxin ja Engelsin oppeja porvarillisen liberalismin henkeen kieltäen sen, mikä marxilaisuudessa oli vallankumouksellista ja hyväksyen sen vain sikäli, mikäli se turvautui parlamentaariseen toimintaan. Vuonna 1915 Genevessä ilmestyneessä kirjasessaan Lenin vertasi Kautskya venäläiseen liberaaliin Struveen ja saksalaiseen liberaaliin Brentanoon. Vuonna 1918 ilmestyneessä Luopio Kautskyssa Lenin todistaa, ”miten Kautsky muutti Marxin tusinaliberaaliksi”, mikä merkitsee sitä, että Kautsky

> ”itse on vajonnut samalle tasolle kuin liberaali, joka lörpöttelee latteita fraaseja ’puhtaasta demokratiasta’ kaunistellen ja hämäten porvarillisen demokratian luokkasisällön...”

Tämä Leninin lausunto luonnehtii sattuvasti Karl Kautskya, joka Bernsteinin ohella muovaili nykyaikaisen sosialidemokratian teoreettiset perusteet. Kun Lenin selitti, että kapitalismista sosialismiin siirtyminen voi tapahtua vain siten kuin Marx ja Engels olivat esittäneet, proletariaatin diktatuurin eli porvarillista demokratiaa laajemman demokratian muodon, proletaarisen demokratian kautta, niin Karl Kautsky selitti vastustavansa tätä kehitystietä, koska se sulkee kapitalistisen vähemmistön pois demokratian piiristä. Kautsky esitti sen tilalle ”demokraattisen sosialismin” iskulauseen vaatien demokratiaa kaikille, myös kapitalistiselle vähemmistölle. Kautsky salasi

sen, että porvarillinen demokratia on olemukseltaan porvariston diktatuuria työtätekevää kansaa, siis väestön valtavaa enemmistöä kohtaan. Hän salasi sen, että proletariaatin diktatuuri on kansan valtavan enemmistön, työläisten ja työtätekevien talonpoikien kansanvaltaista vallankäyttöä, diktatuuria harvalukuista kapitalistista vähemmistöä kohtaan, mutta laajaa, myös taloudelliselle alalle ulottuvaa kansandemokratiaa. Siten hän puolustaessaan "demokraattista sosialismia" joutui pakostakin puolustamaan vain tavallista porvarillista demokratiaa ja sen diktatuuria työtätekeviä luokkia, kansanenemmistöä vastaan.

Karl Kautsky ei kuitenkaan tunnustanut, että hän olisi ollut porvarillisen liberalismin perinnön vaalija. Hän väitti kivenkovaan olevansa marxilainen sosialisti.

Pojastahan »demokraattisen sosialistin» polvi muuttuu.

Mutta historia on armoton. Karl Kautsky oli siittänyt pojan, jolle hän jostakin syystä, kenties kunnioituksesta skolastiikkaa kohtaan, oli antanut nimeksi Benedikt. Tämä poika, joka Hitlerin keskitysleirin kurjuudessa lienee unohtanut, miten epätoivoisesti hänen isänsä liberaalisesta ajattelustaan huolimatta koetti näyttää sosialistilta, on nyt tullut Leninin avuksi todistamaan, että se sosialidemokratia, joka kunnioittaa oppi-isänään Karl Kautskya, on olemukseltaan porvarillista liberalismia. Eräässä kirjoituksessaan, jonka Varjosen ja Leskisen aikakauslehti on julkaissut suomeksikin, Kautsky nuorempi, nimeltään Benedikt, julistaa:

> "Me, jotka nimitämme itseämme demokraattisiksi sosialisteiksi, emme koskaan ole pyrkineet sosialismiin itsetarkoituksesta, ei suunnitelmien laatimisen ja organisoimisen halusta, ei edes suurempien rikkauksien takia, vaan yksityisen ihmisen persoonan takia, taataksemme hänelle henkilökohtaisen vapauden, mahdollisuuden täysin kehittää kykyjään ja olemassaolonsa varmuuden. — Tämän ihanteen olemme saaneet liberalismilta, ja sikäli elää liberalismi edelleen sosialismissa. Nykyään meillä on aihetta enemmän kuin milloinkaan asettaa tämä ihanne etualalle." (Sosialistinen aikakauslehti, N:o 2 v. 1946, Benedikt Kautskyn kirjoitus *Liberalismin renesanssi?*, sivu 40.)

Sanotaan, että pojastahan polvi muuttuu. Benedikt Kautsky on rehellisempi kuin Karl Kautsky. Mainitsematta tosin Leniniä hän tunnustaa tämän olleen oikeassa. Hän tunnustaa, että virallinen sosialidemokratia asettaa sosialistisen ihanteen tilalle porvarillisen liberalismin ihanteen.

Mutta siitä huolimatta, että tämä ihanne on lainattu liberaaliselta porvaristolta, se ei ole nykyisin etualalla vain Kautskyn pojan teoreettisessa lastenkamarissa. Se on etualalla kaikkien sosialidemokraattisten puolueiden ohjelmissa, lukuunottamatta Itä-Euroopan ja Italian sosdem puolueita. Sitä saarnaavat Englannissa Morrison ja Laski, Ranskassa Leon Blum, Saksassa Schumacher ja Suomessa Unto Varjonen.

»Demokraattinen sosialismi» Suomessa.

Todellisessa demokratiassa, jonka Varjonen julkaisi vuonna 1945, ei tosin käytetty "demokraattisen sosialismin" iskulausetta, mutta sen erästä peruskäsitettä, porvarillisen liberalismin asevarastosta Hitlerin *Mein Kampfiin* siirtynyttä "yksilön vapautta", siinä esiteltiin kaiken demokraattisen vapauskäsityksen sisältönä. Sitävastoin kansanjoukkoja, joilta "demokraattisen sosialismin" kutsumuksena on suojella kapitalistiyksilöitä, tuossa kirjassa kohdeltiin sellaisella ylenkatseella, että sitä voi jo hyvällä syyllä nimittää yksilön vihaksi "massoja" kohtaan.

Sosialidemokratian tien tekijät lienevät kuitenkin huomanneet Varjosen teoksen puutteeksi juuri sen, ettei siinä esitetä "demokraattista sosialismia" iskulauseena, ja siksi he ovat kaivaneet sen esiin vuonna 1933 hyväksytystä sosdem. puolueen talouspoliittisesta ohjelmasta. Sosdem. puoluetoimisto lainaa tuosta vanhentuneesta ohjelmastaan seuraavan kohdan:

"Työtätekevien luokkien valtiollisen vaikutusvallan kestävä lujittaminen on meidän maassamme kuitenkin mahdollinen vain säilyttämällä valtiollinen demokratia ja sitä laajentamalla ja kehittämällä. Vain demokraattisin keinoin voi Suomen työtätekevä luokka maamme talouselämän sosialistisia muotoja kohti.*) Senvuoksi sopiikin Suomen sosialidemokratian tunnuslauseeksi: "demokraattista tietä demokraattiseen sosialismiin." (Sosialidemokratian tie, sivu 28.)

Jos nyt pidetään mielessä, millaisissa oloissa tämä iskulause on hyväksytty, niin suomalaisen "demokraattisen sosialismin" koko irvokas sisältö on siinä tiivistetty muutamaan lauseeseen.

Vuosi 1933 oli kansamme historian synkimpiä vuosia siinä mielessä, että valtiollisesta demokratiasta ei ollut silloin jäljellä oikeastaan hajuakaan. Maan hallitus oli Lapuan fasistiliikettä iskunyrkkinään käyttäen lakkauttanut kaikki vasemmistolaisen työväenliikkeen julkiset järjestöt ammatillisia, raittius- ja lastenjärjestöjä myöten. Kokonainen eduskuntaryhmä oli vuonna 1930 viety vankilaan ja sen tilalle oli terrorivaaleissa valittu silloiselle taantumusjärjestelmälle totalitäärisesti uskollisia tyyppejä. Maata hallitsi pääministerinä Hitlerin ihailija, herra Kivimäki, joka sittemmin kohosikin oivallisen matelemisensa ansiosta Hitlerin kotkanritariksi! Mutta Väinö Tannerin sosdem puolue kannatti tämän Kivimäen terrorihallitusta, joka kielsi sosialidemokraateiltakin punaisen lipun käytön, ja tämä ainakin fasismia vastaan taistelematon sosialidemokratia hyväksyi ohjelman, jossa se suositteli silloin vallinneen "valtiollisen demokratian säilyttämistä". Irvokkaampaa "demokraattista sosialismia" olisi silloin tuskin kukaan voinut keksiä.

Mutta ohjelmassahan vaaditaan myös silloin vallinneen valtiollisen demokratian laajentamista ja kehittämistä". Nyt on sekin tunnettua, mihin suuntaan sitä "laajennettiin ja kehitettiin". Muutaman vuoden jälkeen se jo käsitti suomalaisen fasistipuolueen, IKL:n, jonka edustajien kanssa sosialidemokraattiset ministerit olivat samassa sotahallituksessa. Kenties samoihin aikoihin pohjois-Suomen miehittäneet natsijoukotkin olisi luettava tuon "laajennetun ja kehitetyn demokratian" piiriin. Suomalaisen "demokraattisen sosialismin" kehitystie ei siis ollut sen parempi kuin saksalaisenkaan. Molemmat ne johtivat fasismiin.

*) Lauseessa on ilmeisesti painovirhe. Siitä puuttunee sana "kulkea" tai jokin muu sitä vastaava sana.

Sitä inhoittavammalta tuntuukin nyt nähdä, miten sosdem puoluetoimisto verhoaa jälleen tätä maamme työväenluokalle niin ohdakkeiseksi ja tuskalliseksi osoittautunutta tietä ylistysten silkkimatoilla ja suosittelee sitä ainoana oikeana sosialismiin johtavana tienä. Ymmärtääksemme tämän tien vaarallisuuden ei nyt tarvitse muuta kuin kuvitella hetkisen, miltä sosialistisen työväenliikkeen mahdollisuudet maassamme näyttäisivät, jos neuvostoarmeijat eivät olisi tulleet sitä toista tietä myöten kansamme avuksi ja karkoittaneet täältä tämän suomalaisen „demokraattisen sosialismin" saksalaisia suojelijoita. Siinä tapauksessa ei nyt olisi edes sosdem puoluetoimiston herroilla ollut tilaisuutta julkaista kirjapahastaan. Sen asemesta levitettäisiin vain Hitlerin Mein Kampfia ja muuta senlaatuista kirjallisuuta. Siis sekin kummallinen tilanne, että tuota "demokraattisen sosialismin" ohjelmaa voidaan jälleen painattaa entisine painovirheineenkin, on mahdollista vain siksi, että leniniläinen tie sosialismiin on oikea ja perillevievä. Se on jo ilkeää historian ivaa, mutta tuskinpa tuon "demokraattisen sosialismin" saarnamiehet sitä huomaavat.

Sillä "demokraattisten sosialistien" polvi ei ole muuttunut pojastakaan muuten kuin siinä suhteessa, että pojat ovat isiään julkeampia ja lainaavat käsityksiään "yksilön vapaudesta" itseltään Hitleriltäkin eivätkä ainoastaan porvarillisilta liberaaleilta. Yleensä he ovat isiensä kaltaisia ja lähtevät tänään mielellään tarpomaan isiensä polkua uudelleen ottamatta minkäänlaista oppia historiallisesta kokemuksesta.

»Demokraattisen sosialismin» antamia kokemuksia

Niinkuin edellä on osoitettu, "demokraattinen sosialismi" on ainakin Saksassa johtanut hitleriläiseen hirmujärjestelmään. Muualla Euroopassa se johti kokonaisia valtakuntia tämän Hitler-Saksan orjuuteen. Suomessa se vei Rydin ja Mannerheimin puolifasistiseen terrorijärjestelmään ja liittosuhteeseen Hitlerin kanssa. Sellaisten kokemusten luulisi pelottavan tämän ihanteen piintyneimpiäkin kannattajia. Jokaisen sosialistin luulisi jo tähänastisen kokemuksen perusteella sanovan, että tätä kokeilua ei enää kaivata. Joidenkin kulutustarvikkeiden pienet hinnankorotukset voitaisiin vielä hyväksyä pakkotilanteessa, mutta tällaista "demokraattisen sosialismin" tavaraa on ostettu kylliksi. Jo riittää!

Paatuneimmat "demokraattisen sosialismin" saarnaajat voivat tähän huomauttaa, että on olemassa maita, joissa "demokraattinen sosialismi" ei ole johtanut niin kurjiin tuloksiin. Englannin Labour-puolue kannattaa "demokraattista sosialismia" ja yrittää nyt toteuttaa sitä Englannissa. Myös Ruotsin sosialidemokratia istuu maansa hallituksessa tämän "demokraattisen sosialismin" toteuttamiseksi. Samoin liike on käynnissä Uudessa Seelannissa ja vielä jossakin muualla. Toivo siis elää, joskin kituen.

Tosiasiat eivät kuitenkaan ole näissäkään maissa "demokraattiselle sosialismille" rohkaisevia. Sosdem puoluetoimiston kirjasessa tähdennetään Englannin hallituksen harjoittaman kansallistamispolitiikan merkitystä. Mutta tuon kirjasen julkaisemishetkestä on jo kulunut aikaa lähes vuoden verran, ja Englannin hallituksen taloudelliset asiat ovat tällä välin ehtineet mennä melko huonoon kuntoon. Siellä on kansallistettu vain hiiliteollisuus ja Englannin pankki, eli noin 20 % maan teollisuudesta. Tämä kansallistaminen on suoritettu siten, että hiilikaivosten entisistä omistajista on tehty valtion elättejä. He saavat kansallistetusta teollisuudesta 11 prosentin voitto-osinkoja, mitä he tuskin olisivat saaneet, jos kansallistamista ei olisi suoritettu. Englannin kivihiiliteollisuuden tekninen taso oli näet niin takapajuinen, että se ei pystynyt lainkaan kilpailemaan muiden maiden teollisuuksien kanssa. Kapitalistit, joiden hallussa on 80 % maan teollisuudesta ovat tosiasiallisesti jääneet maan herroiksi. Ratkaiseva valta tuotannossa on siis jäänyt kapitalismille, ja sen seurauksena Englannissa on alkanut kapitalistiselle taloudelle luonteenomainen talouspula, joka on tuntematon sosialistisessa suunnitelmataloudessa. Ainoa pelastuskeino tässä tilanteessa olisi kapitalistien vastarinnan murtaminen ja kansallistamisen ulottaminen ratkaiseville tuotantoaloille. Mutta Englannin hallitus on Yhdysvaltojen rahamiespiirien painostuksesta luopunut kansallistamisesta siinä laajuudessa kuin sitä oli alunperin suunniteltu. Täten vieraan maan taholta tuleva diktatuuripaine estää "demokraattisen sosialismin" toteuttamista Englannissa. Kapitalistien kanssa harjoitettu yhteistyö on pakottanut Englannin hallituksen mm. työvoiman pakkosiirtoihin ja muihin taloudellisiin järjestelytoimenpiteisiin, joita se itse on aikaisemmin moittinut diktatoorisiksi ja joiden seurauksena on oman kansan elintason aleneminen. On selvää, että maan kapitalistiluokka käyttää tilaisuutta hyväkseen kiihoittaakseen väestöä koko kansallistamispolitiikkaa vastaan. Churchill kiljuu täysin keuhkoin "sosialistisesta orjajärjestelmästä" ja Attleen hallituksen "totalitäärisistä" pyrkimyksistä.

Siten Englannissa on nyt toteutunut se, minkä Venäjän bolshevikit tiesivät totuudeksi jo 30 vuotta sitten. Tämä totuus on sellainen, että sosialismia ei voida toteuttaa yhteisymmärryksessä kapitalistien kanssa. Jokainen vakava askel talouden siirtämiseksi kapitalismin raiteilta sosialismin raiteille kohtaa ankaraa vastarintaa suurpääoman herrojen taholta. Samoinkuin Venäjän kapitalistit kirkuivat aikoinaan bolshevikkien diktatuurista, samoin Englannin kapitalistit kirkuvat nyt työväenpuolueen diktatuuripyrkimyksistä, vaikka tämän kansallistamispolitiikka ei mitenkään uhkaa kapitalismin asemia. Englannin työväenpuolue saa nyt havainto-opetusta siitä, että "demokraattinen sosialismi" Kautskyn esittämässä puhtaassa

muodossaan ei ole mahdollista muuten kuin todellisesta elämästä irrallaan olevassa teoriassa. Käytännössä sosialismiin siirtyminen merkitsee aina kansan etujen ja kapitalistiluokan etujen yhteentörmäystä. Kapitalistit käsittävät sen diktatuuriksi heitä kohtaan.

Sillä jokaisessa sellaisessa suurteollisuuden kansallistamisessa, jonka tuloksena jokin kansakunta ottaa askeleen sosialismia kohden, kapitalistilta otetaan pois oikeus ja vapaus harjoittaa elinkeinoa toista ihmistä riistämällä. Kapitalisti on tottunut siihen, että hän on vapaa yksilö, jolla on oikeus panna tuhansia, jopa kymmeniätuhansia ihmisiä palkka-orjuuden kahleisiin, luomaan hänelle rikkauksia, puristamaan omasta työstään hänelle lisäarvoa, hankkimaan hänelle voittoja. Tehtaiden ottaminen valtion, kansakunnan haltuun, riistää kapitalistilta tämän muiden ihmisten työvoiman riistämisoikeuden. Mutta sehän on diktatuuria! Siten rajoitetaan yksilön vapautta, joka ei ole ainoastaan "demokraattisten sosialistien" ihanteena, ei ainoastaan Benedikt Kautskyn ja Unto Varjosen ihanteena, vaan myös jokaisen kapitalistin, niin myös Winston Churchillin ihanteena!

»Demokraattinen vapaus» ja sosialistinen vapaus

Mutta sosdem puoluetoimisto tekee sentään eron yksilön vapaudelle ja kapitalistin vapaudelle. Sen on pakko tehdä se, sillä kuten se tarkkanäköisesti huomauttaa,

> "erityisesti porvarillisella taholla on pukeuduttu demokraattisen vapauden kaapuun ja selitetty, että kaikki sosialistiset suuntaukset loppujen lopuksi johtavat kaiken vapauden häviöön".

Arvosteltuaan monissa yhteyksissä kommunisteja juuri tältä porvarilliselta kannalta sama puoluetoimisto kauhistuu äkkiä sitä tosiasiaa, että porvarillinen taho on leimannut sosialidemokraatitkin vapauden hävittäjiksi. Siksi puoluetoimisto ryhtyy puolustautumaan ja kumoamaan oikealta päin arvostelun ruoskaa heiluttavan yksilön käsityksiä. Mutta miten sellaista vastaan voi puolustautua se, joka on ehtinyt sitä ennen syyttää kommunisteja "vapauden hävittäjiksi"? Hädässä keinot keksitään. Puoluetoimisto sieppaa äkkiä aseen kommunistien arsenaalista ja ojentaa sen oikealta tulevaa arvostelijaa kohden. Se kirjoittaa:

> "Pitäisi kuitenkin olla selvää, että nykyaikaisessa yhteiskunnassa ei voi olla kysymys mistään absoluuttisesta vapaudesta, jokaisen yksilön mielivaltaisesta vapaudesta tehdä mitä tahansa. Demokraattisen vapauden olemus on nimenomaan siinä, että se on lainalaista vapautta. Demokraattisen lainsäädännön johtavana ajatuksena täytyy olla *yksilöiden sellaisten vapauksien rajoittaminen, jotka loukkaavat muiden vapauksia ja oikeuksia.* Tässä mielessä julkiset yhdyskunnat, ennen muuta valtio, aina esiintyvät "vapauden" rajoittajina.
>
> Kun demokraattinen valtio laajentaa toimintaansa taloudellisella alalla ja turvautuu kollektiivisiin ratkaisuihin, sosialisointiin jne. ei sen päämääränä sosialidemokraattisen käsityksen mukaan voi olla yksilöiden taloudellisen vapauden rajoittaminen sinänsä, vaan *sellaisten vapauksien rajoittaminen, jotka rajoittavat muiden kansalaisten, vieläpä suurten joukkojen vapautta.* (Sosialidemokratian tie, sivut 80—81.)

Jos ei oteta huomioon muutamia epämääräisiä ilmaisumuotoja, kuten esimerkiksi puhe "demokraattisesta" ja "lainalaisesta vapaudesta", jonka taa saattaa kätkeytyä vaikkapa fasisti Kivimäen "lainalaisuus", niin edelläoleva lainaus esittää kommunistien kannan, jota vastaan sosdem puoluetoimiston herrat käyvät kiivasta sotaa puolustaen yksilön vapautta suurten joukkojen vapaudesta lainkaan välittämättä.

Jo Engels esiintyi Anti-Dühringissään "absoluuttista vapautta" vastaan, koska hänen mielestään:

"Vapaus ei ole unelmoitua riippumattomuutta luonnon laeista, vaan näiden lakien tuntemusta ja siten saatua mahdollisuutta pakottaa nämä lait suunnitelmallisesti vaikuttamaan määrättyjen tarkoitusperien hyväksi. Tämä koskee yhtä hyvin ulkoisen luonnon lakeja kuin niitäkin, jotka säännöstelevät itse ihmisen ruumiillista ja henkistä olemista — kaksi lakien luokkaa, jotka voimme erottaa toisistaan korkeintaan mielikuvituksessamme, mutta emme todellisuudessa. Tahdon vapaus ei sen vuoksi ole mitään muuta kuin kykyä tehdä ratkaisu asiantuntemuksella. Siis mitä v a p a a m p i ihmisen päätelmä jonkin kysymyksen suhteen on, sitä suuremmalla v ä l t t ä m ä t t ö m y y d e l l ä tämän päätelmän sisältö on määrätty; kun sitävastoin tietämättömyyteen perustuva epävarmuus, joka näköjään mielivaltaisesti valitsee jonkin monista erilaisista ja ristiriitaisista ratkaisumahdollisuuksista, nimenomaan tämän kautta osoittaa kypsymättömyytensä hallita niitä esineitä, joita sen juuri piti hallita. Vapaus on siis luonnon välttämättömyyksien tuntemukseen perustuvaa valtaa itsemme ja ulkoisen luonnon yli; se on siten välttämättä historiallisen kehityksen tuote." (Marx—Engels: Valitut teokset, sivut 279—280.)

Tuomittuaan siten käsityksen "absoluuttisesta vapaudesta", joka yhä vieläkin väikkyy suurkapitalisteille rajatonta riistämisvapautta puolustelevien sosialismin vastustajien silmissä, Engels totesi saman teoksensa toisessa kohdassa, ettei sosialismi suinkaan vie ihmisiltä vapautta, vaan vapauttaa heidät, johtaa ihmiskunnan todelliseen vapauden valtakuntaan.

"Yhteiskunnan ottaessa haltuunsa tuotantovälineet — Engels lausuu — poistuu samalla tavaratuotanto ja sen mukana tuotteen valta tuottajiin nähden. Anarkian tilalle yhteiskunnallisessa tuotannossa asetetaan suunnitelmallinen ,tietoinen järjestys. Yksilöllinen olemassaolontaistelu lakkaa. Vasta silloin ihminen määrätyssä mielessä eroaa lopullisesti eläinkunnasta, astuu eläimellisistä olemassaolonehdoista todella inhimillisiin. Ihmisiä ympäröivien elinehtojen piiri, joka tähän asti on hallinnut ihmistä, joutuu nyt ihmisten hallinnan ja valvonnan alaiseksi, ihmisten, joista nyt ensi kerran on tullut tietoisia, todellisia luonnonvaltiaita, koska ja sikäli kuin heistä tulee oman yhteiskunnallistumisensa valtiaita. Heidän oman yhteiskunnallisen toimintansa lakeja, jotka siihen saakka ovat olleet heitä vastassa vieraina, heitä hallitsevina luonnonlakeina, ihmiset tulevat silloin täydellä asiantuntemuksella käyttämään hyväkseen ja sen kautta hallitsemaan niitä. Ihmisten oma yhteiskunnallistuminen, mikä siihen asti oli heitä vastassa luonnon ja historian pakottamana, tulee nyt heidän vapaaksi teokseen. Objektiiviset, vieraat voimat, jotka siihen saakka hallitsivat historiaa, joutuvat ihmisten itsensä valvottaviksi. Vasta siitä alkaen ihmiset tulevat itse täysin tietoisesti tekemään historiansa, vasta siitä alkaen heidän liikkeellepanemillaan yhteiskunnallisilla syillä tulee olemaan etupäässä ja alati kasvavassa määrässä myös heidän tahtomansa vaikutukset. Se on ihmiskunnan hyppäys välttämättömyyden valtakunnasta vapauden valtakuntaan."

Se vapaus, joka vallitsee kapitalistisessa yhteiskunnassa, on siis historian tuote. Verraten antiikin orjajärjestelmän tai keskiajan feodaalisen yhteiskunnan suomaan vapauteen kapitalistisen järjestelmän suoma vapaus on tietysti paljon laajempi. Mutta minkään "absoluuttisen vapauden" mitta se ei ole. Kapitalistiluokalla, harvalukuisella vähemmistöllä on tietysti suuri vapaus tehdä sellaista, mitä muut eivät voi tehdä. Se voi hyötyä toisten työstä, syödä hyvin kansan nälkävuosina, ja jokainen siihen kuuluva yksilö voi päättää vapaasti, ettei mene nukkumaan sillan alle, vaikka hänellä olisi siihen

samanlainen oikeus kuin satamatyöläiselläkin. Mutta hänen vapautensa on mahdollista laajojen kansanjoukkojen vapaudenrajoitusten kustannuksella. Siksi sosdem puoluetoimisto yhtyy omalla tavallaan Engelsin vapauskäsitykseen puhuessaan siitä, että nykyaikaisessa yhteiskunnassa ei voi olla kysymys mistään absoluuttisesta vapaudesta tehdä mitä tahansa. Sellainen vapauskäsitys on porvarillinen ja kapitalistit puolustavat sitä, koska se tekee heistä kansanjoukkojen herroja ja riistäjiä.

Sosdem. puoluetoimistolla on tietysti, kuten edellä jo huomautettiin, oma terminologiansa, joka sotkee asiaa jossakin määrin. Sen julkaisemassa kirjasessa puhutaan "lainalaisesta" ja "demokraattisesta" vapaudesta, jonka päämääränä on "sellaisten vapauksien rajoittaminen, jotka rajoittavat muiden kansalaisten, vieläpä suurten joukkojen vapautta". Kysymys on siis kapitalistien vallan rajoittamisesta sosialismiin siirryttäessä. Se on tietysti sekä lainalaista että demokraattista vapautta, mutta feodaalisenkin yhteiskunnan vapaus oli lainalaista, ja porvarillisen yhteiskunnan suoma vapaus on porvarillisessa mielessä demokraattista. Eroa porvarillisen ja sosialistisen vapauskäsityksen välillä ei siis voida ilmaista sanoilla "lainalainen" ja "demokraattinen", koska molemmat ovat sekä lainalaisia että demokraattisia, joskin erisuuruisessa määrässä. Väinö Leskisen puoluetoimisto käyttää tätä virheellistä terminologiaa, koska sen tarkoituksena on esittää itsensä lainalaisen demokratian kannattajana ja kommunistit "totalitäärisen fasismin" kannattajina. Mutta sellainen sanaleikittely kostaa itsensä, koska kenen tahansa on helppoa huomata, että se ei vastaa totuutta. Kukapa ei huomaisi sosdem puoluetoimiston vilpillisyyttä, kun se ensin väärää terminologiaa käyttäen esittää kommunistien vapauskäsityksen omanaan ja sitten tekee vääristelyvimmassaan pöyristyttävän väitteen:

> "On myöskin myönnettävä, että osa työväenliikettä pyrkii sosialistisuuden nimellä valtioon, joka luonteeltaan on totalitäärinen ja joka pakkovallallaan nujertaa henkisen vapauden. Vapauden luonne muuttuu täten varsin huomattavasti: vapautta sallitaan vain sikäli, kuin se valtion kannalta osoittautuu tarkoituksenmukaiseksi. Tässä suhteessa "sosialistinen" valtio ei tulisi suurestikaan eroamaan Hitlerin kaavailemasta natsistisesta valtiosta, varsinkaan, kun kansalle ei jää vapaita oikeuksia määrätä valtiovallan haltijoista." (Sosialidemokration tie, sivu 81.)

Tämä valheellinen syytös on monessakin suhteessa kiintoisa. On siis syytä tarkastella sitä lähemmin, etenkin kun sosialidemokraattinen sanomalehdistö toistaa sitä yhtämittaa.

Ensiksi on kiinnostavaa, että syytöksen kommunistien edustaman valtiokäsityksen ja Hitlerin valtiokäsityksen samanlaisuudesta tekee puoluetoimisto, joka tappeli kommunisteja vastaan neljä vuotta sotaliitossa Hitlerin kanssa. Sinä aikana, vuosina 1941—44, sosdem puoluetoimisto siis tuli tuntemaan aseveljensä niin kielteiseltä kannalta, että nyt koettaa lykätä tämän mielipiteetkin kommunisteille, joita he yhdessä olivat lähteneet tappamaan. Tämä ehkä selvittää väitteen moraalista taustaa.

Toiseksi on kiinnostavaa, että puoluetoimisto, joka muuten kannattaa vain tasapainoista kehitystä, hyppää äkkiä aika loikkauksella sosialistisen vapauskäsityksen puolustamisesta sen tuomitsemiseen. Ylempänä samalla sivulla se oli ehtinyt lainaamassamme kohdassa selvittää, että demokraattisen valtion tarkoituksena ei voi toimintaansa taloudelliselle alalle laajentaessaan olla "yksilöiden taloudellisen vapauden rajoittaminen sinänsä, vaan sellaisten vapauksien rajoittaminen, jotka rajoittavat muiden kansalaisten, vieläpä suurten joukkojen vapautta". Tämä on, kuten sanottu, kommunistien edustama sosialistinen vapauskäsitys, ja siihen perustuen kommunistit vaativat kapitalistien riistovapauden rajoittamista meilläkin. Mutta saman sivun alaosasta lainaamassamme kappa-

leessa puoluetoimisto leimaa sosialistisen valtion sellaiset toimenpiteet, joilla noiden kapitalistien riistovapauksia rajoitetaan, "totalitäärisiksi vapaudenloukkauksiksi" ja koko sosialistisen valtion, jonka sosialistisuudenkin kirjoittaja panee lainausmerkkien väliin, Hitlerin kaavaileman natsistisen valtion kaltaiseksi. Tällaisesta "vapaan hengen" hyppäyksestä voisi sanoa, että se ei ole hyppäys välttämättömyyden valtakunnasta vapauden valtakuntaan, vaan päinvastoin ajattelun vapauden valtakunnasta sosdem puoluetoimistolle välttämättömyydeksi muuttuneen teoreettisen sekasotkun valtakuntaan.

Kolmanneksi on kiintoisaa, että sosdem puoluetoimisto ei kommunisteja omiin hitleriläisiin liittokumppaneihinsa rinnastaessaan vaivaudu lainkaan hakemaan todistuksia väitteelleen. Se onkin ymmärrettävää, sillä kukaan ei voi todistaa kommunistien ja Hitlerin valtiokäsityksen ja siihen liittyvän vapauskäsityksen samanlaisuutta. Sen jälkeen, kun Suomen Sosdem Puolueen johto on sotinut neljä vuotta Hitlerin liittolaisena kommunisteja vastaan, kansalla on pikemminkin se käsitys, että kommunisteilla ei ole Hitlerin kanssa mitään yhteistä, kun taas Suomen Sosdem Puolueen eräiden johtohenkilöiden ja Hitlerin yhteistoiminta on todistettu historiallinen tapahtuma. Niin Hitler kuin Varjonenkin herjaavat melkein samoin sanoin kansanjoukkoja tyhmäksi massaksi ja palvovat "massan" yläpuolelle kohoavaa yksilöä suurena sankarina ja historiantekijänä. Suomen Sosdem Puolueen johtomiesten ja Hitlerin henkiset yhdyssiteet on jo monesti todistettu.

On tunnettua, että kommunisteilla ei ole näitä aatteellisia yhteyksiä Hitlerin oppeihin. Kommunistit tunnustavat oikeaksi Marxin ja Engelsin vapauskäsityksen, jonka mukaan historiantekijöitä eivät ole ainoastaan suuret yksilöt, vaan ratkaisevasti kansanjoukot. Kommunistit pitävä oikeana sitä vapauskäsitystä, joka näkyy edellälainatussa Engelsin lausunnossa. Vapaus on sen mukaan kaikissa luokkayhteiskunnissa vain välttämättömyyden tunnustamista, ja vasta sosialistisessa yhteiskunnassa ihmiset pääsevät siinä määrin tekemänsä historian herraksi, että tapahtuu "ihmiskunnan hyppäys välttämättömyyden valtakunnasta vapauden valtakuntaan". Pyrkiessämme tähän sosialistiseen vapauden valtakuntaan me kommunistit sanomme, että on välttämätöntä rajoittaa ei ainoastaan talouselämän diktaattorien, suurkapitalistien vapautta riistää kansanjoukkoja, vaan myös Hitlerin kaltaisten tyrannien vapautta käyttää valtiota kansanjoukkojen sortamiseen. Kommunismin armeijat eivät ole murskanneet Hitlerin valtiota siksi, että kommunistit tahtoisivat pystyttää sen tilalle toisen samanlaisen — kuten sosdem puoluetoimisto selittää — vaan siksi, että he tahtovat estää kaikkinaisen kansansortamisen, pyrkivät sosialistiseen valtioon, joka vapauttaa kansanjoukot ja niiden mukana yksilönkin. Stalin on vuonna 1906 väitellessään anarkisteja vastaan ilmaissut tämän marxilaisen vapauskäsityksen seuraavin sanoin:

> "Anarkismin kulmakivenä on yksilö, jonka vapauttaminen on sen mielestä joukon, kollektiivin vapauttamisen pääehtona. Anarkismin mukaan joukon vapauttaminen on mahdotonta niin kauan kuin yksilö ei ole vapautettu, mistä johtuu sen tunnus: "Kaikki yksilöä varten." Marxismin kulmakivenä taas on j o u k k o, jonka vapauttaminen on sen mukaan yksilön vapauttamisen pääehtona. Se merkitsee, että marxismin mukaan yksilön vapauttaminen on mahdotonta niin kauan kuin joukko ei ole vapautettu, mistä johtuu sen tunnus: "Kaikki joukkoa varten." (Stalinin teokset, venäjänkielinen painos I osa, sivu 296.)

Sellainen on marxilais-leniniläinen käsitys vapaudesta, ja tähän vapauskäsitykseen nojaa myös sosialistinen valtioteoria, johon puolestaan perustuu Neuvostoliiton sosialistinen valtio. Hävitettyään antagonistiset, toisilleen vihamieliset luokat, neuvostovaltio on laskenut perustan kansanjoukkojen todelliselle vapaudelle ja antanut siten yksilöllekin tilaisuuden kehittää vapaasti kykyjään ja taitojaan. Neuvostoliitossa yksilön

kohoaminen ei ole rajoitettu varojen puutteen tähden, niinkuin jokaisessa kapitalistivaltiossa, sillä sosialistinen valtio turvaa kaikille kansalaisille opiskelumahdollisuudet käytännössäkin eikä vain teoreettisesti. Se on puolestaan taannut Neuvostoliitossa sellaisen sivistystason nousun, että jokainen neuvostokansalainen epäilemättä hymyilee säälivästi kuullessaan, miten esimerkiksi joku Hitlerin kanssa aivan äskettäin liitossa olleen Suomen kansalainen vertaa Neuvostoliiton sosialistista valtiota Hitlerin fasistiseen valtioon. Hän kysyy oikeutetusti, onko se hävyttömyyttä vai tietämättömyyttä, ja eikö niillä kummallakin pitäisi olla jonkinlainen raja.

Mutta sosdem puoluetoimisto tuskin vastaa sellaisiin kysymyksiin, sillä se on ilmeisesti syyllinen sekä hävyttömyyteen että tietämättömyyteen. Se ei suinkaan tahdo käytännössä rajoittaa kapitalistien riistämisvapautta eikä laajentaa kansanjoukkojen vapautta. Se pelkää kuin ruttoa kaikkia sellaisia askeleita, jotka saattaisivat viedä meidät lähemmäksi sosialismia.

Itä-Euroopan kapitalistiyksilöiden vapauden puolustaja.

Ei tarvitse muuta kuin muistuttaa mieliin, miten Suomen Sosdem Puolueen johto on suhtautunut Itä-Euroopan maiden kansandemokratioihin, kun jo voidaan todeta, että puoluetoimisto vastustaa käytännössä sellaista demokraattista vapautta, joka estää kapitalistit rajoittamasta "muiden kansalaisten, vieläpä suurten joukkojen vapautta".

Kaikissa Itä-Euroopan maissa on sodanjälkeisinä vuosina ryhdytty harjoittamaan laajaa kansallistamispolitiikkaa, joka on luonut niissä hyvät edellytykset sosialismiin siirtymiselle. Jugoslaviassa, Tshekkoslovakiassa, Puolassa, Bulgariassa, Romaniassa ja Unkarissa toimeenpannut sosiaaliset uudistukset, kansallistamiset ja maareformit, ovat kyllä rajoittaneet eräiden kapitalistiyksilöiden ja kartanonherrojen oikeuksia riistää kansaa, mutta ne on toimeenpantu täysin demokraattisesti, noudattaen kansanenemmistön tahtoa, joka on ilmaistu demokraattisilla vaaleilla. Näiden uudistusten seurauksena Itä-Euroopan maat ovat siirtyneet suunnitelmatalouden piiriin ja saavuttaneet sodanedellisen tuotantotason, jota Euroopan kapitalistiset maat eivät ole läheskään vielä saavuttaneet. Jos Suomen Sosialidemokraattinen Puolue kannattaisi vilpittömästi demokraattista tietä tapahtuvaa sosialismiin siirtymistä, kuten se ohjelmassaan julistaa, niin eikö sen johtohenkilöiden pitäisi iloita Itä-Euroopan maiden demokraattisesta kehityksestä?

Pitäisipä tietenkin. Mutta he eivät vain iloitse. He painattavat sanomalehdissään vihaisesti muristen jokaisen aiheettoman arvostelun sanan, joka singotaan Itä-Euroopan kansandemokratioita vastaan anglo-amerikkalaisten imperialistien suusta. Vieläpä he itsekin keksivät mitä mielettömimpiä syytöksiä Itä-Euroopan demokratioiden mustaamiseksi. He ovat surkeilleet romanialaisen diktaattoriehdokkaan, kansansa eduista piittaamattoman suurkapitalistin ja tilanherran, Maniun, kohtaloa tämän joutuessa vastuuseen kansandemokratiaa vastaan muodostamastaan salaliitosta. He ovat itkeneet Bulgarian kavaltajan, Petkovin, Jugoslavian sotarikollisten ja Tshekkoslovakiasta maankavalluksen tähden karkoitettujen sudeetti-saksalaisten kohtaloa. Unkarin viimeksipidettyjen vaalien yhteydessä he nielivät ahneesti jokaisen amerikkalaisen uutisankan saadakseen herjata Unkarin demokraattista leiriä. Sosdem puoluetoimiston sanomalehdet, jotka eivät mitenkään löytäneet arvostelun sanoja silloin, kun Itä-Euroopan maissa vallitsi fasistinen järjestelmä, ovat nyt käsittäneet erääksi tärkeimmäksi propagandatehtäväkseen Itä-Euroopan kansandemokratioiden moitiskelemisen. Vihaisin ilmein Sosdem Puolueen johtohenkilöt ovat seuranneet Itä-Euroopan maissa suoritettuja vaaleja, ja aina, kun taantumus on kärsinyt niissä tappion, he ovat alkaneet etsiä "vaaliväärennyksiä". Heidän ilmeisenä tarkoituksenaan on saattaa näiden maiden demokraattiset uudistukset näyttämään "totalitääriseltä diktatuu-

rilta", koska anglo-amerikkalainen suurpääoma tahtoo ihmiskunnan pettämiseksi loihtia sellaisen näyn.

Käytännössä sosdem puoluetoimisto ei siis puolusta sellaista vapautta, joka estää muiden kansalaisten, vieläpä suurten kansanjoukkojen vapauden rajoittamisen, vaan se puolustaa nimenomaan kapitalistiyksilöiden vapautta sortaa kansanjoukkoja. Sellainen kapitalistiyksilöiden rajaton vapaus vallitsee Amerikassa, ja siksi Sosdem Puolueen johto esittelee tätä monopolikapitalistien paratiisia ja työväenluokan helvettiä "maailman vapaimpana" maana. Ilmeisesti Englanninkin "demokraattinen sosialismi" on joutunut sosdem puoluetoimiston silmissä kiitettyjen kirjoihin vain siksi, että se on osannut alistua dollaridemokratian kultakahleisiin.

»Demokraattisen sosialismin« kehitysnäköaloja.

Sekä marxilaisen teorian että historiallisen kehityksen todistus on siis se, että jos mikä työväenpuolue tahansa todella aikoo ryhtyä rakentamaan sosialismia, niin se ei voi tarjota demokratiaa k a i k i l l e, koska se on teoreettisesti katsoen Karl Kautskyn käsitehämmennystä, ja käytännöllisesti katsoen mahdoton toteutettavaksi. Sosialismi voidaan toteuttaa vain siten, että suuri kansanenemmistö käyttää ylivoimaansa kapitalistista vähemmistöä vastaan ja ottaa siltä pois lähimmäistensä riistämisoikeuden. Sellainen kehitys on jo tapahtunut Venäjällä, ja siksi siellä on tänään sosialistinen järjestelmä. Sellainen kehitys on tapahtunut tai on tapahtumassa Itä-Euroopan kansandemokratian maissa. Mutta Englannissa sellaista kehitystä ei ole tapahtunut. Siellä Labour-puolue on hallituksessa yrittämättäkään vakavasti johtaa Englantia sosialismin tielle. "Demokraattinen sosialismi" on Labour-hallitukselle vain iskusana, jolla se lohduttelee niitä kannattajiaan, jotka tahtoisivat vilpittömästi päästä kapitalistisesta järjestelmästä sosialistiseen. Tuosta iskusanasta huolimatta iloinen Englanti on edelleenkin suruttomien kapitalistien hallitsema maa.

Ruotsissa, enempää kuin Uudessa Seelannissakaan, ei myöskään näy mitään merkkejä siitä, että kehitys siellä johtaisi lähiaikoina sosialismiin. Jos siellä vakavasti sellaista yritettäisiin, niin seurauksena olisi jälleen ankara taistelu kansan enemmistön ja kapitalistisen vähemmistön välillä. Kapitalistien vastarinta olisi epäilemättä murrettava toimenpiteillä, joita nämä nimittäisivät vähintäänkin pakkodemokratiaksi, ellei suorastaan diktatuuriksi. Kapitalistien lahjoittamaa "totalitäärisen" järjestelmän nimeä sellaisen taistelun tuloksena syntyvä sosialistinen yhteiskuntamuoto ei mitenkään voisi välttää. Kapitalistit eivät säästä sanoja, eivätpä edes teräaseita silloin, kun heidän kukkaroonsa kosketaan.

"Demokraattisella sosialismilla" ei siis ole muuta kuin kaksi tulevaisuuden näköalaa. Joko sen on murrettava kapitalistisen vähemmistön taloudellinen diktatuurivalta kansanenemmistön voimalla, soveltamalla enemmistön valtaa vähemmistön diktatuurin murskaamiseksi ja kansandemokratian pystyttämiseksi tai — alistuttava kapitalistisen vähemmistön diktatuuriin. Ensinmainitun mahdollisuuden todellisuudeksi muuttaminen merkitsisi siirtymistä koetellulle ja sosialismin voittoon johtavalle marxilais-leniniläiselle tielle. Viimemainittu vaihtoehto olisi Kautskyn "demokraattisen sosialismin" tappioon päättyneen tien uudelleen polkemista.

Luulisi, ettei suomalaisten sosialismin kannattajien olisi vaikeaa tehdä valintaa näiden kahden tien välillä, etenkin kun Kautskyn saksalaisen esimerkin lisäksi täällä on vielä tuoreessa muistissa Väinö Tannerinkin taivaltama ohdakkeinen ja tuskallinen "kolmas tie" Hitlerin liittolaisena, ei sosialismiin, vaan vankilaan.

2. TULITIKKUJA LAINAAMASSA TUOTANTOVÄLINEIDEN JA LUONNONRIKKAUKSIEN SOSIALISOIMISEKSI.

Sosialidemokraattinen Puolue syntyi Suomessa niinkuin muissakin maissa sosialistisena puolueena, joka pyrkii kapitalistisesta yhteiskunnasta, jossa tuotantovälineet ovat yksityiskapitalistien hallussa, sosialistiseen yhteiskuntamuotoon, jossa tuotantovälineet kuuluvat koko yhteiskunnalle ja luonnonrikkaudet ovat kansan käytettävissä. Muistoksi tältä ajalta sosdem puoluetoimiston ohjelmaan on jäänyt, kuten edellä on osoitettu, tunnuslause: "Demokraattista tietä demokraattiseen sosialismiin."

Mutta sosialismiin siirtyminen ei tapahdu automaattisesti, itsestään, vaikka siihen olisivat kaikki taloudelliset edellytykset. Tarvitaan myös poliittisia edellytyksiä tuotannonvälineiden ja luonnonrikkauksien kansallistamiseksi, niiden ottamiseksi kansakunnan haltuun. Sellaisena poliittisena edellytyksenä on pidettävä sitä, että kansan enemmistö olisi valmis hyväksymään kansallistamistoimenpiteet ja ottamaan siten merkittävän askeleen sosialismin suuntaan.

Suomessa sellainen kansanenemmistö oli vuonna 1916—1917. Mutta tämä kansanenemmistö kukistettiin jo seuraavana vuonna vähemmistön avuksi tulleen saksalaisen imperialismin asevoimin. Sen jälkeen vasemmistolainen työväenliike oli vainottu ja sosialidemokraattinen liike harjoitti yhteistyötä vasemmistoliikettä vainoavan taantumusporvariston kanssa. Sellaisissa oloissa ei kansallistamiskysymyksellä ollut käytännöllistä merkitystä. Sitä voitiin esitellä vain tulevaisuuden tavoitteena.

Vuonna 1944 solmitun välirauhan oloissa tilanne kuitenkin suuresti muuttui. Väestö oli saanut havainto-opetusta siitä, että kapitalistinen talousjärjestelmä ei merkitse ainoastaan kansan köyhyyttä ja yleistä epävarmuutta, vaan myös sotaseikkailuja. Laajat kansankerrokset olivat muuttaneet poliittisia mielipiteitään ja odottivat suuria yhteiskuntaa mullistavia toimenpiteitä molemmilta sosialismia ohjelmassaan pitäviltä puolueilta, SKP:ltä ja SDP:ltä. Vuoden 1945 vaalit osoittivat, että vaikka nämä puolueet toimivat erillisinäkin olematta toistensa kanssa läheisessä yhteistoiminnassa, lähes puolet kansasta äänesti niitä. Läheisemmässä yhteistoiminnassa ne olisivat todennäköisesti saaneet puolelleen jo enemmistön. Ja varmaa on, että jos ne sen jälkeen olisivat noudattaneet päättävää yhteistyöpolitiikkaa, niin ne olisivat suurpääoman kansallistamisessa saaneet kannalleen osan maalaisliittolaisia ja muitakin porvarillisia kansanedustajia. Sellaista politiikkaa noudattaen olisi viimeksi kuluneiden vuosien aikana voitu siirtyä suurten tuotantolaitosten ja suurpankkien kansallistamiseen. Vaikka se ei olisikaan vielä johtanut välittömästi sosialistiseen yhteiskuntaan, niin se olisi varmasti merkinnyt suurta askelta sitä kohden.

Sosdem puoluetoimisto huomaa sosialisoimisen kiireellisyyden,

Täytyy myöntää, että sosdem puolueen johto on hyvin usein ollut tarkka vainuamaan, mitä kansanjoukot tahtovat, ja siksi se on tavallisesti vaalien edellä ottanut ohjelmastaan esille ne kysymykset, joilla on kannatusta kansan keskuudessa. Niinpä kohta välirauhansopimuksen solmiamisen jälkeen, jolloin kansandemokraattien edessä oli tavaton määrä käytännöllisiä järjestäytymistehtäviä kansalaisoikeuksien valloittamiseksi kaikille niille, joilta ne oli aikaisemmin riistetty, sosdem puoluejohto ryhtyi kiireesti korostamaan, että nyt ei ollut aika hääräillä tuollaisissa "pikkukysymyksissä", koska oli tullut aika ryhtyä "sosialisoimaan" tärkeimpiä tuotantoaloja. Suomen Sosialidemokraatti alotti tästä kysymyksestä keskustelun jo vuoden 1944 lopulla. Ja tämä keskustelu sai pian sellaisen sävyn, aivankuin kysymyksessä olisi ollut vain tulitikkujen

lainaaminen naapuritalosta, pikku tehtävä, joka voitiin ratkaista nopeasti.

Vuoden 1945 helmikuussa sosdem puoluetoimikunta jätti valtioneuvostolle kirjelmän, jossa esitettiin, että valtioneuvosto kiireellisesti asettaisi komitean tutkimaan ja valmistelemaan kysymystä eräiden suurteollisuuksien ja tuotantoalojen sekä liikepankkien ottamisesta valtion haltuun. Suomen Sosialidemokraatti julkaisi helmikuun 10. päivänä vuonna 1945 johtavan kirjoituksen, jossa puolueen talousasiaintuntija Raf. Rinne oli pantu tulitikkuja lainaamaan. Rinne kirjoitti silloin:

> "Sota ja sen seuraukset ovat saattaneet asiat maassamme siihen tilaan, että näyttää olevan välttämätöntä ainakin eräillä aloilla voida vapautua siitä, että koko maalle mitä tärkeimpiä tuotantoaloja saavat johtaa ja niiden käynnissäpitämisestä tai pysäyttämisestä päättää muutamat puhtaasti kapitalistista voittoa tavoittelevat yrittäjät... Joidenkin harvojen pääomanomistajien ei sodanjälkeisissä köyhissä oloissa voida sallia keräävän yleisten etujen kustannuksella itselleen voittoja ja ainakaan niillä aloilla, joilla on huomattavaa merkitystä koko kansantaloudelle."

Tällöin ei Suomen Sosdem Puolueen johdolla näyttänyt olevan mitään vastaväitteitä hyvin laajalle ulottuvan kansallistamisen johdosta. Raf. Rinne ei tyytynyt vain yleiseen kansallistamisen esittelyyn, vaan määritteli tarkasti ne alat, jotka voivat tulla kysymykseen kansallistamisessa. Hän totesi:

> "Vaatimus määrättyjen teollisuusalojen samaten kuin liikepankkien ottamisesta yhteiskunnan haltuun on siten nykyoloissa varsin perusteltu."

Kun kirjoittaja oli aikaisemmissa lauseissaan selittänyt, ettei kapitalistien voida sallia kiskovan voittoa ainakaan niillä aloilla, joilla on huomattavaa merkitystä koko kansantaloudelle, niin "määrätyillä teollisuuslaitoksilla" hän lienee tarkoittanut juuri niitä. Puoluetoimisto määrittelee ne vieläkin tarkemmin Sosialidemokratian tien 82. sivulla:

> "Sosialidemokratian sosialisoimissuunnitelmatkin tähtäävät enemmän tai vähemmän monopoliluontoisten tuotannon alojen valtion haltuun ottamiseen. Täten kohteina määritelläänkin luonnorikkaudet, avainteollisuus, suurpankit yms."

Raf. Rinteen hahmossa sosdem puoluetoimisto perusteli vuonna 1945 sosialisoimiskomitean välttämättömyyttä sillä, että komitea voisi "määritellä ne alat ja yksityiset tuotantolaitokset tai muut yritykset", jotka olisi sosialisoitava. Lopuksi Rinne vielä korosti, että asiassa tarvitaan nopeaa vauhtia:

> "Komitea on sitäpaitsi syytä asettaa kiireellisesti, sillä asioihin olisi päästävä tarttumaan nopeasti, jotta ne voidaan ohjata ajoissa oikeaan suuntaan. Mitään laajaa mietintöä ei komitean ole syytä ryhtyä laadituttamaan, puhumattakaan siitä, että se hautaisi koko asian hiljaisuuteen, vaan sen on ennen muuta saatava aikaan jotakin näkyvää."

Aikomus on tässä siis yhtä selvä kuin Maiju Lassilan Anna-Liisalla hänen lähettäessään Antti Ihalaista lainaamaan naapuritalosta tulitikkuja, Tulta tarvittiin kiireellisesti, joten Antilla ei ollut aikaa kuhnustelemiseen. Samaan tyyliin kuin Raf. Rinne puhuivat silloin, kolmisen vuotta sitten, muutkin Sosdem Puolueen johtavat henkilöt. Yhtä kiireesti kaipasi tulitikkuja Unto Varjonenkin, joka vuoden 1946 alkupuolella oli niin kärsimätön asian edistymisen hitauteen, että alkoi vihoitella siitä vasemmistollekin, joka sentään oli asiaa kannattanut. Näin kirjoitti Unto Varjonen silloin:

> "Sosialidemokraattien kohdalta on havaittavissa ilahduttavaa mielenkiintoa ja harrastusta suunnitelmatalouden

käytännöllisiin kysymyksiin. Valitettavaa vain on, että "taantumuksellinen tannerilaisuus" tässäkin suhteessa saa nähdä niin vasemmalla kuin oikeallakin jokseenkin penseitä kasvoja." (Sosialistinen aikakauslehti, numero 3, 1946.)

Suunnitelmatalouden käytännöllisillä kysymyksillä Unto Varjonen tarkoitti ennen muuta kansallistamiskysymystä. Vasemmistolla hän taas tarkoitti ilmeisesti kommunisteja ja muita kansandemokraatteja, joita hän moitti penseästä suhtautumisesta tähän kiireelliseen kysymykseen. Moitteeseen ei tietysti ollut mitään aihetta, sillä kommunistit kyllä kannattivat kansallistamista silloin niinkuin nytkin, mutta se osoittaa kuitenkin, millä innolla Sosdem Puolueen johtohenkilöt esiintyivät "sosialisoimisen" puolesta pari kolme vuotta sitten. Se oli heidän mielestään välttämätön, kiireellinen ja käytännöllinen nykyhetken tehtävä. Antti Ihalainen aikoi lainata tulitikut nopeasti.

Mutta sitten Antti unohti asiansa . . .

Maiju Lassilan kirjasta tiedämme, että tulitikkujen lainaaminen ei aina käy suunnitelmien mukaan. Antti Ihalainen joutui matkalla moniin merkillisiin seikkailuihin, porsaan jahtiin, rettelöihin esivallan kanssa ja jopa naimakauppoja järjestellessään miltei Amerikan-matkallekin. Varsinainen asia, tulitikkujen lainaaminen, unohtui häneltä joksikin aikaa kokonaan.

Antti Ihalainen ei kuitenkaan päässyt Amerikan-matkasuunnitelmissaan koskaan Suomen rajojen ulkopuolelle. Toisin näyttää käyneen sosdem puoluetoimistossa puuhaileville tulitikkujen lainaajille. Ainakin Unto Varjonen, Väinö Leskinen ja Fagerholm ovat tehneet ulkomaanmatkoja usein, ja joskin vain Varjonen lienee päässyt Amerikkaan asti, niin Lontoossa he ovat käyneet kaikkikin, ja kuten tunnettua, amerikkalaisten kapitalistipiirien vaikutus tuntuu Lontoossa niin voimakkaasti, että Labour-hallitus on sen johdosta menettänyt oikeutensa

toteuttaa kansallistamisohjelmaansa. Rikas amerikkalainen kapitalistisetä ei anna köyhälle palvelijalleen lainaa, ellei tämä luovu kansallistamisyrityksistä. Niissä neuvotteluissa, joita Suomen Sosdem Puolueen johtamiehet ovat käyneet Lontoossa ties kenen kanssa, on epäilemättä kosketeltu samoja asioita kuin niissäkin neuvotteluissa, joita maamme ulkoministeriön kauppapoliittisen osaston päällikkö Matti Virkkunen kävi aikoinaan Amerikassa, paikan päällä. Herra Virkkunen on kertonut niistä Kauppalehdelle:

> "Niissä neuvotteluissa, joita Suomen puolesta Export-Import Bankin kanssa käytiin, annettiin aivan selvästi ymmärtää, että sosialisointia tarkoittavat toimenpiteet Suomessa voisivat lopettaa oikeuden jatkuvasti käyttää myönnettävää luottoa. Myöskin kaikki yksityispankit, joiden kanssa luotoista keskusteltiin, korostivat, että on erittäin tärkeätä myöskin ulkomaalaisen luotonsaannin kannalta, että yksityisyritteliäisyyteen pohjautuva taloudellinen järjestelmä edelleen tulisi jatkumaan Suomessa. Kaikki kokeilut tässä suhteessa olisivat omiaan vaikeuttamaan luoton myöntämistä." (Kauppalehti 27. 3. 1947.)

Porvarilliset kauppamatkustajat voivat ymmärrettävistä syistä kertoa rehellisesti niistä maksuehdoista, joihin he ulkomailla käydessään sitoutuvat! Mutta Sosdem Puolueen herrat eivät voi yhtä ymmärrettävistä syistä olla niin avosuisia. He eivät ole herra Virkkusen tavoin kertoneet kauppasuhteistaan ja sitoumuksistaan, mutta päätellen heidän suhtautumisestaan sosialisoimiskysymykseen sitoumuksia on annettu. Niinpä sosialisoimiskomitea, joka on nimitetty vuonna 1945 sosialidemokraattien alotteesta, ei ole mitenkään edistynyt työssään, koska komitean sosialidemokraattiset jäsenet eivät ilmeisesti tahdo edistää kansallistamiskysymyksen myönteistä ratkaisua. Puoluesihteeri Leskinen lausui jo vuoden 1946 marraskuussa pitämässään puheessa, että sosialisoimisessa ei pidä intoilla liiaksi. Hän piti "sosialisoimista" tutkivan komitean työn vauhtia riit-

tävän nopeana, vaikka tämä komitea on tehnyt sen, mistä Raf. Rinne varoitti miltei kaksi vuotta aikaisemmin: "haudannut koko asian hiljaisuuteen". Unto Varjonen puolestaan oli vuoden 1947 helmikuun 8. päivään mennessä päässyt tämän kysymyksen tutkimisessa niin pitkälle, että hän Suomen Sosialidemokraatissa julkaisemassaan kirjoituksessa pilkkaili niitä työläisiä, jotka olivat vaatineet kansallistamisen toimeenpanemista. Hän virnuili:

> "Tarkoituksena on kai saada tämäkin käsite niin rusikoiduksi, että muiden kuin kommunistien suussa alkaa tuntua paha maku siitä puhuttaessa."

Tässä lausunnossa tuntuu jo selvästi toivioretkien vaikutusta. Eikä sen jälkeen kansallistamisesta ja sosialisoimisesta ole koskaan voitu puhua ilman, ettei Varjosen väen suussa olisi tuntunut paha maku. Niinpä Suomen Sosialidemokraatti lausui kansanedustaja Ville Pessin tekemästä kansallistamislakiesityksestä vuoden 1947 helmikuun 16. päivänä seuraavaa:

> "Kommunistien puoluesihteerin esitys, jota ei tietysti voida pitää minään yksityisenä alotteena, onkin asioiden nykyvaiheessa — jossa yhteistyöajatus juuri on päässyt teoriasta käytäntöön, jolloin käytännöllisen toteuttamisen juuri on määrä alkaa — omiaan pahasti sotkemaan tärkeän ja kaivatun yhteistyön aikaansaamispyrkimyksiä. Juuri tässä mielessä esitys lievästi sanoen on vähemmän harkittu. Mutta on mahdollista, että se tullaan havaitsemaan myös tahalliseksi puoluetaktilliseksi tempuksi yhteistyökysymyksen karilleajamiseksi."

Siinä sitä nyt ollaan! Vuoden 1946 alkupuolella puoluetoimisto syytti vasemmistoa siitä, että nämä suhtautuvat suunnitelmatalouden käytännöllisiin kysymyksiin "pensein kasvoin", mutta vuoden 1947 alkupuolella, jolloin vasemmisto oli tehnyt kansallistamisesityksen suunnitelmatalouteen pääsemiseksi, sosdem puoluetoimiston kasvot ovat tosiaan muuttuneet penseiksi. Aivankuin mustalainen, jolle tarjotaan suurta leipäpalaa, se alkaa epäillä, että onko tämä nyt oikeata antia, kun leipää on niin paljon! Sosdem puoluetoimisto tahtoo sen jälkeen saada kaikki ihmiset vakuuttuneiksi siitä, että kansallistamiskysymystä on ainoastaan tutkittava. Siksi se koettaa S o s i a l i d e m o k r a t i a n t i e s s ä esittää asian siten, ettei sosdem puolue ole koskaan vaatinut muuta kuin "valmisteluja".

> "Alun pitäen — sanotaan kirjasessa — on tehostettu riittävän perusteellisten ja asian arvoa vastaavien valmistelujen välttämättömyyttä. On oivallettu, että sosialisoimisen vastustajat vetävät lopuksi pitemmän korren, jos taitamattomalla menettelyllä annetaan aseita heidän käsiinsä."

Tähän verukehtimiseen on lisättävä, että kansandemokraattien ja sosialidemokraattien välisissä neuvotteluissa sosdem puoluetoimisto on edustanut sitä kantaa, että "sosialisoimista" voitaisiin ensin yrittää makkarateollisuudessa, sokeriteollisuudessa, tupakkateollisuudessa, apteekkialalla jne. Siis aloilla, joita ei mitenkään voida pitää Suomen avainteollisuuteen kuuluvina.

Mitä useammin sosdem puoluetoimiston herrat ovat tehneet ulkomaanmatkoja, sitä päättävämmin he ovat luopuneet vuonna 1945 esittämästään kannasta. Tammikuun alkupuolella tänä vuonna Helsingin Ruotsalaisen Työväenyhdistyksen 50-vuotisjuhlassa pitämässään puheessa Fagerholm ei vielä kolme vuotta kestäneiden tutkimusten jälkeen ollut päässyt tämän pitemmälle:

> "Me olemme vaatineet ja meidän on onnistunut toteuttaa se, että sosialisoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia tutkitaan — mutta emme sitävastoin ole esittäneet valmista suunnitelmaa, joka heti on toteutettava. Me odotamme nyt tutkimusten tuloksia emmekä mitenkään ole sitoneet itseämme. Jos osoittautuu, että jonkin tai

joidenkin alojen sosialisoiminen maassamme on yhteiskunnalle hyödyksi, että se johtaa tuotannon lisäämiseen, halvempiin hintoihin, työläisten parempiin olosuhteisiin, emme me sosialidemokraatit epäile ajaa läpi sosialisoimista, mutta ellei näin ole laita, saa kysymys raueta meidän kohdaltamme." (Lainattu SS:n mukaan.)

Tämä herra Fagerholmin kaksinaamainen linja, jonka tarkoituksena on kai saada kannatusta sekä sosialisoimisen kannattajilta että vastustajilta, on sen jälkeen tullut Sosdem Puolueen viralliseksi linjaksi. Tämän vuoden tammikuussa julkaisemassaan sosialisoimisohjelmassa sosdem puoluetoimisto toistaa kannattavansa sosialisoimista, mutta ei tee minkäänlaisia käytännöllisiä ehdotuksia kysymyksen ratkaisemiseksi. Mainoslehtisessä, jossa tätä kaksinaamaista sosialisoimisohjelmaa selitetään, ilmoitetaan sitävastoin selvästi, että sosdem puolue ei nyt pidä sosialisoimiskysymystä ajankohtaisena. Tässä sosdem puoluetoimiston mainoslehtisessä vikuroidaan:

> "Mitä hyötyä työväestöllä on sellaisesta "sosialisoinnista", jolla jokin yritys päätetään ottaa valtion omistukseen, mutta ainoana näkyvänä seurauksena on, että hallintoneuvostoon tai johtokuntaan valitaan 3 maalaisliittolaista, kolme kommunistista ja kolme sosialidemokraattista poliitikkoa." (Sosialidemokratia ja sosialisointi, sosdem puoluetoimiston mainoslehtinen.)

Kukaan ei tietysti ole ehdottanut mokomaa "sosialisoimista", mutta sosdem puolue kuvaa kaikki käytännölliset kansallistamisehdotukset sellaisessa muodossa, että ne näyttävät ilman muuta naurettavilta. Sitten se tyytyväisenä torjuu koko kansallistamiskysymyksen yhdessä oman irvikuvaluonnoksensa kanssa. Niin tehdään myös kyseisessä mainoslehtisessä. Siinä vaietaan kylmästi kaikista niistä loistavista kokemuksista, joita kansallistaminen on antanut Itä-Euroopan maissa. Viekas puoluetoimisto ei kerro, että samaan aikaan, kun Suomen teollisuus on saavuttanut vasta 85 % sodanedellisestä tasosta,

Tshekkoslovakian, Puolan, Jugoslavian ja Albanian teollisuus on kansallistamisen ansiosta kohottanut tuotantonsa sodanedelliselle tasolle. Näppärä puoluetoimisto ei inahdakaan siitä, että kansallistamisen tuloksena saavutettu teollisuustuotannon nousu on luonut Itä-Euroopan kansandemokraattisissa maissa vankan pohjan työtätekevän väestön elintason kohottamiselle. Puoluetoimisto vaikenee kaikista tosiasioista ja tekee sosialisoimiskysymyksestä hallituksen kaatamiskysymyksen. Mainoslehtisessä selitetään:

> "Valtion liiketoiminnan laajentamisen ja sosialisoinnin ehdottomana edellytyksenä on, että saadaan valtio hallituksesta lähtien sille asteelle, että se tosiaan pystyy hoitamaan tehokkaasti taloudellisia ja tuotannollisia asioita. Niin pitkällä me emme suinkaan vielä ole. Päinvastoin on sanottava suoraan, että me olemme valtion puolesta purjehtineet viime vuosinakin eteenpäin vailla perämiestä, sattuman varassa, osaratkaisusta toiseen, tyhmyydestä tyhmyyteen.
>
> Juuri siksi on kaiken perustana oleva organisointityö suoritettava ensin. Siihen tuskin päästään, niin kauan kuin politiikka on pääasiallisesti kommunisti-maalaisliittolaisen taktikoinnin ja etupyyteilyn varassa. Jokaisella kansalla on sellainen demokratia kuin se ansaitsee, ja jokaisella maalla on myös sellainen suunnitelmatalous, jonka sen johto ansaitsee."

Lyhyesti sanoen sosdem puoluetoimisto ei pidä sosialisoimista mahdollisena ennenkuin nykyisen hallituskokoomuksen kaatamisen jälkeen. Tähän leikilliseen lörpöttelyyn on huomautettava vakavasti, että hallitukset eivät missään maassa hoida yksinään taloudellisia ja tuotannollisia asioita, eikä sellaista voida vaatia Suomessakaan. Kansallistettua teollisuutta ja muita tuotantolaitoksia varten ovat kaikkialla omat keskusjohtonsa, jotka hoitavat asiat verraten itsenäisesti pätevien ammattimiesten asiantuntemusta hyväkseen käyttäen. Sellai-

nen olisi Suomessakin mahdollista kansandemokraattien, sosialidemokraattien ja maalaisliittolaisten kokoomushallituksen puitteissa, jos vain sosialidemokraattiset ministerit lähtisivät yhdessä kansandemokraattisten ministerien kanssa tässä kysymyksessä yhteistyöhön ja pitäisivät huolen siitä, että kansallistetut teollisuusalat saisivat pätevän johdon. Toinen on asia, jos sosdem puoluetoimisto ei tahdo kansallistaa maan suurteollisuutta, vaan haluaa vetää yhtä köyttä suurkapitalistien kanssa, niinkuin tähänkin asti. Mutta silloinkaan tuskin on viisasta syyttää "sosialisoimisen" lykkäämisestä Mauno Pekkalan hallitusta, koska koko kansa tietää, että sosialidemokraateilla on tässä hallituksessa monia tärkeitä ministerisalkkuja, ja eräs niistä on kauppa- ja teollisuusministerin salkku, jossa on kansallistamisen tai — jos niin tahdotaan — sosialisoimisen avain. Sosdem Puolueen kanta sosialisoimiskysymyksessä huipentuu siis väitteeseen, että sosialisoimiseen ei voida ryhtyä niin kauan kuin kauppa- ja teollisuusministerinä on sosialidemokraatti Takki!

Ovela puoluetoimisto ei kuitenkaan tarkoittane sitä. Sen tarkoituksena on ilmeisesti väittää, että sosialisoiminen voidaan aloittaa vasta sitten, kun kommunistit on saatu pois hallituksesta. Mutta jos maamme tilannetta ajatellaan vähänkään realistisesti, niin silloin "sosialisoiminen" lykkääntyy pitkiksi ajoiksi. Ketä tulisi ensinnäkin hallitukseen kommunistien tilalle? Ilmeisesti maalaisliittolaisia ja sosialidemokraatteja, joista ainakin maalaisliittolaiset vastustaisivat kansallistamista ilman verukkeita ja sosialidemokraatit verukkein. Joka tapauksessa porvariston ominaispaino hallituksessa lisääntyisi, joten kansallistamisen kannattajat hallituksessa vähenisivät. Ja toiseksi on sanottava, että tämä laskelmointi saattaa olla miellyttävää sosdem puoluetoimistosta, mutta se on unta kesästä, jota ei koskaan tule. Kommunisteja ja muita kansandemokraatteja ei voida parlamentaarisen pelin sääntöjen mukaan heittää pois Suomen hallituksesta.

Sosdem puolueen laskelmat ovat siis joka suhteessa virheellisiä. Pelistä, johon se on lähtenyt "sosialisoimisineen", ei ole sille loppujen lopuksi mitään hyötyä. Se vain osoittaa koko kansalle pitävänsä "sosialisoimista" pelkkänä vaalisyöttinä, jolla se onkii äänestäjiä. Vuonna 1945 syötti oli vielä lihava. Silloin Suomen Sosialidemokraatti ehdotti, että olisi pitänyt ryhtyä kiireellisesti toimenpiteisiin koko kansantaloudelle merkityksellisten teollisuusalojen ja suurpankkien sosialisoimiseksi. Mutta vuonna 1948, harkittuaan asiaa kolme vuotta, sosdem puoluetoimisto on päätynyt tulokseen, jonka se esittää sosialisoimisohjelmassaan seuraavin sanoin:

> "Varsinaisilla talouselämän avainaloilla ei sensijaan pelkkää omistusoikeuden siirtoa valtion käsiin voida pitää kovinkaan suurimerkityksellisenä. . ." (SS, 1. 2. 1948.)

Kolme vuotta sitten, kuten edellä on osoitettu, Sosdem Puolueen päälehti korosti, että kysymystä ei missään tapauksessa saisi "haudata hiljaisuuteen", koska sosialisoiminen oli "käytännöllinen nykyhetken tehtävä". Mutta nyt ei sellaisesta ole puhettakaan. Nyt tätä kysymystä on vain tutkittava, vaikka kolmen vuoden olisi sentään luullut riittävän perusteellisiinkin tutkimuksiin. Nyt puoluetoimisto vastustaa kivenkovaan Ville Pessin ja muiden kansandemokraattien tekemää suurteollisuuden ja suurpankkien kansallistamisesitystä ja sanoo koko "sosialisoimisen" olevan mahdotonta lähiaikoina.

Voidaan siis sanoa, että tämä uusi Antti Ihalainen ei ole kokonaan unohtanut varsinaista asiaansakaan, sitä tulitikkujen lainaamista. Hän on monien ulkomaanmatkojen jälkeen sentään muistanut asiansakin ja tuonut kotiin tulitikkulaatikon, jossa on — niinkuin Maiju Lassila hauskasti kertoo — vain yksi kokonainen tulitikku ja sekin raapaistu, joten siitä ei ole kenellekään mitään hyötyä.

Kansallistamisen taloudelliset edellytykset.

Näin monien vuosien tutkimusten jälkeen sosdem puoluetoimisto olisi voinut, jos se olisi tahtonut, päästä tutkimuksissaan parempiin tuloksiin. Sillä kansallistaminen on Suomessa-

kin ajankohtainen kysymys. Suomen kansantalouden edut vaativat ehdottomasti sen toimeenpanemista.

Kansallistaminen vaikuttaa kohottavasti kansantalouteen silloin, kun tuotanto on siinä määrin keskittynyttä, että se on harvalukuisten monopolikapitalistien hallittavissa. Nämä monopolikapitalistit kiskovat kansantaloudesta itselleen voittoa huolehtimatta kansantalouden yleiseduista. Kun nämä monopolistikapitalistien käsiin keskittyneet tuotantolaitokset ja suurpankit otetaan kansakunnan haltuun, niin niiden toiminta voidaan ohjata palvelemaan kansan eikä yksityisten voitontavoittelijain etuja.

Suomessa on teollisuustuotannon keskittyminen edistynyt niin pitkälle, että kansallistaminen ei ole ainoastaan mahdollinen, vaan se on välttämätön toimenpide, jos kansamme aikoo vapautua siitä kuristavasta otteesta, jolla muutama kymmen perhe pitää maan koko talouselämää jatkuvasti oman voitontavoittelunsa kohteena. Yli 70 % teollisuutemme työpaikoista on osakeyhtiöiden omistuksessa. Yli 87 % kaikista työläisistä työskentelee osakeyhtiöiden omistamissa työpaikoissa, ja yli 90 % koko tuotannon bruttoarvosta tulee osakeyhtiöiden osalle. Vuonna 1944 näitä osakeyhtiöitä oli maassamme hiukan yli 17 tuhatta, mutta 79 niistä oli sellaisia, joiden pääoma kohosi yli 25 miljoonan markan. Näiden 79 suuryhtiön pääoma oli yhteenlaskettuna 8.309.287.000 markkaa eli enemmän kuin 52 % kaikkien osakeyhtiöiden pääomasta. Nämä 79 suuryhtiötä hallitsevat ratkaisevasti muidenkin osakeyhtiöiden ja loppukädessä Suomen koko teollisuuden toimintaa. Mutta ne hallitsevat niitä omien ahtaiden etujensa mukaisesti. Kun sen lisäksi otetaan huomioon, että useinkin samat henkilöt perheineen ja sukulaisineen hallitsevat näitäkin suuryhtiöitä, niin voidaan sanoa, että kirjaimellisesti muutama kymmen kapitalistiperhe hallitsee Suomea. Ei tarvitsisi oikeastaan muuta kuin kansallistaa kymmenkunta suuryhtiötä ja pari pankkia suurpääoman vallan murtamiseksi ja tärkeimpien tuotantoalojen saattamiseksi suunnitelmallisuuden piiriin.

Suomen talouden vapauttaminen noiden muutaman kymmenen perheen pakkopaidasta olisi siis valtava hyvätyö koko kansalle. Siksi kansandemokraattien eduskuntaryhmä on tehnyt huolellisten tutkimustensa tuloksena sellaista kansallistamista koskevan lakiehdotuksen.

Tämä lakiehdotus on äärimmäisen varovainen, koska se kansallistaisi vain pienen osan maamme tuotantolaitoksista. Mutta sen kansantaloutta tervehdyttävä vaikutus olisi ilmeinen, koska se lakkauttaisi suurten monopolikapitalistien taloudellisen diktatuurin, vapauttaisi pienet ja keskinkertaiset yritykset näiden harvalukuisten suuryrittäjäin painostuksesta ja panisi demokrattisen valtion järjestelyillä koko tuotannon palvelemaan kansan tarpeita. Samoin se vapauttaisi maataloustuottajat taaten työtätekevälle talonpoikaistolle nykyistä paremmat mahdollisuudet välttää joutumista suurkapitalistien ja heidän pankkiensa armoille. Kansallistetut tuotantolaitokset pystyisivät turvaamaan niiden omien työläisten ja teknillisen henkilökunnan aseman paremmin kuin yksityiskapitalistiset suuryritykset ovat koskaan turvanneet. Tuotanto muuttuisi suunnitelmalliseksi koko maan mitassa, mikä epäilemättä kohottaisi tuotantoa nopeammin kuin se kohoaa nykyisin. Kansallistamisesta ei olisi vahinkoa kenellekään muille kuin sille harvalukuiselle suuryritysten omistajaluokalle, jolta otettaisiin pois mahdollisuus kiskoa voittoa työläistensä kustannuksella. Sitäpaitsi heillekin esitetään lakiehdotuksessa korvauksen maksamista.

Miksi sosdem puoluejohto ei kannata tätä kansallistamisehdotusta?

Luulisi, että sosialidemokraatti, joka vakavasti pyrkii talouselämän kohottamiseen sen kansanvaltaistamisen kautta, ei voisi muuta kuin kannattaa tällaista ehdotusta. Sitäkin enemmän, kun se on oikeastaan vain täsmällistetty muoto sosdem puolueen aikoinaan hyväksymästä lähiajan ohjelmasta. Siinä nimittäin sanotaan puoluetoimiston oman lainauksen mukaan seuraavaa:

"Milloin yksityisluontoisia tuotannollisia laitoksia ei niiden omistajien taholta johdeta yhteiskunnan kokonaisedun mukaisesti tai milloin se tuotannon rationalisoinnin vuoksi taikka muusta syystä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, voidaan tuotantolaitokset ottaa välittömästi yhteiskunnan haltuun. Sotakorvaustuotannon ja viennin kannalta maalle elintärkeät tuotantoalat tulevat tällöin ensisijassa kysymykseen. Koskivoimien ja luonnonrikkauksien yleistä etua vastaavan hyväksikäytön edellytyksenä on myös niiden yhteiskunnallistuttaminen. Suunnitelmat yhteiskunnallistuttamisen toteuttamiseksi on mahdollisimman nopeasti pantava alulle. Tällöin on pidettävä silmällä sitä, että suunnitelmat sopeutuvat taloudellisiin yleissuunnitelmiin ja täydentävät niitä."

Mikä erottaa tämän ohjelman kansandemokraattien tekemästä kansallistamisehdotuksesta? Oikeastaan vain se, että tämä on y l e i n e n ohjelma, ilman seikkaperäisiä tutkimustöitä summittaisesti tehty ohjelma. Kansandemokraattien tekemä lakiehdotus on paljon perusteellisemman tutkimustyön tulos. Kansandemokraatit ovat tehneet juuri sen, mitä sosdem puolueen johto on viime aikoina korostanut: he ovat tutkineet tämän kysymyksen ja tehneet kansallistamisehdotuksen näihin tutkimuksiinsa nojaten. Siksi kansandemokraattien esitys ei ole enää yleisluontoinen, ohjelmallinen vaatimus, vaan konkreettinen, huolellisesti tutkittu ja harkittu lakiehdotus.

Siitä huolimatta sosdem puolueen johtohenkilöt ovat kansallistamiskysymystä koskevissa yhteistyöneuvotteluissa väittäneet, että kansandemokraattien ehdotus on liian summittaisesti tehty, tai oikeastaan liian äkkiä tehty, aivankuin korttipakasta "välistä vedetty" ehdotus, jossa on monenlaisia puutteita. Toistaiseksi näitä puutteita ei ole todistettu. Mutta jos niitä on, niin kansandemokraateillahan ei voi olla mitään sitä vastaan, että tätä kansallistamisehdotusta korjataan niiltä kohdin, joilta se voidaan tehdä paremmaksi. Erillisiä korjauksia

siihen voidaan tehdä vielä eduskuntakäsittelyssäkin, ja jos sosdem eduskuntaryhmä todella tekee sellaisia, niin ei niistä riitaa tule. Kapitalistisen sanomalehdistön taholta on esimerkiksi laskettu, miten raskaaksi kansallistettujen yritysten omistajille maksettu korvaussumma tulisi valtiolle. Jos tämä on ehdotuksessa vikana, niin kansandemokraateilla ei ole mitään sitä vastaan, että kansallistaminen suoritetaan ilman korvausta. Tällaiset puutteet ovat helposti korjattavissa. On vain katsottava, ettei lasta heitetä pois pesuveden mukana ja monopolikapitalisteja jätetä hallitsemaan edelleenkin. On katsottava, ettei kansallistamista sovelleta teollisuusaloihin, joilla ei ole ratkaisevaa merkitystä maamme tuotantoelämässä.

Tämä viimemainittu mahdollisuus on kansallistamisen kannalta pelottavaa, sillä se antaisi vain aseita kansallistamisen vastustajille. On enteellistä, että milloin sosdem puolueen johtohenkilöt puhuvat jotakin konkreettista "sosialisoimisesta", he puhuvat pienistä kokeiluista, tupakka-, sokeri- ja muiden vastaavanlaisten teollisuusalojen kansallistamisesta. On selvää, että nämäkin vailla suurta merkitystä olevat teollisuusalat pystyisivät normaalioloissa toimimaan paremmin kansallistettuina kuin yksityisten kapitalistien johdolla. Mutta oloissa, jotka meillä nyt vallitsevat, niiden kansallistaminen ei ole tärkeätä. Miksi?

Siksi, että kansallistaminen on meillä suoritettava erityisen kärkevän taistelun merkeissä. Suurkapitalistit järjestävät jo nyt miljardeja säästämättä laajaa propagandakamppailua kansallistamista vastaan. Silloin, kun ryhdytään käytännöllisiin toimenpiteisiin, suurpääoman herrojen johtama vastarintaliike muuttuu sabotaashi- ja jarrutustoiminnaksi, jossa jokainen sabotaashinharjoittaja tietää saavansa hyvän rahapalkkion jokaisesta sabotaashiteostaan. Kun sen lisäksi nykyinen oikeuslaitos takaa, että sabotaashinharjoittajat voivat puikkia vapaalle jalalle yhtä liukkaasti kuin asekätkijät ja muut fasistirikolliset ovat puikkineet, niin suurkapitalistien rahoittamalle sabotaashiliikkeelle tulisivat loistavat mahdollisuudet osoittaa,

että kansallistaminen ei kannata. Tämä sabotaashimahdollisuus voidaan ottaa pois vain siten, että kansallistaminen ulotetaan ratkaiseviin tuotantoaloihin, jolloin suurkapitalistien kaikkialle ulottuvat kynnet katkaistaan heti. Siten kansallistetuille yrityksille luodaan työrauha, ja ne saavat näyttää koko voimansa. Niin on tehty Tshekkoslovakiassa ja muissa Itä-Euroopan maissa. Tämä tie on kokeiltu ja varma tie. Ei siis meilläkään ole mitään syytä lähteä kokeilemaan ensin aloilla, joilla ei ole kansantaloudelle suurta merkitystä. Se tuntuisi pikemminkin yritykseltä hankkia aseita kansallistamista vastustavien suurkapitalistien käsiin.

"Kolmas tie" johtaa kapitalismiin.

Suomen Sosdem Puolueen "kolmas tie" on siis kansallistamista koskevassa kysymyksessä päätynyt samaan kuin kansallistamista vastaan propagandasotaa harjoittavan Yksityisyrittäjäin liiton tie: kapitalismin säilyttämiseen.

Puhuen jatkuvasti sosialismista, vieläpä "demokraattisesta sosialismista", Suomen Sosdem Puolueen johto ei ole vuoden 1919 jälkeen, jolloin siinä alkoi isännöidä Väinö Tanner, ottanut ainoatakaan askelta sosialismin suuntaan. Vuoteen 1944 asti se silloin tällöin puoluekokouksissaan pyyhki tomuja "sosialisoimis"-ohjelmastaan, mutta sehän tapahtui tilanteessa, jossa sensuuntaisille toimenpiteille ei ollut reaalista pohjaa. Sosdem Puolue yksinään oli vähemmistönä ja osallistui parlamentaariseen toimintaan, johon kommunistien osallistuminen oli estetty väkivalloin. Vasta vuonna 1944 tehdyn välirauhan jälkeen avautuivat mahdollisuudet reaalisen kansallistamispolitiikan noudattamiselle, mutta tällöinkin vain siinä tapauksessa, jos kansandemokraatit ja sosialidemokraatit harjoittaisivat yhteistyöpolitiikkaa. Kansandemokraatit ovat tarjonneet sosialidemokraateille yhteistyötä kaikissa kysymyksissä ja erityisesti kansallistamiskysymyksessä. Mutta Sosdem Puolueen johto lähti ensin tulitikkuja lainaamaan yksinään, lähti suurella melulla ja vielä suuremmalla kiireellä vaatimaan "sosialisoimista". Mutta sitten se unohti Amerikkaa etsiessään koko "sosialisoimisen" kiireellisyyden ja alkoi vaatia vain sen tutkimista. Nyt se odottelee kolmen vuoden odottelemisen jälkeen sosialisoimiskomitean tutkimuksia, jotka eivät voi tuoda asiaan ratkaisua, koska komitean jäsenten enemmistö ilmeisesti jarruttaa kansallistamisen toimeenpanoa. Luonteenomaista sosdem puoluetoimiston kannalle nykyisin on herra Fagerholmin linja, jonka mukaan se odottaa vain tutkimusten tuloksia, ja jos ne ovat kielteisiä, niin "asia saa raueta". Mutta sen lisäksi puoluetoimisto on kuitenkin julkaissut "sosialisoimisohjelman", jossa puolustetaan "sosialisoimista" yleensä, mutta ei esitetä ainoatakaan käytännöllistä toimenpidettä kansallistamisen edistämiseksi. Se on tosiaankin vain tulitikku, joka on raapaistu ja siis käyttökelvoton. Päähuomionsa sosdem puoluetoimisto kiinnittää nykyisin kansandemokraattien tekemän kansallistamisehdotuksen parjaamiseen. Siten Sosdem Puolueen "kolmas tie" sosialismiin siirtymistä koskevissa kysymyksissä on yhtynyt suurkapitalistien johtaman Yksityisyrittäjäin liiton tiehen, joka on kapitalismin tie.

Siksi "kolmas tie" ei kelpaakaan niille, jotka pyrkivät kapitalismista sosialismiin. Kapitalistinen järjestelmä on elänyt Suomessa niinkuin muissakin maissa yli aikansa. Se on talouspulien, työttömyyden, kansankurjuuden ja sotaseikkailujen tie. Tästä kapitalistisesta sekasorrosta ja kurjuudesta ei vie pois kuin yksi tie, marxilaiseen yhteiskuntatieteeseen perustuva taistelu sosialismin puolesta. Kansandemokratia kulkee Suomessa tätä tietä, ja sen ensimmäisenä askeleena on suurteollisuuden ja suurpankkien kansallistaminen, tuotannon nostaminen sellaiselle tasolle kuin se on tapahtunut Itä-Euroopan kansandemokratioiden maissa. Se luo pohjan suunnitelmataloudelle ja kansanjoukkojen elintason suunnitelmanmukaiselle kohottamiselle. Suurkapitalisteilta on otettava pois mahdollisuus har-

joittaa tuotantoa voitonkiskomiseksi. Se voitto, joka nykyisin joutuu harvalukuiselle kapitalistiluokalle, on saatava kohottamaan tuotantoa ja leventämään kansan leipää.

Se on ainoa tie, joka johtaa Suomen kansan sosialismiin.

II. Demokratian vihollisten "Kolmas tie"

Puhuessaan Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen sisäpolitiikasta 'Sosialidemokratian tien' tekijä heittäytyy kansanvallan horjumattomaksi kannattajaksi. Tuntuisikin luonnolliselta, jos sosialid e m o k r a a t t i n e n puolue olisi todella kansanvaltainen voimatekijä, sillä paitsi sitä, että puolueen nimi viittaa siihen, sosialidemokraattiset puolueet ovat kaikissa maissa syntyneet demokraattisina puolueina. Ottaen huomioon sen, että vanhalla Suomen Sosialidemokraattisella Puolueella oli suuria ansioita taistelussa suomalaisen kansanvallan puolesta Väinö Leskisen puoluetoimisto koettaakin antaa nykyisestä puolueestaan sellaisen kuvan aivan kuin se olisi O. V. Kuusisen ja muiden vallankumouksellisten sosialistien johtaman vanhan Sosdem Puolueen perinteiden vaalija.

> "Suomen Sosialidemokraattinen Puolue — sanotaan kirjasessa — on aina asettunut demokratian tinkimättömäksi tukijaksi ja kannattajaksi. Se on nähnyt kansanvallassa — oikein toteutettuna — myöskin päämäärän eikä vain välinettä, jota käytetään hyväksi, kun se on omalle ryhmälle tai puolueelle edullista, ja heitetään syrjään, kun itse luullaan oltavan vallan peräsimessä. Demokratiasta kiinnipitämisen puolue asettaa vaatimukseksi muille, mutta ennenkaikkea itselleen. Valtiollisen kansanvallan luomisessa ja edelleen kehittämisessä sosialidemokraattinen liike onkin maassamme suorittanut suur-

työn. Se vaikutti ratkaisevalla tavalla vuoden 1906 äänioikeusreformiin, kansalaissodan — jonka aikana itse puolue ei hyväksynyt käytettyjä epädemokraattisia menettelytapoja — jälkeen se taisteli määrätietoisesti kuningasvallan suunnittelijoita vastaan. Lapualaisaikoina se sai kantaakseen raskaimman taakan kansanvallan puolustuksessa, sotien aikana sen olemassaolo teki mahdottomaksi kaavailut natsistisen järjestelmän pystyttämiseksi maahamme." (Sosialidemokratian tie, siv. 22).

Tarkistetaanpa tuota historiankuvausta hiukan tosiasioidenkin valossa. Muuten 'Sosialilemokratian tien' lukijoille voi jäädä sellainen käsitys, että historiankirjoitus on samaa kuin satujen kirjoittaminen.

Vuoden 1906 äänioikeusreformi.

Jo aikaisemmin toisessa yhteydessä kävi ilmi, että nykyisen Sosdem Puolueen johto pyrkii anastamaan nimiinsä historiallisia tekoja, joiden kanssa sillä ei ole mitään yhteyttä. Ottaessaan vuoden 1906 äänioikeusreformin nykyisen Sosdem Puolueen ansiotilille puoluetoimisto on kirjoittanut nimensä historiaan aivan ansiottomasti.

Sosialidemokraattinen liike hajaantui vuonna 1918 kahdeksi liikkeeksi, joista toinen on kommunistinen ja toinen sosialidemokraattinen kokonaan toisessa mielessä kuin vanha vallankumouksellinen sosialidemokratia oli. Nykyinen sosialidemokratia on hyljännyt yksinpä ne taistelukeinotkin, joilla vuoden 1906 äänioikeusreformi saavutettiin. Kuten tunnettua, äänioikeusreformi saavutettiin ulkoparlamentaarisella painostuksella, jossa eivät olleet liikkeellä vain Suomen demokraattiset kansanjoukot, vaan koko Venäjän vallankumouksellinen kansa, jonka hyökkäystä perääntyvä tsaari taipui samalla Suomenkin kansan vaatimukseen. Yhtä tunnettua on, että Suomen sosdem puoluetoimisto on viime vuosina suhtautunut kielteisesti kaikkeen ulkoparlamentaariseen toimintaan joutuen siten pakostakin tuomitsemaan myös vuoden 1906 demokraattisessa kansanliikkeessä käytetyn ulkoparlamentaarisen taktiikan. Mitä puutteita Kuusisen, Sirolan, Valppaan ja Mäkelinin johtamalla vanhalla sosialidemokratialla lieneekin ollut, Väinö Tannerilla ja hänen oppipojillaan ei ole oikeutta röyhistellä rintojaan sen suurilla historiallisilla voitoilla, jotka ovat kieltämättömät.

Tästä asiasta ei siis kannata enempää puhua. Jos tässä vielä syntyisi väittelyä näinkin selvistä asioista, niin seuraavalla kerralla sosdem puoluetoimiston historiankirjoittajat väittäisivät, että ei Kolumbus, vaan Väinö Tanner on löytänyt Amerikan.

Suhde kansalaissotaan ja kuningasseikkailuun.

Kansalaissodasta puoluetoimisto ei puhu paljon. Sanoopahan vain ohimennen, että "itse puolue" sen aikana "ei hyväksynyt käytettyjä epädemokraattisia menettelytapoja". Sillä sosdem puoluetoimisto sanoutuu irti Suomen työväenliikkeen kansanvaltaisimmasta tapahtumasta, vuoden 1918 työväen vallankumouksesta ja sen synnyttämästä demokraattisesta tasavallasta, jolla oli kansanenemmistön kannatus ja jonka taantumusporvaristo voi kukistaa vain Svinhufvudin tekemän maankavalluksen avulla, kutsumalla maahan Saksan imperialismin sotajoukot. Jos tuo puoluetoimiston pieni välilause tarkoittaa, että Suomen työväen ja torpparien vallankumous oli "epäkansanvaltainen menettelytapa" tätä porvariston suorittamaa maanpetosta vastaan, joten Sosdem Puolue ei sen vuoksi voi sitä nyt hyväksyä, niin se kuvaa sattuvasti, miten jyrkästi nykyinen sosdem puoluejohto on hyljännyt vanhan sosialidemokratian kansanvaltaiset perinteet. Mutta kun puoluetoimisto kuittaa tämän asian välilauseella, niin ei liene syytä pysähtyä pitemmäksi aikaa tähän kysymykseen. Puoluetoimiston kannanoton näpeällisyys on selvä muutenkin.

Yhtä tarpeetonta on keskustella sosdem puoluetoimiston "määrätietoisesta taistelusta kuningasvallan suunnittelijoita

vastaan". Tuskinpa sitä voidaan korostaa Sosialidemokraattisen Puolueen suurena ansiona, että se ei yhtynyt siihen Svinhufvudin ja muiden taantumusporvarien salaliittoon, jonka tarkoituksena oli tuoda Suomeen saksalainen kuningas. Kansalaissodan jälkeen, jolloin vallankumouksen myrskyn mainingit olivat vielä voimakkaat, sellainen yritys ei olisi saanut työväenjoukkojen taholta minkäänlaista kannatusta, joten sille ei ollut reaalista pohjaa. Saksalaisen imperialismin ja suomalaisen sosialidemokratian liitto tuli reaalisesti mahdolliseksi vasta 20 vuotta myöhemmin, ja silloin Tannerin johtama sosialidemokratia ei viivytellyt hetkeäkään muuttaessaan tämän mahdollisuuden todellisuudeksi. Mutta siihen palaamme myöhemmin seikkaperäisesti.

Taistelu demokratiasta 20-luvulla

Nyt sitävastoin kiinnitämme huomiota siihen kiireeseen, jolla puoluetoimisto "demokraattista" sisäpolitiikkaansa kuvatessaan hyppää koko kaksikymmenluvun yli. Svinhufvudin kuningasseikkailun ja saman diktaattoriehdokkaan lapualaismullistuksen välillä ei sosdem puoluetoimiston mukaan sosialidemokratialla ole historiaa lainkaan. Todellisuudessa sellainen historia kuitenkin on olemassa. Mutta se ei heijasta minkäänlaista sankarihohdetta sosdem puoluetoimiston otsalle.

Suomen sosdem puoluetoimisto on jo 20-luvulla käynyt yhdessä maamme taantumusporvariston kanssa taistelua vasemmistolaista työväenliikettä vastaan koettaen estää sen julkisen toiminnan, painaa sen maan alle samoin kuin Kommunistinen Puolue oli painettu sinne. Sosdem puoluejohto kannatti jo 20-luvulla vain sellaista demokratiaa, josta kommunistinen ja muu vasemmistolainen liike on suljettu pois.

Niin pian kuin Väinö Tanner oli kansalaissodan jälkeen lähtenyt valkoisen terrorin turvin mukauttamaan Sosdem Puolueen toimintaa taantumusporvariston sille sallimiin rajoihin, vasemmistososialidemokraatit ja muut laajat työväenjoukot alkoivat ilmaista tyytymättömyyttä tähän tannerilaiseen sosialidemokratiaan vaatien puolueen vanhan vallankumouksellisen hengen elvyttämistä ja senmukaista toimintaa. Yhdessä julkisuudessa toimineiden kommunistien kanssa nämä vasemmistoainekset perustivat Helsingissä 13—14. 5. 1920 Sosialistisen Työväenpuolueen. Väinö Tannerin johtama Sosdem Puolue suhtautui vihamielisesti tähän sosialistisia periaatteita arvossapitäneeseen puoluekokoukseen ja järjesti sitä vastaan häikäilemättömän kiihoitussodan. Huomattuaan, että Tannerin sosialidemokratia antaa kannatuksensa typistetylle demokratialle maan hallitus lähetti ohranansa Sosialistisen Työväenpuolueen perustavaan kokoukseen, hajoitti sen ja vangitsi sen edustajat. Seuraavana vuonna vangituille sosialisteille, joita oli noin 200, annettiin kullekin 1—4 vuotta kuritushuonetta.

Sen jälkeen koko 20-luku kului ankaran luokkataistelun merkeissä. Vasemmistotyöläiset perustivat uuden Sosialistisen Työväenpuoleen, joka lakkautettiin sen jäsenten saadessa yhteensä noin 380 vuotta kuritushuonetta. Samalla tavalla terrorihallitukset vainosivat työväen nuorisoliikettä. Ensin lakkautettiin 11. 4. 1923 Sosdem Nuorisoliitto, jonka tannerilainen puoluejohto oli leimannut kommunistiseksi ja siten antanut ohranalle viitteen, että se piti lakkauttaa. Suomen Sosialistinen Nuorisoliitto hajoitettiin vuonna 1925. Samoin näinä vuosina vangittiin jatkuvasti salaisen Kommunistisen Puolueen jäseniä. Sosialistisen työväen ja pienviljelijäin vaalitoimintaa vainottiin kaikin tavoin. Tämän vasemmistolaisen työväenliikkeen järjestöt olivat monilukuiset, ja niiden yhteinen jäsenluku nousi satoihin tuhansiin. Huomattava osa Suomen kansasta oli siis 20-luvulla julistettu demokratian ulkopuolelle, joskin se pystyi urhoollisella taistelullaan jossakin määrin käyttämään julkisiakin järjestäytymismuotoja hyväkseen.

Jos Sosialidemokraattinen Puolue olisi todella ollut sitä, mitä se väitti olevansa, demokraattinen puolue, niin sen olisi pitänyt nousta päättävään taisteluun sellaista tynkädemokratiaa vastaan. Mutta se päinvastoin kannatti sitä, mukautui sellai-

seen typistettyyn porvarilliseen demokratiaan. Se kävi yhtämittaa kiihkeätä taistelua demokratian ulkopuolelle sysättyä vasemmistolaista työväenliikettä vastaan. Kun sosialistisen työväen ja pienviljelijäin vaalijärjestö esimerkiksi vuonna 1922 esitti Sosdem Puolueelle yhteistoimintaa vaaleissa, niin sosdem puolueen johto hylkäsi tämän vaaliliittotarjouksen yhtä julkeasti kuin Leskisen ja Varjosen puolue torjuu nykyisin kansandemokraattien vaaliliittotarjoukset. Siten Sosdem Puolue jo 20-luvulla sanoutui irti siitä demokraattisesta työväenliikkeestä, joka kävi taistelua kansalaisoikeuksiensa puolesta ja vaati maan perustuslain kunniassapitämistä.

Tosin Sosdem Puolueen johto koetti vuoteen 1926 saakka näytellä oppositiopuoluetta. Se ei ollut mukana hallituksessa ja selitti senmukaisesti, ettei sillä ole mitään vastuuta niistä demokratian typistyksistä, joilla vasemmistotyöväeltä oli kielletty kansalaisoikeudet. Mutta joulukuussa vuonna 1926 Väinö Tanner muodosti niin sanotun "työväenhallituksen", joka ryhtyi jatkamaan porvarillisten hallitusten politiikkaa tekemättä yritystäkään demokraattisten olojen palauttamiseksi. Kaikki vaatimukset kansanvallan kannattajien vapauttamiseksi vankiloista kaikuivat kuuroille korville. Vieläpä ohranalaitos jatkoi työskentelyään entisellä puhdilla vangiten vasemmistotyöläisiä ja suojellen porvariston diktatuurivaltaa siltä vaaralta, jonka sille olisi aiheuttanut täysien demokraattisten ihmisoikeuksien myöntäminen kansalle.

Väinö Tanner, joka jo silloin alkoi muovautua siksi johtajatyypiksi, jolle saksalainen fasistidiktaattori voi kerran uskoa suomalaisten kommunistien hävittämisen tehtävän, ei häikäillyt antaessaan hallituskoneistonsa toimia työväenluokkaa vastaan. Vaikka suojeluskunnat olivat koko työväenluokan vihaamia, niin Väinö Tanner otti pääministerikaudellaan vastaan suojeluskuntaparaatin julistautuen siten peittelemättömästi suurporvariston sätkyäijäksi sen taistelussa maan demokraattista työväenliikettä vastaan. Hänen sotaministerinsä Kalle Heinonen kiitti vuodenvaihteessa suojeluskuntia "hyvästä toiminnasta" ilmaisten siten mielenosoituksellisesti halveksimisensa työtätekevän kansan mielipiteelle. Tannerin hallitus tilasi ulkopuolella budjetin sotalaivan osoittaakseen kiihkokansallista mieltään Neuvostoliittoa vastaan. Hallituksen sisäministeri Olavi Puro tuli tunnetuksi postisensuurin järjestämisestä, ja eräässä salaisessa ohjekirjeessään hän kehoitti alaisiaan virkamiehiä ottamaan poliiseiksi vain suojeluskuntalaisia. Paljon muutakin syntiä alkeellisintakin demokratiakäsitystä vastaan tämä Väinö Tannerin hallitus ehti tekemään.

Samanlaista demokratianvastaista politiikkaa sosdem puoluejohto alkoi vuodesta 1926 asti noudattaa ammatillisessakin työväenliikkeessä. Tammikuun 17 päivänä vuonna 1926 eräät sosdem johtohenkilöt valitsivat salaisessa kokouksessa komitean työskentelemään ammatillisen työväenliikkeen hajoittamiseksi. Porvaristo vastasi siihen kiitollisuudenosoituksella lakkauttaen 10. 3. 1926 Vaasan kaupungissa 10 paikallista ammattiyhdistystä sen tähden, että nämä olivat syyllistyneet diktatuurimiehille epämieluisiin tekoihin, mm. poliittisten vankien avustamiseen. Sosdem johtohenkilöt toimivat käsikädessä ohranan kanssa leimaten sanomalehdissään kommunistien ja muiden vasemmistotyöläisten toiminnan "rikolliseksi". Se oli valmistelua lapualaismullistukseen.

Siten sosdem puoluejohto avusti 20-luvulla taantumusporvaristoa vasemmistolaisen työväenliikkeen vainoamisessa. Demokratiasta sellainen politiikka oli kaukana, joskaan sitä ei vielä voitu nimittää fasistidiktatuuriksikaan. Se oli siltä väliltä, typistettyä porvarilista demokratiaa, joka kehittyi jatkuvasti sosdem puoluejohdon petospolitiikan avustamana täydellistä fasistidiktatuuria kohden.

Sosialidemokratian kaksoispeli Lapuanliikkeen aikoina.

Nykyisin Sosdem. Puolueen herrat kehuskelevat usein, miten urhoollisesti he ovat taistelleet Lapuan fasistiliikettä vastaan. Niinpä 'Sosialidemokratian tiessä' sanotaan Sosdem. Puolueesta:

"Lapualaisaikana se sai kantaakseen raskaimman taakan kansanvallan puolustuksessa..." (Sosialidemokratian tie, sivu 22.)

Se on kuitenkin arvotonta itsekehuskelua. On monia tosiasioita, jotka todistavat itsepintaisesti Lapuan liikkeen ja sosialidemokratian yhteistyöstä, joka ei suinkaan tarkoittanut kansanvallan puolustamista. Tähän yhteistyöhön eivät tosin osallistuneet sosialidemokraattiset rivimiehet. Joutuivatpa monet heistä lapualaishuligaanien uhreiksikin, kuten esimerkiksi kunnanvaltuutettu Happonen. Mutta sosialidemokratian johtohenkilöt toimivat joko pelkuruudesta tai muista syistä epäparlamentaarisen Lapuan liikkeen parlamentaarisena tahdontäyttäjänä.

Siksi onkin ymmärrettävää, että vaikka Lapuan liike tähtäsi loppujen lopuksi myös sosialidemokratian murskaamiseen ja täydellisen fasistidiktatuurin pystyttämiseen, niin sosialidemokratian tunnetuin johtomies Väinö Tanner löysi kuitenkin erään henkisen yhdyssiteen Lapuan fasistiliikkeen ja sosialidemokratian välillä. Siinä kuuluisassa puheessaan, jonka hän v. 1930 piti Seinäjoella, Tanner ei suinkaan osoittanut sitä sankaruutta, joksi Sosdem Puolueen johto on hänen esiintymisensä kuvannut. Matkustaminen Seinäjoelle ja Lapualle ei sinänsä ollut mikään sankariteko, sillä matkustihan sinne myös Svinhufvud, ja lapualaisfasistit ottivat hänet suurella riemulla vastaan, vaikkakin Svinhufvud lienee tehnyt kokoomuspuolueen isäntämiehenä eräitä kriitillisiä huomautuksia hurjistuneimpien koneidensärkijäin poliittisten piirustusten johdosta. Tanner oli Lapualle mentyään yhtä kriitillinen kuin Svinhufvud, mutta silti hänkin löysi yhteisen kielen fasistijunkkarien kanssa lausuessaan, että Lapuan liikkeen ja sosialidemokratian päämäärä on yhteinen: kommunismin hävittäminen. Se oli virallisesti myös Lapuan liikkeen päävaatimuksena, ja on ymmärrettävää, että hyväksyttyään tämän lapualaisfasistien päävaatimuksen Tanner saavutti Kosolan puukkojunkkarien suosion. Pieni kinastelu menettelytavoista ei mitenkää katkaissut sitä henkistä yhdyssidettä, joka silloin oli löydetty. Niinkauan kuin molempien yhteinen päämäärä, kommunismin hävittäminen, ei ollut lähellä, Lapuan liikkeen ja sosialidemokratian yhteistyö oli pelkästään aatteellisella pohjalla. Kun lapualaishuligaanit murhasivat, pahoinpitelivät ja muiluttivat kommunisteja, niin sosialidemokraattien sanomalehdistö tyytyi vain herjaamaan kommunisteja. Kun lapulaishuligaanit vuoden 1929 marraskuun 23—24 päivinä hajoittivat asevoimin vasemmistonuorison opintojuhlat Lapualla, niin Suomen Sosialidemokraatti alkoi sättiä huligaanien uhreja. Tähän tyyliin:

> "... Tässäkin tilaisuudessa tuli räikeällä tavalla todettua kommunistiemme raukkamaisuus. Sen sijaan, että olisivat huolehtineet järjestyksen pidosta, riistivät järjestysmiehetkin järjestysmerkkinsä takkinsa hihoista ja hiipivät piiloon työväentalon ullakolle."

En tiedä, kuka tässä nyt lienee ollut raukkamaisin: ne aseistetut fasistihuligaanit, jotka poliisin päältä katsoessa pahoinpitelivät työläisnuorukaisia ja työläistyttöjä, vai aseettomat työläispojat ja -tytöt, joita pahoinpideltiin? Olin sattumalta läsnä mainitussa tilaisuudessa, ja sieltä paikan päältä katsoen raukkamaisemmilta näyttivät aseistetut fasistit, joiden ylivoima oli moninkertainen, mutta joista eräät kuitenkin saivat päihinsä aseettomilta työläisnuorukaisilta ja eräät kävelivät jälkeenpäin kasvot käärittyinä työläistyttöjen kynnenjäljistä. En huomannut, oliko talolla sellaisia järjestysmiehiä, jotka pakenivat, mutta sen tiedän, että pakeneminen huligaanien kynsistä ei ole raukkamaista. Sensijaan raukkamaisimmin menettelivät Suomen Sosialidemokraatin toimittajat, jotka painattivat edellälainaamaani tekstiä tuosta tilaisuudesta.

Se kaikki oli kuitenkin vielä vähäistä. Paljon läheisempi Lapuan liikkeen ja sosialidemokratian käytännöllinen

yhteistyö alkoi saman vuoden joulukuussa, jolloin eduskunnassa hyväksyttiin ensimmäistä Lapuan lakia.

Kyösti Kallio tuo Lapuan lain eduskuntaan.

Lapuan fasistiliike syntyi vuoden 1929 kuluessa kokoomuspuolueen ja sen suurten, poliittisen elämän taustalla väijyneiden suurpääomanherrojen järjestämänä ja rahoittamana. Näiden fasististen konserniherrojen välikappaleena toimi eräänlaiseen uskonkiihkoon pumpattu lapualainen suurtalollinen Vihtori Kosola, jonka poika Pentti Kosola tuli kuuluisaksi suutari Mätön murhaajana. Isänsä villitsemänä tämä lapualainen puukkojunkkari teki matkan Lapualta Viipurin tienoille murhatakseen siellä pahaa aavistamattoman työmiehen, koska "isänmaan etu" vaati ilmeisesti sellaista verityötä. Kosolan innoittamina lapualaiset huligaanit särkivät vuoden 1929 syksyllä vaasalaisen työväenlehden, Työn Äänen, kirjapainokoneet, ja kun tämä vandaaliteko otettiin porvarilehdistössä vastaan joko raivoisalla riemulla tai pidätetyllä arvostelulla, joka kuitenkin "ymmärsi" lurjusten "isänmaalliset motiivit", niin liike pääsi hyvään vauhtiin. Röyhkeät kokoomukselaiset rahoittajat rupesivat sanomalehdistönsä palstoilla nimittämään fasistista huligaaniliikettä "isänmaalliseksi kansanliikkeeksi". Sen taakse asettuivat Svinhufvudin lisäksi muutkin suuret kansanvihiolliset. Asettaen päämääräkseen kaiken demokratian hävittämisen Lapuan liike esitti keskeisimpänä vaatimuksenaan "kommunismin hävittämisen".

Maalaisliiton eräät johtohenkilöt ja sanomalehtimiehet yhtyivät ensin tähän liikkeeseen vain arastellen. Talonpojat olivat yleensä sitä mieltä, että kansalaisvapauksia ei olisi loukattava. Mutta maalaisliiton johdon oli pian taivutettava suurpääoman rautanyrkin koputellessa siellä istuvien, suurpankkien luoton avulla kapitalistisia liikeyrityksiään hoitelevien herrojen takaraivoon. Kyösti Kallion ja Artturi Leinosen päät kumartuivat pian ylenmääräisestä kunnioituksesta väkivaltamiesten edessä, ja vuoden 1929 joulukuun 9. päivänä Kyösti Kallion hallitus esitti eduskunnalle ensimmäisen Lapuan lain hyväksyttäväksi. Kallion hallituksen eduskuntaan tuoman lakiehdotuksen mukaan yhdistyksistä annetun lain 21. pykälä oli muutettava sellaiseksi, että perustuslain takaama työväenjärjestöjen vapaa toiminta voitiin kokonaan ehkäistä poliisitoimenpitein. Kokoomuspuolue ja sen loihtima Lapuan liike järjestivät koko maassa muilutuksia, miesmurhia ja muita väkivallantekoja uhaten panna toimeen fasistikaappauksen, ellei parlamentti tottele ja hyväksy Lapuan lakia. Kysymys oli taistelusta perustuslaillisen porvarillisen demokratian ja fasistisen hirmuvallan välillä. Tässä taistelussa ratkaistiin neljäksitoista vuodeksi, mikä järjestelmä Suomessa saa vallita, typistetty porvarillinen demokratia, joka oli ollut voimassa koko 20-luvun, vai fasistinen poliisivalta, jonka seurauksena ei voinut olla muu kuin kansan orjuuttaminen ja sotaseikkailut.

Sitä surkeampaa olikin, että porvarillinen demokratia edes siinä typistetyssä muodossa, jossa se siihen asti oli vallinnut, ei saanut enää montaa kannattajaa porvariston leiristä. Sieltä nousi vain muutamia sellaisia yksilöitä, jotka edes sanoissa tuomitsivat fasistisen väkivallan. Nämäkin muutamat porvarit kuuluivat maamme ruotsinkieliseen vähemmistöön (Schauman, Sergelius). Suomalainen porvaristo oli jotenkin yksimielisesti Lapuan lain kannalla.

Kukko laulaa kolme kertaa.

Sosialidemokraattisen Puolueen kannattajajoukot, joita vastaan lapualaisterrori kohdistui miltei yhtä ankarasti kuin kommunisteihinkin, eivät luonnollisesti hyväksyneet yhdistyslain typistämistä. Ottaen huomioon tämän tosiasian, sosdem kansanedustajat puhuivat eduskunnassa kauniisti tätä fasistista lakiehdotusta vastaan. Mutta eduskunnassa vallitsivat silloin sellaiset voimasuhteet, että lakiehdotus ei olisi mennyt läpi ilman sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän apua. Siksi fasistiporvaristo vaati myös sosdem eduskuntaryhmältä "isän-

maallista" tekoa. Ja kun fasistiporvaristo vaati sitä, niin se myös sai.

Pääministeri Kallio, joka oli lähtenyt täydellisesti Lapuan väkivaltaliikkeen asioille kuuluen kenties sen rahoittajiinkin, vaati lakiehdotuksen toisessa käsittelyssä 16. 12. 1929 lakiehdotuksen hyväksymistä tehden siitä luottamuskysymyksen. Tulkoon tässä sivumennen mainituksi, että maalaisliiton sanomalehdet olivat täydellisesti tämän epäparlamentaarisin keinoin eduskuntaan tuodun Lapuan lain kannalla, vaikka ne viime aikoina eivät olekaan hyväksyneet demokraattisia kansankokouksia.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä eduskunta, jonka enemmistö oli lähtenyt kannattamaan Lapuan väkivaltamiehiä ja terroristeja, teki lakiehdotukseen pari muutosta, jotka vielä huononsivat sitä antaen sisäministerille ja maaherroille oikeuden lakkauttaa mielensä mukaan yhdistyksiä ja julistaa kaikki uudet yhdistykset mielivaltaisesti vanhojen ja kiellettyjen yhdistysten jatkoksi. Kun tämä lakiehdotus hyväksyttynä lakkautti kokonaan perustuslain sen kohdan, jolla yhdistymisvapaus taataan kaikille kansalaisille, niin sosialistisen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmän taholta tehtiin ehdotus, että lakiesitys käsiteltäisiin perustuslain luontoisena. Mutta se olisi merkinnyt, että sosialistisen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmä olisi yksinään pystynyt estämään sen hyväksytyksi tulon. Siksi eduskunnan porvarillinen enemmistö viittasi kintaallaan perustuslaillisiin muotoihin ja päätti käsitellä lakiehdotuksen tavallisessa järjestyksessä, jolloin yksinkertainen ääntenenemmistö riitti saattamaan sen voimaan. Sosialistisen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmän ehdotus lain perustusluontoiseksi julistamisesta sai vain 78 ääntä 91 vastaan. Perustuslakia polkien perustuslain luontoinen lakiehdotus oli siis päätetty käsitellä tavallisessa järjestyksessä.

Mutta tulos ei olisi ollut tällainen, jos sosdem eduskuntaryhmä olisi yksimielisesti äänestänyt niiden puolella, jotka vaativat lakiehdotuksen käsittelemistä perustuslaillisessa järjestyksessä. Äänestyksestä oli ollut poissa 13 sosdem kansanedustajaa ja yksi heistä, Anna Haverinen, oli äänestänyt fasistiporvariston mukana. Jos kaikki nämä 14 sosialidemokraattia olisivat äänestäneet sosialistisen työväen ja pienviljelijäin ryhmän ehdotuksen puolesta, niin lakiehdotus olisi julistettu perustuslain luontoiseksi 91 äänellä 90 vastaan. Se olisi merkinnyt sitä, että eduskunnan taantumusporvaristo ei yleensä olisi saanut tätä fasistista väkivaltalakia lävitse. Siksi sosdem eduskuntaryhmä auttoi asiassa. Se oli ensimmäinen kerta, jolloin kukko lauloi. Työväenluokka katsahti sosdem eduskuntaryhmään ja tämä tunsi myyneensä Suomen kansanvallan asian Lapuan liikkeelle.

Kuristuslain toisessa jatkokäsittelyssä 16. 12. 1929 sattui samanlainen tapaus. Sosialistisen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmän taholta tehtiin ehdotus lakiesityksen hylkäämisestä. Tämä ehdotus oli maalaisliittolaisen Lohen tekemää Lapuan lain hyväksymisehdotusta vastassa. Lohen ehdotus voitti jälleen kahdeksalla äänellä. Tällöin 14 sosdem edustajaa oli poissa äänestyksestä ja 1, jälleen Anna Haverinen, äänesti Lohen ehdotuksen puolesta. Poissa äänestyksestä olivat seuraavat sosdem kansanedustajat: Hakkila, A. Aalto, Aro, Bryggari, Koskelin, Kovanen, Marttila, Penttala, Setälä, Sillanpää, Valjakka, Åhlström, A. Valta ja K. Valta.

Toinen käsittely oli ratkaiseva. Jollei sosdem eduskuntaryhmä olisi järjestänyt siinä edustajiaan pakoon, niin lakiehdotus olisi tullut kokonaan hylätyksi. Kukko lauloi toisen kerran. Työväenluokka katsahti sosdem eduskuntaryhmään, joka tunsi myyneensä Suomen kansanvallan asian toistamiseen Lapuan väkivaltaliikkeelle.

Lakiehdotuksen kolmannessa käsittelyssä 23. 12. 1929 sosialistisen työväen ja pienviljelijäin edustajat tekivät viimeisen yrityksen tämän lain torjumiseksi. He ehdottivat sen siirtämistä yli vaalien. Tämän ehdotuksen hyväksytyksi tulemiseen riitti 1/3 vähemmistön kannatus. Siten sosdem eduskuntaryhmä oli asetettu temppelin harjalle, sillä nyt ei riittänyt

enää neljäntoista sosdem edustajan äänestyksestä karkaaminen, jos mieli hyväksyä laki heti paikalla. Koko sosdem eduskuntaryhmän oli kieltäydyttävä äänestämästä Lapuan lakia vastaan, jotta se tulisi hyväksytyksi, tai jos se olisi äänestänyt vaikkapa vain puolinaisena ryhmänä sitä vastaan, niin tuo pahamaineinen Lapuan laki ei olisi koskaan tullut Suomen laiksi. Siksi sosdem eduskuntaryhmän puolesta ilmoitettiinkin eduskunnalle, että se ryhmänä ei tule äänestämään lakiesitystä yli vaalien. Kukko lauloi kolmannen kerran. Työväenluokka katsahti sosdem eduskuntaryhmään, ja se, lukuunottamatta Mikko Ampujaa ja paria muuta vasemmistososialidemokraattia, jotka olivat äänestäneet sosialistisen työväen ja pienviljelijäin edustajien mukana, painoi päänsä alas ja tunsi myyneensä Suomen kansanvallan asian Lapuan fasistiliikkeelle. Historiallinen häpeäteko oli vahvistettu kolminkertaisella äänestyksellä.

Tragikomedian jatko 1930 ja loppunäytös 1947.

Siten Lapuan laki tuli voimaan sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän ja fasistisen suurporvariston "parlamentaarisen" yhteistyön tuloksena kokoomuspuolueen esille loihtimien väkivaltamiesten järjestellessä pitkin maata kansanvallanvastaisia ja ulkoparlamentaarisia mölykokouksia, joissa oli vähän kansaa, mutta sitä enemmän palkattuja huligaanijoukkoja. Siitä alkoi Suomessa "laillistetun" fasismin väkivaltainen riemukulku murhapolttoineen, ihmismurhineen, muilutuksineen ja vieraan omaisuuden anastustoimenpiteineen. Vasemmistolaiset työväenjärjestöt lakkautettiin, monet tuhannet ihmiset syöstiin fasistihunnien vartioimiin vankiloihin. Vainottujen kansalaisjärjestöjen omaisuus ryöstettiin suojeluskunnille ja sosialidemokraattisille järjestöille. Kun tuon lapualaislaillisuuden kannattajat kieltävät olleensa hitleriläisiä, niin siihen voi miltei yhtyä. Hitler aloitti Saksassa samanlaisen järjestelmällisen mielivallan harjoittamisen vasta kolme vuotta myöhemmin.

Hitleriä itseään olisi siis viisainta nimittää lapualaislaillisuuden kannattajaksi!

Niinkuin edelläkerrotusta näkyy, tähän Suomen kansanvallan murhenäytelmään yhtyy koomillinenkin piirre, ja se on sosialidemokraattisen puoluejohdon näyttelemä osa Lapuan liikkeen laillistamisessa. Koettaen pestä käsiään rivimiestensä silmissä sosialidemokraattiset silmäntekevät jatkoivat ilveilyään loppuun asti. Puheissaan ja sanomalehdissään he koettivat esittää asiat niin, että koko Lapuan liike oli muka kommunismin synnyttämä, joten todellisia syyllisiä moiseen kansanvallan polkemiseen eivät olleetkaan kommunismin vastustajat, vaan kommunistit itse. Näytteeksi siitä, miten villiintyneet demagogit siihen aikaan narrasivat kansaa, lainattakoon tähän muutamia otteita Suomen Sosialidemokraatin kirjoitustavasta.

Niinpä SS lausui 5. 1. 1930 irvokkaasti:

> "Että kommunistit ja fasistit ovat 'veljet keskenään', sen tietävät jo kaikki." — "... näiden 'kokousten' (tarkoittaa lapulaishuligaanien mölykokouksia) alkusyy oli kommunismissa..."

Mutta 9. 1. 1930 SS keksi vielä ovelamman sukkeluuden. Se ennusti kommunistisen liikkeen "häätämistä" maastamme:

> "niin tepsivällä tavalla, ettei se enää pysty meillä nousemaan, vaikka 'Lapuan suurpolitiikot', 'ohranat' ja koko taantumus yhdessä kuinka koettaisivat tehdä kuolevalle kommunismille reklaamia..."

Vieläkin pirullisemman selityksen Lapuan liikkeelle ja yhdistymisvapauden hävittämiselle näyttää keksineen sosialidemokraatti Anton Hakala, joka lausui 19. 1. 1930 Suomen Sosialidemokraatissa julkaistussa puheessaan:

> "Yleisenä ja uskaltaisinpa sanoa yksimielisenä mielipiteenä lausuttiin se ajatus, että kommunistit olivat Moskovasta annettujen ohjeiden mukaan jo etukäteen las-

keneet, että heidän on saatava taantumusporvaristo liikehtimään joitain voimakeinoja ja provokatoorisia toimenpiteitä käyttäen, koska heidän toimintansa ei muuten enää näytä ulospäin joukkoja innostavalta. He siis itse valmistelivat porvaristolle tilaisuuden hyökätä heitä itseänsä vastaan, näin leimatakseen itsensä ja puolueensa niiksi 'todellisiksi marttyyreiksi', jotka uudelleen voisivat nostattaa valistumattoman työläisjoukon mielialoja . . . Yhdistyslain huonontamisenkin saivat kommunistit omalla edesvastuuttomalla esiintymisellään."

Lukiessa kaikkea tätä tekee mieli kysyä, onko noiden sanojen julkituoja ollut itse hullu, vai onko hän luullut lukijoitaan vähämielisiksi. Siinä on yhdessä lyhyessä kappaleessa kaikkea sitä, mitä Hitlerin propagandamiehet kolme vuotta myöhemmin niin äärettömällä työllä ja voimainponnistuksella keksivät kommunisteja vastaan. Mutta ei, se ei ollut hulluutta, se oli harkittua, sillä sama sananselitys jatkui väsyttävällä yksitoikkoisuudella päivästä päivään. SS julkaisi 25. 1. 1930 jonkun Paavo Kettusen lausunnon, jossa sanottiin:

"Työläisten keskuudessa, punapaitakommunisteja lukuunottamatta, ollaan sitä mieltä, että kommunistit ovat omalla viheliäisellä toiminnallaan kiihoittaneet taantumusmiehet itseänsä vastaan, eikä kommunisteilla ole näin ollen aihetta hyökätä sosialidemokraatteja vastaan yhdistyslain huonontamisen johdosta, sillä he itse antoivat heikkomielisille fasistiveljilleen aihetta nousta pinnalle."

Tämä oli silloin sosialidemokraattisen sanomalehdistön yleinen sävy. Sitä vastaan esiintyivät Karl H. Wiik ja eräät muut vasemmistososialidemokraatit, jotka näkivät, että Lapuan liike ei tähtäytynyt vain kommunismia, vaan yleensä kaikkea demokratiaa vastaan. Puolueen johto ei kuitenkaan antanut arvoa vasemmiston mielipiteille.

Teeskennellen olevansa tyytymättömiä fasistiliikkeeseen

sosdem puolueen johtohenkilöt toimivat Lapuan liikkeen reservinä hyökäten silmittömästi kommunisteja vastaan. Jokaisen lapualaishuligaaneja vastaan lausumansa sanan nuo suurpääoman muiluttajamiesten edessä nöyristelevät demagogit ottivat kymmenen kertaa takaisin herjaamalla väkivaltapolitiikan uhreja, kommunisteja, esittäen näitä alkusyyksi fasistiselle Lapuan liikkeelle. Siten he kasasivat fasismille ideologisia aseita, todistelivat kommunistisen ja samalla kaiken vasemmistolaisen työväenliikkeen hävittämisen oikeutusta. Tietysti, pahan alkusyy on hävitettävä! Sitäkin enemmän, kun se on jo itsekin kuolemassa ja toivoo murhia, muilutuksia ja muita väkivaltatekoja itseään vastaan herättääkseen kannattajissaan uutta innostusta!

Kaiken tämän demagogian kukkuraksi tuli nyt sitten seitsemäntoista vuoden jälkeen samalta taholta uusi ilveilynäytös. Päätettyään vielä kerran nousta viimeiseen ponnistukseen jo vuonna 1930 kuolleeksi iskemänsä kommunismin tappamiseksi Suomen Sosdem Puolueen teoreettinen johtaja Unto Varjonen esitteli vuoden 1947 syyskuussa sotaansyyllisyydestä vankilassa istuvan opettajansa, Väinö Tannerin, Lapuan lain suurimpana vastustajana! Tämä egyptiläisen fakiirin taitoa muistuttava silmänkääntötemppu suoritettiin siten, että Suomen Sosialidemokraatti julkaisi vuonna 1930 vangitun sosialistisen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmän jäsenen, William Tannerin, Lapuan lakia vastaan pitämän puheen eräitä loistavia kohtia Väinö Tannerin lausuntoina. Siten vanki Väinö Tanner, joka Lapuan liikkeen päivinä kävi Lapualla todistamassa lapualaisten ja sosialidemokraattien päämääräksi saman "kommunismin hävittämisen", astui nykyhetken kansalaisten eteen Lapuan liikettä vastustaneen sankarin sädekehä niin lapualaisfasismin kuin hitleriläisenkin fasismin rikoksien auttamisessa harmaantuneilla ohimoillaan.

Sitä voi jo sanoa suuren suomalaisen tragikomedian repäiseväksi loppunäytökseksi.

Laillistetun fasismin valtakausi 30-luvulla.

Kirjasessaan Sosialidemokratian tie sosdem puoluetoimisto sivuuttaa vaiteliaasti koko 30-luvun esitellessään sosialidemokratian sankaritekoja. Vaiteliaisuus on kuitenkin aiheetonta, sillä samanlaisia sankaritekoja kuin tuo ensimmäisen Lapuan lain hyväksyminen sosialidemokratialla on 30-luvulla ollut paljon. Tosin sen ei tarvinnut sosialistisen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmän vangitsemisen jälkeen enää järjestää ääniä fasistiporvaristolle, sillä poikkeuslait menivät muutenkin läpi, mutta sen oppositio-osa rajoittui koko 30-luvun ajan suunsoittoon. Käytännössä tannerilainen sosialidemokratia oli yhteistyössä taantumusporvariston kanssa.

Jos Sosdem Puolueen johto olisi ollut pienimmässäkään määrässä rehellinen kansanvallan kannattaja, niin se ei enää Lapuan lain hyväksymisen jälkeen olisi hiiskunut sanaakaan Suomessa vallitsevasta "demokratiasta". Vuonna 1930 suoritetut eduskuntavaalit eivät enää minkään järjen nimessä olleet demokraattiset ja vapaat vaalit, koska kokonainen kansanosa, joka seurasi vasemmistotyöväenliikkeen lippua, oli estetty valitsemasta omia ehdokkaitaan. Samaa on sanottava kaikista muistakin 30-luvulla suoritetuista valtiollisista ja kunnallisista vaaleista. Mutta sosialidemokraattinen puoluejohto vain puhui "demokratian säilyttämisestä" tarkoittaen sillä Suomessa silloin vallinnutta laillistettua fasismia. Sosdem Puolueen johtoherrat olivat varsin tyytyväisiä siihen, että Suomessa ei enää ollut vasemmistolaisia työväenjärjestöjä, koska he pitivät niitä kilpailijoinaan. He ottivat mielellään vasemmistolaisen työväenliikkeen talot puolueensa omaisuudeksi ja kiirehtivät laatimaan yhdistysten säännötkin sellaisiksi, että noita taloja ei voida enää palauttaa oikeille omistajilleen. Yksinomaan sen vuoksi he tänäänkin isännöivät Helsingin työväentalolla. Lapuan laki ei ole enää voimassa, mutta monet työväentalot ovat kuitenkin sen perusteella edelleenkin Sosdem Puolueen hallussa.

Sananvapaus oli koko 30-luvun ajan sallittua vain laillistetun fasismin kannattajille. Soihtu, Tulenkantajat ja Kirjallisuuslehti, joita toimittivat Sosdem Puolueesta erotetut oppositiohenkilöt, olivat ainoita julkisen sanan edustajia, jotka uskalsivat arvostella vallitsevaa järjestelmää. Mutta niidenkin arvosteluvapaus oli sangen rajoitettua, koska painokanteet olivat aina uhkaamassa. Päivälehtiä vasemmistotyöväen ja muiden kansanvallan kannattajien ei sallittu julkaista lainkaan. Hitlerin myöhempi kotkanritari, synkkä fasistipäällikkö Kivimäki, käytti valtikkaa kuin miikäkin Hitlerin Gauleiter siihen asti, kunnes hän vuonna 1936 sotkeutui oman ohranalaitoksensa muistioverkkoihin ja joutui siten luovuttamaan pääministerin paikan muille yhtä synkkähahmoisille seuraajilleen. Väinö Tannerin johtama Sosdem Puolue antoi kannatuksensa Kivimäen fasistiselle hallituspolitiikalle. Tosin sosdem kansanedustajat ja sanomalehdet silloin tällöin arvostelivat Kivimäen lapualaispolitiikkaa, mutta eduskunnassa sosialidemokraatit kannattivat Kivimäkeä sillä tekosyyllä, että jos Kivimäen hallitus kaatuu, niin mitä sitten saattaakaan tapahtua!

Samoin sosdem puoluejohtajat toimivat yhdessä suurporvariston kanssa perustaessaan ammatillisessa liikkeessä uuden keskusjärjestön, SAK:n, jotta ohrana saisi tekosyyn hajoittaa työväen yhtenäisen ammattijärjestön. Viimemainitun lakkauttamisen jälkeen sosdem johto noudatti SAK:ssa puoluepolitiikkaansa, valvoen mustasukkaisesti, etteivät vasemmistolaiset mielipiteet pääsisi vaikuttamaan järjestyneiden työläisten keskuudessa. Tätä puoluepolitiikkaa noudattaessaan SAK:n johtohenkilöt pyrkivät määrätietoisesti ehkäisemään kaikki työtaistelut, joilla työväen palkkoja ja oloja olisi voitu parantaa. Siksi SAK pysyikin 30-luvun alkupuolella pienenä ja merkityksettömänä järjestönä alkaen kasvaa ja saada vaikutusvaltaa vasta sitten, kun kommunistit olivat vuonna 1934 antaneet työläisille kehoituksen liittyä SAK:n jäseniksi ja taistella sen muuttamiseksi työväen taloudelliseksi taistelujärjestöksi. SAK:n johto esti kuitenkin kommunistit saamasta niin suurta

vaikutusvaltaa, että järjestö olisi todellakin päässyt muuttumaan voimatekijäksi 30-luvun aikana. SAK toimi sosialidemokraattien johtamana vailla sisäistä järjestödemokratiaa.

Yhtä vapaa kaikesta järjestödemokratiasta oli Sosdem Puoluekin. Kaikki oppositiojäsenet saivat yksi toisensa jälkeen tuntea Väinö Tannerin yksinvallan ikeen muodossa tai toisessa. Sellaiset jäsenet, jotka uskalsivat vaatia sosialidemokratian vanhojen periaatteiden kunniassapitämistä, erotettiin puolueesta tai he saivat kärsiä muita rangaistuksia. Puoluelehdistö oli yhdensuuntaistettu Tannerin maun mukaiseksi. Sellainenkaan vanha sosialidemokraattinen teoreetikko kuin Karl H. Wiik ei saanut ääntään kuuluviin omassa puolueessaan, puhumattakaan lukuisista muista vähemmän tunnetuista puolueen jäsenistä. Führer, sosialismia ja demokratiaa vihaava yksilö oli nostettu Sosialidemokraattisessa Puolueessa etutilalle. Jäsenjoukot oli opetettu kuuliaisuuteen. Johtajan tehtävänä oli ajatella niiden puolesta.

Sosialidemokratian tärkein tehtävä vuosina 1941—44

Vuonna 1929 ja 30-luvulla hyväksytyt Lapuan lait oli tarkoitettu kommunismin hävittämiseksi, koska kommunistinen liike oli johdonmukaisin kansanvallan puolustaja. Jo Lapuan liike oli vyöryttänyt hirveällä rähinällä esiin tunnuksen Suomen kommunismin lisäksi myös Neuvostoliiton kommunismin hävittämisestä. Yhtyminen fasistisen diktatuurivaltion, Hitler-Saksan, sotaan sosialistisen demokratian maata, Neuvostoliittoa, ja lännen porvarillisen demokratian maita, ensi kädessä Englantia vastaan, ei mitenkään voinut olla demokratian puolustamista. Antamalla vuosina 1941—44 kannatuksen Suomen suurporvariston neuvostovastaiselle sotaseikkailulle Suomen Sosialidemokraattinen Puolue taisteli koko ajan kaikkea demokratiaa vastaan.

Mutta Suomen Sosdem Puolueen johto osoitti vuonna 1941 sisäpolitiikallaankin, että se oli jotenkin täydellisesti omaksunut liittokumppaninsa, Saksan natsismin, sisäpoliittiset menetelmät vastustajiensa kukistamiseksi. Lapuan liikkeen aikoina Väinö Tanner oli julistanut, että "sosialidemokratialla on sama päämäärä kuin lapuanliikkeelläkin, nimittäin kommunismin kukistaminen". Tätä ohjelmaa se oli toteuttanut yhdessä suomalaisen suurporvariston kanssa koko 30-luvun ajan. Mutta siitä huolimatta kommunismi ei ollut ottanut hävitäkseen. Siksi Väinö Tanner katsoi vuonna 1941, yhdyttyään Hitlerin sotaretkeen Neuvostoliiton kommunismia vastaan, ajan tulleen Suomenkin kommunismin hävittämiseen. Samaan aikaan, kun fasistinen ohranalaitos suoritti joukkovangitsemisia maan kaikilla puolilla, Väinö Tanner vaati heinäkuun lopulla Tampereella pitämässän puheessa löylyn lisäämistä. Natsilaisen väkivaltapolitiikan höyry oli noussut tämän demagogin päähän siinä määrässä, että hän vaati Suomen kommunismin hävittämistä, pitäen sitä ilmeisesti sosialidemokratian tehtävänä, kun taas kommunismin hävittämisen muista maista tämä työväenluokan leppymätön vihollinen jätti kai Hitlerin tehtäväksi.

Sosdem puoluetoimisto koettaa nykyisin työntää puolueensa sodanaikaisia rikoksia yksityisten tilille, vaikka se toiselta puolen julistaakin nuo yksityiset rikoksentekijät maamme "kansallissankareiksi". Mutta tuskinpa Väinö Tanneria, joka oli vuoteen 1944 asti virallisestikin Sosdem Puolueen johtaja ja epävirallisesti lienee vieläkin sellainen, voidaan jakaa kahtia siten, että hänen vastuulleen puoluemiehenä pannaan vain ne teot, joilla Sosdem Puolue ei ole häpäissyt itseään, kun taas yksityisyrittäjä Tanner saa kantaa vastuun niistä teoista, jotka ovat häpeäksi puoluemiehelle. Sitäpaitsi Sosdem Puolueen muutkin johtohenkilöt toistivat tätä Väinö Tannerin sotahuutoa ja puoluelehdistö puolusti sitä ilman minkäänlaisia varauksia. Niinpä Suomen Sosialidemokraatti, puolueen päälehti, julkaisi 1. 8. 1941 johtavan kirjoituksen, joka alkaa sanoilla:

"Keskiviikkona Tampereella pitämässään puheessa kiinnitti ministeri Tanner huomiota myös kommunismin hä-

vittämiseen, pitäen sitä yhtenä tärkeimpänä työväenluokan tehtävänä."

Tämä puolueen johtavan lehden johtava kirjoitus oli laadittu sen totuuden selvittämiseksi, että "Suomen sosdem puolue on aina pitänyt tätä (kommunismin hävittämisen) tehtävää tärkeänä" ja että nyt se oli noussut esiin yhtenä tärkeimpänä tehtävänä. Erityisen julkeasti tätä Suomeen pystytettävän natsikomennon välttämättömyyttä puolusti SS:n Muste-Maalari, joka ryhtyi ilmiantotoimenpiteisiin omia puoluetovereitaan, niin sanottuja kuutosia, vastaan. Kun Mikko Ampuja oli lähettänyt Suomen Sosialidemokraatille kuutosryhmää vastaan tehtyjen tannerilaisten syytösten oikaisun, niin Muste-Maalari julkaisi sen pakinassaan koettaen tekemillään ilkeillä vihjailuilla yllyttää ohranaa Ampujan ja Yrjö Räisäsen kimppuun. Tietäen hyvin, että myötätunnon osoittaminen Neuvostoliiton fasisminvastaiselle sodalle aiheutti silloin Suomessa myötätunnon osoittajan vangitsemisen, Muste-Maalari julkaisi Aapo Similältä saamansa kirjeen, jossa tämä väitti Yrjö Räisäsen ennustaneen "Suomen joutuvan samaan valtakuntaan Neuvostoliiton kanssa". Samanlaisia provokatoorisia vihjauksia Muste-Maalarin kirjeessä oli enemmänkin. Tämä Tannerin pieni käsikassara uhkaili pahanenteisesti:

> "Voitaisiin edelleen ruveta pöyhimään eräiden miesten suhteita kommunistien salaisiin asiamiehiin ja niin edespäin loppumattomiin."

Nykyisin on tunnettua, että kuutoset joutuivatkin Gestapon sivuliikkeeksi muuttuneen suomalaisen ohranan kynsiin. Jokainen voi arvata, missä määrin Suomen Sosialidemokraatin vihjailut edistivät näiden "kuutosten murskaamista" huononpuoleista mainetta saavuttaneen "kommunismin hävittämisen" ohella. Varmaa kuitenkin on, että kommunisteista Suomen Sosialidemokraatti ei tyytynyt vain vihjailemaan. Noudattaen Himmlerin lakitiedettä, jonka mukaan viattomat uhrit on ensin leimattava aiheettomasti rikollisiksi ja sitten vasta tuhottava,

Muste-Maalari kirjoitti 6. 8. 1941, ettei aivan kaikkia kommunistejakaan pitäisi vangita, mutta lisäsi gestapoagentin kylmäverisyydellä:

> "Luonnollista on, että sellaisten kommunistien, jotka vehkeilevät maamme vahingoittamiseksi ja Neuvostoliiton auttamiseksi tai tekevät muita rikoksia, kiinni nappaaminen ja vastuuseen saattaminen kuuluu poliisin tehtäviin." — "Mutta kun rikoksia tekevät, niin lakihan sanoo, että tukka pois ja linnaan."

Miten jalomielinen olikaan tämä "kommunismin hävittäjä"! Hänhän ei tahtonut kerätä kaikkia kommunisteja, koska Suomen vankilat eivät mitenkään olisi riittäneet sitä varten, mutta ainakin kaikki sellaiset kommunistit, jotka uskalsivat silloin toimia hitleriläistä sotaseikkailua vastaan, hän tahtoi kerätä ja viedä linnaan. Mutta ei tietenkään laittomasti, herran tähden! Natsithan olivat opettaneet samoin kuin Suomen lapualaisetkin, että kommunistit oli ensin leimattava rikollisiksi ja sitten vasta voitiin heidän tukkansa leikata ja heidät itsensä panna linnaan. Lakihan sanoo...!

Missä suhteessa tämä vuonna 1941 esillevyörytetty sosialidemokratian "yksi tärkeimpiä tehtäviä" erosi siitä "kommunismin hävittämisen" tehtävästä, jonka samaan aikaan esittivät IKL:n fasistit? Ainoastaan siinä suhteessa, että Väinö Tanner ja Muste-Maalari nimittivät sitä "kansanvallan puolustamiseksi" ja IKL:n natsiherrat sanoivat sitä Hitlerin tahdosta tapahtuvaksi "Euroopan uuden järjestyksen" soveltamiseksi Suomeen. Mutta se ero on pelkästään nimessä. Muuten molemmilla oli sama tehtävä: leimata kommunisteiksi kaikki ne, jotka uskalsivat tehdä jotakin Hitler-Saksaa ja sen kanssa sotaliittoon lähteneitä Suomen fasistisia vallanpitäjiä vastaan. Hallituksen tehtävänä oli sitten panna nämä kommunisteiksi leimatut demokraatit linnaan.

Jo silloin, kun Tanner puolueineen esitti tunnuslauseensa "kommunismin hävittämisestä", tämä siivo tihutyö oli alotettu

ohranalaitoksen toimesta, ja se jatkui sodan päättymiseen asti. Tuhansia sodanvastustajia ja kansan vapauden puolustajia otettiin kiinni, heidän tukkansa kerittiin pois ja heidät syöstiin vankiloihin ja keskitysleireihin. Satoja ammuttiin tai murhattiin verisen Anthonin ohranalaitoksen kidutuskammioissa. Teloituksiin osallistuivat myös Tannerille uskolliset "kansanvallan kannattajat", kuten vieläkin SAK:n järjestösihteerinä toimiva Lindblom on omalta kohdaltaan tunnustanut. Veri vuosi virtoinaan, kansanvallan sankarien viaton veri. Vielä silloinkin, kun Suomen rauhanvaltuuskunta lähti vuoden 1944 syksyllä Moskovaan solmimaan välirauhaa, hallitus kaiken varalta ammutti ennen valtuuskunnan Moskovaan menoa useita aikaisemmin kuolemaan tuomittuja sodanvastustajia. Nämä murhat suoritettiin kaikessa kiireessä peläten, että välirauhansopimus estää kuolemanrangaistusten täytäntöönpanon. Pyövelit tahtoivat ehtiä välirauhansopimuksen edelle. Tämä murhapolitiikka oli Väinö Tannerin ja hänen puolueensa kannattamaa kansanvallan puolustajien ja sodanvastustajien hävittämisen politiikkaa, vaikka sitä tyylisyistä nimitettiinkin "kommunismin hävittämiseksi".

Mutta sosdem puoluetoimisto olettaa, ettei Suomen kansa muista, mitä tannerilainen sosialidemokratia teki sodan aikana kansanvallan rippeidenkin hävittämiseksi. Siksi se koettaa vääristää historiaa:

> "Tunnettuahan on, että Saksan natsit sen enempää kuin kotimaiset taantumusaineksetkaan eivät sodan aikana arvanneet käydä Suomen valtiollisen demokratian perustan kimppuun. Tämä ei suinkaan aiheutunut mistään hienotunteisuussyistä, vaan tärkeimpänä tekijänä voitaneen pitää sitä, että Sosialidemokraattinen Puolue oli siksi merkitsevä voima, että tuollaiset toimenpiteet olisivat myös suorittajiensa kannalta johtaneet katastrofiin. Kaikista vääristelyistä huolimatta on ja pysyy tosiasiana, että Suomi ainoana Saksan rinnalla taistelleista maista säilytti demokraattisen valtiorakenteen." (Sosialidemokratian tie, sivu 23—34).

Säilytti, mutta miten? Siten, että Saksan natsien, Suomen taantumusporvariston ja Suomen sosdem puoluejohdon käyminen Suomen valtiollisen demokratian perustan kimppuun johti "suorittajiensa kannalta katastrofiin". "Kommunismin hävittämisen" varjolla Suomen perustuslain poikkeuslaeillaan ja verisellä pyövelintoiminnallaan täydellisesti hävittäneet saksalaiset ja suomalaiset aseveljekset, joihin Suomen natsien lisäksi kuuluivat myös Suomen Sosdem Puolueen johtohenkilöt, saivat neuvostoarmeijalta päihinsä ja päästivät katkeran itkun, kun neuvostohallitus saneli heille "julmat" välirauhanehdot, joiden tähden poikkeuslait oli pantava penkin alle, perustuslain demokraattiset pykälät kohotettava arvoonsa ja mieletön demokratian kannattajien murhaaminen oli lopetettava. Kaikkihan tämä on niin tuoreessa muistissa, ettei kukaan voi uskoa sosdem puoluetoimiston nätisti tekaisemaa historianväärennystä.

Jos Suomen Sosdem Puolue olisi todellakin ollut niin merkitsevä voima, että se olisi saanut sodan aikana tahtonsa lävitse, niin Suomen demokraattisesta valtiorakenteesta ei olisi nyt jäljellä muuta kuin vankilat, joissa kaikki natsismin vastustajat saisivat virua. Sosdem Puolue taisteli Hitlerin voiton puolesta, ja Hitlerin voitto olisi ilman muuta tehnyt Suomesta keskitysleirin, jossa olisi ollut tilaa Sosdem Puolueenkin rivimiehille. Väinö Tanner ja kumppanit olisi tietysti tehty keskitysleirin vartijoiksi, joskaan ei mistään hienotunteisuussyistä, vaan siksi, että he olivat olleet merkitsevänä voimana taistelemassa Hitlerin "uuden järjestyksen" puolesta.

Kansanvallan vihollinen pakkodemokratian ikeessä.

Sosdem Puolueen johtohenkilöt ovat sodanjälkeisessä politiikassaan ainakin sanoissa luopuneet "kommunismin hävittämisen" tunnuslauseesta. Mutta mikäli sodanjälkeisen demokra-

tiamme tehtävänä ei ole ollut "kommunismin hävittäminen", sikäli he ovat lakanneet nimittämästä nykyistä hallitusjärjestelmäämme demokratiaksi. He nimittävät sitä pakkodemokratiaksi.

Siinä on kansanvaltaa vastaan kamppailevien, mutta silti kansanvaltaisuudellaan kerskailevien herrojen suusta singahtanut vahingossa sana, joka luonnehtii heitä itseään ja heidän pyrkimyksiään. Sillä mitä pakkodemokratia merkitsee? Se ei voi merkitä muuta kuin sitä, että nykyisen järjestelmämme aikana pyritään demokratian vastustajia tekemään demokraateiksi pakkokeinoin. Jos sillä tarkoitetaan Suomen Sosdem Puolueen johtohenkilöitä, niin asiassa on vinha perä. Siinä on tosiaankin sellaista väkeä, joka ei sopeudu demokratiaan muuten kuin pakolla!

Leskisen ja Varjosen puolueen suhtautuminen Suomen sodanjälkeisen politiikan kaikkiin suurkysymyksiin osoittaa tämän väitteen oikeaksi.

Kaksoispeli on aina ollut Tannerin johtamalle Sosdem Puolueelle luonteenomaista. Sen ohjelma on aina eronnut teoista. Sodan aikana vuonna 1941 ohjelmassa esitetty demagogia väheni minimiin, koska Hitlerin voitto näytti Väinö Tannerista varmalta, ja hän ei sen vuoksi katsonut tarpeelliseksi kätkeä todellisia kasvojaan. Entinen "kansanvaltainen" ohjelma muuttui silloin jotenkin huolimattomasti verhotuksi, miltei avoimeksi hitleriläisyyden vaatimaksi "kommunismin hävittämisen" ohjelmaksi. Mutta sodan jälkeen oli Tannerin seuraajien kätkettävä kasvonsa. Vuoden 1946 ylimääräisessä puoluekokouksessa hyväksyttyyn menettelytapaohjelmaan otettiin taas sodan aikana miltei kerskaillen pois viskattu viikunanlehti, johon nyt kirjoitettiin:

"Sosialidemokraattisen puolueen menestyksellisen valtiollisen luokkataistelun tärkeimpiä edellytyksiä on valtiollinen kansanvalta, jota puolue pyrkii muuttamaan porvarillisten luokkien herruuden välikappaleesta työtätekevien luokkien pyrkimysten mukaiseksi."

Tämän jatkoksi viikunalehteen kirjoitettiin paljon muutakin sisällöltään samankaltaista tekstiä. Mutta sodanaikaisen terrorikomennon sortumisesta vihastunut mieli pani kirjoittajan käden vapisemaan ja ruhjomaan viikunanlehteä niin kovakouraisesti, että siihen tuli repeämiä. Niistä taas lukijan silmään loistavat seuraavanlaiset vanhan terrorijärjestelmän päämiesten suojelemiseksi kirjoitetut sanat:

"Se (Sosdem Puolue) tehostaa oikeudenkäytön riippumattomuuteen ja tasapuolisuuteen tähtääviä pyrkimyksiä, mielipide- ja muiden vähemmistöjen turvaa, sananvapauden sekä yhdistys- ja kokoontumisvapauden loukkaamattomuutta."

Ei pidä luulla, että noiden sanojen kirjoittajat olisivat alkaneet katua Lapuan lain hyväksymispuuhissa tekemiään syntejä. Jos kysymys olisi siitä, niin nuo sanat olisivat oikeudenmukaisia ja hyväksyttäviä. Mutta nämä ohjelmavaatimukset ovat valitettavasti kokonaan toisen hengen tuotetta. Ne on kirjoitettu tilanteessa, jolloin sosdem puoluejohto kävi sitkeää kamppailua sotaan syyllisten ja muiden fasistirikollisten rankaisemista vastaan. Muistettaneen, miten Väinö Leskinen puolueensa kansanedustajan ominaisuudessa jo 24. 8. 1945 lausui sotaansyyllisyyslain lähetekeskustelussa eduskunnassa ankaran tuomionsa hallitukselle, joka tahtoi rangaista rikollisia. Lainattakoon tähän eräitä kohtia puoluesihteeri Leskisen puheesta, jotta näkyisi selvästi, m i t ä sosialidemokraattisen puoluetoimikunnan jäsenet tarkoittivat kirjoittaessaan ohjelmaansa kauniita sanoja mielipidevapauden ja sananvapauden turvaamisesta:

"Menettely on vastoin kansainvälisen oikeuden periaatteita."

"Kun hallituksen esityksen tarkoituksena on saattaa rangaistukseen ne henkilöt maassamme, jotka ovat tehneet itsensä 'ratkaisevalla tavalla' syypäiksi sotarikoksiin eli siis kansainvälisen tulkinnan mukaan 'rikoksiin rauhaa vastaan', merkitsee se, että suomalaisessa tuomioistuimessa ryhdyttäisiin tutkimaan ja tuomitsemaan henkilöitä kansainvälistä oikeutta vastaan tehdyistä rikoksista. Tällainen menettely on paitsi perustuslakiemme vastainen myös vastoin kansainvälisen oikeuden ja oman sisäisen oikeutemme periaatteita."

Tämän puoluesihteeri Leskinen sanoi tietäen hyvin, että sotarikollisten tuomitseminen ei ole vastoin kansainvälisen oikeuden periaatteita. Toisen maailmansodan jälkeen kaikissa demokraattisissa maissa sotarikolliset tuomittiin, ja muissa maissa paljon mutkattomammin kuin Suomessa. Puhe kansainvälisen oikeuden periaatteiden loukkaamisesta oli kaikissa maissa vain syyllisten ja heidän suojelijainsa, uusfasistien juttua. Uskaltamatta sanoa avoimesti, että sotarikollisia ei saanut tuomita, pelkurimaiset sotarikollisten suojelijat tekeytyivät kansainvälisen oikeuden puolestapuhujiksi, vaikka esimerkiksi Suomen sotaansyylliset, Ryti, Tanner ja kumppanit, eivät olleet välittäneet rahtuakaan enempää kansainvälisestä kuin kotimaisestakaan oikeudesta antaessaan hallituskautenaan teloittajakomppanioiden murhata saksalaisvallan vastustajia Suomessa. On huomattava, että puoluesihteeri Leskinen oli vaiennut oikeudesta silloin, kun hän itsensä gangsteriksi julistaen oli tehnyt sotaraivostaan hyveen. Luulisi, ettei sellainen mies ole pätevä edes puhumaan kansainvälisestä oikeudesta, vielä vähemmän vetoamaan siihen. Kaikki demokraattiset kansat olivat hyväksyneet kansainvälisen oikeuden periaatteen, jonka mukaan rikokset rauhaa vastaan on rangaistava. Mutta puoluesihteeri Leskinen ei ollut sotinut demokratian, vaan fasismin puolella, ja siksi hän keksi verukkeita, tulkitsi kansainvälistä oikeutta fasistien tavoin vaatien sen käyttämistä sotarikollisten suojelemiseen. Niin ei ole koskaan tehnyt eikä tee ainoakaan demokraatti.

Sosialidemokraattinen Puolue, joka julistautuu ylpeästi maamme kansanvaltaisimmaksi puolueeksi, on leimannut sodanjälkeisen demokratiamme, joka antoi toimintavapauden vasemmistolaiselle työväenliikkeelle eikä keritse ketään pannakseen hänet mielipiteittensä tähden linnaan, juuri sellaiseksi, jollainen Suomi oli ennen sotia ja sotien aikana, — poliisivaltioksi. Vihaisina siitä, että demokraattinen rauhansopimus on kieltänyt yhdistyneiden kansakuntien puolella taistelleiden suomalaisten kansanvallan kannattajien rankaisemisen, Suomen Sosialidemokraatin toimittajat ovat lauhduttaneet demokratialle närkästynyttä mieltään julkaisemalla häväistyskirjoituksia niistä miehistä, jotka Eino Laakson tavoin uskalsivat sodan aikana panna henkensä alttiiksi, puolustaessaan Suomen kansanvaltaa saksalaisia valloittajia ja heidän täkäläisiä välikappaleitaan vastaan. Vieläpä selvästi fasistiseen vallankaappaukseen pyrkineet asekätkijät ja muut salaliittolaiset ovat näyttäneet Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen johtohenkilöiden silmissä puhtailta pulmusilta, joiden tarkoituksena on ollut vain viserrellä kansanvaltaisten yhteiskuntarakennuksemme katonräystäällä. Kaikki lakipykälät ja "pohjoismaisen oikeuskäsityksen" nimissä esitetyt verukkeet ovat kelvanneet sosdem sanomalehdille jonkun kokaiini-Sallin ja hänen vakoilijatovereittensa puolustamiseksi. Mutta työväen demokraattiset kansalaiskokoukset eivät ole löytäneet noiden voimakasta miestä vaille jääneiden yksilönpalvojien silmissä minkäänlaista armoa. Työväen kansalaiskokoukset ja lakot on sosdem sanomalehdissä leimattu — lapualaisfasismiksi. Sellaista on "demokraattinen" ajattelu, joka asettaa yksilön etutilalle.

Voimme siis sanoa, että Suomen Sosdem Puolueen johtomiesten "kolmas tie" on sodan jälkeenkin johtanut suuntaan, jossa demokratiaa ei ole. Sosdem puoluetoimiston demokraatit ovat olleet vilpittömästi hämmästyneitä, kun heitä on moitittu

Göbbelsin asetoveruudesta. Göbbels, kaiken demokratian vihollinen, oli heidän mielestään vain saksalainen herrasmies, jonka kanssa suomalaisen sosialidemokraatin oli helppoa päästä yhteisymmärrykseen. Kun sanomalehdet julkaisivat kuvan natsiupseerien kanssa veljeilleestä Unto Varjosesta, niin Varjonen vastasi muitta mutkitta, että hän oli käynyt Göbbelsin luona hetkellä, jolloin tämä kävi sotaa Suomen orjuuttamiseksi, vain "maailmankuvaansa avartamassa":

"Maailmankuvan avartamisen ehkäiseminen — tämä pakolla demokraatiksi tehty rintamakirjeenvaihtaja vastasi ylpeästi — kuuluu ainoastaan kommunististen ja muiden totalitäristien lehtimieskoulutukseen." (SS, 25. 9. -47).

Siinä on yhdessä virkkeessä sanottu kaikki. Ensiksikin sotaliitto Saksan natsien kanssa demokraattisia maita vastaan ei ollut muuta kuin "maailmankuvan avartamista". Sen ehkäiseminen kuuluu vain kommunistien ja "muiden totalitäristien" (Göbbelsin) lehtimieskoulutukseen. Miksi kommunistien ja "muiden totalitäristien"? Eihän Göbbels estänyt sellaista, koska hän otti Unto Varjosen vastaan... Mutta mitäpä siitä! Se on sitä kirottua logiikkaa, josta ei saa välittää silloin, kun natsien seurassa avarrettua maailmankuvaa on jälleen supistettava "demokraattiseksi"!

Julistaen sotaliiton Hitlerin kanssa vain viattomaksi "maailmankuvan avartamiseksi" Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen johtohenkilöt voivat luonnollisesti yhtä suurella loogillisuudella väittää olevansa tämän maan suurimpia demokraatteja. Sen he tekevätkin kursailematta. Näillä demokraateilla on vain kaikki nurinkurista. Sitä laillistettua fasismia, joka Suomessa vallitsi 30-luvulla, ja sitä laitonta fasismia, joka Suomessa vallitsi sotien aikana, he nimittävät ilman minkäänlaisia omantunnontuskia demokratiaksi. Nykyistä järjestelmäämme, joka ei siedä keskitysleirejä eikä teloituskomppanioita, he taas nimittävät yhtä yksinkertaisesti poliisivaltioksi. Suuri Göthe oli oikeassa:

"Wo Begriffe fehlen,
da stellt ein Wort zur rechten sich ein."

Suomeksi sanoen, mistä puuttuvat käsitteet, siellä niiden sijaan astuu oikealla hetkellä sana. Sanalla on ihmeellinen voima. Jollei siihen yhdistetä minkäänlaista logiikkaa, ei minkäänlaista johdonmukaista ajatusta, niin fasismia voi nimittää demokratiaksi ja demokratiaa fasismiksi. Siten myös tietä, jota pitkin kuljetaan käsikädessä fasistien ja muiden taantumusmiesten kanssa, voidaan nimittää sosialidemokratian "kolmanneksi tieksi".

Demokraattisen kehityksen tie.

Tässä ei ole oikea paikka selostaa Suomen Kommunistisen Puolueen historiaa, mutta rinnastuksen vuoksi voidaan kuitenkin viitata sen kulkemalla tiellä saavutettuihin demokratian suuriin voittoihin.

Silloin, kun kommunistinen puolue vuonna 1918 perustettiin, oli sen omissa riveissä paljon teoreettista haparointia ja käytännöllistä epävarmuutta suhtautumisessa demokratiaan. Vallankumouksen tappio ja sitä seurannut työtätekevien kansanvallan hävittäminen oli luonut paljon sellaisia mielialoja, että demokraattisella kehitystiellä ei yleensä voida saavuttaa mitään. Puolueen perustavassa kokouksessa korostettiin vain vallankumouksellisen kehitystien välttämättömyyttä ymmärtämättä ilmeisesti, että marxilaisuuden mukaan kansanvaltainen kehitystie ei ole vastakkainen vallankumoukselliselle kehitystielle. Itse vallankumouskin merkitsee aina demokratian laajentamista, ellei se ole vastavallankumous. SKP:n perustavan kokouksen asiakirjoista näkyy, että rauhallisen kehityksen ja vallankumouksen tie on käsitetty epädialektisesti vastakkaisina ilmiöinä ymmärtämättä, että Marxin ja Leninin dialektisen metodin mukaan ne molemmat vievät ihmisyhteiskunnan kehitystä eteenpäin omalla tavallaan. Venäjän bolshevikit olivat ymmärtäneet sen jo puolueensa historian alkuaikoina.

Lenin oli aina korostanut, että työväenluokan tehtävänä on käyttää hyväkseen porvarillistakin demokratiaa ja pyrkiä laajentamaan se työtätekevien demokratiaksi. Stalin kirjoitti v. 1906 julkaisemassaan artikkelissa Anarkismi vai sosialismi:

> "Dialektinen metodi sanoo, että liikkeellä on kaksinainen muoto: kehityksellinen ja vallankumouksellinen.
>
> Liike on kehityksellistä, kun edistykselliset ainekset jatkavat itsestään jokapäiväistä työtään ja tuovat vanhoihin oloihin pieniä, määrällisiä muutoksia.
>
> Liike on vallankumouksellista, kun nämä samat ainekset yhdistyvät, tulevat yhteisen aatteen läpitunkemiksi ja syöksyvät vihollisleiriä vastaan tuhotakseen perinpohjin vanhat olot ja saadakseen aikaan laadullisia muutoksia, pystyttääkseen uudet olosuhteet.
>
> Kehitys valmistaa vallankumousta ja luo sille maaperää, mutta vallankumous täydentää kehitystä ja edistää sen jatkuvaa työtä." (Stalinin kootut, ensimmäinen osa, venäjänkielinen laitos, sivut 300—301.)

Tätä oikeaa marxilaista kantaa SKP:n alkuvuosien historiallisista asiakirjoista ei näy. Niissä korostetaan vain vallankumouksen välttämättömyyttä. Siihen yhtyy epäilemättä yksipuolinen käsitys demokratiasta. Perustava kokous asetti tehtäväksi työväen diktatuuriin, eikä kansanvaltaan pyrkimisen. Jos muistetaan, mitä edellisessä luvussa on sanottu Leninin kannasta tähän kysymykseen, niin on myönnettävä, että SKP:n perustavan kokouksen käsityskanta on Leninin käsitykselle vastakkainen, epädialektinen käsityskanta. Leninin mukaan kysymyksessä ei voinut olla sellaisen proletariaatin diktatuurin luominen, joka olisi vastakkainen demokratialle yleensä, vaan sellaisen proletariaatin diktatuurin, joka olisi diktatuuria vain harvalukuista kapitalistiluokkaa kohtaan, mutta paljon laajempaa kansanvaltaa kuin porvarillinen demokratia voi koskaan olla. Puolueen teoreettisesta heikkoudesta, alkutehtävien suurista vaikeuksista johtui luonnollisesti, että puolueen perustavassa kokouksessa ei päässyt voitolle tämä marxilais-leniniläinen kanta, joka on ainoa oikea.

Mutta sittenkin SKP oli alusta alkaen oikeassa siinä päätaistelussa, jota sen ja Suomen sosialidemokratian välillä käytiin. Tämä päätaistelu koski sitä, onko kehitettävä vanhan sosialidemokratian vallankumouksellisia taisteluperinteitä taistellen porvariston diktatuuria vastaan työväenluokan ja sosialismin puolesta vai omaksuttava vain vanhan sosialidemokratian reformistiset perinteet ja lähdettävä porvariston kanssa yhteistyöhön typistetyn porvarillisen demokratian, porvariston diktatuurin olosuhteissa, jättämällä sosialismi, työväenliikkeen suuri päämäärä, hämärän tulevaisuuden kysymykseksi, jonka puolesta ei kannata tehdä muuta kuin puhua joskus puoluekokouksissa. Sosialidemokratia, jota kapitalisti Väinö Tanner, teoreettisesti täysi nolla, lähti johtamaan, hyväksyi viimemainitun kannan, ja kuten on nähty, se tie vei sotaliittoon fasismin kanssa. SKP puolusti alusta lähtien ensinmainittua kantaa, ja vaikka se puolusti sitä yksipuolisesti, monia virheitä tehden, niin historiallisesti katsoen se on kuitenkin voittanut tämän suuren väittelyn sekä teoriassa että käytännössä.

Oikein käsitetyn kansanvallan kehityksen tunnuslauseet ilmestyvät SKP:n ohjelmaan ja muihin sen toimintaa koskeviin asiakirjoihin osittain jo 20-luvulla, ja 30-luvulla ne astuvat etualalle johtaen vuosina 1934—35 alkaneeseen kansanrintamalinjaan. Kehittäessään taistelua fasismia vastaan SKP kehoitti silloin maamme työtätekevää väestöä käyttämään hyväkseen kaikkia demokratian rippeitäkin ja puolustamaan yksinpä Sosdem Puolueenkin demokraattisia oikeuksia, jos fasistit ryhtyvät riistämään niitä. Työväen tehtäväksi asetettiin demokratian valtaaminen. Siten oli saavutettu teoreettinen selvyys kansanvaltaa koskevassa kysymyksessä. Ja käytännössä SKP:n taistelu muodostui puolueen perustamisesta alkaen taisteluksi Suomessa 20-luvulla vallinnutta typistettyä porvarillista demokratiaa vastaan työväen vallan, porvaril-

lista demokratiaa laajemman kansanvallan puolesta. Se kehittyi taisteluksi Lapuan liikettä ja 30-luvulla vallinnutta laillistettua fasismia vastaan. SKP kävi sankarillista taistelua sotien aikaista keskitysleirijärjestelmää vastaan, ja vuonna 1944, jolloin keskitysleirijärjestelmä luhistui, demokraattisen kehityksen ohjelmaa ei teoreettisesti perustellut eikä käytännössä puolustanut mikään muu suomalainen puolue kuin SKP. Se oli ainoa suomalainen puolue, joka ymmärsi, että demokraattisen kehityksen tie on ainoa oikea kansallisen kehityksemme tie. Sen alotteesta perustettiin Suomen Kansan Demokraattinen Liitto, josta on sen jälkeen kehittynyt maamme demokratian johtava voimaryhmittymä.

Siksi tänään voidaankin sanoa, että maamme demokraattisin puolue on Suomen Kommunistinen Puolue. Taantumusleiri herjaa kommunisteja juuri siksi, että kommunistit ovat Suomen demokratian vankimpia puolustajia ja kehittäjiä. Sosialidemokratian "kolmannen tien" kulkijat ovat yhtyneet kommunisminvastaiseen ajojahtiin ja osoittaneet silläkin teollaan, että mitään kolmatta tietä demokratian ja sen vihollisten välillä ei ole. Taantumusleiri pyrkii pysäyttämään kehityksen kääntäen haikeat katseensa taaksepäin.

Mutta kaikki historian taka-askeleet ovat aina olleet tilapäisiä. Se on takeena siitä, että kehitys kulkee meilläkin eteenpäin — kansandemokratiaa kohden.

III. Taistelu työtätekevien elintason kohottamiseksi.

1. TUOTANTO, VOITOT JA HINNAT NOUSSEET ENEMMÄN KUIN TYÖPALKAT.

Välittömästi sodan jälkeen Suomen talous oli luonnollisesti siinä määrin rappiolla, että nopeasta talouselämän elpymisestä ei voinut olla puhettakaan. Sen mukaisesti ei myös voinut olla mahdollisuuksia pikaiseen työtätekevien elintason kohottamiseen vuoden 1938 tasolle. Sosialidemokraattinen sanomalehdistö on harjoittanut suoranaista ajojahtia Matti Huhtaa vastaan sen johdosta, että tämä oli jossakin puheessaan asettanut tehtäväksi elintason kohottamisen vuoden 1938 tasolle. Matti Huhta ei luonnollisesti ole väittänyt, että elintaso olisi voitu heti kohottaa niin korkealle, mutta mikäli hän on puhunut yleensä elintason kohottamisesta vuoden 1938 tasolle, niin hän on asettanut aivan oikean tehtävän. Sellainen tehtävä on asetettu kaikissa maissa sodan jälkeen, ja sen pitää olla Suomenkin kansan taloudellisten ponnistusten tavoitteena. Sitten vasta, kun tämä tavoite on saavutettu tai ainakin lähellä, voidaan asettaa korkeampia tavoitteita.

Teollisuustuotannon nousu.

Maamme edistyksellisen talouspolitiikan jarruttajain taholta on usein esitetty väitteitä, että meidän talouselämämme olisi huonommassa kunnossa kuin monen muun sotaan osallistuneen maan talouselämä. Erityisen innokkaasti tätä väitettä

ovat esittäneet sosdem puoluetoimiston herrat. Niinpä puoluesihteeri Väinö Leskinen lausui vuoden 1947 elokuun lopulla Oslossa kansainväliselle kuulijakunnalle pitämässään puheessa Suomen talouselämästä seuraavaa:

> "On kyllä totta, että me elämme vaikeassa kriisikaudessa. Taloutemme on miltei täysin sekasortoisessa tilassa..." (Suomen Sosialidemokraatti, syysk. 2. päivänä 1947.)

On luonnollista, ettei puoluesihteeri voinut esittää minkäänlaisia tilastonumeroita tämän väitteensä tueksi, joten se on käsitettävä lähinnä pahasisuisen oman maansa parjaajan pyrkimykseksi levittää synnyinmaastaan vääriä tietoja ulkomaille. Mutta koska tällainen ulkomaille suunnattu väärä "informointi" on viime aikoina ollut jotenkin yleistä Leskisen puoluetoimiston toveripiirissä, niin verrattakoon tässä muutamien muiden maiden ja Suomen teollisuustuotannon tilaa toisiinsa.

Unitaksen laskelmien mukaan vuoden 1947 kolmannen neljänneksen tuotantovolyymi kohosi 81 %:iin parhaimman sodanedellisen vuoden, siis vuoden 1938, tuotantotasosta. Vastaavana aikana eivät useimmat Länsi-Euroopan kapitalistiset maat olleet päässeet niinkään hyviin tuloksiin kuin Suomi. Esimerkiksi Italian teollisuustuotanto oli silloin vasta 70 % sodanedellisestä tasosta. Belgian teollisuustuotanto oli 76 % parhaimman sodanedellisen vuoden tuotantotasosta, ja Ranskan teollisuustuotanto suurin piirtein Suomen tasolla. Jos Suomen talous oli niinkuin Sosdem Puolueen pääsihteeri väitti, "miltei sekasartoisessa tilassa", niin siinä tapauksessa tämä sekasorto ulottui myös Italiaan, Ranskaan ja Belgiaan, joissa oikeistososialidemokraateilla on huomattava sananvalta hallitusasioissa. Ovathan he Ranskassa ja Italiassa läheisessä yhteistyössä porvariston kanssa osallistuen sen mukana hallitukseen, josta kommunistit syrjäytettiin Ranskassa jo vuoden 1947 keväällä ja Italiassa saman vuoden kesällä.

Toinen kuva saadaan tietysti, jos Suomen teollisuustuotannon sodanjälkeistä nousua verrataan Itä-Euroopan kansandemokratioiden taloudelliseen kehitykseen. Puolan teollisuustuotanto on saavuttanut sodanedellisen tason ja ylittänytkin sen monilla aloilla (hiilentuotanto on 153 % ja teräksen tuotanto 106 % sodanedellisestä tasosta). Sankarillisen Jugoslavian rauhanakaiset saavutukset ovat sodanaikaisten veroisia, sillä vuonna 1947 maan teollisuustuotanto oli 167 % vuoden 1938 tuotannosta. Unkarin teräs-, rauta- ja hiiliteollisuustuotanto on ylittänyt sodanedellisen tason, ja koko teollisuus lähentelee sitä. Bulgaria ja Albania ovat ylittäneet sodanedellisen tason, ja Tshekkoslovakian teollisuustuotanto on saavuttanut 95 % sodanedellisestä tasosta. Kansandemokratian maista vain Romania on jäänyt suurin piirtein Suomen tasolle, mutta siellä ei vuoden 1947 loppuun mennessä ollut suoritettukaan suurteollisuuden avainasemien kansallistamista, niinkuin muissa kansandemokratian maissa oli tehty.

Yleinen kuva Suomen taloudellisesta kehityksestä on siis sellainen, että me olemme selvinneet hyvin kilpailussa sodasta kärsineiden Länsi-Euroopan kapitalististen maiden kanssa, mutta hävinneet pahan kerran tämän kilpailun Itä-Euroopan kansandemokratian maiden kanssa. Syynä tähän tappioomme on se, että Suomen talouselämä jäi toisen maailmansodan jälkeen kapitalistiselle pohjalle. Kommunisteilla ja muilla kansandemokraateilla ei ole ollut mitään vaikutusvaltaa taloudellisessa elämässämme. Kansandemokraattien ehdotukset kansallistamistoimenpiteistä ja suunnitelmatalouteen siirtymisestä on torjuttu. Sitävastoin Itä-Euroopan kansandemokratian maissa, joissa kommunistiset puolueet ovat johtavina puolueina, taloudellinen määräämisvalta on kansallistamistoimenpiteiden johdosta siirtynyt kapitalisteilta demokraattiselle valtiolle ja sen kautta kansalle. Kansandemokratian maissa on harjoitettu kommunistien edustamaa kansanvaltaista talouspolitiikkaa ja siirrytty suunnitelmatalouteen. Lisäksi on huomattava, että taloudellinen nousu on ollut sitä suurempi, mitä päättäväisemmin kansallistamispolitiikkaa on harjoitettu. Sodanedelli-

sen tason ovat ylittäneet Jugoslavia, Puola ja Albania, joissa kansallistaminen on käsittänyt koko suurteollisuuden ja osittain keskisuuruisenkin teollisuuden. Hitaimmin on kehittynyt Romania, jossa suurteollisuuden kansallistamista ei, ennen vuotta 1947 ollut vielä aloitettukaan. Suomi seuraa vasta Romanian kannoilla ja tulee jäämään siitäkin, ellei maassamme nykyisin vallitsevasta suurpääoman johtamasta ja Sosdem Puolueen johtohenkilöiden kannattamasta kapitalistisesta taloudenhoidosta siirrytä kansandemokraattien ehdottamaan suunnitelmatalouteen.

Vientiteollisuuden voitot.

Edelläselostettu tuotannon nousu Suomessa todistaa, että maamme talouselämässä ei vallitse "sekasortoa" muussa kuin siinä mielessä, missä se vallitsee aina kapitalismin oloissa. Kapitalismi perustuu yleensäkin tuotannon anarkiaan, mikä merkitsee sitä, että yksityiskapitalisti ei tuota yhteiskunnan, vaan omaa yksityistä etuaan silmällä pitäen. Muuten maamme kapitalistinen talous on voimakkaasti noususuunnassa.

Senmukaisesti kaikki tuotanto ja liike-elämä on nykyisin kannattavaa. Vararikkoja, jotka ovat tavallisia huonojen konjunktuurien vallitessa, ei nykyisin tapahdu juuri lainkaan. Vuoden 1947 toisen puoliskon alussa julkaistut viralliset voittonumerot, jotka ovat todellisia voittoja pienemmät, mutta osoittavat kuitenkin suuntaa, todistavat suuryhtiöiden nettovoittojen kasvaneen kolmen viimeksikuluneen vuoden ajalla eräissä tapauksissa enemmän kuin kymmenkertaisesti ja kaikissa tapauksissa ainakin kaksinkertaisesti. Pätevien laskelmien mukaan vientiteollisuus yksinään on saanut vuoden 1947 aikana ylimääräistä voittoa n. 9 miljardia.

Tosin sos.dem. puoluetoimistolle hyvin tuttu herrasmies, Unto Varjonen, painatti Suomen Sosialidemokraatissa vuoden 1947 heinä-elokuun vaiheilla kokonaisen joukon kirjoituksia, joissa koetettiin todistaa, että suurkapitalistien voitot

ovat olleet vähäiset. Niinpä hän 30. 7. 1947 julkaisi pääkirjoituksen paikalla artikkelin, jossa väitettiin lakoonisesti:

> "Verotuksella huolehditaan siitä, etteivät herrojen lompsat liikaa pullistu."

Samoin Varjonen julkaisi niihin aikoihin Iskurin pakinoita, joissa todisteltiin, että vaikka kaikki voitot jaettaisiin Suomen kansan kesken, niin siitä ei tulisi kuin markka jokaista nokkaa kohden, vai miten se siivekäs sanonta nyt olikaan. On kuitenkin tunnettua, että verotuksella kyllä voidaan huolehtia siitä, etteivät työmiesten ja maaseudun työtätekevän väestön lompsat pullistu liikaa, mutta kapitalistien suurvoittoja verotuksella ei kyetä kontrolloimaan. Kapitalististen tuotantolaitosten kirjanpitotaito on nykyisin niin sukkelaa, että se kyllä pitää pullistelevien lompakoiden puolia. Muuten ei voida mitenkään selittää sitä ristiriitaa, joka vallitsee maan yläluokan ja työtätekevien kansankerrosten kulutuksen välillä.

Hintojen ja palkkojen nousun epäsuhde.

On yleisesti tunnettu tosiasia, että hinnat ovat nousseet viime vuosina enemmän kuin palkat. Sen voivat kieltää vain ne, joille on taloudellista etua suhteettoman korkeista hinnoista, siis kapitalistipiirit ja heidän sananselittäjänsä. Jokainen palkallaeläjä tuntee hintojen nousseen nopeammin kuin palkkojen.

Eräiden tutkimusten mukaan olivat kuluttajaperheen menot nousseet vuoden 1947 syyskuuhun mennessä lähes 12-kertaisiksi, mutta palkat vain noin 7-kertaisiksi. Vaikka nämä laskelmat eivät voikaan olla täsmällisiä, niin suurin piirtein ne pitänevät paikkansa. Hinnat olivat nousseet enemmän kuin palkat, mikä merkitsee tuotannon samanaikaisesti laajentuessa sitä, että kaikki hyöty tuotannon laajenemisesta oli joutunut harvalukuisen kapitalistiluokan hyväksi. Siinä on syy, miksi työväen reaalipalkka ei vielä vuoden 1948 alkupuolella ollut enempää kuin noin 70 % sodanedellisestä reaalipalkasta.

2. TAISTELU REAALIPALKAN KOROTTAMISESTA.

V. 1947 syntyi kova teoreettinen riita kommunistien ja sos.dem. oikeiston välillä siitä, onko reaalipalkan korottaminen ja työtätekevien elintason nostaminen mahdollista. Todisteltuaan ensin kommunisteille nyrkkiä heristellen, että työväen reaalipalkka on vime aikoina laskenut, Sos.-dem. Puolueen eräät silmäntekevät kauhistuivat sellaista ajatustakin, että reaalipalkkaa voitaisiin korottaa nimellispalkkaa korottamalla. Unto Varjosen Suomen Sosialidemokraatti suorastaan villiintyi Turun autotyöläisten lakon aikana. Sen johtavasta kirjoituksesta saatiin lukea 25. 7. 1947 seuraavanlainen työväenlehden nimeä tavoittelevalle julkaisulle hieman outo sisunpurkaus:

> "Pahinta on se, että korpilakkolaiset useimmissa tapauksissa saavat vaatimuksensa lävitse."

On totta, että Turun autotyöläiset saivat lakollaan palkankorotusvaatimuksensa lävitse, koska erityinen ministerivaliokunta kävi oikein paikan päällä toteamassa, että heidän palkkavaatimuksensa olivat oikeutettuja. Mutta mitä pahaa siinä nyt on työväenlehden kannalta katsottuna? Se on paha asia vain kapitalistin kannalta, sillä jokainen palkankorotus luonnollisesti vähentää kapitalistin voittoa, ellei hintoja koroteta samaan aikaan vastaavassa määrässä. Kapitalistien paha mieli Turun automiesten lakon aikana oli siis luonnollinen ilmiö. Mutta jollei Unto Varjonen ole sanomalehdissään kapitalistien asioilla, niin miksi hänkin kiukutteli työläisten oikeutettujen vaatimusten tultua hyväksytyiksi? Sen johdosta, että lakkolaisilla ei ollut SAK:n lupaa lakon alkamiseen, ei kiukun olisi pitänyt kohdistua työläisten oikeutettuja vaatimuksia, vaan SAK:n työvaliokunnan hitautta ja saamattomuutta kohtaan. Tosiaankin, meillä on mahtava SAK, joka katsoo syrjästä, miten pieni autotyöläisten ryhmä taistelee yksinään kapitalisteja ja niiden puolelle asettunutta sos.dem. puoluejohtoa vastaan, taistelee yksinään ja voittaa, ei SAK:n antaman tuen johdosta, vaan vaatimustensa oikeudenmukaisuuden voimalla. Jos joku kiukuttelisi SAK:n toimettomuuden tähden, niin sitä voitaisiin ymmärtää.

SAK:n työvaliokunnan sosialidemokraattisen enemmistön nurjamielinen suhtautuminen Turun autotyöläisten lakkoon oli sitäkin merkillisempää, kun puheenjohtaja Huunonen juuri niihin aikoihin ilmaisi selvästi sellaisen kannan, että "heikoimmassa asemassa olevien elämisen mahdollisuuksien parantamiseen on varaa". Tampereen työnjuhlissa vuonna 1947 pitämässään puheessa hän nimittäin lausui:

> "Kun kerran totuus on siinä, ettemme kykene ylläpitämään sen korkeampaa elintasoa kuin kansantulomme edellyttää, on myöskin oikeudenmukaista, että mitkään piirit eivät saa elää ylellisesti toisten kustannuksella. Jos ja kun elintasosta on tingittävä, niin ennenkaikkea se on tehtävä siellä, missä siihen todella on varaa. — Rohkenen väittää, että nykyistenkin mahdollisuuksiemme puitteissa meillä on kaikkein heikommassa asemassa olevien elämisen mahdollisuuksien parantamiseen varaa. Mutta se edellyttää ripeitä, päättäviä toimenpiteitä."

Vahinko, ettei SAK ryhtynyt noihin ripeisiin ja päättäviin toimenpiteisiin jo ennen Turun autotyöläisten lakon puhkeamista. Kenties Turun autotyöläisten oikeutetut palkkavaatimukset olisi silloin voitu tyydyttää ilman lakkoa. Ja miten paljon se olisikaan säästänyt aiheettomia, epäoikeutetusti kapitalistisen ja sosialidemokraattisen lehdistön taholta autotyöläisten silmille singottuja kirouksia!

Mutta samoihin aikoihin kävi selville, että sos.dem. puolueen johtohenkilöt eivät olekaan reaalipalkkojen korottamisen kannalla. Sosialidemokraattisiin sanomalehtiin taloudellisista asioista kirjoitteleva nimimerkki T a l o u s m i e s julkaisi niihin aikoihin kiertoartikkelin, jossa hän todisteli, että jos palk-

koja kohotetaan, niin siitä seuraa ehdottomasti vastaava hintojen kohoaminen, joten kommunistien vaatimus palkkojen korottamisesta ja hintasäännöstelyn tiukentamisesta on — "taloudellisesti mahdotonta".

Säikähdettyään Turun autotyöläisten lakon ja samoihin aikoihin päiväjärjestyksessä olleen kuljetustyöläisten maatakäsittävän lakkouhkan johdosta Sosdem Puolueen johto antoi silloin julkilausuman, jossa se selitti samaa asiaa seuraavasti:

> "Kysymys on kuitenkin siitä, millä keinoin palkallaan eläjien asemaa voitaisiin parantaa. Tässä suhteessa yleiset rahapalkkojen korotukset eivät puoluetoimikunnan käsityksen mukaan tilannetta selvitä, vaan päinvastoin ne saattavat erityisesti huonoimmassa asemassa olevat kansalaispiirit entistäkin turvattomampaan tilaan."

Vielä sittenkin, kun vuoden 1947 syyskuun lopulla hallituksen oli työväen lakkoliikkeen johdosta pakko korottaa 10—14 prosentilla palkkoja, jotka olivat jääneet tavattomasti hintatason jälkeen, Unto Varjonen mukisi tätä päätöstä vastaan, ei työläisten tavoin siksi, että se oli liian pieni parannus, vaan siksi, että se yleensä pantiin toimeen. Sanomalehti Ilkan selostuksen mukaan Varjonen lausui Vaasan työväentalolla syyskuun 28 päivänä pitämässään puheessa:

> "On kertakaikkiaan opittava, etteivät yleiset palkankorotukset auta, kun on kysymys epäonnistuneen talouspolitiikan seurausten korjaamisesta. Palkkatyöväki on etukäteen tuomittu häviämään kilpajuoksun inflaation tiellä tuottajia vastaan, sillä hinnat karkaavat aina edelle palkoista."
>
> (Ilkka, syyskuun 29 päivänä 1947).

Näiden lausuntojen perusteella voidaan sosdem puoluejohdon kannaksi tässä asiassa merkitä siis se, että palkkojen korottaminen ilman hintojen vastaavaa korottamista on "taloudellisesti mahdotonta". Molempia taas ei voida korottaa, koska se johtaisi inflaation syvenemiseen. Onko tämä väite oikea?

Marxin ja Engelsin käsitys hintojen, palkkojen ja voiton suhteesta.

Taloustieteessä tämä väittelykysymys ei ole kovin uusi. Marx ja Engels joutuivat usein sosialismin teorian perusteita laskiessaan ja työväenliikkeen järjestämistehtäviä suorittaessaan väittelyyn tästä kysymyksestä. Ensimmäisen teoreettisen iskun hintojen ja palkkojen suhteesta esitetylle "infernaaliselle kiertoliikkeelle" eli "helvetinympyrälle" — miten sen nyt suomentaa — Marx antoi teoksessaan Filosofian kurjuus, jonka hän kirjoitti sata vuotta sitten, vuosina 1846—47, ranskalaisen pikkuporvarillisen taloustieteilijän Proudhonin Kurjuuden filosofiaa vastaan. Proudhon oli kirjoittanut teoksessaan:

> "Palkankorotus ei saata johtaa mihinkään muuhun kuin viljan, viinin jne. hintojen kohoamiseen, so. samaan tulokseen kuin varastojen puutekin... Väitän, että lakkoja, joiden seurauksena on palkkojen kohoaminen, ei voi olla ilman, että niitä seuraa yleinen hintojen nousu; se on yhtä varmaa kuin että kaksi kertaa kaksi on neljä."

Siihen Marx vastasi purevasti:

> "Näistä väitteistä hyväksymme ainoastaan yhden, sen, että kaksi kertaa kaksi on neljä."
>
> (Marx: Filosofian kurjuus, suomennos, sivu 146).

Sen jälkeen Marx eritteli teoksessaan Proudhonin väitteet ja osoitti ne virheellisiksi. Marxin käsitys oli lyhyesti sanoen se, että palkkoja voidaan korottaa myös kapitalistisen voiton kustannuksella. Tämä käsitys perustuu hänen myöhemmin Pääomassa kehittämäänsä lisäarvoteoriaan, joka muodostaa Marxin talousteorian kulmakiven.

Tavaran hinnan tai täsmällisemmin sanoen sen arvon määrää Marxin teorian mukaan tavaran tuottamiseen käytetyn yhteiskunnallisesti välttämättömän keskimääräisen työn aika.

Työläinen myy kapitalistille työvoimansa aivankuin tavaran määrätystä hinnasta, jota nimitetään palkaksi. Mutta tämä tavara, työvoima, on siinä suhteessa erikoislaatuista tavaraa, että se voi tuottaa uuden tavaran, jonka arvo on suurempi kuin sen itsensä, työvoiman hinta eli työpalkka. Se ero, joka täten muodostuu työvoiman hinnan, työpalkan ja tuotetun tavaran välille, siis käytetyn työn ja maksetun työn välille, muodostaa lisäarvon, joka jää kapitalistin voitoksi. Suhde palkan ja voiton välillä voi siis vaihdella ilman, että se vaikuttaisi tavaran hintaan.

Selittäessään tätä kysymystä Pääomassa Marx kysyy:

> "Mikä on nyt yleinen laki, joka määrää työpalkan ja voiton alenemisen ja nousun niiden suhteessa toisiinsa?"

Hän antaa tutkimustensa tuloksena vastauksen:

> "Ne ovat kääntäen verrannollisessa suhteessa toisiinsa. Pääoman osuus, voitto, nousee samassa suhteessa kuin työn osuus, päiväpalkka, laskee, ja päinvastoin. Voitto nousee samassa suhteessa kuin työpalkka laskee, se laskee samassa suhteessa kuin työpalkka nousee."

Tämä on voiton alenemisen ja nousun yleinen laki. Tavaran hinta voi palkan ja voiton liikkuessa vastakkaisiin suuntiin pysyä muuttumattomana. Työväen palkka voi nousta kapitalistin voiton kustannuksella tai kapitalistin voitto voi nousta työväen palkan kustannuksella. Liike tapahtuu sen puolen hyväksi, joka on voimakkaampi milläkin hetkellä. Jos työväenluokka on kylliksi hyvin järjestäytynyt pystyäkseen taistelemaan itselleen palkankorotuksen, niin kapitalistien on taivuttava siihen. Vapailla markkinoilla kapitalistien keskinäinen kilpailu estää korottamasta tavaran hintaa vastaavassa määrässä. Pyrkiessään syrjäyttämään kilpailijansa kapitalisti maksaa työpalkan korotuksen voitostaan ja pyrkii säilyttämään tavaran hinnan entisellään saadakseen tavaroilleen enemmän menekkiä. Vapaan kilpailun puuttuessa tavaroiden niukkuuden tähden voi valtiovalta estää hintojen kohoamisen hintasäännöstelyllä.

Tätä palkan, hinnan ja voiton suhdetta kapitalistisessa tuotannossa Marx joutui selittämään erityisesti Ensimmäisen Työväeninternationalen Neuvoston istunnossa pitämässään puheessa vuonna 1865. Tämä puhe on julkaistu suomeksikin nimellä "Palkka, hinta ja voitto".

Tässä puheessaan Marx kumosi perusteellisesti englantilaisen John Westonin käsityksen, jonka mukaan työläisten palkkojen korotukset eivät voi parantaa työläisten asemaa hetkeksikään, koska "hinnat riippuvat palkoista" niin tiukasti, että "palkkatyöväki on etukäteen tuomittu häviämään kilpajuoksun", toistaaksemme englantilaisen Westonin sanoja suomalaisen Varjosen säälittävällä papukaijan äänellä. Kumotessaan seikkaperäisessä esityksessään Westonin väitettä, jonka mukaan palkankorotukset ovat hyödyttömiä työläisille, koska ne eivät lisää tavaroiden paljoutta, ja viitaten Westonin käyttämään vertaukseen Marx nuiji tätä nykyisin jo vuosisadan vanhaa Varjosta seuraavasti:

> "Kansalainen Weston havainnollistutti teoriansa kertomalla meille, että jos liemikulho sisältää tietyn määrän lientä, joka tietyn luvun henkilöitä on syötävä, ei lusikoiden lisätty leveys aiheuttaisi suurempaa liemen määrää. Annettakoon minulle anteeksi, että pidän tätä havainnollistamista hiukan lapsellisena. Se muistuttaa minulle aavistuksen verran sitä vertausta, jota Menenius Agrippa käytti. Kun roomalaiset plebeijit lakkoilivat roomalaisia patriiseja vastaan, kertoi patriisi Agrippa heille, että patriisin vatsa elättää valtioruumiin plebeijin raajat. Agrippan ei onnistunut todistaa, että ihmisen raajat elätetään täyttämällä toisen vatsa. Kansalainen Weston puolestaan on unohtanut, että se liemikulho, josta työläiset syövät, on täytetty kansallisen työn koko tuotteella, ja se, mikä estää heidät ottamasta kulhosta enem-

män, ei ole liemikulhon pienuus eikä sen sisällön pieni määrä, vaan heidän pienet lusikkansa."

Niin, ei käy kieltäminen, että Marx selittää asiaa järkevämmin kuin kansalainen Varjonen, joka siihen aikaan kantoi nimeä Weston. Marx käy kiinni siihen totuuteen, että liemikulholla ovat myös kapitalistit, joiden kädessä on jumalattoman suuri lusikka. Marx joutuu siitä väitteeseensä, että työläisten vähäistä liemiosuutta voidaan lisätä kapitalistien ylettömän suuren liemiosuuden kustannuksella. Kysymys on siitä, millaisessa suhteessa koko kansakunnan yhteisen arvon jako tapahtuu. Siitä taistellaan, ja ellei työväenluokka pysty siitä taistelemaan, jos se uskoo sokeasti olevansa jo "etukäteen tuomittu häviämään", kuten kansalaiskaksonen Weston-Varjonen väittää, niin silloin työväen aseman parantaminen on todellakin mahdotonta. Mutta sosialismin suuri teoreetikko Marx korosti työväenluokan taistelun välttämättömyyttä. Hän korosti sitä voimakkaasti mainitussa puheessaan ja sen jälkeen elämänsä suurteoksessa Pääomassa. Nojaten näihin Marxin tutkimusten tuloksiin Engels, toinen sosialismin teorian suurista perustanlaskijoista, kirjoitti eräässä vuoden 1881 puolivälissä julkaisemassaan artikkelissa:

"Palkkalaki ei siksi ole muuttumaton. Määrätyissä rajoissa se ei ole taipumaton. Suuria pula-aikoja lukuunottamatta jokaiselle ammatille jää määrätty alue, jolla palkkoja voidaan muuttaa työläisen ja työvoimanostajan välisellä taistelulla. Palkat määrätään aina sopimuksella. Ja sopimusta tehtäessä on sillä, joka voi tehdä parhainta ja pisimmän ajan kestävää vastarintaa, suurin mahdollisuus saada enemmän kuin hän muuten saisi. Jos yksinäinen työläinen tekee työsopimuksen kapitalistin kanssa, hän tavallisesti jää häviölle ja joutuu suostumaan niihin ehtoihin, jotka hänelle esitetään. Mutta jos jonkin alan kaikki työläiset muodostavat kiinteän järjestön, luovat lakkokassoja pitääkseen hädän tullen puoliaan työvoimanostajia vastaan, ja siten kykenevät esiintymään voimatekijänä riistäjiä vastaan, silloin, mutta myös vain silloin, heillä on mahdollisuuksia itse ottaa vastaan se murunen, jota nykyisen yhteiskuntajärjestyksen mukaan nimitetään 'oikeudenmukaiseksi palkaksi tehdystä päivätyöstä'."

Siten taistelivat tieteellisen sosialismin perustanlaskijat teoreettisin asein työväen palkkatason korottamisen puolesta. He pilkkasivat tiedemiehen ylemmyydellä Proudhonin ja Westonin tapaisia puoskareita, jotka tekivät lakeijantöitä kapitalisteille väittäen, että palkkojen korotusta seuraavat aina hinnankorotukset. Marx ja Engels osoittivat myös, että Lassallen "rautainen palkkalaki", jonka mukaan työläinen voi saada aina palkakseen vain elämänsä ylläpitoon tarvittavan vähimmäismäärän, ei pidä lainkaan paikkaansa, koska työväenluokka voi järjestyneellä joukkovoimallaan pienentää kapitalistin voittoa oman palkkansa lisäämiseksi ja elintasonsa nostamiseksi.

Mutta Suomen Sosdem Puolueen johtohenkilöt ovat hyljänneet tieteellisen sosialismin perustanlaskijain opetukset työväen palkkakysymyksessäkin. He toistavat tänään sata vuotta sitten kumottuja Proudhonin, Westonin ja Lassallen "rautaisia palkkalakeja" uskotellen Suomen työläisille, että työpalkan parantamiseksi, reaalipalkan korottamiseksi, ei ole mitään muuta keinoa kuin odottaa kädet ristissä, mitä annetaan ylhäältä, jossa kapitalistit ovat kaikilla määräävillä talouselämän paikoilla. Jokainen lakko, olkoon se miten oikeutettu tahansa, on heidän mielestään pahasta, ja pahinta heistä on se, jos työläiset voittavat lakkotaistelunsa.

Työläisten mielestä taas ei pahaa ole se, että työnantajien on peräännyttävä työväenluokan joukkovoiman edessä. Pahempaa on se, että henkilöt, jotka sanovat olevansa työväen etujen puolustajia, saattavat heittää 10.000 lakkolaisen silmille seuraavanlaisia rikkurihengen siivittämiä sanoja:

"Sosialidemokraattinen puolue asettuu koko voimallaan tukemaan niitä työläisiä, jotka työmaaterrorin uhallakin ovat jatkaneet työtään korpilakon alaisilla työpaikoilla."
(Sosdem neuvottelukokouksen julkilausuma. 17—18. 9. 1947).

Totisesti, Suomen kapitalistit eivät tarvitse enää Pihkalan rikkurikaartia! Heillä on nyt kokonainen rikkuripuolue, joka toimii kitkattomasti taistellen kaikin keinoin työväen ja muiden palkannauttijain aseman parantamista vastaan. Sosdem Puolue leimasi vuoden 1947 syyskuussa puhjenneet palkkaliikkeet "rikokseksi järjestynyttä työväestöä vastaan", vaikka silloin puhjenneisiin lakkoihin osallistui 25.000 työläistä, niistä ilmeisesti suurin osa järjestyneitä. Lakkoliikkeen levitessä sosdem puoluetoimikunta keksi hätäpäissään pelastuksen painostamalla SAK:n työvaliokunnan sosdem enemmistön julistamaan yleislakkovaroituksen, jolla Sosdem Puolueen johto aikoi kaataa hallituksen saadakseen sen tilalle sellaisen taantumushallituksen, joka torjuisi palkankorotusvaatimukset poliisitoimin. SAK:n työvaliokunnassa sosialidemokraatit vaativat palkankorotuksia, joita heidän puoluetoverinsa Hiltunen ja Takki hallituksen määräämässä vakauttamisvaliokunnassa vastustivat. Tämän kaksoispelin johdosta syntyi kompromissipäätös, joka merkitsi vain kuoppapalkkojen tasausta ja 10—14 prosentin yleistä korotusta. Tämäkin pieni korotus, joka ei suinkaan vastannut aikaisempia hintojen korotuksia, raivostutti Varjosta siinä määrin, että hän matkusti Vaasaan tuomitakseen siellä pitämässään puheessa kaikki yleiset palkankorotukset. Samaan aikaan hänen puoluetoverinsa Penna Tervo ehdotti 30. 9. 1947 eduskunnassa hallituksen juuri tekemän päätöksen mitätöimistä kieltämällä kaikki yleiset palkankorotukset ja sitomalla ennen silloista korotusta vallinneet alhaiset palkat indeksiin.

Kaikesta tästä näkyy päivänselvästi, että Suomen sosdem puolue ei noudata palkkataisteluissa työväenliikkeen suurten perustajien ja opettajien, Marxin ja Engelsin, vaan heidän pienten vastustajiensa, Proudhonin ja Westonin, teoreettista linjaa.

3. SOSIALIDEMOKRATIA INFLAATION PUOLESTA – KANSANDEMOKRATIA SITÄ VASTAAN.

Taistelevan sosialidemokratian johtomiehet eivät halua ottaa itselleen mitään vastuuta omista teoistaan. Siksi he koettavat todistella, että meidän rahataloutemmekin huono tila on kommunistien syytä. Varjosen ja kumppanien selitysten mukaan inflaatio johtuu yksistään palkankorotuksista, joita kommunistit työväen ja muiden palkannauttijain edustajina ovat kannattaneet aina silloin, kun niihin näyttää olevan mahdollisuuksia. Sosdem puoluetoimisto selostaa sodanjälkeistä inflaatiokehitystä ottamatta ensinkään huomioon, että sen pohjimmaiset syyt ovat olleet sodan aikana tapahtuneessa talouselämän raunioitumisessa. Se julkaisee puolueensa lähiajan ohjelmasta kohdan, jossa yleisin sanoin ilmoitetaan, että inflaatiota on vastustettava, ja väittää sitten, että katsokaa, miten me varoitimme! Puhuimme jo silloin inflaation vastustamisesta, mutta tässä sitä nyt ollaan! Sodan päättyessä elinkustannusindeksi oli sivuuttanut 200:n rajan verrattuna vuoden 1938 tasoon, mutta nyt sama elinkustannusindeksi on noussut jo yli 460:n. Niin on käynyt, kun ette uskoneet:

"Palkkavyöryä ei keväällä 1945 voitu pidättää. Ministeri, jonka piti näitä asioita hoitaa, totesi lakoonisesti, että oli valittava vallankumouksen tai inflaation välillä. 'Puolustuksena' esitettiin myöhemmin, että vallankumousta ei tullut. Monet ammattiyhdistysmiehet ottivat kannan: 'Hongikkoon tässä ajetaan, mutta mukana pysyn.' — Sosialidemokraattien taholta esitettiin varoituk-

sen sanoja, mutta ne hukkuivat yleiseen melskeeseen." (Sosialidemokratian tie, sivu 35.)

Jopa on siinä demagogiaa! Varoituksen sanoistahan ei ole ollut puutetta millään taholla. Kovimmin inflaatiokehitystä ovat kiroilleet kokoomuksen suurporvarit, konserniherrat, jotka koko maamme talouselämän kulissientakaisina ohjaajina ovat vastuussa inflaatiosta enemmän kuin kukaan muu. Mutta eihän inflaatiokehitystä sanoilla estetä. Ja sosdem puoluejohto on menetellyt täsmälleen samoin kuin se heidän oma ammattiyhdistysmiehensä, joka lausui nuo irvokkaan klassilliset sanat: "Hongikkoon tässä ajetaan, mutta mukana pysyn." Sosdem Puolue on osallistunut sodanjälkeiseen hallituspolitiikkaan yhtä terhakasti kuin muutkin hallituspuolueet eikä siis voi välttää siitä lankeavaa vastuutakaan. Ja taloudellisissa asioissa sillä on erikoisen suuri vastuu, koska sen omilla ministereillä on taloudellisissa asioissa sananvaltaa enemmän kuin esimerkiksi kansandemokraateilla. Sosialidemokraatti Hiltunenhan meillä on ollut toisena valtiovarainministerinä. Sosialidemokraatti Takki on ollut kauppa- ja teollisuusministerinä. Sosialidemokraatti Härmä on ollut yleisten töiden ministerinä sekä hinta- ja palkkaneuvoston puheenjohtajana. Kuinka puoluetoimisto ei ole varoittanut näitä omia miehiään inflaatiovaarasta? Vai olisiko ehkä niin hullusti, että Sosdem Puolueella on kahdenlaisia jäseniä, niitä, jotka tekevät pahaa, ja niitä, jotka varoittavat muiden puolueiden jäseniä pahanteosta?

Ilmeisesti asia on niin. Mutta muiden puolueiden jäsenet voivat näinollen huomauttaa varoituksiin, että arvoisat varoittajat, sopikaa asia keskenänne. On aika päästä sellaiseen olotilaan, että myös "taistelevan sosialidemokratian" vasen käsi tietää, mitä oikea tekee. Jos oikea käsi on aikaansaanut inflaation, niin lyököön vasen käsi oikeaa korvalle.

Sotapolitiikan eräs seuraus on inflaatio.

Kaikissa sotaakäyneissä maissa on ollut inflaatio. Mitä enemmän maan talous joutui kärsimään sodasta, sitä syvempi inflaatio oli sen seurauksena. Sota pani tuotannon palvelemaan hävitystä, joten seurauksena oli kulutustarvikkeiden niukkuus ja siitä johtuva hintojen nousu. Se merkitsi rahanarvon laskua vastaavassa määrässä. Sodan kansantaloudellemme aiheuttamat rahassa arvioitavat tappiot ilman sotakorvauksia nousevat ainakin viiteensataan miljardiin markkaan. Se on tappio, jonka seuraukset tuntuvat vielä pitkän aikaa ollen pohjana sille inflaatiolle, joka on tapahtunut sodan jälkeen. Inflaation syvyyttä osoittaa tarkimmin liikkeellä olevan setelistön määrä. Se lisääntyi sodan aikana kahdesta miljardista markasta noin 15 miljardiin markkaan. Tämä inflaatio oli Väinö Tannerin rahataloudellisen politiikan seurausta. Ja koska kansandemokraattien ehdotukset suunnitelmatalouteen siirtymisestä eivät saaneet eduskunnan porvarillisten ja sosialidemokraattisten jäsenten kannatusta, niin rahatalous on suistunut alaspäin. Vuoden 1947 lopulla liikkeellä olevien setelien määrä oli jo noussut yli 24 miljardin markan. Lisäys ei rauhan vuosina ole ollut niin suuri kuin sotavuosina, mutta se on kuitenkin riittävän suuri osoittamaan, että Suomen markan arvoa ei voida vakauttaa, ellei siirrytä pois porvarillis-sosialidemokraattisesta talouspolitiikasta.

Talouden järjestäminen suurteollisuuden ja suurpankkien kansallistamisen kautta suunnitelmalliselle pohjalle olisi nopein tie kansantalouden jälleenrakentamiseksi, rahanarvon vakauttamiseksi ja kohottamiseksi. Mutta kuten olemme aikaisemmin nähneet, Sosdem Puolue ei ole kiirehtinyt kansallistamisessa. Se on esittänyt kokonaan toisenlaisia "kokonaisratkaisuja", sellaisia pikkuparannuksia, joiden vaikutus ulottuu vain puolesta vuodesta toiseen, ja siksi ne eivät ole kokonaisratkaisuja, vaikka niitä on sellaisiksi nimitettykin.

Saadaksemme käsityksen siitä, miten Sosdem puoluetoimisto

"vastustaa" inflaatiota, on parasta tarkastella syyskuun 17 päivänä 1947 julkaistua Sosialidemokraattisen Puolueen lähiajan talouspoliittista ohjelmaa, jota Unto Varjonen on selostanut laajasti samoihin aikoihin pitämässään puheessa.

Sosialidemokraattinen palkkaohjelma – inflaatio-ohjelma.

Mainitun talouspoliittisen ohjelman ensimmäisenä kohtana on silloin työväen lakkoliikkeiden johdosta etualalle astunut palkkojen järjestely ja yleisen palkkatason sitominen uuteen elinkustannusindeksiin. Tämä ohjelman kohta kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

> "Kiireellisessä tahdissa on suoritettava välttämätön palkkojen tarkistus, joka ulotetaan myös valtion ja kuntien palveluksessa oleviin. Uudessa 100:lla merkittävässä indeksissä huomioidaan näiden palkankorotusten aiheuttamat ja muut näkyvissä olevat, täysin välttämättömät hintojen järjestelyt. Palkkataso sidotaan elinkustannusindeksiin siten, että tarkistuslaskenta suoritetaan joka toinen kuukausi ja indeksin kohotessa yleistä palkkatasoa korotetaan ainakin vastaavalla prosenttimäärällä."

Siinä on Sosdem Puolueen palkkapoliittinen ohjelma. Harvennetuista kohdista näkyy, että ohjelman mukaan palkkoja ei voida korottaa, vaikka ne olivatkin siihen mennessä sosialidemokraattien oman todistelun mukaan jääneet pahasti jälkeen vallitsevasta hintatasosta. Ensimmäisessä harvennetussa kohdassa puhutaan "palkkojen tarkistuksesta", ja mitä se merkitsee, näkyy toisesta ja kolmannesta harvennetusta kohdasta, joissa ehdotetaan uudessa indeksissä huomioitavaksi "palkankorotusten aiheuttamat... hintojen järjestelyt". Kysymyksessä on siis aivan tavallinen porvarillistenkin piirien ehdottama "palkankorotusten aiheuttama hintojen järjestely" eli korottaminen. Tämän yhteydessä on muistettava sosdem puolueen toimihenkilöiden itsensä useasti korostaneen, ettei sellaisella palkkojen korotuksella, josta on seurauksena hintojen korottaminen, ole muuta merkitystä kuin se, että sillä edistetään inflaatiota, huononnetaan rahan arvoa. Sosialidemokraattisen puolueen "kokonaisratkaisussa" esitetty palkkapolitiikka on siis suoranainen inflaatio-ohjelma.

Varjosen selvennykset inflaatio-ohjelmaan.

Suomen Sosialidemokraatti julkaisi syyskuun 19. päivänä 1947 Unto Varjosen puheen, jonka hän oli pitänyt puolueensa jäsenten neuvottelukokouksessa edellisenä päivänä. Siinä tätä inflaatio-ohjelmaa selvennetään jossakin määrin. Demagogina, joka ei hevillä tunnusta totuutta, Varjonen asettui puheessaan vastustamaan inflaatiota. Hän ei säästänyt puheessaan edes SAK:n työvaliokunnan sosialidemokraattista enemmistöä, vaan tuomitsi sen aikaisemmin harjoittaman palkkapolitiikan inflaatiopolitiikaksi. Varjonen ruoski ensin omaa puoluettaan, joka oli ollut mukana vuoden 1947 keväällä toimeenpannussa yleisessä palkkajärjestelyssä. Hän lausui:

> "Viime keväänä annetun yleisen palkankorotuksen morfiiniruiske on vaikutukseltaan osoittautunut ylen lyhytaikaiseksi, kuten alunperin olikin selvää. Koko touhulla ei itse asiassa saatu aikaan muuta kuin inflaation edistämistä. Mutta kokemuksista ei näy mitään opitun. Jälleen vaaditaan suuriäänisesti rahapalkkojen yleistä korotusta." (Suomen Sosialidemokraatti, 19. 10. 1947).

Kun Varjonen väittää, että koko touhulla ei saavutettu muuta kuin inflaation edistämistä, niin siinä on tietysti pieni valhe. Palkankorotukset kyllä helpottivat työväen asemaa joksikin aikaa. Vika ei ollut palkankorotuksissa, vaan siinä, että hintoja valvovien elinten porvarilliset ja sosialidemokraattiset jäsenet noudattivat sen jälkeen kapitalistien tahtoa korottaen hintoja, joten palkankorotusten aiheuttama hyöty tehtiin vähitellen mitättömäksi. Korjattuani täten demagogi Varjosen lausuntoa annan hänen heiluttaa arvostelun ruoskaa edelleen.

Nyt saavat Huunonen ja muut SAK:n työvaliokunnan sosialidemokraattiset jäsenet ympäri korvia:

> "Ammattiyhdistysliikkeen johdon asema on nykytilanteessa erittäin vaikea. Se näyttää asettuneen sille kannalle, että yleiset palkkojen korotukset on jälleen toimeenpantava. Tätä kantaa pidetään 'realistisena', koska ei käytännössä katsota voitavan vastustaa 'joukkojen vaatimusta'. Meillä onkin jouduttu siihen tilanteeseen, että ammattiyhdistysliike pystyy vain hyvin vähäiseltä osaltaan johtamaan palkkapolitiikkaa. Ratkaisuja ei tehdä järkevän harkinnan perusteella, vaan kulloinkin liikkeelläolevan tunneaallon pakotuksesta... On ilmeistä, että tällainen menettely on pohjimmaltaan mitä epärealistisinta. Väite, että 'joukot vaativat palkkojen korotuksia', on varsin suhteellinen."
> (Suomen Sosialidemokraatti, 19. 10. 1947).

Lyötyään siten puoluetoverinsa Huunosen tainnoksiin sen tähden, että tämä ei ole vastustanut työväen palkankorotusvaatimuksia yhtä itsepintaisesti kuin sosdem puoluetoimikunta, Unto Varjonen esitti oman ohjelmansa. Hän lausui:

> "Jos tässä tilanteessa haluttaisiin järkevää palkkapolitiikkaa harjoittaa, olisi nähdäkseni tyydyttävä suorittamaan palkkojen tasauksia. Urakka- ja aikapalkkojen välillä on eräissä tapauksissa liian suuri kuilu. Suuri joukko palkkatyöntekijöitä elää kohtuuttoman alhaisilla tuloilla. Jos näitä palkkoja korotetaan, niin he saisivat todella jotakin lisää — tosin näissä oloissa lähinnä paremmin palkattujen kustannuksella, mutta kuitenkin."

Sellainen on Unto Varjosen ja hänen puolueensa kokonaisratkaisu palkkakysymyksessä. Kun sosialidemokraattisen oikeiston käsityksen mukaan inflaatio on seurauksena palkkojen korotuksesta, niin palkkoja ei saa korottaa, vaan niitä on "tasattava" siten, että paremmin palkatuilta otetaan pois ja annetaan huonommin palkatuille. On selvää, että sellainen tasanjako ei merkitse työläisille kokonaisuudessaan mitään etua. Kansantaloudellisesti taas se ei ehkäise inflaatiota, kuten tämä nykyaikainen Weston kuvittelee. Kapitalistit nimittäin pyrkivät korottamaan hintoja niin paljon kuin voivat riippumatta palkkatasosta. Jollei tavaroiden niukkuuden vallitessa saada aikaan sellaista hintasulkua, joka pitää, niin hinnat nousevat joka tapauksessa, nouskoot palkat tai ei. Alhaisten palkkojen elinkustannusindeksiin sitominen ei estä hintojen nousua. Se estää vain työläiset ottamasta hintojen ja palkkojen välillä olevaa rakoa kiinni tai edes pienentämästä sitä. Kilpailujuoksu jatkuu siis edelleenkin, mutta se jatkuu siinä muodossa, että palkkojen ja kapitalistien voiton välinen rako suurenee jatkuvasti nimellispalkkojen ja hintojen pysyessä samalla tasolla ja työväen reaalipalkan laskiessa jatkuvasti. Edelleenkin urheilutermiä käyttäen voimme sanoa, että palkkojen ollessa sidottuina elinkustannusindeksiin kilpajuoksu jatkuu tällä sosialidemokraattisen palkkapolitiikan radalla inflaatiota kohden sellaisilla ehdoilla, jotka myöntävät kapitalisteille jatkuvasti etumatkaa jättämällä heidän kätensä ja jalkansa vapaiksi, kun taas kilpailijan, työväenluokan jalat on sidottu. Kaikki laajentuneesta tuotannosta tuleva voiton lisä jää kapitalistien osuudeksi. Plebeijin raajoja pidetään kunnossa ruokkimalla patriisin vatsaa.

Sellainen palkkapolitiikka ei estä inflaatiota. Se nähdään nyt, jolloin palkat on kapitalistien ja sosialidemokraattien ehdotuksen mukaisesti sidottu elinkustannusindeksiin. Pois inflaatiosta päästään toisin keinoin.

Hintapolitiikka.

Inflaatiokehitys voidaan pysähdyttää estämällä kapitalistit korottamasta hintoja. Siksi kansandemokraatit vaativatkin hintasulkua. Jo vuoden 1947 syyskuussa julkaistussa S K D L:n ohjelmassa sanottiin:

"Yleisestä palkkasäännöstelystä luopuminen edellyttää nykyisen **hintasäännöstelyn jatkamista ja tiukentamista**. Siinä mielessä on tarpeen järjestää hintaneuvosto uudelleen siten, että SAK:n ja osuuskauppallisten järjestöjen osuutta vastaavissa elimissä ratkaisevasti lisätään ja että hinnantasausrahaston toiminta alistetaan hintaneuvoston valvontaan mahdollisimman suurin valtuuksin, raaka-aineiden jakelu siirretään kansanhuoltoministeriön eri jakeluelimiltä hintaneuvoston alaisuuteen siten, että hintapoliittiset näkökohdat tulevat huomioonotetuiksi ja että myös pienteollisuuden tarpeet tulevat riittävästi huomioiduiksi suurteollisuuden rinnalla, ja että elinkeinoelämän säännöstelytoiminta yhdistetään hintaneuvostoon.

Lisenssitoimikunnan ja Suomen Pankin toiminnassa on entistä enemmän otettava huomioon hintapoliittisia näkökohtia ja niiden yhteistyö hintaneuvoston kanssa on saatava kiinteämmäksi siten, että lisenssitoimikunta jo lisenssiasiain käsittelyn valmistusasteella hankkii hintaneuvoston lausunnon tärkeimmistä hintapoliittisista kysymyksistä. Samoin Suomen Pankin olisi määräajoin neuvoteltava hintaneuvoston kanssa luotonanto- ja valuuttapolitiikastaan."

Kansallistamista käsittelevässä luvussa on jo selostettu, että SKDL:n ohjelman mukaan suurimmat liikepankit olisi otettava valtion haltuun, mikä antaisi valtiolle mahdollisuuden todella ohjata maan talouselämää. Vain siten valtio kykenisi suunnitelmanmukaisesti ohjaamaan niin hintapolitiikkaa kuin valtion muutakin liiketoimintaa, kontrolloimaan koko kansantalouttamme. Vain siten kyettäisiin nopeasti ehkäisemään inflaation syveneminen, rahan arvon lasku, ja koko valtion rahatalous pystyttäisiin vakauttamaan. Työläisten palkkoja ei tarvitsisi silloin maksaa inflaatiomarkalla, vaan ostovoimaisella markalla. Palkat ja hinnat saataisiin oikeaan suhteeseen, ja kansan elintasoa voitaisiin kohottaa sitä mukaa kuin tuotanto laajenee. Tuotannon laajeneminen loisi pohjan rahanarvon nousulle.

Sosialidemokratia ei ole pystynyt esittämään palkka- ja hintapolitiikan alalla sellaista johdonmukaista suunnitelmallisuuteen tähtäävää ohjelmaa kuin on kansandemokratialla. Mutta vielä räikeämmin sosialidemokratian tie eroaa epäedukseen kansandemokratian tiestä siinä käytännöllisessä palkka- ja hintapolitiikassa, josta maassamme on viime vuosina taisteltu. Vaikka sosialidemokraattiset johtohenkilöt sanovatkin vastustavansa inflaatiota, niin he vastustavat todellisuudessa vain palkankorotuksia suosien inflaation edistämistä hintojen korotuksilla. Hinnantasausrahaston linjalla puutavarakapitalisteille edulliseen hintojenkorottamiseen on syyllistynyt ministeri Takki. Toinen sosialidemokraattinen valtionvirkailija, Toivonen, on yhdessä lisenssitoimikunnan porvarillisten jäsenten kanssa tuottanut maahamme ulkomailta korkeilla hinnoilla sellaista tavaraa, jota olisi saanut halvemmalla niin ulkomailta kuin kotimaastakin. Kansanhuoltoministeriön hintaosaston entinen apulaispäällikkö, sosialidemokraatti Vuoristo, kunnostautui erikoisesti kalliiden hintojen voimassapitäjänä. Hinta- ja palkkaneuvostossa on, kuten tunnettua, neljä sosialidemokraattia ja vain kaksi kommunistia. Muut jäsenet ovat porvareita. Sosialidemokraattisen sanomalehdistön parjaama hintajaoston päällikkö Matti Huhta on usein joutunut taistelemaan neuvoston porvarillisia ja sosialidemokraattisia jäseniä vastaan yrittäessään estää hintojen korottamisia. Ilmeisesti sosialidemokraattinen lehdistö parjaakin Huhtaa juuri siksi, että hän käy taistelua hinnankorotuksia vastaan. Vuoden 1947 keväällä tapahtunut lihan ja kananmunien vapauttaminen säännöstelystä, mikä merkitsi niiden hintojen korottamista nylkyhinnoiksi, oli myös sosialidemokraattien suostumuksella tehty kolttonen. Eräillä sosialidemokraateilla tuntuu olevan suorastaan periaatteena, että palkkoja ei saa korottaa hintoja korottamatta. Kun hallitus teki vuoden 1947

syyskuun loppupuolella päätöksen pienestä palkankorotuksesta, niin ministeri Hiltunen kannatti hallituksen vakauttamisvaliokunnan istunnossa 30. 9. -47, muutama päivä hallituksen päätöksen jälkeen, myös eräiden teollisuustuotteiden ja viljan hintojen tarkistamista. Näitä esimerkkejä voisi luetella loppumattomiin.

Siten sosialidemokratian "kolmas tie" johtaa palkka- ja hintakysymyksissäkin sekä ohjelmallisesti että käytännöllisesti sinne, minne kapitalistienkin tie. Työkansalle se näyttää päämaalina nälkäpalkkoja ja kansantaloudelle inflaatiota. Pois tästä taloudellisesta kurjuudesta päästään vain kansandemokratian näyttämää tietä myöten, taistellen palkkojen parantamiseksi ja hintojen korotuksen estämiseksi, kapitalistien voittoja vähentämällä, mikä merkitsisi inflaatiokehityksen pysähdyttämistä, markan ostokyvyn lisäämistä ja kansanjoukkojen elintason parantamista.

4. VEROTUSJÄRJESTELMÄN UUSIMINEN.

Sotapolitiikan seurauksena verot ovat muodostuneet erääksi pahimmaksi kansanvitsaukseksi. Eräät Sosdem Puolueen kenttäagitaattorit ovat tosin maaseudun syrjäkulmilla selitelleet, että verorasitus olisi seurausta sodanjälkeisestä demokraattisesta hallitussuuntauksesta. Mutta kaupungeissa ja suuremmilla maaseutupaikkakunnillakaan, jossa sentään on sähkövalo, sellainen pimeäpäissä kuiskailu ei käy päinsä. Siksi sosdem puoluetoimisto näkyy kirjasessaan myöntävän, että

> "valtion menot paisuivat sodan aikana ja sen jälkeen suhteettoman suuriksi. Lisääntyvää verorasitusta ei senvuoksi myöskään ole voitu välttää. Yhteiskuntapoliittiselta kannalta on näin ollen kysymys lähinnä vain tuon rasituksen jakamisesta eri kansalaisryhmien kesken". (Sosialidemokratian tie, sivu 68).

Vuoden 1947 budjetissa nousivat sodasta aiheutuneet menot yli 40 miljardin markan, mikä summa on lähes 4/5 valtion

varsinaisista tuloista ja yhtä suuri kuin kaikkien välillisten ja välittömien verojen arvioitu tuotto yhteensä. Vuonna 1940 oli vain 23,3 % sen vuoden menoista peitettävä verotuloilla, mutta jo vuonna 1944 vastaava prosenttiluku oli 44,8 ja vuonna 1947 yli 62 %. Vuoden 1948 talousarvion mukaan muodostavat verotulot 55,5 miljardia, mikä on 77 % budjetin tuloista.

Niin sosialidemokraattisella kuin kansandemokraattisellakin taholla näytään olevan sitä mieltä, että nykyisessä verotusjärjestelmässä on paljon vikoja, joten se kaipaisi uusimista. Väittelyä on käyty eräistä verotuksen osakysymyksistä. Verotusjärjestelmän uusimisesta sitävastoin ei periaatteessa näy olevan riitaa. Sosdem puoluetoimisto kirjoittaa:

> "Koko verotusjärjestelmän uudistaminen oikeudenmukaisuusnäkökohtia silmälläpitäen tulee vaatimaan runsaasti työtä ja edellyttää nykyistä enemmän parlamentaarista voimaa sosialidemokraateilta." (Sosialidemokratian tie, sivu 73).

Tietysti, verotusjärjestelmän uudistaminen tulee vaatimaan runsaasti työtä. Mutta jos sosialidemokraattinen puolue tahtoo, niin ei sen tarvitse suurestikaan parlamentaarista voimaansa lisätä, kun nykyinen verotusjärjestelmä voidaan uudistaa sellaiseksi, että se vastaa enemmän kuin nykyisin työtätekevän kansan etuja. Loppujen lopuksi ei sosialidemokraattisen puoluetoimikunnan vuoden 1947 syyskuun 17. päivänä julkaistussa lähiajan talouspoliittisessa ohjelmassa ehdotettu mitään sellaista mullistusta, ettei sitä esimerkiksi yhdessä kansandemokraattien kanssa voitaisi toteuttaa ainakin ensi eduskuntavaalien jälkeen. Mainitussa ohjelmassa ei verotuksen kohdalla puhuta muuta kuin palkkatulojen sekä maa- ja metsäverotuksen uusimisesta. Niillä kohdilla ei ole mitään sellaista, ettei se mahtuisi kansandemokraattien samaan aikaan esittämään verotusjärjestelmän uusimista koskevaan ohjelmaan. Koska kansandemokraattien esittämä verotusjärjestelmän uusimisohjelma on, kuten sen muutkin oh-

jelmat, seikkaperäisempi ja laajempi, niin esitettäköön se tässä kokonaisuudessaan. Siinä sanotaan:

"Omaisuus- ja omaisuudenluovutusveroa pienkiinteistöjen ja maatalouden kohdalta on alennettava. Sensijaan sellainen omaisuus tai pääoma, joka ei palvele tuotannollisia tarkoituksia tai yleistä hyvää, on saatettava tähänastista suuremman ja tehokkaamman verotuksen alaiseksi. Verotuskoneistoa yksinkertaistamalla on verotuskustannuksia alennettava ja verotuksen tehoa lisättävä. Liikevaihtovero on perittävä tuotannon ja tukkukaupan asteella.

Maatalouden veroperusteissa on paljon korjattavaa, jotta se saataisiin oikeudenmukaiseksi ja nykyajan tarpeita vastaavaksi. Siksi maa- ja metsätalouden veroperusteet on uusittava. Sitä varten on suoritettava viljellyn maan ja metsätöiden tuottoluokitus, joka vastaa todellista tuottoa huomioonottaen maan laadun, työmenekin maataloudessa ja markkinakasvun metsälöissä. Köyhän kansanosan verotuksen helpottamisesta johtuva vajaus voidaan korvata sellaisella verotuksella ja muilla toimenpiteillä, jotka kohdistuvat poikkeuksellisen tilanteen johdosta suuria voittoja saaneisiin henkilöihin tai yhtymiin. Ensi kädessä olisi tällöin inflaatiovoitot ja muu ansioton arvonnousu sekä keinottelu- ja sotavoitot saatava voimakkaan verotuksen alaisiksi ja toimeenpantava kotimaisten sotalainojen moratorio siksi, kunnes sotakorvaukset ovat päättyneet.

Useassa yhteydessä on todettu, että valtion virkamiesten lukumäärä on liian suuri ja että siitä johtuvat kulut valtion taloudessa ovat muodostuneet raskaiksi. Tästä huolimatta ei ole saatu aikaan virkakoneiston huomattavampaa vähentämistä eikä ratkaisevia parannuksia virasto-oloihin. Valtion virkamiesten erottamattomuutta koskevat säännökset on kumottava, erotettujen virkamiesten lakkautuspalkkaa ja eläkeoikeutta koskevat päätökset tarkistettava ja ryhdyttävä valtion virkakoneiston perusteelliseen uudelleen organisointiin valtion menojen vähentämiseksi."

Siitä, mitä sosialidemokraatit tahtovat tähän lisätä, kansandemokraatit ovat aina valmiit keskustelemaan. Sitenhän olisi mahdollista laatia yhdessä sellainen verotusjärjestelmän uusimisohjelma, jopa sitä koskevat lakiesityksetkin, joissa on otettu huomioon kaikki verotusjärjestelmän demokratisoimismahdollisuudet. Jos sosialidemokraatit ja kansandemokraatit olisivat yhdessä tehneet sellaisen ohjelman ja menisivät sen merkeissä liittoutuneina eduskuntavaaleihin, niin tuskinpa verotuksen uusiminen olisi niin kaukana kuin sosdem puoluetoimisto julkaisemassaan kirjasessa arvelee. Mutta jos sosdem puoluetoimisto luottaa vain omaan voimaansa tai jatkaa yhteistyötä porvarillisten taantumusvoimien kanssa, niin silloin tietysti verotuksen uusimisesta hyvään suuntaan ei tule mitään. Silloin ei voida uusia enempää valtiollisia kuin kunnallisiakaan verolakeja, jotka molemmat olisi uusittava.

On syytä pelätä, että verotusjärjestelmän uusiminen ei eräistä korulauseista huolimatta olekaan sosdem puoluetoimiston sydämenasiana. Muistettaneen, että sosdem eduskuntaryhmä ei kannattanut vuosien 1946—47 vaihteessa tehtyä kansandemokraattien esitystä, jossa ehdotettiin palkkatuloihin kohdistuvan ennakkoverotuksen alentamista. Sosdem ministeri Hiltunen teki asiasta esityksen, joka oli SAK:n esitystä huomattavasti kehnompi. Kansandemokraatit ehdottivat hieman suurempaa veroalennusta kuin SAK, mutta sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ei antanut tukeaan tälle paremmalle esitykselle, joten kansandemokraatitkin yhtyivät kannattamaan SAK:n esitystä. SAK:n esityksen huomioiden hallitus teki viime tammikuun 20 päivänä päätöksen, jolla se antoi valtiovarainministeriölle tehtäväksi valmistaa sellaisia muutoksia verolainsäädäntöön:

a) että palkkatuloista valtiolle suoritettava tulovero alenisi 20—25 %:lla,

b) että veron ennakkopidätystä voitaisiin mahdollisimman nopeasti vastaavasti alentaa,

c) että verovapaan tulon alarajaa nykyisestä korotettaisiin ja

d) että aviopuolisoiden palkkatuloja verotettaisiin erikseen.

Hallitus antoikin vuoden 1947 syyskuussa eduskunnalle esityksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta. Siinä on otettu huomioon sekä SKDL:n että SAK:n ehdotuksia, joskaan ei niin suuresti kuin SKDL olisi toivonut. Esityksen mukaan yleistä veroasteikkoa olisi ollut alennettava niin, että se ensimmäisessä veroluokassa olisi merkinnyt 40.000 markan tuloista 50 % alennusta, 50.000 markan tuloista 43 %, 75.000 markan tuloista 21,9 %, 100.000 markan tuloista 21 %, 150.000 markan tuloista 20 %, 200.000 markan tuloista 19 %, 300.000 markan tuloista 18,5 % ja 400.000 markan tuloista 16,5 % alennusta. Muissa veroluokissa oli vastaavanlaisia alennusehdotuksia.

Eduskunta käsitteli tämän hallituksen esityksen vuoden 1947 lopulla ja teki siihen monia huononnuksia. Eduskuntakäsittelyn aikana kansandemokraattinen eduskuntaryhmä kävi taistelua saadakseen verohelpotuksia työtätekevälle väestölle. Se ehdotti,

että elämiseen välttämättömien tulojen veroa alennetaan siitä, mitä hallitus oli esittänyt;

että perheellisten leskien ja yksinäisten huoltovelvollisten on sen vuoksi muiden vähennysten lisäksi saatava tehdä määräsuuruiset verotettavan tulon vähennykset;

että invaliditeettiys ja vanhuuden vuoksi alentunut työkyky on huomioitava niiden syiden luettelossa, joiden vuoksi verotuslautakunnalla on oikeus tehdä vähennyksiä verotettavista tuloista;

että palkkatuloista ja eläkkeestä saadusta tulosta sekä perheenjäsenten maatalouden hyväksi tekemän työn arvosta on saatava vähentää veronalaisia tuloja viisitoista sadalta, sekä

että perheenjäsenten maatalouden hyväksi tekemän työn arvon ja maataloudessa työskentelevien sisarusperheiden erikseen verottaminen saatetaan voimaan jo vuoden 1947 tulojen verotuksessa.

Invaliditeettiyttä koskeva SKDL:n ehdotus oli ainoa, joka tuli huomioiduksi eduskuntakäsittelyssä. Kaikki muut kansandemokraattien tekemät ehdotukset hyljättiin. Ja merkille pantavaa on, että sosdem eduskuntaryhmä luopui palkkatuloja koskevien verovähennysten puolustamisesta, vaikka SAK oli jo kauan vaatinut palkkatulojen verotuksen vähentämistä ja vaikka sosdem puoluetoimisto on ohjelmissaan valitellut palkkatulojen verotuksen ankaruutta. Hallituksen tätä asiaa koskeva esitys hyljättiin jo valiokunta-asteella, ja kun kansandemokraatit sitten toisessa, ratkaisevassa käsittelyssä ehdottivat, että hallituksen ehdotus otettaisiin käsittelyn pohjaksi, niin tämä ehdotus sai vain kansandemokraattisen eduskuntaryhmän äänet ja veroalennus ulotettiin yhdenmukaisena kaikkiin verotettaviin tuloihin.

Tämän perusteella on pakko tehdä johtopäätös, että sosdem puoluetoimiston puheet verotuksen uusimisohjelmasta ovat vain vaalisyöttejä. Vaikka sosdem eduskuntaryhmä ei kannattanutkaan eduskunnassa SAK:n ja kansandemokraattien esityksiä veroalennusten järjestämiseksi palkkatyöläisille, niin sosdem puoluetoimisto teki heti eduskuntakäsittelyn jälkeen tästä asiasta uuden ehdotuksen, joka on suurin piirtein samanlainen kuin SAK:n ja SKDL:n ehdotukset, joita sosdem eduskuntaryhmä ei ollut kannattanut eduskunnassa loppuun asti. Aina silloin, kun verotusasioista päätetään eduskunnassa, sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä luisuu "kolmatta tietä" myöten taantumusporvariston tielle, jota myöten kulkemalla työtätekevälle väestölle ei voida saavuttaa minkäänlaisia verohelpotuksia.

»Työväenpuolue», joka ei puolusta työväen jokapäiväisiä etuja.

Työväenpuolueen alkeellisimpiin tehtäviin kuuluu luonnollisesti taistelu työväen elintason kohottamiseksi. Olkoonpa työväenpuolueella mitä muita päämääriä tahansa, sen velvollisuutena on luonteensa mukaisesti valvoa työtätekevän väestön jokapäiväisiä taloudellisia etuja. Mutta miten Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, joka sanoo olevansa työväenpuolue, on täyttänyt tämän velvollisuutensa?

Niinkuin tässä luvussa on selostettu, sosdem puoluetoimisto on luopunut taistelusta työväen palkkojen korottamiseksi, vaikka se samaan aikaan myöntyy hyvin mielellään hintojen korotuksiin. Se tunnustaa kyllä, että työväen reaalipalkka on viime vuosina laskenut, mutta vastustaa työväen joukkovoiman käyttämistä reaalipalkan korottamiseksi. Sosdem puoluetoimisto myöntää, että nykyinen kapitalistisen talousjärjestelmän pohjalla harjoitettu valtiovarain hoito johtaa inflaation syvenemiseen, mutta se ei taistele suunnitelmallisen talouspolitiikan puolesta, vaikka se olisi ainoa tehokas keino rahanarvon vakauttamiseksi. Samoin sosdem puoluetoimisto tunnustaa, jopa valittaakin, että työtätekevään väestöön kohdistuva verotus on kohtuuttoman ankaraa, mutta kun verotuskysymyksistä päätetään eduskunnassa, niin sosdem eduskuntaryhmä ei pane ääniään vaakaan verotusjärjestelmässä olevien epäkohtien korjaamiseksi. Väistämätön johtopäätös kaikesta tästä on se, että Suomen Sosialidemokraattinen Puolue teossa vastustaa työtätekevän väestön elintason kohottamista. Tässäkin suhteessa sen "kolmas tie" yhtyy taantumusporvariston tiehen.

Siksi sosialidemokratian tie ei voi olla työväenluokan eikä yleensä työtätekevän kansan tie. Suomen työtätekevä väestö pääsee eteenpäin vain siinä tapauksessa, että se kulkee kansandemokratian osoittamaa tietä taistellen kaikin sen käytettävissä olevin keinoin oman elintasonsa kohottamiseksi, kansan leivän leventämiseksi.

IV Taistelu maatalouspolitiikan suunnasta.

1. KAUPUNGIN JA MAASEUDUN TYÖTÄTEKEVIEN LIITON EDELLYTYKSET.

Suomi on kehittymässä teollisuusvaltaiseksi maaksi, mutta siitä huolimatta suurin osa väestöstä saa tällä hetkellä toimeentulonsa maataloustuotannosta. Suurin osa maan väestöä asuu maaseudulla, johon myös kansantalous nojaa toisella jalallaan. Maan menestyksen ehtona on kaupunkien ja maaseudun väestön tasavertainen menestyminen ja hyvinvointi. Vaikka kapitalistisen järjestelmän liikelakien mukaan kaupungin ja maaseudun välillä vallitseekin ristiriita, niin kaupunkien ja maaseudun työtätekevien taloudellinen asema on sikäli samanlainen, että heidän perusetunsa ovat yhteiset. Luokkajako ei kulje kaupunkilaisten ja maalaisten välillä, kuten maalaisliiton teoreetikot ovat koettaneet todistella, eikä kaupunkien kuluttajain ja maataloustuottajain välillä, kuten tannerilaisen sosialidemokratian teoreetikot ovat usein väittäneet, vaan yhtäältä kaupunkien kapitalistien ja maaseudun suuromistajien ja toisaalta kaupunkien työläisten ja maaseudun työläisten, pienviljelijäin ja työtätekevän talonpoikaiston välillä. Perusluokkajako asettaa kaupunkien ja maaseudun riistetyt kaupunkien ja maaseudun riistäjiä vastaan.

Kuten sanottu, tannerilainen sosialidemokratia ei aina tahdo tunnustaa tätä perustavaa tosiasiaa. Väinö Tanner puhui mielellään tuottajista ja kuluttajista tarkoittaen tuottajilla enim-

mäkseen maataloustuottajia, joihin hän laski kaikki talonpojat. Sellaiselle teoreetikolle kuin Väinö Tanner, jonka elämäkertaan hänen omat ystävänsäkin ovat ottaneet motoksi runoilijan väitteen "kaikkien teorioiden harmaudesta", moista asioiden sekoittamista ei voi laskea suureksi synniksi. Mutta näinkin yksinkertaista asiaa on kuitenkin selostettava silloin, kun väitellään sosdem puoluetoimiston herrojen kanssa, sillä heidän tuttavapiiriinsä kuuluu edelleenkin henkilöitä, jotka tavalla tai toisella koettavat saattaa kaupunkien palkkatyöläisiä ja maaseudun työtätekeviä talonpoikia sotajalalle keskenään.

Sellainen herra on esimerkiksi Unto Varjonen, joka mielellään teoretisoi taistelevan sosialidemokratian nimissä. Oppi-isänsä Väinö Tannerin tavoin hän puhuu usein summamutikassa palkkatyöntekijöistä ja maataloustuottajista jylisten voimallisesti viimemainittuja vastaan ja ollen puolustavinaan ensinmainittuja. Todellisuudessa hän ei kuitenkaan puolusta palkkatyöväkeäkään, vaan esiintyy tannerilaisen sosialidemokratian kaavojen mukaan pyrkien saattamaan kaupunkien ja maaseudun työtätekevän väestön taisteluun toisiaan vastaan. Tässä tarkoituksessa tannerilainen sosialidemokratia koettaa hämätä luokkasuhteita puhuen mielellään "tuottajista" ja "kuluttajista". Talonpojat ovat sen mukaan "tuottajia" ja työläiset "kuluttajia". Todellinen luokkajako, kapitalistit ja työläiset, jää varjoon.

Mikään ei kuitenkaan ole kaupunkien palkkatyöväelle turmiollisempaa kuin taistelu maaseudun työtätekevän väestön etuja vastaan. Se takaa varmimmin tuon talonpoikaiston kannatuksen suurkapitalisteille ja suurmaanomistajille. Yhtä turmiollista on työtätekevälle talonpoikaistolle taistella suurmaanomistajien kanssa palkkatyöväkeä vastaan. Sekä työväen että työtätekevän talonpoikaiston taloudelliset edut vaativat näiden molempien yhteistoimintaa, tasavertaista liittoa kaupunkien kapitalisteja ja maaseudun suurviljelijöitä vastaan. Tämä tasavertainen liitto on mahdollinen, mutta vain sillä ehdolla, että työtätekevää keskitalonpoikaa ei lasketa yhdessä

suurmaanomistajan kanssa samaan "varsinaiseen talonpoikaiseen maataloustuottajakuntaan", koska työtätekevä talonpoika ei ole riistäjä, niinkuin suurtilalliset ja kapitalistit. Kannattamalla työtätekevän talonpojan, pienviljelijän ja muun työtätekevän maalaisrahvaan oikeutettuja vaatimuksia palkkatyöväestö voi saada sen kannattamaan työväenluokan vaatimuksia. Ajamalla maaseudun työtätekevän väestön etuja kaikissa kysymyksissä ja vastustamalla sen riistäjien etuja työväenluokka pääsee tasavertaiseen yhteistyöhön maaseudun rahvaan kanssa.

Silloin käsitteet "tuottaja" ja "kuluttaja" katoavat sisällyksettöminä ja niiden tilalle astuvat todelliset luokkasuhteet. Kaupunkien palkannauttijat yhdistyvät maaseudun työläisten, pienviljelijäin ja köyhien sekä keskivarakkaiden talonpoikien kanssa yhteisiä vihollisiaan, kaupunkien kapitalisteja ja maaseudun suurtilallisia vastaan. Työkansa nousee yhteisvoimin ottamaan oikeuksiaan niiltä, jotka eivät tee työtä.

2. MAATA KAIKILLE SEN TARPEESSA OLEVILLE.

Niissä maissa, joissa työväenluokka sai toisen maailmansodan jälkeen ratkaisevan vaikutusvallan maan asioihin, se on jakanut tämän vaikutusvaltansa tasavertaisesti maaseudun työtätekevän rahvaan kanssa. Työväen ja talonpoikaiston yhteisponnistusten tuloksena näissä maissa — Tshekkoslovakiassa, Bulgariassa, Jugoslaviassa, Puolassa, Romaniassa, Unkarissa ja Albaniassa — on maan tuotantoelämä johdettu demokraattisille raiteille. Maaseudulla se on merkinnyt laajakantoista kansanvaltaista maareformia, joka on ottanut maat pois maakapitalistien ja kartanonherrojen omistuksesta ja antanut ne maaseudun työtätekevälle väestölle. Maaseudun väestö puolestaan on tukenut kaupunkien työläisiä suurteollisuuden kansallistamisessa, mikä sekin on koitunut yhtä paljon talonpoikaiston kuin työläistenkin hyväksi, sillä sehän on vapauttanut työtätekevän talonpoikaiston pankkien velkaorjuudesta ja kartanonherrojen orjuudesta. Kokonaisuudessaan nämä valtavat

uudistukset ovat hyödyttäneet koko kansantaloutta ja vaikuttaneet tuntuvasti tuotannon nopeaan nousuun. Siltä pohjalta on ymmärrettävää, miksi näiden maiden vaaleissa kommunistit, mainittujen uudistusten johdonmukaisimmat puolustajat, ovat saaneet niin kaupunkien kuin maaseudunkin työtätekevän väestön enemmistön kannatuksen. Yhtä ymmärrettävää on, että näiden uudistusten jyrkät vastustajat eivät ole vapaissa vaaleissa saaneet minkäänlaista kannatusta tai jos aluksi ovat valheellisten lupauksiensa tähden saaneet, niin ovat pian sen menettäneet.

Maareformin tarpeellisuus Suomessa.

Meillä Suomessa ei talouden alalla tällaisia demokraattisia uudistuksia ole sodan jälkeen suoritettu. Eräs ratkaiseva syy siihen, miksi ne on lyöty laimin, on Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen asennoituminen vanhan taantumuksellisen komennon puolelle kaikkia demokraattisia uudistuspyrkimyksiä vastaan. On tunnettua, että Suomessa on suurta epätasaisuutta maanomistussuhteissa. Maamme 300.000:sta viljelmästä on valtaosa, noin 250.000 viljelmää, sellaisia, joilla on maata korkeintaan 15 hehtaaria, mutta keskimäärin niiden kunkin hallussa on maata vain noin neljä hehtaaria. Samaan aikaan noin 700 suurmaanomistajaa pitää hallussaan 120.000 hehtaaria, keskimäärin 170 hehtaaria kukin. Osakeyhtiöiden hallussa on lähes 2,5 miljoonaa hehtaaria maata, siis enemmän kuin kaikkien talonpoikaisviljelmien yhteinen viljelysala, joka on vain hiukan yli 2 miljoonaa hehtaaria. Tästä näkyy, että Suomessa voitaisiin hankkia maata kaikille sitä tarvitseville maaseudun asukkaille. Mutta sittenkään Sosdem Puolue ei ole kannattanut perusteellisen maareformin toimeenpanemista. Päinvastoin kuin Itä-Euroopan sosialidemokraattiset puolueet se on vastustanut sitä.

Niinpä sosdem puoluetoimisto vastustaa S o s i a l i d e m o k r a t i a n t i e-kirjasessaan kansandemokraattien tekemää maareformilakiesitystä pääasiassa sillä perusteella, että meillä jo on olemassa ns. maanhankintalaki, jonka perusteella tultaneen muodostamaan noin 150.000 tilaa, tonttia ja lisäaluetta. Samalla se kehuskelee, että tämän maanhankintalain syntysanat on lausunut Sosdem Puolue jo kesällä 1941. No, jos niinkin olisi, niin tuo kehuskelu on aiheetonta, sillä maaseudun asujat tietävät, ettei tuo niin pitkäakaisella propagandamelulla puuhattu laki ole suinkaan saattanut maakysymystä pois päiväjärjestyksestä. Koko maanhankintalaki on osoittautunut siinä määrin puutteelliseksi, ettei siitä saa kunnollista edes korjailemalla. Sen varjolla ei mitenkään luulisi voitavan vastustaa perusteellisen maareformin suorittamista.

Tässä voidaan viitata vain muutamiin maanhankintalain puutteellisuuksiin, joista näkyy, ettei se ratkaise kipeäksi käynyttä maakysymystä.

On käynyt selville, että vaikka lain tarkoituksena oli alunperin hankkia maata siirtoväelle, niin sen toimeenpano aiheuttaa uutta siirtolaisuutta. Lakia toteutettaessa maatyöläiset ja monet pika-asutustilojen, jopa muidenkin tilojen vuokraajat menettävät työpaikkansa. Toisia autetaan siis toisten yhtä huonossa asemassa olevien asemaa huonontamalla.

Lisämaansaanti on maanhankintalain perusteella hyvin rajoitettu. Lisämaata voidaan sen perusteella antaa, "milloin se uusien tilojen muodostamiselle haittaa tuottamatta voi tapahtua". Käytäntö on osoittanut, että se tuottaa niille haittaa useimmissa tapauksissa. Lisämaansaanti on evätty usein asukkaanottolautakunnan päätöksellä, joka on aivankuin keisarin päätös, lopullinen ja muuttumaton. Ne 155.000 pienviljelystilaa, joiden sosdem puoluetoimisto katsoo tarvitsevan lisämaata, eivät saa sitä maanhankintalain perusteella.

Maanhankintalaissa on muitakin rajoituksia, jotka tekevät lukemattomille maantarvitsijoille mahdottomaksi saada haluamaansa maata. Esimerkiksi sellaisella maantarvitsijalla, joka maansaantihakemusten tekoaikaan, siis lokakuun loppuun 1945 mennessä, oli perheetön, ei ollut oikeutta edes jättää maansaantianomusta. Niinikään on saadun maan hinta siksi kallista

ja muut ehdot niin pelottavat, että moni maantarvitsija ei uskalla yrittääkään hankkia maata tämän lain perusteella.

Sellainen luovutusasteikko, jota maanhankintalaki edellyttää, ei ole lainkaan tarkoituksenmukainen. Sen mukaan jo 25 hehtaarin omistaja on velvollinen luovuttamaan 10 % maastaan, jolloin hänelle jää itselleen vain 22,5 hehtaaria. Mutta 400 hehtaarin omistajalle, joka on velvollinen luovuttamaan 65 %, jää vielä 140 hehtaarin suurtila. Maanhankintalaki suosii siis suurtiloja, mutta lohkoo varsinaisen talonpoikaiston maita. Sellainen luovutusasteikko on epädemokraattinen. Se jättää suurmaanomistajan edelleenkin maaseudun herraksi.

Lopuksi mainittakoon, että maanhankintalain toimeenpanoelimet ovat epäkansanvaltaiset. Lain paikalliseen toimeenpanoelimeen, maanlunastuslautakuntaan, eivät maantarvitsijain edustajaa määrää maantarvitsijat itse, vaan suurmaaomistajain järjestö, Maatalousseurojen Keskusliitto tai siirtoväen hoitokunnat, jotka ovat myös useimmissa tapauksissa kaikkea muuta kuin maantarvitsijain edustajia. On luonnollista, etteivät maantarvitsijain edut tule valvotuksi sellaisissa toimeenpanoelimissä.

Kaikki nämä ja monet muut maanhankintalain puutteellisuudet yhdessä vaikuttavat sen, ettei tätä lakia voida pitää perusteellisena maareformina. Vieläpä sosdem puoluetoimistokin, joka tämän maanhankintalain perusteella vastustaa maareformia, tunnustaa tämä lain mielettömyyden silloin, kun se satuttaa sosialidemokraattien johdossa olevan osuusliikkeen etuja. Sosialidemokratian tien tekijät kirjoittavat:

"Tässä valossa on pidettävä pelkästään suurviljelijäin uhmapäisenä mielenosoituksena maanlunastuslautakunnan päätöstä esim. Elannon Backas-tilan pirstoamisesta, koska siten ilmeisesti olisi vaikeutettu pääkaupungin kuluttajaväestön elintarvikkeiden saantia. Samantapaisia, kansantalouden kannalta järjettömiä toimenpiteitä voidaan luetella useampiakin eri tahoilla maata. Monien maanlunastuslautakuntien tarkoituksena on selvästi ollut propagandan harjoittaminen itse maareformia vastaan, ja silloin ovat kokonaisuuden kannalta tärkeät näkökohdat saaneet väistyä." (Sosialidemokratian tie, sivu 60).

Ei käy kieltäminen, että siinä on sattuva arvio maanhankintalaista, jonka "syntysanat on lausunut Sosdem Puolue". Maantarvitsijain yleisen mielipiteen mukaan nykyisessä maanhankintalaissa on niin paljon puutteita, että sen tilalle on saatava kokonaan uusi, perusteelliseen maareformiin tähtäävä laki.

Kansandemokraattien tekemä maareformilakiesitys.

Nähden tämän sosialidemokraattisilla syntysanoilla leimatun lain puutteellisuuden SKDL:n eduskuntaryhmä jätti jo vuoden 1945 keväällä eduskunnalle toivomusaloitteen maakysymyksen järjestämisestä maantarvitsijoita tyydyttävällä tavalla. Eduskunta hyväksyikin aloitteen, ja hallitus asetti asutuslakikomitean asiaa edelleen kehittämään. Kun komitean töistä ei ilmaantunut minkäänlaisia tuloksia, niin kansandemokraattinen eduskuntaryhmä jätti vuoden 1947 valtiopäiville valmiin lakialoitteen, jonka nimenä on ehdotus laiksi maanhankinnasta maanpuutteessa oleville. Tämä ehdotus on siksi perusteellinen, että sitä voidaan hyvällä syyllä pitää todellisena maareformilakiesityksenä.

Sosdem puoluetoimisto ei kuitenkaan näytä olevan tyytyväinen tähän lakiesitykseen. Selostaessaan kansandemokraattien ponnistuksia maakysymyksen ratkaisemiseksi se tapansa mukaan syyttelee kansandemokraatteja "ylimalkaisen propagandahälyn" aiheuttamisesta ja moittii heitä siitä, "ettei mitään tuollaista aloitetta ole edes tehtykään ennenkuin v. 1947 valtiopäivillä". Sitten sosdem puoluetoimisto väittelee SKDL:n edustajien vuoden 1945 valtiopäiville jättämää toivomusaloi-

tetta vastaan ja sivuuttaen kokonaan vuonna 1947 tehdyn valmiin lakialoitteen kirjoittaa:

> ”Tällaisia 'kaikille kaikkea hyvää heti paikalla'-ponsia on tietysti kovin helppo kirjoitella, kun ei tarvitse esim. ajatella lainkaan toteuttamista. Jokaisen ajattelukykyisen ihmisen pitäisi kuitenkin ymmärtää, että nykyisen maanhankintalain toteuttamisessa — jonka mukaan maata annetaan siirtoväelle sekä eräin edellytyksin sotainvaliideille, sotaleskille ja -orvoille sekä rintamamiehille — kestää vuosikausia ja vie varoja kymmeniä miljardeja markkoja. Tuota toimintaa ei senvuoksi voida keskeyttää ja ruveta laatimaan uutta lakia, jonka sisällöstä sen vaatijatkaan eivät ole selvillä.” (Sosialidemokratian tie, sivu 62).

Aivan samoin kuin ”jokaisen ajattelukykyisen ihmisen” myös sosdem puoluetoimiston pitäisi ymmärtää, että mokoma ylimalkainen propagandahäly ei kelpaa kansandemokraattien maareformilakiesityksen arvosteluksi. Ei ollut kansandemokraattien syy, että heidän vuonna 1945 esittämänsä toivomusponnet eivät johtaneet tulokseen. Hallituksen määräämän komitean tehtävänä olisi ollut saada aikaan jotakin käytännöllistä asiassa. Kansandemokraatit huomasivat kyllä, että asia oli pantu komiteahautaan ja ryhtyivät senvuoksi laatimaan omaa lakialoitettaan, jossa otetaan huomioon maanhankintalain tärkeimmät puutteellisuudet ja pyritään käytännölliseen ratkaisuun. Tämä lakiehdotus oli valmiina silloin, kun sosdem puoluetoimisto kirjoitti edellälainatut rivinsä. Mutta ihmeellistä! Varjosen puoluetoimisto arvostelee vuonna 1947 mieluummin vuoden 1945 toivomusponsia kuin tätä vuoden 1947 maareformilakiesitystä. Vaieten tämän lakiesityksen sisällöstä kokonaan Sosialidemokratian tien tekijät esittävät kommunistit ”ylimalkaisiksi huitojiksi” ja vyöryttävät lukijansa eteen sosialidemokraattien ”lähiajan tavoitteet”, joista lainattakoon seuraava ylimalkainen ponsi:

> ”Maata hankittava kaikille sen tarpeessa oleville, jotka sitä haluavat ja pystyvät hankkimaan pääasiallisimman toimeentulonsa maataloudesta tai rakentamaan itselleen ja perheelleen asunnon. Siinä tarkoituksessa on vuoden 1936 asutuslaki kiireellisesti tarkistettava olevia oloja ja ajan vaatimuksia vastaavaksi.” (Sosialidemokratian tie, sivu 63).

Tämähän on jo kokonaan toista kieltä kuin mitä sosdem puoluetoimisto käytti kehuessaan maanhankintalakia. Nyt käykin selville, että maata on hankittava kaikille sen tarpeessa oleville, mitä kansandemokraatit ovat vaatineet koko ajan ja mistä he ovat tehneet valmiin lakialoitteenkin, jota sosdem puoluetoimisto ei ole huomaavinaankaan. Sokea puoluetoimisto kiinnitti koko huomionsa kansandemokraattien aikaisempien toivomusponsien arvosteluun ja turmeltui sitä tehdessään sellaiseksi toivomusponsitehtailijaksi, että esittää vastamyrkkynä kansandemokraattien seikkaperäisesti valmistellulle, konkreettiselle lakiesitykselle oman — toivomusponsa, jossa ei ole muuta täsmällistä kuin vuonna 1945 eduskunnalle jätetyistä kansandemokraattisista toivomusponsista lainattu sisältö, sekin paljon yleisemmin ja suppeammin kuin se oli kansandemokraateilla. Totisesti, sosdem puoluetoimiston menettelyä voisi jo oikeutetusti nimittää sellaiseksi ponsitehtailuksi, jota ”jokaisen ajattelukykyisen ihmisen” toivoisi välttävän.

Mutta vieläkin ihmeellisemmäksi muuttuu tämän ”ajattelukykyisen ihmisen” menettely, jos tutustumme hänen esittämiensä toivomusponsien muihin kohtiin. Käy selville, että puoluetoimisto on jotenkin uskollisesti noukkinut kansandemokraattien lakialoitteesta kokonaisen joukon hyviä ajatuksia esittääkseen ne pelkkinä toivomusponsina, joita ei ole edes jätetty eduskunnalle ja jotka eivät siis merkitse minkäänlaisia käytännöllisiä toimenpiteitä. On varsin opettavaa tarkastaa sosdem puoluetoimiston lainausmenetelmää hiukan seikka-

peräisemmin, jotta nähtäisiin, miten ujostelemattomien herrasmiesten kanssa tässä olemme tekemisissä.

Miten lakiesitystä koetetaan palauttaa toivomusponsiasteelle.

Kansandemokraattien maareformilakiesityksessä sanotaan:

> ". . . maansaajina on pidettävä ennen kaikkea maataloudesta toimeentulonsa saanutta siirtoväkeä, lisämaantarpeessa olevia pienviljelijöitä, maata haluavia maanvuokraajia, maatalous- ja metsätyöläisiä, itsenäisyytemme aikana pakkohuutokaupoissa tilansa menettäneitä viljelijöitä sekä sellaisia ruumiillista työtä tekeviä tai heihin verrattavia, joille asuntotilan tai tontin saaminen on asuttamisen kannalta tarpeellista."

Sosdem puoluetoimisto muuttaa tämän seikkaperäisesti harkitun lakiesityspykälän kahdeksi perättäin esitetyksi toivomusponneksi. Esitettyään ensin aikaisemmin mainitun vaatimuksen maan hankkimisesta kaikille sen tarpeessa oleville ja ehdotettuaan asutuslain kiireellistä tarkistamista puoluetoimisto jatkaa:

> "Maanhankintalain sovellutusalaa on väliaikaisena toimenpiteenä niin laajennettava, että muillekin maantarpeessa oleville ja maataloustyöhön tottuneille voidaan antaa maansaantioikeus aina, kun se on tarkoituksenmukaista;
>
> lisämaata on annettava mahdollisuuksien mukaan kaikille ennestään liian pienille tiloille niin paljon, että tilasta lisämaan kanssa muodostuu elinkelpoinen tila, olkoonpa kysymys mistä laissa mainitusta tilasta tahansa. Lisämaan antamista on nykyoloissa pidettävä kiireellisenä toimenpiteenä."
>
> (Sosialidemokratian tie, sivu 63).

Mikä tässä kansandemokraattien lakialoitteen muodonvaihdoksessa on oleellista? Periaate, että maata on annettava kaikille sen tarpeessa oleville, ei ole muuttunut. Muutos on kuitenkin tehty lisämaata koskevaan kohtaan, ja se on ratkaiseva ero molempien ehdotusten välillä. Kansandemokraattien lakiesityksen mukaan lisämaansaannille ei ole ehtoja, mutta sosdem puoluetoimiston muunnosponnen mukaan "lisämaata on annettava mahdollisuuksien mukaan", mikä tekee koko asian epävarmaksi, koska samoissa toivomusponsissa ei ole osoitettu, mistä tuota lisämaata saadaan. Kun on tunnettua, että maanhankintalain mukaan lisämaata annetaan vain eräissä harvoissa tapauksissa, niin epäselväksi jää, miten sosdem puoluetoimisto aikoo tulkita sanontansa "mahdollisuuksien mukaan". Sehän voi merkitä sitä, että mahdollisuuksia ei ole. Yhtä oudolta tuntuu, että sosdem puoluetoimisto sanoo lisämaan antamista nykyoloissa kiireelliseksi tehtäväksi, vaikka se on itse muuttanut valmiin lakiesityksen pelkäksi kaikille esitetyksi toivomusponneksi, peruuttanut sen käytännöllisen ratkaisun asteelta epämääräisen toivomuksen asteelle.

Kansandemokraattien lakiesityksessä on erityinen luku siitä, miten lain toimeenpanoelimet demokratisoidaan. Maatalousministeriön yhteyteen perustetaan maalautakunta, joka johtaa lain toimeenpanoa koko maassa. Valtioneuvosto määrää siihen neljä asutusoloja tuntevaa henkilöä. Viisi jäsentä valitaan maantarvitsijoiden ehdotuksesta. Puheenjohtajan tämä maalautakunta valitsee keskuudestaan. Paikallisina lain toimeenpanoeliminä tulisivat toimimaan kunnalliset maanjakolautakunnat, jotka valitaan mahdollisimman kansanvaltaisesti siten, että niin maanluovuttajilla kuin maantarvitsijoillakin tulisi niissä olemaan edustajansa. Sosdem puoluetoimisto muuttaa tämän yksityiskohtaisen lakiesitysluvun seuraavanlaiseksi epämääräiseksi toivomusponneksi:

> "Maanhankintalain toimeenpano on saatava nopeammaksi ja joustavammaksi ja siinä tarkoituksessa on maansaa-

jain vaikutusvaltaa lain toimeenpanoelimissä saatava lisätyksi." (Sosialidemokratian tie, sivu 63).

Miten joustavia ja nopeita ovatkaan Väinö Tannerin oppipoikien metkut! Sen, minkä toiset ovat tehneet valmiiksi, harkinneet perusteellisesti ja vieneet eduskuntaan hyväksyttäväksi, he kuittaavat muutamalla sanalla, jotka lentävät ilmaan merkityksettöminä, tyhjinä toivomuksina.

Edelleen kansandemokraattien lakiesityksessä edellytetään erityisen rahaston muodostamista lain toimeenpanosta aiheutuvien menojen rahoittamiseksi sekä lainojen myöntämiseksi maansaajille. Lakiesityksen 7. pykälässä sanotaan:

"Valtion varoista annetaan maansaajille:

1) viljelyslainoja viljelysten raivaamiseksi, irtaimiston ja työvälineiden hankkimiseksi tämän lain mukaan muodostetuille uusille tai lisämaata saaneille tiloille;

2) rakennuslainoja välttämättömien rakennusten rakentamiseksi 1. kohdassa mainituille tiloille;

3) laidunlainoja laidunolojen parantamiseksi.

Ensimmäisessä momentissa mainittuja lainoja voidaan myöntää myös keskikokoisten talonpoikaisviljelmien omistajille, vaikka he eivät olisikaan ensimmäisessä pykälässä mainittuja maansaajia."

Tämän yksityiskohtaisen ja harkitun ehdotuksen sosdem puoluetoimisto muuttaa seuraavanlaiseksi toivomusponneksi:

"Asutustoimintaan ja erityisesti maanhankintalain toimeenpanoon on myönnettävä jatkuvasti ja riittävästi varoja. Uutistilojen perustamista ja rakentamista on kaikin tavoin helpotettava. Tarvittavat varat, ellei niitä muuten saada kokoon, on perittävä erikoisverotuksella suurpääoman omistajilta ja sota-ajasta hyötyneiltä keinottelijoilta."

Tässäkään toivomusaloitteessa ei ole tehty kansandemokraattien esitykseen muuta lisäystä kuin se, että tarvittavat varat olisi koottava suurpääoman omistajilta ja sota-ajasta hyötyneiltä keinottelijoilta erikoisverotuksella. Aikaisemmin eivät sosialidemokraatit ole kannattaneet sellaista verotusta. He ovat päinvastoin leimanneet kansandemokraattien sensuuntaiset puheet demagogiaksi. Mutta hyvä on, jos sosdem puoluetoimisto nyt on muuttanut mielensä. Sellaisella erikoisverotuksella kootut varat voidaan tosiaankin lisätä siihen rahastoon, joka kansandemokraattien lakiehdotuksen mukaan olisi muodostettava asutustarkoitusta varten. Mutta siitäkin pitää epäilemättä tehdä seikkaperäinen lakiehdotus, ettei se jäisi pelkästään hurskaaksi toivomukseksi.

Kansandemokraateilla ei ole näitä sosdem puoluetoimiston esittämiä toivomuksia vastaan mitään muuta kuin se perustava huomautus, että ne on tehty liian myöhään ja ilmeisesti tarkoitettu jonkinlaiseksi vastavedoksi kansandemokraattien paljon parempaa, seikkaperäisesti laadittua maareformilakiesitystä vastaan. Jos sosdem puoluetoimisto olisi julkaissut toivomuspontensa vuonna 1945, niin niistä olisi saattanut olla propagandahyötyä maareformin puolesta. Mutta kun se julkaisi ne vuonna 1947, jolloin tämä kysymys on astunut kansandemokraattien maareformilakiesityksen muodossa toivomusasteelta käytännöllisen ratkaisun asteelle, niin ponsilla ei voi olla edes sellaista propaganda-arvoa. Maantarvitsijat eivät tahdo enää toivomusponsia, vaan pikaista, käytännöllistä ratkaisua. Siltä kannalta katsoen kansandemokraattien lakiesityksessä on vielä paljon muutakin kuin edellätehdyssä vertailussa on mainittu. Siinä on harkittu kaikki tämän kysymyksen yhteydessä olevat ongelmat ja niiden ratkaisemiseksi on olemassa valmis lakiehdotus. Tässä on mahdotonta lähteä tarkastamaan niitä kaikkia. Mutta on kuitenkin viitattava erääseen perusseikkaan, jonka sosdem puoluetoimisto on unohtanut toivomusponsistaan ja korvannut sen epämääräisellä korulauseella "mahdollisuuksien mukaan". Kysymys koskee sitä, mistä ja keneltä maata otetaan niin paljon, että käy mahdolliseksi antaa

sitä kaikille maantarvitsijoille. Kansandemokraattien lakiesityksessä ehdotetaan, että

> mainittuun tarkoitukseen valtio pakkoluovuttaa yhtiöiden, pankkien ,tilakeinottelijain, herraskartanoiden, harrastelijaviljelijöiden ja heihin verrattavien maat. Esityksessä korostetaan nimenomaan, että maata ei pakkolunasteta sellaisten yksityisten maista, jotka pääasiallisesti omaa ja perheensä työvoimaa hyväksi käyttäen pitävät maansa kasvukunnossa tai jotka maanjakolautakunta muutoin tunnustaa erittäin kykeneviksi maanviljelijöiksi. Pakkolunastuksen alaisia eivät myöskään ole sellaiset asunto- tai huvilapalstat, joilla varsinaisen maanviljelyksen tai karjanhoidon harjoittaminen ei tule kysymykseen. Milloin edellä mainituista maista ei saada maata riittävästi, voidaan se luovuttaa valtion maasta sekä pakkolunastaa maalais-, kaupunki- ja kauppalakuntain sekä erilaisten yhteisöjen maista ottamalla kuitenkin huomioon valtion, kuntien sekä yhteisöjen oma välttämätön tarve.

Tässä on se peruseroavaisuus, joka on yhtäältä nykyisen maanhankintalain ja sosdem puoluetoimiston siihen lisäämien toivomusponsien sekä toisaalta kansandemokraattien lakiehdotuksen välillä. Maanhankintalaki jättää suurmaanomistuksen voimaan, mutta lohkaisee maata jo 25 hehtaarin tiloista, eikä sosdem puoluetoimisto esitä siinä suhteessa edes noissa toivomusponsissaan mitään korjausta. Se yksinkertaisesti sanoo, että lisämaata annetaan "mahdollisuuksien mukaan", kuittaa vakavan kysymyksen merkityksettömällä sanakäänteellä. Kansandemokraattien lakiesitys sitävastoin osoittaa, että maata ei oteta työtätekevältä talonpoikaistolta, vaan niiltä, joilla sitä on tarpeettomasti, yhtiöiltä, pankeilta, tilakeinottelijoilta ja herraskartanoilta. Lyhyesti sanoen, kansandemokraatit ehdottavat perusteellista maareformia, jota sosdem puoluetoimisto kiertää kuin kissa kuumaa puuroa.

Ja kuten sanottu, toinen yhtä tärkeä eroavaisuus sosdem puoluetoimiston toivomusponsien ja kansandemokraattien lakiesityksen välillä on se, että sosdem puoluetoimiston toivomukset eivät vielä merkitse minkäänlaista käytännöllistä askelta. Tarvitaan vielä paljon työtä ja tuskaa, ennenkuin niin yleisten toivomusten pohjalta lähtien voitaisiin laatia valmiit ehdotukset lainsäädännöllisessä järjestyksessä. Kansandemokraateilla on valmis ehdotus, josta sosdem puoluetoimiston toivomusponnet on lainattu, joskin liian kiireellisesti ja hutiloiden. Ei kannata siis lähteä jälleen alusta muokkaamaan noita hätiköityjä ponsia uudeksi lakiehdotukseksi. Parasta on hyväksyä kansandemokraattien valmis lakiesitys, joka on hyvin harkittu ja perusteltu, mutta jota luonnollisesti voidaan eduskuntakäsittelyssä vielä parantaa. Tutustumalla tarkoin tähän lakiesitykseen kuka tahansa voi tulla vakuuttuneeksi siitä, että sillä ei suinkaan pyritä kolhoosijärjestelmään, kuten sosdem puoluetoimiston maaseudulle lähettämät hiljaiset valitsijat yhdessä maalaisliittolaisten kenttäagitaattorien kanssa uskottelevat, vaan sellaiseen maanomistussuhteiden uudistukseen, joka sopii erityisesti Suomen oloihin. Yhtiöiden, pankkien ja muiden talonpoikaiston riistäjien haltuun kapitalistisen kehityksen tuloksena joutunut maa palautettaisiin alkuperäisille omistajilleen, työtätekevälle maaseudun rahvaalle. Se merkitsisi loismaisen, kapitalistisen suurriistoviljelyksen lakkaamista ja varakkaan, hyvinvoivan talonpoikaistalouden luomista sen tilalle. Kansantalous vahvistuisi siitä, talonpoikaistosta tulisi kansanvaltaisen järjestelmän vankka kannattaja, ja sen työ koituisi niin sen itsensä kuin koko yhteiskunnankin hyväksi.

3. ERÄITÄ SOSDEM EDUSKUNTARYHMÄN KOLTTOSIA PIENVILJELIJÖILLE

Selostaessaan toimenpiteitään pienviljelijäväestön olojen parantamiseksi sosdem puoluetoimisto julkaisee tavattoman määrän hyviä ohjelmia, joihin syventyminen ei tässä yhtey-

dessä ole tarpeellista. Sen ohjelmakohtien joukossa on paljon hyvää ja kelvollista, sellaista, mikä sisältyy myös kansandemokraattien ohjelmaan. Mutta tärkeintä ei tietysti olekaan ohjelma, vaan ohjelman toteuttaminen. Tältä kannalta lienee paikallaan tarkastella, miten sosdem eduskuntaryhmä pyrkii toteuttamaan ohjelmansa niitä kohtia, jotka kelpaavat tosiaan jokaiselle pienviljelijälle.

Sosdem puoluetoimisto lainaa vuoden 1946 marraskuussa pienviljelijäin neuvottelupäivillä hyväksytystä julkilausumasta kohtaa, jossa vaaditaan, että

> "koneiden käyttöä pientiloilla voimakkaasti edistetään koettamalla toisaalta keksiä tähänastista tarkoituksenmukaisempia, mahdollisimman huokeita ja sellaisia pientiloilla käytettäväksi soveltuvia koneita ja maataloustyökaluja, toisaalta taas saada useampien viljelijäin yhteiskäytössä olevien koneiden käyttö niin yleiseksi kuin on tarkoituksenmukaista ja mahdollista, mitä varten on tutkittava koneiden edullisimmat yhteiskäyttömuodot ja edistettävä voimakkaasti näiden soveltamista pienviljelijäin keskuudessa". (Sosialidemokratian tie, sivu 55).

Tässä on tietysti hyvää se, että "koetetaan keksiä" yhtä ja toista, etenkin kun samalla korostetaan, että "on tutkittava" ja niin edespäin. Mutta pienviljelijöillä on tämän asian yhteydessä syytä tutkia eduskunnan pöytäkirjoja, joista nähdään, miten sosdem eduskuntaryhmä on suhtautunut tämän ohjelman toteuttamiseen. Tärkeä kokemus siitä saatiin vuoden 1947 tulo- ja menoarvion yhteydessä eduskunnassa suoritetussa äänestyksessä 25 miljoonan markan määrärahan myöntämisestä maatalouskoneasemille. Ehdotus oli SKDL:n tekemä, ja kun siitä äänestettiin, niin 22 sosialidemokraattia äänesti vastaan ja 14 oli kokonaan poissa äänestyksestä. Sillä tavalla taisteleva tannerilainen sosialidemokratia toteuttaa ohjelmansa niitä kohtia, joissa tarjotaan etuja pienviljelijöille ja muille maaseudun työtätekeville.

Sitävastoin SKDL on ajanut tätäkin asiaa myös käytännössä. Se ei ole lannistunut siitä, että mainittu määräraha-aloite sai vastaansa niin sosialidemokraatit kuin maalaisliittolaisetkin. Vuoden 1947 syyskuun 20. päivänä SKDL:n eduskuntaryhmän taholta jätettiin valtioneuvostolle kaksi kirjallista esitystä siitä, että vuoden lisäbudjettiin otettaisiin maatalouden koneellistamista varten tarvittavat määrärahat. Toisessa kirjelmässä esiteltiin otettavaksi määräraha avustuksen myöntämiseksi pienviljelijöille konehankintoja varten, ja toisessa esitettiin määrärahoja valtion osuuksien merkitsemiseksi pienviljelijöitä varten perustettavista maatalouskoneyhtymistä.

Kysymys ylijäämätuotteiden vapauttamisesta.

Kysymys maatalouden ylijäämätuotteiden vapauttamisesta säännöstelystä, mikä varmasti olisi ollut tehokas keino mustaa pörssiä vastaan, herätti aikoinaan huomiota monestakin syystä. Ensinnäkin se osoitti, että Kommunistinen Puolue on se puolue, joka osaa yhdistää talonpoikaiston etujen puolustamisen koko kansantalouden etujen valvomiseen. Kommunistien ja muiden kansandemokraattien ehdotuksen mukaan luovutusjärjestelmä olisi uusittu siten, että maataloustuottajat, jotka ovat täyttäneet luovutusvelvollisuutensa määrätyn normin mukaisesti, saisivat myydä loput tuotteistaan vapailla markkinoilla. Se olisi kiihoittanut maanviljelijöitä tuottamaan enemmän kuin heidän oli luovutettava valtiolle päästäkseen siten myymään ylijäämänsä vapaassa kaupassa ilman salakaupan vaaroja. Ville Pessi perusteli tätä ehdotusta vuonna 1945 seuraavin sanoin:

> "Mutta tietysti vielä tärkeämpää on se, että meidän edustajamme hallituksessa ja eduskunnassa tekevät voitavansa esimerkiksi siinä suhteessa, että autetaan maamme talonpojat pääsemään vapaiksi sellaisesta tuotteiden luovutusvelvollisuudesta kuin sotavuosista lähtien on yhä heidän kannettavanaan. Se on kerrassaan väärä ja

fasistinen järjestelmä. Kun näet talonpoika pakotetaan luovuttamaan tuotteistaan kaikki ylijäämä, paitsi sen, mikä jää hänen omaan kulutukseensa, niin se on ensiksikin kohtuutonta riistämistä, ja toiseksi se on myös maatalouden kohottamisen kannalta nurinkurista, sillä ei kai se innoita talonpoikia viljelmiään eikä karjatalouttaan lisäämään, kun he tietävät, että heiltä joka tapauksessa kaikki ylijäämä viedään. Se on Saksan natsien keksimä riistojärjestelmä, jonka sitten Suomen taantumushallitus sota-aikana saksalaisilta omaksui."

Sosdem puoluetoimisto lainaa tämän asiallisen perustelun eikä keksi sitä vastaan muuta huomautusta kuin sen, että eräänlainen ylijäämätuotteiden vapaakauppa on sallittu Neuvostoliitossa, ja koska se on sallittu siellä, niin eihän toki sellaista järjestelmää saa Suomeen tuoda!

"Tarkemmassa tutkimuksessa — se sanoo — ajatus osoittautuikin mahdottomaksi. Valtioneuvosto purki vuoden lopussa periaatepäätöksensä ylijäämätuotekaupasta." (Sosialidemokratian tie, sivut 38—39).

On totta, että valtioneuvosto purki periaatepäätöksensä, mutta ei suinkaan siksi, että ajatus olisi osoittautunut mahdottomaksi, vaan siksi, että sosdem puoluetoimisto puuttui asiaan ja kielsi sosialidemokraatteja kannattamasta tätä mustan pörssin kauppaa vastaan tähdättyä toimenpidettä. Kun asiaa oli valmisteltu vuonna 1946 nimitetyssä komiteassa, niin ainoastaan yksi sosialidemokraatti, Lindblom, oli esiintynyt sitä vastaan muiden kolmen sosialidemokraatin antaessa sille kannatuksensa. Mutta sitten sosdem puoluetoimisto otti mainitussa komiteassa olleet sosialidemokraatit tukistettavakseen ja pani ministerinsä vastustamaan ehdotusta. Tämä talonpojille, kaikille kuluttajille ja koko kansantaloudelle hyödyllinen, ja ainoastaan mustan pörssin kauppiaille vahingollinen ehdotus, torpedoitiin siis soialidemokraattisen puoluetoimikunnan ja maalaisliiton edustajien yhteistyön tuloksena.

Sen seurauksena musta pörssi rehoittaa meillä edelleenkin. Siitä hyötyvät ainoastaan ne, jotka harjoittavat mustan pörssin tukkukauppaa. Sitävastoin pientalonpojat, jotka tuohon mustan pörssin kauppaan osallistuvat, olisivat välttyneet salakauppaan liittyvästä riskistä, jos kansandemokraattien ehdotus ylijäämäkaupan sallimisesta olisi hyväksytty. Se olisi vaikuttanut tuotannon kohoamiseen ja tehnyt kuluttajille mahdolliseksi ostaa lisäannoksensa vapaa- eikä salakaupasta ja vaikuttanut näiden lisäannosten hintojen alentamiseen. Samalla olisi kaikille kuluttajille kuitenkin taattu perusannokset säännösteltyyn hintaan. Torpedoimalla tämän hyvän ehdotuksen sosdem puoluetoimisto ei auttanut muita kuin mustan pörssin tukkukauppiaita.

Luettelematta muita aloitteita . . .

Maatalouspolitiikkaansa koskevan luvun lopussa sosdem puoluetoimisto muistaa maatyöläisiäkin päättäen linnunliverryksensä seuraavanlaiseen loppuponteen:

"Ryhtymättä tässä luettelemaan ryhmän aloitteita ja toimenpiteitä, on syytä viitata sen tarmokkaaseen esiintymiseen maatalouden työaikalainsäädännön toteuttamiseksi, johon v:n 1944 lähiajan ohjelmassa viitataan ja joka vihdoin v. 1946 tuli eduskuntakäsittelyyn." (Sosialidemokratian tie, sivu 64).

Tähän voidaan vain lyhyesti sanoa, että monissa muissa paikoissa sosdem puoluetoimisto kerskuu toimineensa pienviljelijäin ja maatyöläisten hyväksi jo vuosikymmeniä, mutta siitä huolimatta sen mainitsema vuosi, jolloin kysymyksessäoleva maatalouden työaikalaki tuli eduskuntaan, on siinä suhteessa merkille pantava vuosi, että sosiaaliministerinä ei silloin ollut sosdem puoluetoimiston edustaja, vaan kommunistisen puoluejohdon jäsen Matti Janhunen. Hänen johdollaan valmisteltiin maatalouden työaikalakiesitys, joka hyväksyttynä olisi ollut todellakin huomattava aikaansaannos työaikasuojelun

alalla. Lakiehdotus perustui siihen ajatukseen, että maatyöläisten työaika olisi lyhyin talvikuukausina, pitempi varhaiskeväällä sekä myöhäissyksyllä ja pisin kesäkuukausina. Keskimääräinen työaika koko vuoden ajalta laskien olisi kautta vuoden enintään 9 tuntia päivässä. Tämän lain voimaantultua maatyöläiset eivät työaikaa koskevassa kysymyksessä olisi enää isännän mielivallan alaisuudessa.

Valitettavaa kuitenkin on, että eduskunnan taantumuksellinen enemmistö, jonka kanssa sosdem eduskuntaryhmä on lukemattomia kertoja liittoutunut kansandemokratiaa vastaan, teki tähän maatyöläisille edulliseen lakiehdotukseen niin suuria huononnuksia, että siitä ei enää olisi ollut maatyöläisille mitään hyötyä. Siksi hallitus otti ehdotuksensa takaisin, ja taistelu maatalouden työaikalainsäädännön parantamiseksi on alotettava uudelleen. Näinä vuosina, jolloin sosiaaliministerinä on ollut kommunisti, Suomessa on tapahtunut suoranainen mullistus sosiaalipolitiikan kehityksessä. SKP ja SKDL tulevat jatkamaan taistelua maatyöläistenkin olojen parantamiseksi, ja siksi on varmaa, että kysymys maatalouden työaikalain uudistamisesta nousee jälleen esille. Se toteutetaan sitä nopeammin, mitä tarmokkaammin Suomen maatyöläiset itse taistelevat kansandemokratian riveissä tämän kysymyksen ratkaisemiseksi myönteisessä mielessä.

Kansandemokratian ohjelma maatalouden kohottamiseksi.

Vuoden 1947 syyskuussa SKDL julkaisi ohjelmansa maamme talouden vakauttamiseksi. Siinä on lyhyesti hahmoiteltu ne toimenpiteet, joiden puolesta kansandemokraatit taistelevat taloudellisella alalla. Maataloutta koskevassa ohjelman kohdassa tehtävät määritellään seuraavasti:

> "Valtiovallan on ryhdyttävä suorittamaan laajaa raivaustyötä peltoalan laajentamiseksi, mihin erityisesti laajoilla mutasuoalueilla on erinomaiset mahdollisuudet. Maatalouden tuotantokustannusten alentamiseksi ja työvoimatilanteen helpottamiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin maatalouden koneellistamisen tehostamiseksi.
>
> Sellaiset suurteollisuuslaitokset, jotka tuottavat tai joissa voidaan tuottaa edullisesti maatalouskoneita ja -työvälineitä, on otettava valtion haltuun näiden koneiden hintojen halventamiseksi maanviljelijöille.
>
> Ensimmäiset kokemukset maatalouskoneasemista ovat osoittautuneet myönteisiksi. Valtion on sentähden voimakkaasti tuettava niiden perustamista ja osallistuttava niihin. Samoin on annettava avustuksia ja lainoja erilaisille koneyhtymille maataloudessa. Olisi perustettava valtakunnallinen koneasemien keskuselin, joka ohjaisi ja suunnittelisi koneellistamisen muotoja sekä kotimaisten maatalouskoneiden tuotannon rationalisointia.
>
> Maa- ja karjataloustuotannon kehittämiseksi on hankittava maahan riittävä määrä väkirehuja ja huolehdittava väkilantojen jatkuvasta saannista. Heikossa taloudellisessa asemassa oleville maanviljelijöille olisi annettava niitä alennettuun hintaan. Erikoisesti on kiinnitettävä huomiota karjataloustuotannon kehittämiseen maataloutemme edellytyksiä parhaiten vastaavana ja pienviljelykselle sopivimpana tuotantosuuntana.
>
> Tässä tarkoituksessa valtiovallan on tuettava voimaperäisesti rehuviljelystä ja uusien rehuntuottoalueiden raivaamista. Nykyisiä laidunoloja on parannettava ja samalla lisättävä viljelyslaitumia. Samoin on tarpeen, että valtiovalta entistä enemmän ryhtyy tukemaan karjanjalostusta ja ajanmukaisten karjarakennusten ja AIV-säiliöiden rakentamista.
>
> Välttämätöntä on kiiruhtaa avustustoiminnan ja maanluovutusten uudelleenjärjestelyä niin siirtoväen kuin muidenkin maantarvitsijain hyväksi. Nykyisen maanhankintalain puutteellisuudet ja varsinkin sen toimeenpanossa ilmenneet epäkohdat tekevät asutuslainsäädännön kiireellisen uudistuksen välttämättömäksi siten, että

yhtiöiden, kartanoiden ja harrastelijaviljelijäin maat sekä tarpeen vaatiessa myös valtion ja kuntien viljelys- laidun- ja metsämaista luovutetaan maata niille, joilla sitä joko on liian vähän toimeentulonsa hankkimista varten tai jotka muuten ovat halukkaita ja kykeneviä elättämään itsensä maatalouden harjoittajina ja joilla on siihen edellytykset."

Kansandemokraattinen eduskuntaryhmä on taistellut tämän ohjelman toteuttamiseksi. Mutta se on lukemattomia kertoja saanut vastaansa porvariston ja tannerilaisen sosialidemokratian yhdistyneen rintaman. Siksi tämän ohjelman toteuttamiseksi on välttämätöntä, että kansandemokratian voimaa eduskunnassa lisätään. Erityisesti sosdem eduskuntaryhmän kielteinen asennoituminen kansandemokraattien maareformiesitykseen osoittaa, että oikeistososialidemokratian "kolmas tie" ei koskaan johda sellaiseen Suomeen, jossa kapitalistiyhtiöiden, suurpankkien, tilankeinottelijoiden ja herrasviljelijöiden anastamat maat jaettaisiin maattomille ja vähämaisille maaseudun asukkaille. Sellainen suuri ja oikeudenmukainen uudistus maanomistussuhteissa on mahdollista vain siinä tapauksessa, että maantarvitsijat ja muu maalaisväestö, joka kärsii nykyisin kapitalistiyhtiöiden, suurpankkien ja kartanonherrojen mielivallasta, antaa kannatuksensa kansandemokratialle.

V Tannerilaisen sosialidemokratian ulkopoliittinen tie.

Toisten miesten ansioita toisille.

Kirjasessa "Sosialidemokratian tie" esitellään valtiollisen elämämme yleisten perusteiden tarkastelun yhteydessä ensimmäisenä taistelevan sosialidemokratian ulkopolitiikkaa. Tämä kysymys on saanut mainitussa kirjasessa ensimmäisen sijan ilmeisestikin siksi, että Suomen kansa on monien onnettomuutta tuottaneiden neuvostovastaisten sotaseikkailujen jälkeen alkanut vaatia maamme kaikilta puolueilta neuvostoystävällistä asennoitumista. Virallisestikin on tunnustettu, että itsenäisen Suomen kansalliset edut vaativat Suomen ja Neuvostoliiton välisen ystävyyden lujittamista. On siis varsin luonnollista, että Sosialidemokraattisen Puolueen johto pyrkii osoittamaan kansalle, millainen sen "kolmas tie" on ulkopolitiikan alalla.

Yhtä luonnollista ei ole kuitenkaan se, että sosdem puoluetoimisto on ulkopolitiikkansa tarkastelussa tyytynyt vain ohjelmansa ja perustelemattomien väitteiden esittämiseen. Mainitussa kirjasessa on unohdettu omituisella tavalla sosdem. puolueen neuvostovastaiset ulkopoliittiset teot ja tämä puolue on kuvattu ainoaksi suomalaiseksi puolueeksi, joka on harjoittanut aina neuvostoystävällistä politiikkaa. Niinpä kirjasen tekijä ensiksi moittii niitä, jotka ovat väittäneet sosdem puolueen nykyisen johdon harjoittavan vihamielistä politiikkaa Neuvostoliittoa kohtaan. Leimattuaan nämä väitteet suorastaan "provokatoorisiksi" sosdem puoluetoimisto ottaa tarkas-

telun alaiseksi vuosisadan alkuaikoina harjoitetun sosialidemokraattisen ulkopolitiikan, josta se antaa seuraavan kuvan:

> ”Sosialidemokraattisen Puolueen ulkopoliittisessa asennoitumisessa ei ole ainoatakaan valonarkaa kohtaa — samaa ei suinkaan voida sanoa puolueen pahimpien syyttelijöiden kohdalta. Mitä nimenomaan tulee puolueen suhtautumiseen itäiseen naapurimaahamme, on todettava, että puolueemme vuosisadan alussa kävi sitkeää poliittista taistelua Venäjää vastaan. Mutta se kohdistui tsaristista sortojärjestelmää vastaan, ja siinä taistelussa se tuki Venäjän nousevaa vallankumouksellista liikettä. V. 1917 puolueemme yritti kaikin voimin toteuttaa Suomen itsenäistymisen yhteisymmärryksessä Venäjän vallankumouksellisen liikkeen ja vallankumouksellisen hallituksen kanssa. Siitä, että tässä ei onnistuttu, ei suinkaan voida syyttää sosialidemokraatteja.” (Sosialidemokratian tie, siv. 12).

Tämän lainauksen jokainen kohta on valheellinen, joskin erisuuruisessa määrässä. Alkuosa on totaalinen valhe, ja erikoisesti tässä luvussa osoitetaan, että nykyisen sosdem puolueen ulkopoliittisessa asennoitumisessa ei ole mitään muuta kuin valonarkoja kohtia. Ja ilmeisesti ensimmäinen valonarka kohta siinä on suhtautuminen Venäjän vallankumousliikkeen ja vallankumouksellisen hallituksen kanssa Suomen itsenäisyyden puolesta käytyyn taisteluun, josta kunnia lankeaa vanhan sosialidemokratian parhaimmille edustajille. Muistuttaessaan sosialidemokraattisen puolueen ansioista tässä asiassa sosdem. puoluetoimiston herrat eivät lainkaan ole muistavinaan niitä historiallisia tosiasioita, jotka tuovat tähän kysymykseen valaistusta. Lienee siis parasta auttaa näitä huonomuistisia historiankirjoittajia ja selostaa lyhyesti, miten suhtautui Suomen itsenäisyyteen ja Venäjän vallankumousliikkeeseen se vanha sosialidemokraattinen puolue, jossa vuonna 1917 oli kaksi toisistaan eroavaa linjaa, enemmän tai vähemmän vallankumouksellinen linja ja selvästi vastavallankumouksellinen linja.

Sitä oikeistososialidemokraattista linjaa, jota sosdem puolueen johto noudattaa nykyisin, edustivat vuonna 1917 silloisen sosialidemokraattisen puolueen vähemmistöainekset, ennen muita Väinö Tanner. Historia puolestaan ei tiedä mitään siitä, että tämä mies olisi yrittänyt ”toteuttaa Suomen itsenäistymisen yhteisymmärryksessä Venäjän vallankumouksellisen liikkeen ja vallankumouksellisen hallituksen kanssa”. Leninin johtama neuvostohallitus oli Venäjällä ainoa hallitus, joka kannatti Suomen itsenäisyyttä. Mutta Väinö Tanner ei toiminut yhteisymmärryksessä tämän neuvostohallituksen, vaan Suomen itsenäisyyttä vastustaneen Kerenskin hallituksen kanssa. Jos sosdem puoluetoimisto tahtoo siitä asiasta historiallisia todistuksia, niin voidaan suositella vanhan sosialidemokraattisen puolueen pää-äänenkannattajaa, joka vuoden 1917 heinäkuussa todisti Väinö Tannerin kannattaneen Kerenskin sotaa, vaikka Venäjän vallankumousliike vastusti sitä.

Niinpä Työmies-lehti julkaisi heinäkuun 5. päivänä vuonna 1917 venäläisestä Volna-lehdestä lainaamansa kirjoituksen, jossa sotaministeri Kerenskin silloinen kesähyökkäys leimattiin rikokseksi Venäjän kansaa kohtaan. Saman kuun 8. päivänä Työmies kertoi siitä, miten ”suomalainen sotasosialisti Tanner” auttoi Kerenskiä käymään rikollista sotaansa ”loppuun asti” ja puolusti sotamiljoonien myöntämistä Suomen valtion varoista. Työmies-lehden selostuksen mukaan Tanner oli vaatinut 350 miljoonan markan lainan ottamista venäläisten sotatarkoituksiin työttömyyden torjumisen varjolla. Lehden johtavassa kirjoituksessa ”Sota, työttömyys, nälkä” tämä Tannerin menettely tuomitaan imperialistisen sotapolitiikan kannattamiseksi. Siinä sanotaan, että Tanner ”tahtoo tehdä sodasta uuden pääelinkeinon meidän kansallemme” ja verrataan hänen menettelyään sotatilanteesta rikastuneen teollisuuskapitalistin menettelyyn.

Arvioitaessa nykyisin tätä silloisen sosialidemokraattisen puolueen päälehden ja Väinö Tannerin välienselvittelyä on muistettava, että Kerenski oli Suomen itsenäisyyden selvä vihollinen, joten Väinö Tanner, auttaessaan hänen toivottomia sotapuuhiaan ja vielä vastoin sosialidemokraattisen puolueen virallista kantaa, taisteli sekä Suomen itsenäisyyttä että Venäjän vallankumousliikettä vastaan.

Toinen kuuluisa oikeistososialidemokraatti, Oskari Tokoi, ei ole sen paremmin ansioitunut Suomen itsenäisyyden puolustamisessa "yhteisymmärryksessä Venäjän vallankumousliikkeen kanssa". Hänkin yritti lahjoa Kerenskiä, antamalla tälle paljon puhutun suudelmansa, mutta Kerenski, joka jakeli paljon mieluummin suudelmia kuin päästi vapaudenhaluisia kansoja pois tukahduttavasta syleilystään, jäi senkin suudelman jälkeen Suomen itsenäisyyden viholliseksi. Sosdem puoluetoimisto ylpeilee siis suotta siitäkin muiskusta. Suomen itsenäisyyttä eivät puolustaneet yhdessä Venäjän vallankumouslikkeen kanssa Väinö Tanner, Oskari Tokoi ja muut oikeistososialidemokraatit, vaan vallankumouksellisen sosialidemokratian silloiset kannattajat O. W. Kuusinen, Yrjö Sirola, Karl H. Wiik, Jukka Rahja ja muut rehelliset suomalaiset sosialistit, jotka olivat yhteistyössä Leninin ja muiden bolshevikkien, Suomen itsenäisyyttä puolustavien venäläisten vallankumousmiesten kanssa. Nämä suomalaiset sosialistit edistivät tosiaankin Suomen itsenäisyystaistelua toimiessaan yhteisymmärryksessä Venäjän vallankumousliikkeen kanssa, mutta he ovat myös kukin vuorollaan tuominneet ankarasti sen sosialidemokratian, jota Väinö Tanner, Oskari Tokoi ja nykyinen Suomen Sosialidemokraattinen Puolue edustavat.

Historian todistus on siis selvä. Sosialidemokraattisen puolueen nykyisen johdon yritys saada itselleen ansiotonta arvonnousua väärentämällä historiaa, on päättyvä yhtä "voitokkaaseen loppuun" kuin Kerenskin ja hänen täkäläisen asemiehensä, Väinö Tannerin, kesähyökkäys vuonna 1917.

Jos tämä kaikki olisi totta!

Olettaen kuitenkin, että vieraiden historiallisten ansioiden omaksuminen ei ole riittävä väärennys omien rumien kasvojen kaunistamiseksi sosdem puoluetoimisto koettaa antaa omat ulkopoliittiset syntinsä taantumusporvariston kannettaviksi, vaikka tällä on omastakin puolestaan jo ylettömän raskas taakka.

> "Kansalaissodan jälkeen ulkopoliittisen suuntauksemme määräsivät yksinvaltaisesti porvarilliset puolueet. Nykypäivinä on syytä palauttaa mieliin, että koko itsenäisyytemme ajan Sosialidemokraattinen Puolue sai miltei yksinään taistella porvariston kiihkokansallisuutta ja Neuvostoliittoa uhmaavaa politiikkaa vastaan. Lukemattomissa puheissa ja kirjoituksissa tähdennettiin tuollaisen asenteen vaaroista ja yritettiin tähdentää seikkoja, joita "uusi suuntaus" nykyisin rummuttaa omina totuuksinaan ja epäsuorina syytöksinä puoluettamme vastaan." ("Sosialidemokratian tie", siv. 12).

Tästä linnunliverryksestä on sanottava, että se olisi ihanaa, jos se vain vastaisi totuutta. Mutta valitettavasti Sosialidemokraattisen Puolueen ulkopolitiikka on ollut kokonaan toisenlaista kuin miksi se tuossa esitetään.

Sosdem puolueen suhde Itä-Karjalan "kansannousuun" 1921 — 22

Sosdem puoluetoimisto on julkaissut väitteensä todistamiseksi erään puoluekokouspäätöksen, joka on tehty vuonna 1919. Siinä tuomittiin Suomen puuttuminen Neuvosto-Venäjän sisäisiin asioihin ja vaadittiin säännöllisen olotilan aikaansaamista Suomen ja Venäjän välille. Tuo päätös näyttää paperilla kauniilta, mutta käytännössä sosdem puoluejohto itse polki sen jalkoihinsa, ja nyt samainen puoluetoimisto jättää kertomatta, mitä tapahtui seuraavina vuosina, hypäten todistelujensa ket-

jussa aina vuoteen 1926 asti. Miksi? Sillä välin, vuosina 1921—22, Suomen ja Venäjän välillä sattui selkkauksia, joissa "taisteleva sosialidemokratia" esitti huomattavaa osaa, ei tosin yksinään, vaan suurporvariston mukana, mutta kuitenkin niin huomattavaa osaa, että siitä olisi kannattanut mainita.

Maamme suurporvaristo oli vuoden 1921 lopulla jälleen hyökännyt "vapaaehtoisine" suojeluskuntajoukkoineen Venäjän rajan yli ja yritti nostattaa karjalaista heimokansaamme Venäjän Karjalassa neuvostohallitusta vastaan. Taisteluita käytiin vuoden 1921 lokakuussa Tunkualla, Repolassa, Vuokkiniemellä ja Uhtualla. Viimemainitussa paikassa valkokaartilaiset järjestivät "kansalaiskokous"-ilveilyn päättäen liittää koko Venäjän-Karjalan Suomeen. Näiden rosvoretkeläisten johtajina esiintyivät Suomen armeijan korkea-arvoiset jääkäriupseerit Herzen ja Talvela. Moskovan Pravda totesi joulukuun 20. päivänä, että Suomi oli tosiasiallisesti lähtenyt sotaan Neuvosto-Venäjää vastaan.

Mutta Suomen hallitus koetti pestä käsiään tekemättä silti mitään rosvoretkeläisten kotiin kutsumiseksi. Sosialistinen Työväenpuolue, jossa kommunisteilla oli suuri vaikutusvalta, kehoitti Suomen työtätekeviä taisteluun sotaseikkailua vastaan ja ehdotti tämän taistelun tehostamiseksi myös yhteistoimintaa Sosialidemokraattisen Puolueen johdolle. Sosdem Puolueen silloinen johto ei katsonut voivansa suoralta kädeltä kieltäytyä yhteistoiminnasta, mutta koska "Karjalan vapauttaminen" oli sillekin mieluista puuhaa, niin se asetti yhteistoiminnalle ehdon, jonka mukaan Sosialistisen Työväenpuolueen olisi pitänyt tunnustaa, että "Neuvosto-Venäjän hallitus ei ole vilpittömästi täyttänyt Tarton rauhansopimuksessa ja sen yhteydessä antamiaan lupauksia Itä-Karjalan autonomiaan nähden". Kun sellainen väite oli valheellinen ja omiaan antamaan rosvoretkeläisille moraalista tukea, niin Sosialistinen Työväenpuolue ei tietenkään voinut hyväksyä sitä. Tämä sosialidemokraattisen puoluejohdon suhtautuminen sille tehtyyn yhteistyötarjoukseen osoitti, että vaikka Sosdem Puolueen johto

sanoissa ei ollutkaan hyväksyvinään Suomen taholta tapahtunutta rauhansopimuksen rikkomista, niin se ei missään tapauksessa tahtonut ehkäistä rosvojoukkojen toimintaa. Se päinvastoin syytti valheellisesti Venäjän hallitusta rauhansopimuksen rikkomisesta antaen siten moraalista kannatusta suur-Suomiseikkailijoille.

Jos sosdem puoluetoimisto olisi tahtonut näyttää puolueensa todelliset kasvot, niin sen olisi pitänyt kai mainita tästä historiallisesta tapahtumasta. Mutta sen tarkoituksenahan on todistaa, että Sosdem Puolue on aina ollut neuvostomaan ystävä, ja siksi se käyttää sodanaikaisia korvikevärejä peittääkseen puolueensa kasvoilta tämän 25 vuotta sitten ilmestyneen ruman rypyn.

Miten Tannerin hallitus järjestää "ystävällisiä suhteita"

Todistaakseen ystävyyttään Neuvostoliittoa kohtaan sosdem puoluetoimisto esittää myös puoluekokouspäätöksen, joka on tehty vuonna 1926:

> "Odotamme, että ryhmä tekee kaiken voitavansa ystävällisten suhteiden ylläpitämiseksi Suomen ja kaikkien muiden valtioiden välillä, sekä vastustaa sellaista seikkailupolitiikkaa, joka voisi tässä suhteessa vaikuttaa haitallisesti tai saattaa maamme itsenäisyyden vaaraan." ("Sosialidemokratian tie", siv. 16).

Valitettavasti on sanottava, että todellisuus on tätäkin tarua rumempi. Sen näemme, jos tarkastelemme, miten saman vuoden joulukuussa muodostettu Väinö Tannerin sosialidemokraattinen hallitus toimi tämän sanakauniin päätöksen mitätöimiseksi.

Huomattavin Neuvostoliiton ja Suomen silloisia suhteita kuvaava tapahtuma oli se, että neuvostohallitus ehdotti vuonna 1927 Suomen ja Neuvostoliiton välisen hyökkäämättömyyssopimuksen solmiamista. Väinö Tannerin "työväenhallitus" kieltäytyi allekirjoittamasta sitä. Yksistään tämä teko osoitti,

että Sosdem Puolueen johto ei suinkaan tehnyt eikä tahtonut tehdä "kaikkea voitavaansa" ystävyyssuhteiden ylläpitämiseksi Suomen ja Neuvostoliiton välillä.

Mutta tämä oli vain yksi Väinö Tannerin hallituksen neuvostovihamielisiä tekoja. Neuvostoliitossa paljastettiin samana vuonna valkoemigranttien salaliitto, jonka jäsenet olivat suunnitelleet terroristisia tekoja neuvostovaltaa vastaan. Kävi selville, että Suomen yleisesikunta oli lähettänyt salateitse näitä terroristeja Leningradiin. Tämän jutun yhteydessä Suomen sanomalehdistö harjoitti väkevää neuvostovihamielistä propagandaa, ja sosialidemokraattinen sanomisto osallistui siihen innolla ja antaumuksella. Tannerin hallitus pysytteli jotenkin toimettomana, vaikka sillä olisi ollut kylliksi aihetta ehkäistä sellainen Suomen ja Neuvostoliiton välisen selkkauksen provosoiminen.

Samassa hengessä Tannerin hallitus osoitti vihamielisyyttään Neuvostoliittoa kohtaan kohottamatta sormeakaan, vaikka silloinen ohrana vangitsi yli 60 henkilöä syyttäen heitä provokatoorisesti "vieraan vallan kätyreiksi". Nämä vangitsemiset ja syytteet väritettiin maamme oikeuslaitosten toimesta tahallisesti ulkopoliittisiksi, vaikka syytetyt olivat Suomen kansalaisia, jotka olivat kannattaneet SKP:n neuvostoystävällistä politiikkaa. Mutta sen kannattamisesta sosialidemokraattisen hallituksen alainen ohranalaitos piteli ihmisiä pahoin ja kielsi heiltä kansalaisoikeudet.

"Taisteleva sosialidemokratia" oli niihin aikoihin sellaisen Neuvostoliittoa kohtaan tuntemansa vihan vallassa, että se esimerkiksi vuonna 1929 aloitti kiivaan ajojahdin Suomen, Norjan ja Neuvostoliiton ammatillisten järjestöjen solmiamaa Kööpenhaminan sopimusta vastaan. Tässä sopimuksessa oli erityinen sodan vastustamispykälä, ja koska neuvostovastaisen sodan valmistelut miellyttivät Sosdem Puolueen johtajia jo silloin, niin he eivät voineet sietää sellaista sopimusta. Samanlainen taistelu syntyi Suomen Puutyöntekijäin Liiton ja Neuvostoliiton Puutyöntekijäin Liiton solmiamasta yhteistyösopimuksesta. Vaikka tämä sopimus olisi jo ulkomailta saatavan avustuksenkin kannalta ollut Suomen puutyöläisille mitä edullisin, niin sosialidemokraattinen puolue ja sen välikappaleet ammattiyhdistysliikkeessä nostivat sitä vastaan suuren kiihoitussodan.

Kansallisvihaa ja sotaraivoa v. 1933

Koko 30-luku oli kiihkeätä aikaa, jolloin Suomen suurporvaristo valmistautui palvelemaan sitä imperialistista suurvaltaryhmää, joka aloittaisi sodan Neuvostoliittoa vastaan. Sosialidemokraattinen puoluejohto osallistui sanomalehdistöineen Neuvostoliitolle vihamieliseen kauhupropagandaan ja julisti valheellisesti kaikelle maailmalle Suomen vallanpitäjien "rauhanrakkautta". Tottuneena harjoittamaan demagogiaa Väinö Tanner hyväksyi vielä vuoden 1939 puoluekokouksessa ulkokultaisen päätöslauselman, josta puoluetoimisto lainaa nyt viattomana rauhanrakastajana seuraavia yleviä sanoja:

> "Puolue hylkää sellaisen politiikan, joka asettaisi maamme joidenkin suurvaltojen tai suurvaltaryhmien etupolitiikan palvelukseen."

Mutta jo saman vuoden syksyllä Väinö Tanner heitti tämän puoluekokouspäätöksen paperikoriin. Onhan yleisesti tunnettua, että hän oli mies, joka vuonna 1939 kävi Moskovassa ajamassa kaikki neuvostohallituksen tekemät rajasovitteluehdotukset nurin.

Toisen maailmansodan puhkeaminen oli saattanut Neuvostoliiton huolehtimaan turvallisuudestaan. Neuvostohallitus tiesi hyvin, että Suomen kautta hyökkääjät pääsevät tykinkantaman päähän Leningradista, joten se ehdotti Suomen silloiselle hallitukselle pientä rajansiirtoa. Jos Suomi olisi luovuttanut pienen alueen Karjalan kannakselta ja taannut siten Leningradin turvallisuuden, niin Neuvostoliitto olisi antanut Suomen silloisten vallanpitäjien niin monasti ikävöimiltä Itä-Karjalan alueilta Suomelle maata kolme kertaa enemmän.

Tämä osoitti, että neuvostohallitus ei tahtonut Suomelta muuta kuin Leningradin turvallisuuden takeita.

Mutta Suomen valtuuskunta, jonka jäsenistä sosialidemokratian johtaja Väinö Tanner oli kopein, ei tahtonut sellaista vaihtoa enempää kuin Suomen hallituskaan, joka torjui Neuvostoliiton ehdotukset ja alkoi mobilisoida sotajoukkoja tämän kysymyksen ratkaisemiseksi. Suomen kansalle uskoteltiin, että Englanti ja Ranska kyllä auttavat Suomea. Väinö Tanner oli yksi niitä miehiä, jotka tekivät silloin Suomesta noiden ulkolaisten suurvaltojen etupolitiikan palvelijan. Mutta nyt sosdem puoluetoimisto painaa villasella kaiken, mitä Väinö Tanner silloin puolueineen teki. Sosialidemokraattisen ulkopolitiikan tietä valaistaan meille vain puoluekokousten muutamien päätösten korulauseiden valossa puhumatta halaistua sanaa siitä, mitä mainittu puolue on käytännössä tehnyt näiden päätösten rikkomiseksi.

Siten "taisteleva sosialidemokratia" yrittää nyt luoda jälkiään umpeen estääkseen ihmiset näkemästä, että se kulki vuosina 1939—40 kasvot neuvostovastaisen kansallisvihan ja sotaraivon vääristäminä samaa sotaseikkailun tietä kuin taantumusporvaristokin.

Asennoituminen Natsi-Saksan rinnalle.

On yleisesti muistissa, että Suomi kävi vuosina 1941—44 sotaa Neuvostoliittoa vastaan yhdessä Natsi-Saksan kanssa. Samoin on yleisessä muistissa, että sosdem puolue, lukuunottamatta pientä oppositioryhmää, niin sanottuja kuutosia ja heitä lähellä olevia vasemmistolaisia, kannatti tätä sotaa, joka johti aikanaan Suomen sotatilaan myös Englannin kanssa ja merkitsi selvää asennoitumista Hitler-Saksan puolelle maailman demokratioita vastaan. Mutta vaikka tämä tosiasia onkin yleisessä muistissa, niin siitä on edelleenkin puhuttava, koska sosdem puoluetoimisto tahtoo pyyhkiä tämän ruman tahran pois kasvoiltaan.

"Puolue vastusti — sanotaan aikaisemmin mainitussa kirjasessa — kaikissa vaiheissa maan kohtaloiden sitomista Saksaan. Ratkaisevalla tavalla se vaikutti rauhan aikaansaamiseen v. 1944." (Sosialidemokratian tie, sivu 13).

Otamme ensin tämän kaksoisväitteen ensimmäisen osan ja tarkastelemme, onko Suomen Sosdem Puolue todellakin "vastustanut kaikissa vaiheissa maan kohtaloiden sitomista Saksaan".

Jos niin olisi tapahtunut, niin siinä ei olisi ollut mitään merkillistä, sillä olihan Natsi-Saksassa tuhottu sosialidemokraattinen puolue, joten suomalaisella sosialidemokratialla ei ollut erikoisia perusteita tukea millään lailla saksalaista natsijärjestelmää sen sodassa muiden kansojen vapautta vastaan. Kaikkien muiden maiden sosdem puolueet olivat jo vuoteen 1941 mennessä asennoituneet enemmän tai vähemmän vihamielisesti Natsi-Saksaa kohtaan. Saksalaisvastaista asennetta olisi siis voitu odottaa Suomenkin Sosialidemokraattiselta Puolueelta.

Saksalaisvastaista asennoitumista olisi vuonna 1940 ja 1941 voitu odottaa kaikilta suomalaisilta puolueilta, sillä yhtyminen saksalaisvastaiseen rintamaan olisi silloin merkinnyt Suomen kansallisten etujen suojelemista. Tiedettiinhän, että Hitler oli uhannut alistaa ensin kaikki Euroopan maat ja sitten koko maailman saksalaiseen natsiherruuteen. Suomellakaan ei yhdessä Saksan kanssa kulkien voinut olla voitettavanaan muuta kuin hirvittävän kansallisen orjuuden kahleet. Siksi jokainen suomalainen puolue, joka lähti kannattamaan tavalla tai toisella Natsi-Saksan sotaa, taisteli välittömästi Suomen orjuuttamiseksi ja kavalsi maamme kansalliset edut.

Mutta siitä huolimatta kaikki suomalaiset puolueet, lukuunottamatta kommunistista puoluetta, asennoituivat Natsi-Saksan puolelle Neuvostoliittoa ja muita demokraattisia maita vastaan. Suorastaan ratkaisevaa tässä koko kansakunnan koh-

talolle tärkeässä asiassa oli se, että maan suurin puolue, joka olisi voinut vuonna 1940—41 pelastaa maamme sortumasta Natsi-Saksan vasalliksi, rikkoi puoluekokoustensa kauniit päätökset ja asennoitui Väinö Tannerin johtamana julkeasti porvarillisten puolueiden mukana Saksan fasismin puolelle demokratioita ja erityisesti Neuvostoliittoa vastaan. Kun sosdem puoluetoimistossa nyt ei muisteta näin tuoreita tapauksia, niin muistutettakoon niistä muutamalla sanalla.

Suomalaista Machiavellin politiikka v. 1940

Suomen ja Neuvostoliiton välillä solmittiin rauha vuoden 1940 maaliskuussa. Sotaseikkailu, jossa Sosdem Puolueen näkyvimmän johtohenkilön, Väinö Tannerin, nimi oli muuttunut eräänlaiseksi venäläisvihan lipuksi, oli päättynyt Suomen sotapoliitikoille varsin nolosti. Ne läntiset suurvallat, jotka olivat yllyttäneet Suomen hallitusta sotaan ja luvanneet apuaan, eivät olleetkaan sitä antaneet, vaan jättäneet Suomen silloiset hallitusherrat oman onnensa nojaan. Se apu, jota nämä suurvallat antoivat "moraalisen kannatuksen" muodossa kehumalla Suomen armeijan "urotekoja", oli osoittautunut karhunpalvelukseksi, koska se yllytti Suomen tyhmiä sotaherroja jatkamaan toivotonta seikkailua vielä silloinkin, kun heidänkin olisi jo pitänyt käsittää voitontoiveet turhiksi.

Olisi luullut, että tämä onnettomasti päättynyt sotaseikkailu olisi opettanut maamme kovakalloisia kommunisminkukistajia hoitamaan Suomen ja Neuvostoliiton suhteita vastedes paremmin ja välttämään sellaisia selkkauksia, joiden lopputuloksena ei voinut olla muuta kuin sota. Olisi luullut, että solmitun rauhansopimuksen kunnioittaminen sekä Suomen ja Neuvostoliiton keskeisen ystävyyden vaaliminen olisi ollut sen jälkeen Suomen ulkopolitiikan ohjenuorana ja että sen olisi pitänyt vaikuttaa maamme sisäpolitiikassakin demokraattisen kehityksen hyväksi. Olihan selvää, että mitä enemmän olisi kuultu Neuvostoliittoon ystävällisesti suhtautuneiden kommunistien ja sosialidemokraattisen opposition ääntä Suomen politiikassa, sitä helpompaa olisi ollut saavuttaa Neuvostoliiton luottamus ja aikaa myöten ystävyyskin. Olisi tarvittu sekä sisä- että ulkopoliittista uudelleenorientoitumista, perusteellista käännettä puolifasistisesta taantumuskomennosta demokratiaan, ja neuvostovihamielisestä ulkopoliittisesta juonittelusta vilpittömään neuvostoystävyyteen. Vaikka sellainen käänne olisikin käynyt kovasti venäläisvihassa kasvaneiden suomalaisten fasistien sisulle, niin se olisi kuitenkin pitänyt tehdä, koska sitä vaativat Suomen kansakunnan edut.

Mutta mitään sellaista ei tapahtunut. Päinvastoin maamme silloiset vallanpitäjät alkoivat entistä enemmän käyttää ulkopoliittisen toimintansa oppaana italialaisen ulkopolitiikanopettajan ja juonittelumestarin Niccolo Machiavellin temppuja. He alkoivat edustaa sitä Machiavellin käsitystä, että hallitusherra menettelee silloin viisaasti, kun hän lupaa yhtä ja tekee toista. Suomen silloiset hallitusherrat alkoivat pitää puheita, joissa toisinaan kannatettiin Suomen ja Neuvostoliiton välistä rauhaa, mutta samaan aikaan he ryhtyivät valmistautumaan uuteen sotaan. Myöhemmin he monissa yhteyksissä tunnustivat suorastaan inttämällä, että he olivat tarkoittaneetkin vuoden 1940 rauhan vain välirauhaksi. Sen selvempää tunnustusta juonittelevan ulkopolitiikan hyväksi ei edes Machiavelli liene koskaan tehnyt!

Sosdem puoluejohto taistelussa rauhanliikettä vastaan.

Suomen Sosdem Puolue ei tällöin esittänyt taantumusporvariston harjoittamasta politiikasta poikkeavaa kantaa. Sellaisen poikkeavan kannan esittivät kommunistit ja Sosdem Puolueesta vasemmistolaisten mielipiteiden tähden karkoitetut tai siellä oppositioasenteissa olleet yksityiset henkilöt. Heidän toimestaan perustettu ja vuonna 1940 maassamme suuren joukkokannatuksen saanut Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura teki tosiaan kaikkensa tämän kaksinaamaisen

ulkopolitiikan hylkäämiseksi ja vilpittömien, ystävällisten suhteiden aikaansaamiseksi Suomen ja Neuvostoliiton välille. Tämän seuran jäsenten luku kohosi muutaman kuukauden kuluessa 40.000:een, mikä oli osoituksena siitä, että Suomen kansan syvien rivien keskuudessa ymmärrettiin Suomen kansallisten etujen vaalimisen tärkeys paljon paremmin kuin eduskunnassa ja hallituksessa. Kun maan hallituksen suosiollisella luvalla suhteet Natsi-Saksaan lähenivät siinä määrin, että Suomessa alkoi vilistä saksalaisia vieraita, jopa sotaväkeäkin, niin Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura ryhtyi vuoden 1940 kesällä järjestämään kansalaiskokouksia ja mielenosoituksia neuvostoystävällisen rauhanpolitiikan puolesta fasistiainesten ulkopoliittisia vehkeilyjä vastaan. Maan hallitus, joka jo silloin oli asennoitunut "välirauhan" kannalle, kielsi rauhanpolitiikan puolesta järjestetyt kansalaiskokoukset, minkä johdosta Helsingissä, Turussa ja Tampereella syntyi vakavia levottomuuksia.

Sosdem Puolueen johdolla olisi silloin ollut mainio tilaisuus osoittaa käytännössä, että se ei kannata hallituksen harjoittamaa Machiavellin politiikkaa, vaan vaatii ystävällistä asennoitumista Neuvostoliittoa kohtaan. Jos sosdem puoluejohto olisi silloin yhtynyt siihen rauhanliikkeeseen, joka maassa oli syntynyt kommunistien, vasemmistolaisten sosialidemokraattien ja muiden rauhaarakastavien kansalaisten toimesta, niin se olisi saattanut aikaansaada todella rehellisen käänteen Suomen ulkopolitiikassa. Tuskinpa vain porvarilliset puolueet olisivat siinä tilanteessa uskaltaneet lähteä tukahduttamaan rauhanliikettä, joka saatuaan Sosdem Puolueen kannatuksen olisi kenties nopeasti kehittynyt niin suureksi, että Suomen kansan enemmistö olisi ollut sen takana.

Mutta Sosdem Puolueen johto asennoitui tätä rauhanliikettä vastaan. Kun silloisen ohranalaitoksen toimesta järjestettiin erään helsinkiläisen ulkoilmakokouksen yhteyteen provokatoorinen halkopinojen tuhopoltto (jonka tekijä myöhemmin ennen kuolemaansa tunnusti esiintyneensä provokaattorina), niin

Sosdem Puolueen sanomalehdistö teki suurimman työn uskotellakseen Suomen kansalle, että tuhopoltto oli rauhanliikkeen kannattajien tekemä. Suomen Sosialidemokraatti nimittikin sen jälkeen Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden kannattajia pilkkanimellä "pinonpolttajat". Sosdem puoluejohto ryhtyi lehdistönsä välityksellä harjoittamaan ajojahtia rauhanliikkeen kannattajia vastaan leimaten näiden toiminnan "hulinapolitiikaksi". Siten se asennoitui selvästi maan taantumusporvariston harjoittaman neuvostovastaisen ulkopolitiikan puolelle.

Siitä rohkaistuneena silloinen hallitus ryhtyikin toimenpiteisiin Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran lakkauttamiseksi. Sen johtavat toimihenkilöt vangittiin neuvostovastaisissa provokaatioissa huonoon huutoon joutuneen ohranan toimesta ja asetettiin syytteeseen siksi, että he olivat uskaltaneet puolustaa Suomen ja Neuvostoliiton välistä rauhaa. Kun sellaisen syytteen esittäminen oli ulkopoliittisesti arkaluontoista, niin Helsingin raastuvanoikeuden tuomarit lakkauttivat Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran sillä perusteella, että seura oli "vaikeuttanut Suomen ja Neuvostoliiton välisten suhteiden kehittymistä". Eikä Suomen Sosdem Puolueen johto suinkaan arvostellut tätä irvokasta tuomiota. Päinvastoin, se oli ruhtinaallisen tyytyväinen nähdessään, että jälleen eräs este uuden sodan puhkeamisen tieltä oli poistettu.

Sosialidemokratian suhde Hitlerin sotaan.

Yhtä jäätävällä levollisuudella Sosdem Puolueen johto suhtautui saksalaisten asevoimien Suomeen tuloon. Ei voida olettaa, että maan suurimman puolueen johto olisi ollut niin hölmö, ettei se käsittänyt, missä tarkoituksessa saksalaiset sotilaat tänne tulivat. Ja jos Sosdem Puolueen johto olisi ollut sellainen hölmö, niin olisihan se voinut kuunnella esimerkiksi muiden maiden radiolähetyksiä, joissa Saksan nat-

sien kiinnostus Suomea kohtaan sai sille kuuluvan valaisun. Tilanteen yhä kärjistyessä ennen saksalaisten neuvostovastaista hyökkäystä neuvostohallitus samoin kuin Englanninkin hallituspiirit koettivat monella tavalla pidättää Suomea yhtymästä Saksan natsien ristiretkeen. Tämä kaikki oli Väinö Tannerin samoin kuin Sosdem Puolueen koko johdon tiedossa. Sosdem Puolueen johdon tiedossa oli, että pidättäytyminen hyökkäyksestä Neuvostoliittoa vastaan olisi tuonut Suomelle etuja vastaisuudessa. Jos neuvostohallitus olisi silloin saanut todistuksen, että Suomi tahtoo pysyä puolueettomana eikä lähde kenenkään yllytyksestä sotaan sosialistista naapuriaan vastaan, niin se olisi merkinnyt kansallemme monenlaisia etuja sodanjälkeisen rauhantilan järjestelyssä, puhumattakaan siitä, että emme olisi saaneet raskaita sotakorvauksia maksettavaksemme.

Mutta Sosdem Puolueen johto ei välittänyt mitään kaikesta tästä. Se oli haltioissaan saksalaisten natsien Suomeen tulosta ja lähti riemulla näiden ristiritarien huovina "kukistamaan" Neuvostoliittoa. Se ei välittänyt edes Englannin hallituksen varoittavista neuvoista, vaan yhtyi puuhakkaasti levittämään sitä Rydin ja Rangellin valhetta, jolla neuvostojoukkojen väitettiin hyökänneen Suomeen. Kysymys ei ollut — niinkuin sosdem puoluetoimisto nyt yrittää selittää — siitä, että jotkut yksityiset sosialidemokraatit olisivat horjahtaneet tälle sotapolulle puolueen pysyessä päätöslauselmiensa kannalla. Päinvastoin, tosiasiat osoittavat koko Sosdem Puolueen kaikkine apujärjestöineen painostaneen silloin epäröiviä yksityisiä jäseniään mukaan sotaseikkailuun. Niinpä Sosialidemokraattinen Puolue, SAK, Sosdem Työläisnuorisoliitto, Sosdem Työläisnaisliitto ja sosdem eduskuntaryhmä julkaisivat vuorokautta ennen Hitlerin hyökkäystä yhteisen julistuksen, jossa rohkaistaan sodan merkeistä pelästyneitä sosialidemokraatteja ja kehoitetaan heitä suhtautumaan luottamuksella keskusjärjestöjensä päätöksiin. Julistuksessa sanottiin:

> "Kun tällä kertaa on ryhdytty sotilaallisiin varotoimenpiteisiin, ei laajoilla kansalaispiireillä ole ollut samoja mahdollisuuksia kuin v. 1939 saada tietoja tapahtumain kehityksestä. Tämä on aiheuttanut paljon arveluja ja huhupuheita. Allekirjoittaneet järjestyneen työväestön eri keskusjärjestöt pitävät tarpeellisena ilmoittaa, että ne ovat mahdollisuuksien mukaan seuranneet tilanteen kehitystä ja edelleenkin niin tekevät, joten työväestö saattaa luottamuksella suhtautua näiden keskusjärjestöjen toimintaan ja niiden taholta annettaviin tiedonantoihin." (SS, 21. 6. 1941).

Tietysti voidaan sanoa, että tämä julistus on eräässä mielessä raukkojen tekemä. Siinä valitetaan oikeastaan sitä, että suuret sodan puuhaajat eivät anna pienille käskyläisilleen kaikkia tietoja. Mutta siitä huolimatta yleisöä kehoitetaan luottamaan niihin tietoihin, joita pienet käskyläiset saavat, ja siihen toimintaan, johon he ryhtyvät. Julistuksesta näkyy myös, että sen verran sen allekirjoittajilla oli tietojakin, että hyökkäykseen varustauduttiin, sillä he lisäsivät pahanenteisesti:

> "Edessämme saattaa olla raskaitten koettelemusten aika. Vain lujasti toisiimme liittyneinä voimme niistä selviytyä." (SS, 21. 6. 1941).

Kahden vuorokauden kuluttua SS julkaisi sitten jo tietoja, jotka tulivat suusta suuremmasta. Sen palstoilla komeili Hitlerin puhe, jossa ilmoitettiin niin mainittujen sosialidemokraattisten keskusjärjestöjen kuin Suomen kansankin tiedoksi Rydin, Mannerheimin, Tannerin ja muiden suomalaisten machiavellien salaisen juonittelun seuraukset:

> "Rinnan suomalaisten toverien kanssa seisovat Narvikin voitokkaat taistelijat pohjoisen Jäämeren rannalla. Saksalaiset divisioonat Norjan valloittajan komennossa suojaavat yhdessä suomalaisten vapaussankarien kanssa, joita heidän marsalkkansa johtaa, Suomen alueita." (SS, 23. 6. 41).

Koko tämä kappale Hitlerin puheesta oli SS:ssa painettu lihavalla sisäänvedolla, josta näkyi, että puoluetoimikunta piti erityisen tärkeänä yhtyä tähän sodanjulistukseen. Lehden muukin sisältö oli viritetty sodan henkeen. Eivät edes englantilaisten ja amerikkalaisten tietotoimistojen lähettämät uutiset saaneet enää armoa. Vain tiedot, joissa oli merkintä "Johtajan päämaja" kelpasivat silloin Suomen Sosialidemokraattiin ja muihin sosialidemokraattisiin lehtiin. Ne julkaisivat valheellisen uutisen siitä, että Moskovan Pravda-lehti oli uhannut muka hävittää Suomen kokonaan. SS:n Muste-Maalari riehui Ajan Suuntaakin hurjempana. Kesäkuun 26. päivänä SS julkaisi tämän pakinoitsijansa kirjoittaman alakertajutun, joka on yhtä ainoata valheen vyyhtiä. Uskotellen röyhkeästi Suomessa silloin vallinneen "kansanvallan" Suomen Sosialidemokraatti lykkäsi yhtä törkeää valhetta Neuvostoliitostakin kirjoittaen:

> "Niinpä Pravda-lehti kirjoittaa: — Suomi ja suomalaiset, jotka Neuvostoliitto jalomielisesti ainoastaan armosta jätti murskaamatta, tulevat samoin kuin romanialaiset täydellisesti hävitettäviksi maan pinnalta."

Syötettyään lukijoilleen tämän kavalasti harkitun valheen SS lisäsi yllyttäen:

> "Kansa, joka tahdotaan hävittää maan pinnalta, taistelee elämänsä puolesta kuin leijona."

Tämä valhe, jonka kirjoittaja nyt sodan jälkeen tiukalle jouduttuaan sanoi lainanneensa jostakin radiolähetyksestä, kummitteli Suomen Sosialidemokraatin palstoilla pitkät ajat jatkuvasti toistettuna kiihokkeena. IKL:n lehdet eivät toistaneet sitä niin usein kuin Suomen Sosialidemokraatti, Sosdem Puolueen päälehti.

Hitlerin rotuoppia SS:n palstoilla.

Eikä mikään muu suomalainen sanomalehti voittanut Suomen Sosialidemokraattia silloin neuvostokansan herjauksessa.

Julistaen itsensä "suomalaiseksi ja sosialistiksi", antaen siten ymmärtää olevansa kansallissosialisti, Muste-Maalari ryhtyi levittämään Hitlerin rotuoppiakin julistaen kirjoituksissaan, että venäläiset olivat yleensä alemmalla kehitysasteella kuin saksalaiset ja suomalaiset. Vaikka kukaan ei kai ole huomannut, että Muste-Maalari olisi aikaisemmin tutustunut johonkin asiaan perin pohjin, niin silloin se näytti tapahtuneen. Tämä "suomalainen ja sosialisti" näyttää tunteneen Hitlerin rotuopin viimeistä johtopäätöstä myöten. Hän kirjoitti venäläisiä halveksien:

> "Venäläiset eivät myöskään ole mitään tekniikan kansaa, ja siitä johtuu, ettei venäläinen sotilas yleensä pysty käyttämään uusimpia teknillisiä välineitä sillä teholla kuin sellainen ihminen, jolla tekniikka on syöpynyt veriin." (SS, 3. . 1941).

Tämä ei ole ainoastaan tavallista sotavalhetta, vaan Hitlerin rotuoppia. Levittämällä moista "aatetta" Suomen kansan keskuuteen Suomen Sosdem Puolueen päälehti edisti sitä turmiollista venäläisvihan lietsontaa, mikä auttoi Saksan natseja alistamaan Suomen neljäksi vuodeksi hitleriläisen sodan palvelukseen. Miksei suomalainen sosialidemokraatti olisi lähtenyt soitellen sotaan, kun kerran sen oma puolue selitti, ettei venäläisistä ole edes kunnon vastustakaan! Eiväthän venäläiset osanneet käyttää edes tekniikkaa! Sen lisäksi:

> "Olemalla kautta aikojen vailla yksilöllistä vapautta ja tottuneena siten toimimaan vain ylhäältä tulevista määräyksistä, ei venäläisellä liene kovinkaan suurta omakohtaista aloite- ja toimintakykyä silloin, kun, kuten sodassa usein tapahtuu, johto ja määräykset puuttuvat." (SS, 3. 7. 1941).

Jos tätä väitettä tarkastelisi tosiasioiden valossa, niin johtuisi ensinnä mieleen, että venäläiset ovat ainoa kansa, joka on tehnyt sosialistisen vallankumouksen kukistaen "ylhäältä

päin tulevien määräysten antajat" ja perustaen uuden sosialistisen järjestelmän, ainoan laatuaan koko maailmanhistoriassa. Mutta hitleriläisen rotuopin levittäjä ei välitä tosiasioista. Hän ei ajattele, vaan herjaa:

> "Edellisestä johtuu, että Venäjällä on aina ollut järjestelykyky kehnoa. Jos on ollut joitakin hyviä organisaattoreita, niin heidän yrityksenä ovat ennemmin tai myöhemmin valuneet hiekkaan sen tähden, että itse kansan järjestelykyky on peräti heikkoa. Korkein sotilaallinen johto ei myöskään lie läheskään ensiluokkaista." (SS, 3. 7. 1941).

Muissa maissa kaikkea tuota pötyä tarjoiltiin Hitlerin rotuoppina, mutta Suomessa, niinkuin näkyy, se kulki sosialidemokraattisen valistustyön nimellä! Olisipa kiintoisaa löytää Suomesta mies, joka olisi omaksunut hitleriläisen rotuopin hengen ja kirjaimen vielä perusteellisemmin kuin tämä Suomen Sosialidemokraatin mustamaalari. Sodan lopputulos osoitti jokaiselle, että venäläisillä oli parempi järjestys kuin saksalaisilla. Sodan lopputulos osoitti, että venäläinen sotilaallinen johto oli etevämpi kuin Saksan sotilaallinen johto. Sodan lopputulos on osoittanut, että Hitlerin rotuopin mukainen väite venäläisten alemmuudesta muihin kansoihin verraten oli vain tarua, josta oli sen levittäjille sangen pahoja seurauksia. Hitler kepertyi koirahautaansa ja hänen liittokumppaninsa pakotettiin solmiamaan fasistisen rauhan asemesta demokraattinen rauha. Mutta ovatko Muste-Maalari ja hänen takanaan Hitlerin rotuoppia levittämässä ollut Sosdem Puolue tunnustaneet erehdyksensä? Ei suinkaan. Sosdem puoluetoimisto kirjoittaa täysin vakavissaan:

> "Sosialidemokraattisen puolueen ulkopoliittisessa asennoitumisessa ei ole ainoatakaan valonarkaa kohtaa..." (Sosialidemokratian tie, siv. 12).

Tai sitten se yrittää leimata puolueensa sotapolitiikan muutamien yksilöiden politiikaksi. Mutta siinä tapauksessa koko

puolue ja sen alajärjestöt olivat noiden yksilöiden käytettävissä samoin kuin nuo yksilöt olivat Saksan natsien käytettävissä. Ainakin nykyinen puoluesihteeri Väinö Leskinen ei pyrkinyt salaamaan sitä, että hän oli moraalisestikin vaipunut Saksan natsien tasolle. Vai mitä sanotaan TUL:n 16. 9. 1941 julkaisemasta kirjoituksesta, jossa tämän miekkosen uroteoista kertoiltiin seuraavaa:

> "Leskisen gangstereita seuraa nyt maineen hohde. Monet heistä antoivat kaikkensa isänmaalleen, mutta jäljellejääneet tulevat aina ylpeydellä sanomaan:
> — Minä olen Leskisen gangsteri!"

Luultavasti kaikki tietävät, että gangsteri merkitsee suomennettuna rosvoa eli huligaania. Niinkuin edelläolevasta lainauksesta näkyy, sosialidemokraattiset rintamakirjeenvaihtajat olivat niihin aikoihin rehellisiä ja kutsuivat sankareitaan oikeilla nimillä.

On selvää, että sosdem puolueessa oli paljon rivimiehiä, jotka vastustivat Hitleriä ja hänen aateveljiensä sotaa. Mutta puolueen todelliset johtajat olivat Hitlerin sodassa koko hengellään mukana. He panivat koko puoluekoneiston palvelemaan tätä sotaa, ja siksi Sosdem Puolueen sotapolitiikasta eivät vastaa ainoastaan sen yksityiset johtomiehet, vaan koko puolue.

Toisin olisi ollut, jos puolue olisi jollakin tavalla ilmaissut, ettei se ollut yhtä mieltä sotahullujen johtajiensa kanssa. Jos sosdem puoluejohto olisi tuominnut silloin sen hyökkäyshenkisen puheen, jonka sen jäsen Väinö Hakkila piti sodan alkamispäivänä eduskunnan puhemiehen ominaisuudessa, niin kukaan ei syyttäisi hänen esiintymisestään koko sosialidemokraattista puoluejohtoa. Mutta sosdem puoluejohto ei sanallakaan tuominnut Hakkilan esiintymistä, joten sitä on pidettävä koko puoluejohdon silloisena kantana. Kun Väinö Tanner piti kuuluisiksi tulleet neuvostovastaiset puheensa, joissa hän sodan onnistumisen edellytyksenä vaati sotaa vastustaneen

kuutosryhmän murskaamista, niin hän puhui Sosdem Puolueen ensimmäisen johtajan ominaisuudessa, koko puolueen nimessä. Jos sosdem puoluetoimisto olisi silloin ollut eri mieltä kuin Tanner, niin sen olisi kunniansa pelastamiseksi pitänyt esiintyä ja tuomita Tannerin puhe. Se ei tehnyt sitä, koska Tannerin mielipide oli koko sosdem puoluejohdon mielipide ja koska sosdem puoluejohto ei silloin vastustanut maan kohtaloiden sitomista Saksaan.

"Erillissota."

Väinö Tanner ja muut Sosdem Puolueen johtomiehet ovat uskotelleet, että Suomi kävi "erillissotaa", jolla ei muka ollut mitään tekemistä Saksan sodan kanssa. Pääasia ei tietenkään olisi sanottavasti muuttunut, vaikkapa Suomi olisikin muodollisesti käynyt erillissotaa, esimerkiksi siten, että saksalaiset olisivat hävittäneet neuvostoalueita Suomenlahden eteläpuolelta ja suomalaiset vain sen pohjoispuolelta. Mutta on tunnettua, että sellaistakaan muodollista jakoa Suomen ja Saksan sodankäynnillä ei ollut. Saksalaiset eivät uskoneet Suomelle Neuvostoliiton pohjoisalueiden valloitusta, ja siksi he miehittivät pohjois-Suomen päästäkseen sieltä paremmin hävittämään sekä Venäjän että Suomen maata. Pohjois-Suomen hävitetyt alueet muistuttavat yhä vieläkin siitä, että koko juttu "erillissodasta" oli vain Väinö Tannerin valhetta, jota kukaan täysijärkinen ihminen ei uskonut alkujaankaan. Myöhemmin sotaansyyllisjutussa todistettiin pätevillä asiakirjoilla, että Suomen päämajan herrat olivat suunnitelleet sodan yhdessä Saksan päämajan edustajain kanssa. Suomen sota ei ollut siis erillissotaa edes suunnitelma-asteellaan. Rydin, Mannerheimin ja Väinö Tannerin johtama sotaseikkailu oli siinä määrin Natsi-Saksan sota-akselin osana kuin akselin mutteri on jokaisen toimivan akselin osanen. Suomen fasistit, jotka eivät katsoneet tarpeelliseksi sosialidemokraattisten kaksinpelurien tavoin salata sotansa luonnetta, sanoivatkin avoimesti, että

Suomi oli Tokion—Berliinin—Rooman akselin mutterina. Ja tätä Suomi-mutteria Suomen sosdem puoluetoimisto rasvasi vointinsa mukaan, jotta se toimisi moitteettomasti. Sama puoluetoimisto taistelee siis itsepäisiä tosiasioita vastaan väittäessään, että "puolue vastusti kaikissa vaiheissa maan kohtaloiden sitomista Saksaan". Sellaisilla valheellisilla väitteillä Tannerin käskyläiset koettavat vain salata oman historiallisen menneisyytensä, koska se on häpeällinen.

Erään "rauhantekijän" ratkaisevat otteet.

Yhtä valheellinen on sosdem puoluetoimiston väite, että Sosdem Puolue "vaikutti ratkaisevalla tavalla rauhan aikaansaamiseen v. 1944".

Sosdem puoluejohto olisi kyllä voinut vaikuttaa ratkaisevasti rauhan aikaansaamiseen, vieläpä paljon ennemmin kuin vuonna 1944. Mutta tämän puoluejohdon historia ei olisikaan niin häpeällinen kuin se on, jos se olisi käyttänyt vaikutusvaltaansa rauhan aikaansaamiseksi. Tosiasiat osoittavat, että sosdem puoluejohto ei edes taistellut rauhan aikaansaamiseksi, vaikka sillä oli monta tilaisuutta. Se oli siekailematta pettänyt rauhan asian, mutta rauhan vihollisten asiaa se ei pettänyt koskaan. Käytännössä se pysyi loppuun asti sotahallitusten uskollisena kannattajana.

Ensimmäinen tilaisuus sovittaa rikoksiaan rauhaa kohtaan sosdem puoluejohdolla oli syksyllä vuonna 1941, jolloin Englanti varoitti Suomea useampaankin kertaan ja uhkasi julistaa sodan Suomelle, ellei Suomi vedä joukkojaan pois Neuvostoliiton alueilta. Englanti vaati vain Suomen joukkojen vetämistä vuoden 1939 rajoille vilautellen siten mahdollisuutta, että Neuvostoliitto saattaisi palkita Suomen sodastairroittautumisen tekemällä myönnytyksiä vuoden 1940 rajoihin. Jos Suomen silloinen hallitus ja Sosdem Puolueen johtajat olisivat todellakin käyneet "erillissotaa" Suomen menetetyistä alueista, — kuten he pyrkivät selittämään — niin he olisivat ilolla

tarttuneet tähän englantilaisten ehdottamaan tilaisuuteen ja ottaneet kosketuksen neuvostohallitukseen saadakseen Suomelle mahdollisimman edullisen rauhan. Mutta hepä eivät olleetkaan lähteneet erillissotaan, vaan Saksan sotaan, ja siksi Suomen hallitus, jossa Sosdem Puolue oli edustettuna, torjui englantilaisten ehdotukset ilman, että Sosdem Puolueen johto olisi esittänyt eriävää kantaa. Seurauksena oli Englannin sodanjulistus Suomelle. Ja Suomen sosdem puoluejohto oli mukana siinäkin sodassa, vaikka se koettikin silloin tällöin selittää, ettei sillä ole mitään Englantia vastaan. Jahvetti Kilpeläinen, Sosdem Puolueen nykyinenkin käyttövoima, pullisteli Suomen yleisradiossa kuin mikäkin sadun sammakko laskeskellen, miten paljon Suomella oli vihollisia ja miten ne kaikki saivat selkäänsä. Se sammakko halkesi aikanaan, mutta nyt näyttää siltä, että joku ihmeellinen eläinlääkäri on parantanut tämän pullistelijan ja nostanut sammakon uuteen poliittiseen elämään!

Toinen tilaisuus esiintyä tarmokkaasti rauhansolmiamisen puolesta Suomen sosdem puoluejohdolla oli vuoden 1944 alkupuolella, jolloin Suomen hallituksen rauhantunnustelut johtivat siihen, että neuvostohallitus ilmoitti, millä ehdoilla se oli valmis solmimaan Suomen kanssa rauhan. Tällöin ei Suomi enää saanut niin hyviä ehtoja kuin se kaikesta päättäen olisi saanut vuoden 1941 lopulla ja ilmeisesti vielä vuonna 1942 aina Stalingradin ratkaisutaisteluun asti. Mutta vuoden 1944 alkupuolella esitetyt rauhanehdot olivat miltei joka suhteessa lievemmät kuin saman vuoden lopulla hyväksytyt välirauhanehdot. Sitäpaitsi vuoden 1944 alkupuolella lienee Suomen tyhmille sotaherroillekin ollut selvillä se tosiasia, että kaikki Saksan ja Suomen voitontoiveet olivat turhia, joten sodan pitkittäminen saattoi vain lisätä uhreja ja koventaa rauhanehtoja. Jos Sosdem Puolue olisi todellakin valvonut Suomen kansan ja rauhan etuja, niin se ei enää olisi suostunut osallistumaan rauhanehtojen torjumiseen.

Mutta Suomen sosdem puoluejohto osallistui siihen. Vaikka

sen omat englantilaiset puoluetoverit tämän tästä pänttäsivät sekä sanomalehtikirjoitusten että radiolähetysten muodossa heidän päähänsä sitä yksinkertaisen selvää totuutta, että jokainen viivyttely maksoi Suomelle uusia ihmishenkiä ja merkitsi entistä tiukempia rauhanehtoja, niin Suomen sosdem puoluejohto yhtyi jälleen taantumusporvariston ja fasistien kantaan, jonka mukaan rauhanehdot olivat liian raskaat hyväksyttäviksi. Erityisesti Väinö Tanner pauhasi sodan jatkamisen puolesta edustaen silloin jyrkästi sitä käsitystä, jonka hän välirauhan solmiamisen jälkeen ilmaisi sanoilla: "Rauha voi olla raskaampi kuin sota." Mitäpä siinä auttoivat muiden maiden sosialidemokraattien puheet siitä, että rauhanehdot olivat lievät, jopa jalomieliset verraten siihen asemaan, joka Suomella Saksan asevelimaana oli silloin! Mitäpä se kaikki auttoi, sillä taistelevan sosialidemokratian kasvot olivat edelleenkin kansallisvihan ja sotaraivon vääristämät. Neuvostojoukkojen piti vielä antaa vuonna 1944 musertava kesäiskunsa, ennenkuin pakenevan marskin sotamanttelin liepeiden suojissa liehuneet sosialidemokraattiset puoluejohtajat kalpenivat ja uskoivat, että rauha on tehtävä.

Siten neuvostodivisioonat, jotka saapuivat muutamassa päivässä Leningradin luota Suomen onnettomien ja petettyjen sotilaiden ruumiiden yli Viipuriin, olivat ratkaisevalla tavalla vaikuttaneet rauhan aikaansaamiseksi vuonna 1944. Mutta sosdem puoluejohto vikuroi vielä silloinkin. Vaikka sen edustajat eivät liene olleetkaan ihastuneita Ribbentrop-sopimuksesta, niin siitä huolimatta he osallistuivat hallitukseen vielä tuonkin mielettömän sopimuksen jälkeen. Sosdem puoluejohto ei nostanut joukkojaan taisteluun tätä viimeistä seikkailua vastaan, vaan alistui siihen. Sillä olisi ollut kolmas ja viimeinen tilaisuus edes jollakin tavalla lieventää sitä häpeää, jonka se oli liittoutumisellaan Saksan kanssa vetänyt ylleen. Mutta se ei käyttänyt hyväkseen tätäkään tilaisuutta. Se ei uskonut enää Ribbentropin ihmeeseen, paperilappuseen, mutta kukapa muukaan siihen olisi enää uskonut? Vain Risto Ryti, joka oli

johtanut Suomen tyhmyydestä toiseen kysellen neuvoja selvänäkijöihin uskovalta rouvaltaan. Muut kaikki — Mannerheim niiden mukana — olivat silloin jo vakuuttuneet siitä, että suur-Suomihökötys oli romahtanut, minkä vuoksi he omaksuivatkin taktiikan: — Pelastakoon itsensä ken voi!

Historiallinen totuus on siis se, että Sosdem Puolueen johto osallistui rauhantekoon vasta viime tingassa, hetkellä, jolloin rauhantekoa puolusti jo kokoomuspuoluekin. Se vaikutti rauhan hyväksi vasta sitten, kun rauhan solmiaminen oli edessä väistämättömänä pakkona, ja silloinkin Väinö Tanner laski teräsaseensa itkien.

Sellainen on tämä taisteleva rauhankyyhkynen ja sellaisia sen ratkaisevat teot. Ne ovat yleisesti tunnettuja, mutta koska kyyhkynen koettaa nyt peittää korpinkynsiään, niin on syytä vetää nuo kynnet esiin. Poliittinen keskustelu tulee rehellisemmäksi, jos väitteitä valaistaan tosiasioiden auringonsäteillä.

Etkö mitään irtisanoutumista?

Välirauhan solmiamisen jälkeen Sosdem Puolueessa ilmeni sodan viime vaiheessa melkoisesti kasvanutta oppositiota, joka vaati puoluetta sanoutumaan virallisesti irti sodanaikaisesta neuvostovastaisesta ja saksalaisystävällisestä suuntauksesta. Tämä oppositio ei kuitenkaan saanut puolueessa niin suurta kannatusta, että se olisi pystynyt vähäisimmässäkään määrässä vaikuttamaan siihen, mitä tietä puolueen olisi vastaisuudessa kuljettava. Tämän tosiasian tajuaminen onkin karkoittanut lukuisat sosialidemokraattiset työläiset ja puolueen monet vanhat tunnetut johtomiehet entisestä puolueestaan.

Tähän mennessä ei kehitys sosdem puolueessa ole päässyt edes niin pitkälle, että puoluejohto tunnustaisi noudattaneensa sodan aikana väärää ja neuvostovihamielistä politiikkaa. Väite siitä, että Sosdem Puolueen osallistuminen neuvostovastaiseen sotaan olisi ollut merkkinä neuvostoystävällisestä suuntautumisesta, saattaa tuntua mielipuolen tekemältä, mutta niin vain on, että sosdem puoluetoimisto, joka tahtoo paperilla esittää puolueensa mitä vilpittömimpänä Neuvostoliiton ystävänä, ei tunnusta, että sosdem puoluejohdon sodanaikaisessa asennoitumisessa olisi ollut jotakin vikaa. Sosdem puoluetoimiston herrat kirjoittavat silmää räpäyttämättä:

> ”Kun eräillä tahoilla vaaditaan sosdem puolueen ”irtisanoutumista” entisestä suhtautumisestaan Neuvostoliittoon, on vaikea tietää, mitä sillä oikeastaan tarkoitetaan. On turhaa ”irtisanoutua” kuvasta, joka vihamielisen propagandan avulla on puolueestamme luotu, koska puolueella ei ole noiden vääristelyjen kanssa mitään tekemistä.” (Sosialidemokratian tie, siv. 13).

Tässä on ainakin selvää se, että sosdem puoluetoimisto ei tahdo luopua entisestä suhtautumisestaan Neuvostoliittoon eikä ole käsittävinään edes sitäkään, mitä sellaisella vaatimuksella tarkoitetaan. Väinö Leskinen ja hänen kumppaninsa ovat tämän mukaan ilmeisesti sitä mieltä, että sosdem puoluejohto on aina ollut Neuvostoliiton ystävä, joten vain vihamielinen propaganda voi esittää sen joskus olleen Neuvostoliiton vihollisena. Sosdem puoluetoimiston herrat heittäytyvät perin yksinkertaisiksi tehdäkseen varmaankin sitä suuremman vaikutuksen kannattajiinsa.

Mutta vaikka tuo yksinkertaisuus onkin teeskenneltyä, niin on siinä osaksi todellistakin yksinkertaisuutta. Olettamus, että kukaan ei enää muista Sosdem Puolueen sodanaikaisia asennoitumisia, on selvästi pyhää yksinkertaisuutta. Itsensä Sosdem Puolueen kannalta katsoen tuntuisi järjellisemmältä tunnustaa ainakin se, että sodassa on oltu ja takaisin on tultu, koska se on koko Suomen kansan tuoreessa muistissa. Olisi ollut viisaampaa tunnustaa Tannerin sotaseikkailut, koska niitä ei kuitenkaan minkäänlainen kieräily voi pitää salassa, ja senjälkeen Sosdem Puolueen vuonna 1944 tekemät päätöslauselmat, joita Sosdem Puoluetoimisto esittää, olisivat saaneet

vilpittömämmän sävyn. Noissa päätöksissä on muun muassa seuraava kannatusta ansaitseva kohta:

"Asenteemme Neuvostoliittoon on muututtava; epäluulot ja väärät ennakkokäsitykset on saatava väistymään oikeitten ja asiallisten tietojen levittämisen, molemminpuolisen luottamuksen ja kunnioituksen sekä keskinäisen vuorovaikutuksen pohjalla."

Sinänsä tässä ei tietysti ole mitään erikoista, sillä näin ovat välirauhansopimuksen solmiamisen jälkeen jutustelleet yksinpä kokoomuspuolueenkin herrat, joiden neuvostovihamielisyydestä ei kenelläkään liene epäilyksen varjoakaan. Pahinta tässä on, että sosdem puoluetoimiston kieltäytyminen tunnustamasta koskaan esiintyneensä Neuvostoliiton vihollisena sotii viimeksi tehdyssä lainauksessa esiintyviä vaatimuksia vastaan. Kuinka Sosdem Puolueen asenne Neuvostoliittoon voi muuttua, jos sen johto ei tunnusta edes sellaisia molempien maiden suhteita koskevia tosiasioita, jotka Neuvostoliitossa ovat koulupoikienkien tiedossa? Kuinka voidaan levittää oikeita ja asiallisia tietoja, jos sosdem puoluetoimisto sinkoaa kaikille päin kasvoja sellaisen irvokkaan väitteen, että sillä ei ole mitään irtisanoutumista entisestä suhtautumisestaan Neuvostoliittoon, vaikka tämän puolueen entinen johtaja Väinö Tanner istuu vielä nytkin vankilassa juuri tuon entisen suhtautumisensa tähden? Sellainen väite voidaan tietysti heittää, ja sosdem puoluetoimisto on sen heittänyt, mutta onko se nyt sitä muuttunutta suhtautumista, ja eikö se ole pikemminkin sosdem puoluejohdon omienkin ystävyysvakuuttelujen ilkamoimista? Neuvostoliitossa tiedetään Suomen sosdem puoluejohdon vielä muutama vuosi sitten kiihoittaneen Suomen kansaa kukistamaan Neuvostoliittoa, ja jos puoluetoimisto tahtoo nyt sanoa, että se ei sanoudu irti senaikaisesta politiikastaan, niin neuvostotaholla voidaan helposti viitata rauhansopimukseen. Sen määräyksethän kieltävät tuollaisen hampaiden kirskuttelun.

Mutta puoluetoimiston itsepintainen entisen sotapolitiikan kannalla pysytteleminen kuvastuu muuallakin kuin tuossa kaikki tosiasiat kieltävässä lausunnossa. Se kuvastuu ennen muuta siinä käytännöllisessä politiikassa, josta tämä puolue tunnetaan myös sodanjälkeisellä ajalla. Vanha totuus, että sota on politiikan jatkoa toisin keinoin, voidaan Suomen Sosdem Puolueen sodanjälkeisestä politiikasta puheen ollen kääntää niin päin, että politiikka on sodan jatkoa uusin keinoin.

Aseveljeyden muuttuminen, "sosialistiseksi toveruudeksi".

Suomen Sosdem Puolueen silmäätekevinä johtajina on nykyisin kaksi saksalais-suomalaisen aseveljeyden tiedoituskomppanian sotamiestä, herrat Väinö Leskinen ja Unto Varjonen. Sodan aikana ainakin toinen heistä nimitti itseään — kuten edellä on osotettu — gangsteripäälliköksi, ja molemmat he olivat ylpeitä saadessaan olla ainakin kirjoittamassa siitä, miten venäläistä lyötiin "silmäin välliin". Pystyivätkö he lyömään venäläisiä myös aseilla, ei ole yleisessä tiedossa, mutta kynällä he tekivät hirveää jälkeä kylväen kansallisvihan ja rotuvainon siemeniä, kuvaten venäläisiä joiksikin alhaisiksi olioiksi. Tämä venäläisvihan saarnaaminen yhdisti heidät ideologisesti Hitlerin rotuoppiin. Tältä ideologiselta perustalta lähti se käytännöllinen aseveljeys, jossa mainitut herrasmiehet olivat Saksan natsien kanssa yllyttäessään natsi-Saksan "teräsarmeijain" tukeen luottaen. Suomen kansaa sotaan voimakkaampaa ja monessa suhteessa meitä edistyneempää Venäjän kansaa vastaan. Tältä ideologiselta pohjalta lähti se mieletön sotahuuto, jota nämä aseveljet kirkuivat yhdessä saksalaisten natsien kanssa: — Taistelua on jatkettava viimeiseen mieheen!

Välirauhan solmiamisen jälkeen aseveljärjestöt lakkautettiin. Puhe aseveljeydestä väheni. Mutta vanhojen iskusanojen tilalle näkyvät löytyvän uudet samansisältöiset. Niinpä sosdem puoluetoimisto torjuessaan ehdotuksen, että sen olisi

pyrittävä vapautumaan sodanaikaisesta taakastaan astumalla uuden neuvostoystävällisen politiikan tielle, lausuu ylpeästi:

> "Näiden arvostelijoiden on epäilemättä tulevaisuuden varalta sitäpaitsi hyödyllistä tietää, että sosialistinen toveruus kestää myös vastoinkäymisiä." (Sosialidemokratian tie, sivu 13).

Mitä tämä korskea tunnustus merkitsee? Se on lausuttu väiteltäessä niitä sosialidemokraattisia oppositiomiehiä vastaan, jotka vaativat vanhan saksalais-suomalaisen aseveliperinnön hylkäämistä. Sosdem puoluetoimisto ei kuitenkaan tahdo hyljätä aseveljeyttä, joka on jättänyt sen mieleen ihanat muistot. Mutta sosdem puoluetoimisto ei uskalla puhua siitä enää niin leveästi, koska sen tehtävänä on uskotella samalla sivulla, että Neuvostoliiton ystäviähän tässä ollaan. Siksi puoluetoimiston herrat nimittävät nyt itsepintaista entisessä neuvostovastaisessa politiikassa pysymistä "sosialistiseksi toveruudeksi". Mitäs siinä! Nimittihän Hitlerkin puoluettaan kansallissosialistiseksi.

Onkin myönnettävä, että "sosialistinen toveruus", jolla Suomen Sosdem Puolueen nykyinen johto on suhtautunut kaikkiin maassamme yhä toimiviin, neuvostovastaiseen seikkailupolitiikkaan toivonsa paneviin taantumusvoimiin, on kestänyt myös sodanjälkeisen ajan myrskyt ja tyvennöt. Kaikissa Suomen sodanjälkeisen politiikan suurkysymyksissä Suomen Sosdem Puolue on taivaltanut yhtä jalkaa kokoomuspuolueen kanssa.

Kysymykset, joissa "sosialistista toveruutta" on koeteltu.

Välirauhansopimuksen solmiamisen jälkeen maassamme oli pakko lakkauttaa useita fasistisia järjestöjä, niiden joukossa suojeluskunnat ja asevelijärjestö, jotka olivat neuvostovastaisten voimien tukikohtia. Pienten natsijärjestöjen lakkauttamisen johdosta sosdem puoluejohto ei ollut milläänkään, koska se tiesi, että niillä ei ollut suurta merkitystä. Suojeluskuntien

lakkauttamista se jo seurasi synkän nurisevasti, ja asevelijärjestön lakkauttamista se ei ymmärtänyt lainkaan, koska sen omat miehet, Varjonen, Leskinen ja Tervo, olivat olleet tämän kansallisvihaa lietsoneen järjestön johdossa. On kuitenkin myönnettävä, että niihin aikoihin sosdem puoluejohdon oppositioasenne välirauhansopimuksen poliittisten pykälien täyttämistä kohtaan ei ollut yhtä korostettua kuin esimerkiksi kokoomuspuolueen oppositioasenne.

Sotasyyllisyyskysymyksessä sosdem puoluejohto esiintyi jo paljon jyrkemmin Neuvostoliittoa ja välirauhansopimusta vastaan astuen avoimesti puolustamaan sotasyyllisiä. Erityisesti Neuvostoliitossa vannoutuneen sotarikollisen maineen saavuttanutta Väinö Tanneria sosdem sanomalehdistö käsitteli miltei suomalaisena kansallissankarina. Sosdem puoluetoimikunnan jäsenet ylistivät tämän Hitler-Saksalle arvokkaita renginpalveluksia suorittaneen sotasyyllisen "miehuutta", "suoraselkäisyyttä" ja "jämeryyttä". Mutta alttiisti sosdem lehdistö jakoi ylistystä muillekin sotaansyyllisille koettaen vääristellä koko oikeusjutun ja selittää syytetyt rikoksentekijät vain venäläisten harjoittaman kostopolitiikan uhreiksi. Mikko Erich, joka sodan aikana oli kunnostautunut epäinhimillisyydessä vaatimalla vangituilta rauhanmiehiltä poliittisten oikeuksien riistämistä, muuttui kädenkäänteessä inhimillisyyden ritariksi puolustaessaan näitä Suomen historian suurimpia turmantuottajia ja kaikkien sotarikosten taustalla väijyneitä synkkiä hahmoja. Yhä vieläkin sosdem sanomalehdissä vilisee ylistyssanoja Väinö Tannerille, jonka nimeä paatuneet Neuvostoliiton viholliset pitävät toivottoman taistelunsa vertauskuvana. Ja heti kohta, kun rauhansopimus oli astunut voimaan, Suomen Sosialidemokraatti esitti (artikkelissaan 29. 9. -47) vaatimuksen sotasyyllisten vapauttamisesta. Vaatimuksen kärki ei ollut tähdätty vain Suomen demokraattista kansanosaa ja sen edustamaa suuntausta vastaan, vaan myös tietoisesti ja harkitusti Neuvostoliittoa vastaan, mikä näkyi siinä tehdystä tunnustuksesta, että asia ei ole yksinomaan sisäpoliittinen kysymys.

Tuoreena puhkesi kokoomuspuolueen ja sosdem puoluejohdon sotainen kukoistus kuorestaan myös Pariisin rauhankonferenssin aikana. Vaikka oli selvää, että Suomi ei voinut saavuttaa itselleen mitään etuja esiintymällä tässä konferenssissa neuvostovastaisin vaatimuksin, niin Suomen rauhanvaltuuskunta, jossa porvareilla ja sosialidemokraateilla oli enemmistö, yritti saada aikaan selkkausta käyttämällä hyväkseen anglo-amerikkalaisen ryhmittymän ja Neuvostoliiton ristiriitoja.

Nämä yritykset eivät tietysti menestyneet. Mutta se merkitys niillä oli, että Neuvostoliiton edustajat olivat jälleen saaneet uuden todistuksen siitä neuvostovastaisesta asennoitumisesta, joka on ominaista maamme taantumusvoimille yhä vieläkin. Neuvostoliiton ulkoministeri Molotov lausuikin konferenssissa suorat sanat varoittaen maamme hallitusta lähtemästä jälleen seikkailujen tielle. Kansandemokraattisten valtuuskunnan jäsenten tarmokas esiintyminen paransi hieman asemaa, mutta se raivoisa kamppailu, jonka taantumus aloitti tästä syystä kansandemokraatteja ja etupäässä kommunisteja vastaan leimaten nämä neuvostoystävällisen asennoitumisensa vuoksi miltei maankavaltajiksi, huononsi jälleen tilannetta. Suomen sosdem puoluejohto kannatti koko voimallaan Pariisissa käyneen valtuuskunnan niitä jäseniä, jotka esiintyivät Neuvostoliittoa vastaan.

Sama näytelmä toistui tämän vuoden puolivälissä pidetyn Neuvostoliittoa ja sen kanssa ystävyyssuhteisiin pyrkiviä maita vastaan tähdätyn Marshall-konferenssin yhteydessä. Vaikka sosdem puoluejohto tiesi mainiosti, että Suomen edustajan lähettäminen Marshall-konferenssiin vahingoittaisi Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteita, niin sittenkin puoluesihteeri Leskinen oli se mies, joka kirjoitti eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan hyväksymän päätöslauselman vaatien siinä jyrkemmin kuin maalaisliittolainen valiokunnan jäsen Suomen edustajan Pariisiin lähettämistä. Hallituksessa pääsi kuitenkin järki voitolle ja se teki kielteisen päätöksen. Suomen Sosialidemokraatti oli ainoa sanomalehti, joka seuraavana päivänä hallituksen kielteisen päätöksen jälkeen väitti, että Suomen kansan suuri enemmistö suhtautuu arvostelevasti tähän hallituksen päätökseen. Muut taantumuslehdet tosin vaikeroivat, kun pienen maan on pakko olla suuren naapurinsa ystävä, mutta ne sentään ymmärsivät, että hallitus menetteli oikein.

Vihaisia suomalaisen veren myyskentelijöitä.

Se "sosialistinen toveruus", jolla maamme taantumusporvaristo ja sosdem puoluetoimisto ovat vastustaneet Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteiden kehittämistä, on lujittunut erityisesti Suomen ja Neuvostoliiton välisen ystävyys- ja avunantosopimuksen torjuntakamppailussa, jota Väinö Leskinen ja Unto Varjonen ovat käyneet yhtä pahasisuisina kuin kokoomuspuolueenkin herrat.

Tämä torjuntakamppailu alkoi jo viime vuoden marraskuussa, jolloin hallituksen valtuuskunta kävi Moskovassa kauppasopimusneuvotteluissa. Kansainvälinen tilanne oli tällöin sellainen, että useimmat Itä-Euroopan maat olivat joutuneet itsenäisyyttään ja riippumattomuuttaan puolustaessaan määrittelemään kantansa imperialistisen leirin ja imperialisminvastaisen leirin välillä torjumalla Yhdysvaltojen ja Englannin yritykset puuttua näiden maiden sisäisiin asioihin. Ottaen huomioon, että Neuvostoliitto oli valmis antamaan tukeaan niille maille, joiden kansat eivät katsoneet voivansa luovuttaa maaperäänsä kolmannen maailmansodan valmistelijoiden astinlaudaksi, Itä-Euroopan kansandemokraattiset maat olivat solmineet Neuvostoliiton kanssa ystävyys- ja avunantosopimuksia. Kun Suomen asema on myös sellainen, että Neuvostoliiton viholliset saattaisivat jälleen yrittää käyttää maatamme kauttakulkupaikkana Neuvostoliittoon hyökätessään, niin sosdem puoluetoimiston silmäntekevät arvelivat, että hallituksen valtuuskunta saattaisi keskustella Moskovassa käydessään Suomen ja Neuvostoliiton välisestä ystävyys- ja

avunantosopimuksesta. Tätä olettamusta vahvisti vielä se, että presidentti Paasikivi oli aikaisemmin eräässä lausunnossaan torjunut ajatuksen Suomen käyttämisestä neuvostovastaisen sodan välikappaleena. Hän päinvastoin piti välttämättömänä Suomen ja Neuvostoliiton yhteistä taistelua mahdollista hyökkääjää vastaan.

"Jos joku — presidentti Paasikivi lausui SNS-lehdelle myöntämässään haastattelussa — tulevaisuudessa pyrkisi Neuvostoliiton kimppuun meidän alueemme lävitse, niin meidän on yhdessä Neuvostoliiton kanssa tapeltava hyökkääjää vastaan niin paljon ja niin kauan kuin jaksamme." (SNS-lehti, numero 7, v. 1947).

Sellainen Suomen ja Neuvostoliiton välinen ystävyys ja yhteistyö on selvästi Suomen kansallisten etujen mukaista, koska se kerta kaikkiaan tekee mahdottomaksi Suomen käyttämisen jonkin imperialistisen valtion hyökkäystukikohtana itäistä naapuriamme vastaan. Suomen ja Neuvostoliiton ystävyys- ja avunantosopimus tekee tyhjäksi imperialistisen leirin johtavien maiden pyrkimykset sitoa Suomi neuvostovastaiseen länsiblokkiin tai sen tarkoituksia peitetymmässä muodossa palvelevaan skandinaaviseen valtioryhmittymään, joka esiintyy "puolueettomuuden" nimikilven suojassa. Suomelle tämä avunantosopimus ei tuota minkäänlaisia rasituksia, sillä Neuvostoliittohan ei tarvitse sotaan jouduttuaan erityisempää sotilaallista apua Suomelta, kun taas Suomen sitä kohtaan osoittama ystävyys- ja yhteistyöpolitiikka on sille suurimerkityksinen asia. Sehän takaa, että Suomi ei yhdy Neuvostoliitolle vihamielisiin voimiin eikä luovuta alueitaan niiden käytettäväksi.

Sitävastoin Suomelle sellainen ystävyys- ja avunantosopimus tuottaa paljon suurempia etuja. Toisen maailmansodan edellinen aika osoitti, että Suomi on liian pieni maa voidakseen turvata itsenäisyytensä imperialistivaltojen ahdistaessa sitä sekä lännestä että etelästä. Vuoden 1939 sotaan Suomi joutui

pääasiallisesti Englannin ja Yhdysvaltojen yllyttämänä. Vuonna 1941 maamme joutui sotaan Hitler-Saksan vasallina. Silloin maamme vallanpitäjät eivät yrittäneetkään suojella Suomen rauhaa ja turvallisuutta yhteistyössä lähimmän naapurimme ja luonnollisen liittolaisemme Neuvostoliiton kanssa. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että sellainen Suomen ja Neuvostoliiton välinen ystävyys ja yhteistyö on itsenäisyytemme ja rauhamme varmin tae. Suomen ja Neuvostoliiton välinen ystävyys- ja avunantosopimus panee jokaisen mahdollisen hyökkääjän harkitsemaan, eikö sittenkin ole viisaampaa jättää Suomi rauhaan, koska maamme ei ole eristetyssä asemassa, vaan saa hyökkäyksen torjumiseen tarvittavaa avustusta Neuvostoliitolta. Siten Suomen ja Neuvostoliiton välinen ystävyys- ja avunantosopimus vaikeuttaa sodan syttymistä. Se turvaa Suomen itsenäisyyden ja rauhan, mikä on kansallemme tärkeintä nykyisin, jolloin imperialistiset suurvallat käyvät herkeämätöntä taloudellista, poliittista ja sotilaallista taistelua pienten kansojen itsenäisyyden loukkaamiseksi ja rauhan rikkomiseksi.

Mutta Suomen Sosdem Puolueen johtomiehet eivät ajatelleet niitä etuja, joita rauhan turvaaminen yhteistyössä Neuvostoliiton kanssa toisi kansallemme. Oltuaan muutama vuosi sitten Hitlerin sotaliittolaisina ja pantuaan tämän liittokumppaninsa onnettoman kuoleman jälkeen kaiken toivonsa anglosakseihin, taistelevan tannerilaisen sosialidemokratian päämiehet kauhistuivat sellaista mahdollisuutta, että läntiset muukalaiset eivät enää koskaan saisi tehdä Suomesta itselleen sotavasallia sosialismin maata vastaan. Siksi sosdem puoluetoimistosta avattiin tykistötuli Moskovaan matkustanutta Suomen ministerivaltuuskuntaa vastaan. Suomen Sosialidemokraatin päätoimittaja, Unto Varjonen, matkusti Turkuun puhetta pitämään. Puolueensa äänenkannattajan, Sosialistin, kertoman mukaan hän herjasi siellä niitä suomalaisia, jotka ovat pyrkineet kehittämään Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteita ja antoi ymmärtää, että hallituksen valtuuskunta ei ottaisi

Moskovan neuvotteluissa huomioon Suomen etuja. Leimattuaan Neuvostoliiton "suomalaisen veren ostajaksi" tämä halpahintaisimman demagogian mestarinoppilas kirosi kuulijoilleen:

"Ei suomalaista verta myydä millekään vieraalle vallalle." (Sosialisti, 19. 11. 1947).

On tarpeetonta puhua siitä, että mokoma nyrkinheristely Moskovaan päin ei ole valtioviisasta. Niinikään on tarpeetonta kumota sitä kansallisvihaa uhoavaa väitettä, että ystävyys- ja avunantosopimuksen solmiaminen Neuvostoliiton kanssa merkitsisi "suomalaisen veren myymistä". Mutta on tarpeellista sanoa, että Unto Varjonen ei kammonut suomalaisen veren myymistä silloin, kun hän Suomen miesten käydessä Hitlerin hyväksi sotaa vuonna 1942 kävi Berliinissä Göbbelsin vieraana ja teki siellä sen ihastuttavan havainnon, että "suomalainen sosialidemokraatti ja saksalainen kansallissosialisti pääsevät helposti yhteisymmärrykseen". Se oli suomalaisen veren myymistä se!

Nyt Unto Varjonen ja muut sosdem puoluetoimiston herrat ovat vihaisia siitä, että maamme hallitus koettaa turvata Suomen rauhaa vuodattamatta kenenkään verta. Päätellen Väinö Leskisen, Fagerholmin ja Varjosen ulkomaanmatkoista, jotka tavallisesti tehdään länteenpäin, herrat kauppamatkustajat ovat olleet tulisessa touhussa etsiskellen sieltä sellaisia muukalaisia, joiden kanssa Suomen sosdem puoluetoimisto pääsisi yhtä hyvään yhteisymmärrykseen kuin aikoinaan saksalaisten kansallissosialistien kanssa. Todelliset suomalaisen veren myyjät ovat ilmeisesti vihaisia siksi, että Suomen ja Neuvostoliiton keskeinen yhteistyö estää suomalaisen veren myynnin sitä haluaville länsimaisille liiketuttaville.

Tämä sosdem puoluetoimiston torjuntataistelu Suomen ja Neuvostoliiton välistä ystävyys- ja avunantosopimusta vastaan on viimeisin rengas siinä hyökkäysten ketjussa, jolla maamme tannerilainen sosialidemokratia on toisen maailmansodan jälkeen osoittanut jatkavansa vanhaa sotapolitiikkaansa uusin keinoin. Sosdem puolueen nykyisten johtomiesten sodanjälkeinen ulkopolitiikka ei periaatteellisesti eroa mitenkään Väinö Tannerin harjoittamasta sotapolitiikasta, joka päättyi onnettomasti eikä voinutkaan muuten päättyä.

Kolmas Golgatan tie ei kelpaa Suomelle.

Vieläkin selvemmin neuvostovihamieliseksi kävi sosdem puoluetoimikunnan asennoituminen sitten, kun kysymys ystävyys- ja avunantosopimuksesta oli astunut ratkaisuvaiheeseen. Presidentin kysyessä sosdem eduskuntaryhmän mielipidettä tämän sopimuksen solmiamisesta ovelat oikeistososialidemokraattiset ulkopolitikoitsijat eivät katsoneet voivansa neuvoa presidenttiä torjumaan neuvotteluja, niinkuin porvarilliset eduskuntaryhmät tekivät. Ei, sosdem eduskuntaryhmä esitti toista keinoa sopimuksen solmiamisen ehkäisemiseksi. Se selitti presidentille antamassaan vastauksessa, että koska Neuvostoliitto kerran on tehnyt ehdotuksen ystävyys- ja avunantosopimusneuvotteluista,

> "ei maallamme ole mahdollisuutta kieltäytyä niistä, varsinkin kun sopimusehdotuksen sisällöstä ei ole lähempiä tietoja. Neuvotteluihin on kuitenkin lähdettävä siltä pohjalta, että kansamme tahtoo säilyttää puolueettomuutensa, ja sen rauhaarakastava suuri enemmistö vastustaa maamme sitomista sotilaallisiin liittoutumiin". (Suomen Sosialidemokraatti, 5. 3. 1948).

Toisin sanoen, sosdem eduskuntaryhmä ehdotti menettäväksi samoin kuin vuonna 1939, jolloin valtuuskunta lähetettiin Moskovaan ainoastaan sitä varten, että se kieltäytyisi suostumasta Neuvostoliiton taholta tehtyihin Suomelle edullisiin sopimusehdotuksiin. Sen politiikan seurauksena oli sota Suomen ja Neuvostoliiton välillä. Ehdottaessaan nyt samanlaisia "neuvotteluja" sosdem eduskuntaryhmä lieneekin tähdännyt samankaltaisiin tuloksiin. Sosdem puolueen koko jär-

jestökoneisto pantiin pyörimään tämän sopimuksen vastustamiseksi, ja vasta sitten, kun se oli solmittu ja sosdem puolueen edustaja Onni Peltonen oli Moskovassa ilmoittanut, ettei hänellä ole mitään tätä sopimusta vastaan, pyörivää propagandakoneistoa yritettiin pysäyttää. Se aiheutti kaikenlaista kitinää rattaissa, sillä kun esimerkiksi puolueen puheenjohtaja Skog selitti Helsingissä vappuna, että koko sopimus oli saatukin sosdem puolueen ansiosta, niin Skogin toverit pauhasivat maaseutupaikoissa vielä samaan aikaan tämän sopimuksen "turmiollisuudesta".

Tämä pikainen katsaus tannerilaisen oikeistososialidemokratian ulkopolitiikkaan todistaa historiallisen kokemuksen perusteella, että Suomen taantumusporvaristo on kaikissa neuvostovastaisissa seikkailuissaan saanut sosdem puoluetoimiston kannatuksen. Kuvatessaan itsensä Neuvostoliiton ystäväksi sosdem puoluetoimisto väärentää karkeasti omaa historiaansa ilmeisestikin tarkoituksella saada kannatusta niiltä kansalaispiireiltä, jotka pitävät välttämättömänä Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyttä. Historiallisia tosiasioita on kuitenkin mahdoton kumota. Ne osoittavat, että Suomen Sosdem Puolue ei kuulu Neuvostoliiton ystäviin. Se ei ulkopolitiikassaan ole kulkenut eikä kulje mitään "kolmatta tietä", vaan sitä samaa Golgatan tietä, jota taantumusporvaristo on kuljettanut kansaamme neljännesvuosisadan ajan. Se on neuvostovastaisen ulkopoliittisen juonittelun ja sotaseikkailujen ohdakkeinen tie. Nojaamalla aina niihin ulkolaisiin imperialistivaltoihin, jotka kulloinkin ovat kiihkeimmin järjestäneet kommunisminvastaista ristiretkeä, Suomen Sosdem Puolue on kansallisvihan sokaisemien johtajiensa tahdosta kulkenut käsikädessä taantumusporvariston kanssa ja kuljettanut Suomen kansaa onnettomuudesta toiseen.

Historiallinen kokemus on kuitenkin todistanut, että Suomen kansan ei ole pakko kulkea tätä Golgatan tietä. Neuvostoliitto on sosialistinen valtio, joka ei imperialististen valtojen tavoin pyri tekemään muista maista vasallivaltioita, vaan pitää parempana niin suurten kuin pientenkin kansojen ystävyyttä ja yhteistyötä. Bolshevikkien, Leninin ja Stalinin, johtama neuvostovaltio antoi Suomelle itsenäisyyden vuonna 1917 siksi, että se kunnioittaa kansojen itsemääräämisoikeutta. Neuvostoliitto sieti Suomen taantumusporvariston ja sen "kolmannen tien" kulkurien ärhentelyjä ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana tyytyen vain karkoittamaan neuvostoalueille hyökänneet "suur-Suomen" luojat vuosina 1919—23 takaisin Suomeen. Vuosina 1939—40 neuvostohallitus ei vaatinut Suomelta muuta kuin ystävyyttä ja yhteistyötä Leningradin suojelemiseksi imperialististen suurvaltojen taholta uhkaavaa vaaraa vastaan. Suomi menetti silloin alueitaan Neuvostoliitolle vain siksi, että maamme hallitus lähti länsimaisten yllyttäjiensä kelkkaan välittämättä vähääkään siitä, että Suomen kansakunnan edut vaativat rauhaa, ystävyyttä ja yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa. Ja vaikka Suomi osallistui Hitlerinkin sotaseikkailuun, niin Neuvostoliitto ei vaatinut hävinneeltä Suomelta muuta kuin Suomen armeijan Neuvostoliitolle aiheuttamien vahinkojen osittaista korvaamista ja takeita siitä, että Suomen neuvostovastaiset sodat kerta kaikkiaan loppuvat. Sen jälkeen Neuvostoliitto on jo ehtinyt myöntää useita kertoja lievennyksiä sotakorvauksiin. Neuvostoliitto ei pyri loukkaamaan Suomen itsenäisyyttä, vaan päinvastoin suojelemaan sitä. Siksi Suomen historiallinen tie suhteessa Neuvostoliittoon ei voi jatkuvasti olla taantumusporvariston ja Sosdem Puolueen suosittelema sotaisten seikkailujen kolmas Golgatan tie, vaan Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden ja yhteistyön tie.

Suomen Kommunistinen Puolue on aina kulkenut tätä Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden ja yhteistyön tietä. Sille tielle on tullut huomattava osa Sosdem Puolueen vasemmistopiirejä, ja porvaristonkin keskuudesta on löytynyt henkilöitä, jotka ovat lähteneet tälle uudelle tielle. Tämä tie on Suomen itsenäisyyden ja riippumattomuuden tie, ja vaikkakin Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden länsimaiset viholliset tarjoavat

kainalosauvojaan taantumusporvaristolle ja sosdem puoluetoimiston herroille, niin historiallisesti katsoen taistelu on jo ratkaistu. Jokainen horjahdus Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden tieltä voi jäädä vain lyhytaikaiseksi seikkailuksi, sillä Suomen kansa ei tahdo enää kulkea kansojen välisen vihan ja sotaseikkailujen Golgatan tietä. Suomen kansa kannattaa suomalaista, neuvostoystävällistä ulkopolitiikkaa ja on valmis kehittämään ystävyyssuhteita niin länsimaiden kuin pohjoismaidenkin kanssa. Mutta se torjuu kaiken sellaisen "länsimaisuuden" ja "pohjoismaisuuden", joka vaarantaa Suomen kansakunnan edut saattamalla meidät ristiriitaan Neuvostoliiton, kansojen välisen veljeyden esitaistelijan kanssa.

VI Kaksi tietä, joista on helppo valita.

1. SUOMEN SOSDEM PUOLUEEN 'KOLMANNEN TIEN' NÄKYVIMMÄT TIENVIITAT.

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen historian ja sen nykyisen politiikan tarkastelu on osoittanut, että tämä puolue ei ole Väinö Tannerin johtamana koskaan kulkenut itsenäistä "kolmatta tietä", vaan sitä samaa tietä, jota on kulkenut Suomen taantumusporvaristokin. Lukemattomissa pikkukysymyksissä tannerilainen sosialidemokratia on tietysti ollut eri mieltä porvariston kanssa, mutta kaikissa Suomen politiikan suurkysymyksissä Suomen Sosdem Puolueen johtohenkilöiden ja porvarillisten poliitikkojen yksimielisyys on ollut hämmästyttävän täydellistä. Tannerilaisen sosialidemokratian tienviitat ovat olleet samat, jotka ovat osoittaneet porvaristonkin tietä.

Väite siitä, että Väinö Tannerin johtama sosialidemokratia olisi aikaisemmin ollut tai olisi nyt Suomen ja Neuvostoliiton vilpittömän ystävyyden ja tasavertaisen yhteistyön kannattaja, on paljastunut sodanjälkeisen tilanteen esiinpuristamaksi hätävalheeksi. Tannerilainen sosialidemokratia on todistettavasti ollut aina vihamielinen Neuvostoliittoa kohtaan ja osallistunut neuvostovastaisiin sotaseikkailuihin yhtä tarmokkaasti kuin porvaristokin. Sosdem puoluetoimiston nykyinen ulkopolitiikka ei ole muuta kuin entisen sotapolitiikan jatkoa uusissa olosuhteissa.

Samoin on käynyt selville, että Suomen Sosdem Puolue ei käytännössä lainkaan pyri toteuttamaan ohjelmaansa, jonka mukaan se pyrkii sosialismiin. Se kannattaa tosiasiallisesti vain sellaista "sosialismiin siirtymistä", joka on osoittautunut käytännössä mahdottomaksi. Vastustaen kiivaasti sosialismiin siirtymistä sellaista tietä, joka on osoittautunut mahdolliseksi Neuvostoliitossa, ja kieltäytyen jyrkästi lähtemästä sille kansandemokratian tielle, jota myöten Itä-Euroopan kansat siirtyvät parhaillaan sosialismiin, Suomen sosdem puoluetoimisto suosittelee kansallemme Englannista lainaamaansa "kolmatta tietä", jota myöten ainoakaan maa ei vielä ole päässyt sosialismiin. Historiallinen kokemus todistaa, että tämä "kolmas tie", jota ennen toista maailmansotaa nimitettiin "pienemmän pahan" tieksi, johtaa yhteistyöhön taantumusporvariston kanssa, johtaa kapitalismin kannattamiseen ja pahimmassa tapauksessa fasismiin.

Historialliset tosiasiat osoittavat myös, että Suomen Sosdem Puolue ei ole läheskään kaikissa suhteissa demokraattinen puolue. Se on tavalla tai toisella osallistunut niihin perustuslain loukkauksiin ja ulkoparlamentaarisiin väkivallantekoihin, joilla taantumusporvaristo piti kansaamme kurissa 20- ja 30-luvuilla sekä sotavuosina. Suomen Sosdem Puolue on maailman ainoa sosialidemokraattinen puolue, joka on ollut kaiken demokratian vihollisen, Hitlerin, sotaliittolaisena sekä sosialistisen demokratian maata, Neuvostoliittoa, että porvarillisen demokratian maata, Englantia, vastaan. Suomen sosdem puoluetoimisto vainosi sotavuosina Väinö Tannerin käskystä niitä sosialidemokraattejakin, jotka eivät hyväksyneet hitleriläistä sotaa. Nykyisin sosdem puoluetoimiston herrat ovat tyytymättömiä juuri siksi, että "kommunismin hävittäminen" teräasein ei käy päinsä enää. Herjaten nykyistä demokratiaamme "pakkodemokratiaksi" sosdem puoluetoimisto ikävöi paluuta siihen diktatuurijärjestelmään, joka maassamme vallitsi ennen sotia ja sotien aikana.

Suomen Sosdem Puolueen pitäisi olla työväenpuolue, mutta

sen nykyisen politiikan tarkastelu on osoittanut, ettei se taistele työväen jokapäiväisten taloudellisten etujen puolesta. Sosdem puoluetoimisto vastustaa yhdessä kapitalistien kanssa työväen palkkojen korotuksia, mutta myöntyy mielellään hintojen korotuksiin. Se avustaa siten niitä kapitalistipiirejä, jotka pyrkivät syventämään inflaatiota, alentamaan markan ostokykyä ja kiskomaan itselleen voittoa alentamalla kansan elintasoa. Jos työväenluokka turvautuu lakkoihin taistelussa leipäpalansa puolesta, niin sosdem puoluetoimisto kehoittaa kannattajiaan menemään rikkureiksi ja tekee siten mahdottomaksi työväen yhtenäisen taistelun kapitalisteja vastaan.

Maatalouspolitiikassaan sosdem puoluetoimisto pyrkii nostattamaan kaupunkien työläisiä maaseudun talonpoikaisväestöä vastaan aivan samoin kuin maalaisliitto pyrkii nostattamaan talonpoikia kaupunkien työväkeä vastaan. Sosdem puoluetoimisto lupaa ohjelmissaan ajaa pienviljelijäin ja maantarvitsijain etuja, mutta käytännössä se vastustaa kansandemokraattien esittämää maareformia, jonka toimeenpaneminen tekisi maaseudun vähämaisista pienviljelijöistä ja maattomista maatyöläisistä vakavaraisia maanviljelijöitä ja johtaisi maataloustuotannon kohoamiseen. Tällä politiikallaan sosdem puoluetoimisto loitontaa osan työtätekevää talonpoikaistoa työväestä ja vahvistaa kapitalistisoituneiden suurtilallisten ja kartanonherrojen johtaman maalaisliiton valtaa maaseudulla. Sosdem puoluetoimisto estää siten kaupunkien työläisten ja maaseudun työtätekevän talonpoikaiston yhteisen kapitalisminvastaisen ja demokraattisen taistelurintaman syntymisen.

Tannerilainen sosialidemokratia on siten osoittautunut Suomen taantumusporvariston liittolaiseksi sekä ulko- että sisäpolitiikan alalla. Sen julistamaa "kolmatta tietä" ei ole olemassa. Sosdem puoluetoimisto tarvitsee "kolmannen tien" teoriaa vain peittääkseen todelliset kasvonsa, salatakseen julkisuudelta sen, että tannerilaisen sosialidemokratian tie on sama kuin taantumusporvariston tie.

Suomen kansalle kaikin puolin vahingollisen politiikkansa

tähden Suomen Sosdem Puolue menetti vuoden 1945 valtiollisissa vaaleissa huomattavan osan kannattajiaan. Se synnytti puolueen sisällä myös opposition, josta osa on siirtynyt kansandemokratian leiriin. Mutta viime aikoina on näyttänyt siltä, että sosdem puoluetoimisto on pystynyt alistamaan oppositionsa ja ehkäisemään riviensä hajoamisen tällä hetkellä. Siksi se kerskailee taas voimallaan ja uhkailee näyttävänsä pian ihmeitä. Se koettaa salata maamme väestöltä sen tosiasian, että Suomen Sosdem Puolueen kärsimä tappio yhtyy siihen paljon suurempaan tappioon, jonka kansainvälinen oikeistososialidemokratia on kärsinyt toisen maailmansodan jälkeen. Sosdem Puolue koettaa salata sen tosiasian, että kansainvälinen oikeistososialidemokratia on tällä hetkellä varsin heikko ja että sillä ei ole edessään voiton näköaloja. Oikeistososialidemokratia on kulkenut jatkuvasti tappiosta tappioon ja tulee vastaisuudessakin tekemään samoin. Jos se siellä täällä saavuttaakin pienen vaalivoiton, niin ne ovat vain tilapäisiä voittoja, kun taas sen suuret tappiot jäävät pysyviksi.

2. SOSIALIDEMOKRATIAN NYKYINEN HAJAANNUS.

Ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana Toisen Internationalin oikeistolaiset johtohenkilöt pitelivät taskussaan Euroopan työväenliikkeen avaimia. Autettuaan taantumusporvaristoa kukistamaan vallankumouksen Saksassa vuonna 1918 ja 1919 he saivat otteen Euroopan tärkeimpien maiden työväenluokkaan, lukuunottamatta Venäjää, jossa koko työväenluokka lähti rakentamaan sosialistista yhteiskuntaa kommunistien johdolla.

Sosialidemokraattiset puolueet olivat saaneet työväenluokan enemmistön puolelleen kaikissa porvarillisen demokratian maissa. Englannissa, Saksassa, Ranskassa, Belgiassa, Hollannissa, Tshekkoslovakiassa ja Skandinavian maissa niiden kannatus oli ennen toista maailmansotaa huomattavasti suurempi

kuin kommunististen puolueiden kannatus. Vieläkin vankemmalta sosialidemokratian asema näytti sellaisissa puolifasistisissa maissa, joissa kommunistien julkinen toiminta oli kielletty fasististen väkivaltalakien nojalla. Suomen lisäksi näihin maihin kuuluivat Viro, Latvia, Liettua, Puola, Unkari, Romania, Bulgaria ja Jugoslavia. Näissä maissa porvaristo kielsi kommunistisen työväenliikkeen lapualaislaeillaan, mutta salli sosialidemokraattisen liikkeen toimia julkisesti siksi, kunnes suurpääoma oli saanut tilaisuuden täydellisen fasismin pystyttämiseen. Sosialidemokraattiset puolueet palvelivat näissäkin olosuhteissa porvaristoa innolla ja antaumuksella. Niille suodut julkisen toiminnan mahdollisuudet asettivat porvaristoon hyviä suhteita pitäneet työväenliikkeen kavaltajat, oikeistososialidemokraatit, etuoikeutettuun asemaan työväenliikkeessä. Maanalaisten, santarmien takaa-ajamien kommunististen ja muiden vasemmistolaisten luokkataistelujärjestöjen vaikutusvalta jäi pieneksi. Niitä kannattivat vain tietoisimmat työläiset. Sosialidemokraattiset puolueet olivat lukumäärältään suuria ja näyttivät voimakkailta.

Koko Eurooppa, lukuunottamatta Neuvostoliittoa, oli siis ensimmäisen maailmansodan aikana porvariston hallitsema, ja sen työväenliikkeessä oli sosialidemokraattisilla puolueilla ehdoton ylivalta. Sosialidemokraattiset puolueet olivat puolestaan oikeistoainesten johtamia. Lenin kirjoitti näistä "sosialisteista", että he ovat "porvariston asiamiehiä työväenliikkeessä".

Historia on vahvistanut tämän leniniläisen arvion oikeaksi. Esiintyen ohjelmissaan demokratian ja sosialismin puolesta sosialidemokraattiset puolueet palvelivat taantumusporvaristoa, tukivat sitä sekä sisä- että ulkopolitiikassa. Sosialidemokraattisten puolueiden politiikka ei johtanut missään maassa sosialismiin, ja useimmissa Euroopan maissa se johti demokratiankin täydelliseen kukistumiseen. Englannin Labour-puolue kannatti maansa porvariston ulkopolitiikkaa, jonka pääsuuntauksena oli taistelu sosialismin maata, Neuvostoliittoa, vas-

taan, Saksan imperialismin jaloilleen nostaminen ja sen yllyttäminen neuvostovastaiseen sotaan. Tämä politiikka johti Saksassa Hitlerin valtaannousuun vuonna 1933 ja sitä seuranneeseen toiseen maailmansotaan. Historian iva oli niin armotonta, että Saksan sosialidemokraattisen liikkeen useimmat johtohenkilöt, jotka olivat torjuneet kommunistien ja sosialidemokraattien yhteistyön taistelussa Hitleriä vastaan ja ratkaisun päivinä, Hindenburgin luovuttaessa vallan Hitlerille, äänestäneet valtiopäivillä Hitlerin puolesta, saivat lähteä yhdessä kommunistien kanssa keskitysleireille. Sosialidemokratian petollisen politiikan piiri oli kiertynyt umpeen: Näyteltyään osansa työväenliikkeen hajoittajana kahden maailmansodan välisenä aikana, suoritettuaan lakeijantyönsä porvaristolle taistelussa sosialismia vastaan, se joutui oman tihutyönsä uhriksi. Tämä Saksan sosialidemokratian järkyttävä historia toistui ennen toista maailmansotaa tai sen aikana kaikissa Hitler-Saksan alistamissa maissa, paitsi Suomessa. Vain meillä Adolf Hitler oli niin älykäs, että teki sosdem puoluetoimistosta oman sotavasallinsa.

Itä-Euroopan sosialidemokratian tie kääntyy vasemmalle.

Toisen maailmansodan seuraukset olivat kokonaan toisenlaiset kuin imperialistivaltojen päämiehet olivat kuvitelleet. Hitleristä ei tullut maailmanherraa, joksi hän oli aikonut tulla. Hän poistui maailmannäyttämöltä yhtä surkeasti kuin hänen pystyttämänsä hirmujärjestelmäkin. Samoin haihtuivat tuulentupina anglo-amerikkalaisten imperialistien kuvitelmat siitä, että Neuvostoliitto, sosialistisen demokratian maa, heikentyisi sodassa Hitler-Saksaa vastaan niin suuresti, että Amerikan ja Englannin kapitalistit pääsisivät hallitsemaan Euroopppaa. Neuvostoliiton vaikutusvalta maailman asioissa ei heikentynyt, vaan vahvistui sodan seurauksena. Itä-Euroopan maat eivät jääneet länsivaltojen vasalleiksi, vaan siirtyivät kansandemokraattiseen järjestelmään, lähtivät tielle, joka johtaa ne sosialismiin.

Sosialidemokraattisen liikkeen ylösnousemus entisenlaisena ei ollut Itä-Euroopan maissa enää mahdollista. Näiden maiden kansanenemmistö, erityisesti työväenluokka ja työtätekevä talonpoikaisto, olivat Hitlerin ikeen alla saaneet kapitalismista niin karvaita kokemuksia, että sosialidemokratia voi menestyä näissä maissa vain siinä tapauksessa, jos se osoittautui kykeneväksi luopumaan menneisyydestään, tekemään tilinsä selväksi porvaristoa ja kapitalismia palvelevan oikeistososialidemokratian kanssa. Kaikissa näissä maissa oli sellaisia sosialidemokraattisia johtohenkilöitä, jotka eivät tahtoneet ottaa historiasta minkäänlaista oppia, vaan ryhtyivät herättämään sosialidemokratiaa henkiin entisenlaisena porvaristoa palvelevana asianajotoimistona, mutta nämä kovan onnen poliitikot eivät enää saaneet sosialidemokraattisten työläisten kannatusta. Oikeistososialidemokratian edustajat joutuivat sodan jälkeen vähemmistöksi omissa puolueissaan, ja astuttuaan sen jälkeen ulkolaisiin voimiin nojaten sabotaashin ja vakoilun "kolmannelle tielle" kotimaittensa kansandemokraattista kehitystä ehkäistäkseen, nämä Englannin Labour-puolueen itäeurooppalaiset asiamiehet ovat menettäneet täydellisesti työväen kannatuksen ja muuttuneet pieniksi ryhmiksi, joilla ei ole suurta merkitystä poliittisessa taistelussa.

Kaikissa Itä-Euroopan maissa, niiden mukana myös Saksan itäisellä vyöhykkeellä, jossa työväenliike on saanut vapaat toimintamahdollisuudet, sosialidemokratia vanhassa mielessä on lakannut olemasta. Sen kannattajat ovat hyljänneet Englannin Labour-puolueen suosittelemaan teorian, jonka mukaan imperialistisen ja demokraattisen leirin välillä olisi jokin "kolmas tie", jota myöten sosialidemokratian pitäisi kulkea. Itä-Euroopan sosialidemokraattiset puolueet ovat astuneet kahden leirin välisessä taistelussa demokratian leiriin, imperialisminvastaiseen leiriin, ja tehneet siten mahdolliseksi työväenliikkeen yhtenäistymisen. Siten ne ovat tulleet tai ovat ainakin tulemassa marxilais-leniniläiselle luokkataistelun tielle, joka hylkää yhteistyön taantumusporvariston kanssa. Ollen

käytännöllisessä yhteistyössä kommunistien kanssa näiden maiden sosialidemokraatit perustelevat tätä yhteistyötään teoreettisestikin tavalla, joka osoittaa niiden ottaneen oppia historian antamista kokemuksista. Niinpä Unkarin Sosdem Puolueen puheenjohtaja Szakaszits lausui tammikuun 8. päivänä vuonna 1948 puolueensa edustajakokouksessa pitämässään puheessa:

> "Me tahdomme viedä loppuun saakka kansanrintamapolitiikan, ja olemme jo tehneet lopun sosialidemokraattien ja kommunistien välisistä veljestaisteluista sekä siirtyneet yhteistyöhön. Unkari on tänään jo kansandemokratia, joka pohjautuu työtätekevän kansan yhtenäisyyteen. Tämän yhtenäisyyden perusedellytyksenä on työväenluokan yksimielisyys."

Amerikkalaiset ja englantilaiset imperialistipiirit ovat olleet hyvin toimekkaita hajoittaakseen Unkarin työväenluokan rivit. Aivan samoin kuin Suomen sosdem puoluetoimiston Varjonen ja Leskinen ovat tämän tästä saaneet matkustaa Ruotsiin ja Lontooseen kuulemaan, mitä maamme demokraattisen kehityksen jarruttamiseksi on milloinkin tehtävä, Labour-puolueella ovat olleet omat välikappaleensa Unkarissa. Sellainen on ollut Karl Peyerin ryhmä, joka haki Unkariin "kolmannen tien" teorian suoraan Lontoosta. Sotkeuduttuaan muihinkin poliittisiin juonitteluihin oman maansa demokratiaa vastaan ulkolaisten imperialistien apurina Peyer karkoitettiin sosialidemokraattien riveistä, ja nykyisin hän esiintyy demokraattisen Unkarin vihollisten propagandamiehenä amerikkalaisten kapitalistiyhtiöiden harjoittamassa sodanlietsonnassa. Unkarin Sosdem Puolue on torjunut jyrkästi tämän kansansa vihollisten "kolmannen tien". Niinpä Szakaszits lausui mainitussa puheessaan:

> "Amerikan imperialistiset voimat tahtovat hajoittaa työtätekevien demokraattisen rintaman. Valitettavasti ne ovat saavuttaneet menestystä eräissä länsieurooppalaisissa sosialidemokraattisissa puolueissa. Meidän täytyy olla selvillä siitä, että riippumattomuutta voidaan puolustaa ainoastaan siten, että kaikki demokraattiset voimat yhtyvät amerikkalaista imperialismia vastaan. Rauhanystäväin ja sodanlietsojain leirin välillä ei ole mitään kolmatta tietä, kuten esimerkiksi ranskalaiset sosialidemokraatit kuvittelevat. Kolmas tie johtaa suoraan kapitalistiseen taantumukseen. Meidän päämääränämme on voimakas ja taisteluvalmis vasemmistolainen sosialidemokraattinen puolue ja aina lujittuva liitto kommunistien kanssa."

Nämä unkarilaisen sosialidemokraatin lausunnot ovat luonteenomaisia sille vasemmistolaiselle sosialidemokratialle, joka toisen maailmansodan jälkeen on lähtenyt rakentamaan Itä-Euroopan kansandemokratiaa. Nämä sosialidemokraattiset puolueet eivät suostu enää olemaan porvariston palvelijoina, vaan esiintyvät itsenäisinä sekä sisä- että ulkopolitiikassa puolustaen maansa riippumattomuutta ja kansansa etuja. Ne ovat lähteneet vakavasti toteuttamaan ohjelmiaan, kulkemaan tietä, joka johtaa näiden maiden kansat sosialismiin. Sellainen tie ei voi kulkea kauan aikaa erossa kommunistien tiestä, sillä kommunistit ovat sekä demokratian että sosialismin johdonmukaisimpia kannattajia, ja jokainen muu puolue, joka kannattaa demokratian laajentamista ja sosialismin rakentamista, joutuu pakostakin yhteistyöhön kommunistien kanssa. Kapitalismista sosialismiin ei voida kulkea kahta eri tietä, vaan ainoastaan sitä tietä, joka sinne johtaa. Se on työväenluokan yhtenäisyyden tie, joka samalla on kapitalisminvastaisen leppymättömän taistelun tie, kansandemokratian tie. Lähtiessään tälle tielle Itä-Euroopan sosialidemokraattiset puolueet ovat kasvaneet laadullisesti uusiksi puolueiksi, kehittyneet tasolle, joka tekee mahdolliseksi työväenluokan yhtenäisyyspuolueen perustamisen.

Saksan itävyöhykkeellä ei olekaan enää olemassa kommunistista puoluetta ja sosialidemokraattista puoluetta, vaan Sosialistinen Yhtenäisyyspuolue, jonka puitteissa entiset sosialidemokraatit ja kommunistit käyvät tasavertaista veljellistä taistelua porvaristoa vastaan demokratian, sosialismin ja Saksan kansan yhtenäisyyden puolesta. Romaniassa on myös perustettu yhtenäisyyspuolue, ja vaikka kaikissa kansandemokratian maissa ei kehitys vielä ole päässyt niin pitkälle, niin selvää on, että työväenliikkeen kehitys kulkee näissä maissa yhtenäisyyttä kohden nopeammin kuin muissa maissa. Yhteinen taistelu kansandemokratian ja sosialismin puolesta, yhteinen taistelu maan riippumattomuuden suojelemiseksi amerikkalaisen imperialismin hyökkäyksiltä, lähentää kansandemokratian maiden kommunisteja ja sosialidemokraatteja jatkuvasti ja vie heidät yhtenäisyyspuolueeseen, työväenluokan ja loppujen lopuksi koko työtätekevän kansan yhtenäisyyteen.

Siten ensimmäisen ja toisen maailmansodan välikaudella Itä-Euroopan maissa verraten voimakas porvaristoa palvellut sosialidemokratia on lakannut olemasta. Sen tilalle on tullut sosialidemokratia, joka hylkää kapitalismiin johtavan "kolmannen tien" ja kulkee imperialisminvastaisen demokraattisen leirin mukana, käsikädessä kommunististen puolueiden kanssa, kapitalismista kansandemokratian kautta sosialistiseen demokratiaan.

Sosialidemokratian tie Italiassa.

Sen jälkeen, kun Mussolini oli kukistanut Italiasta porvarillisen demokratian, sekä sosialidemokraattien että kommunistien julkinen toiminta oli siellä kielletty. Italian vapauduttua Mussolinin hirmuvallasta amerikkalaiset ja englantilaiset miehitysviranomaiset tekivät kaikkensa alistaakseen maan porvarillisten puolueiden lisäksi myös Italian sosialistipuolueen välikappaleekseen. He löysivätkin tästä puolueesta lukuisia palvelushaluisia henkilöitä, jotka ryhtyivät saarnaamaan Italian kansalle "länsimaisen" sosialidemokratian oppia "kolmannesta tiestä". Sellainen oli esimerkiksi oikeistolainen sosialidemokraatti Saragat, joka kuitenkin joutui puolueessaan vähemmistöön ja erosi siitä perustaen oman oikeistososialidemokraattisen puolueensa. Tällä puolueella on kuitenkin vain vähän kannatusta Italian työväen keskuudessa.

Italian sosialidemokratian päävoimat keskittyivät Pietro Nennin johtamaan Sosialistiseen Puolueeseen, joka on ollut yhteistyössä Italian Kommunistisen Puolueen kanssa. Molemmat nämä puolueet ovat kasvaneet sodanjälkeisen Italian suurimmiksi puolueiksi. Vuoden 1948 tammikuussa ne pitivät puoluekokouksensa, jotka osoittivat molempien puolueiden järjestövoiman tavattoman suureksi. Kommunistisen Puolueen edustajakokouksessa oli 782 osanottajaa, jotka edustivat puolueen 2.283.048 jäsentä. Sosialistisen Puolueen kongressin edustajaluvuksi ilmoitettiin 479 ja jäsenluvuksi 786.945. Vaikka Kommunistinen Puolue siis onkin miltei kolme kertaa suurempi, niin Sosialistinen Puolue on myös valtava joukkopuolue, ja siksi sen osuus Italian politiikassa ja erityisesti työväenliikkeen politiikassa, on merkittävä.

Sosialistisen Puolueen edustajakokouksessa oli Saragatin pikkupuoluetta kohtaan myötämielisyyttä tuntevan Giuseppe Romitan johtama oikeistolainen ryhmä, joka arvosteli Nennin johtamaa vasemmistolaista enemmistöä ja tahtoi rajoittaa Sosialistisen Puolueen toiminnan oikeistososialidemokraattisen parlamentaarisen ja ammatillisen toiminnan puitteisiin. Tämäkin ryhmä hyväksyi kyllä kansanrintama-ajatuksen, mutta vastusti kommunistien ja sosialidemokraattien yhteisiä vaalilistoja. Puoluekokous hyväksyi miltei yksimielisesti kansanrintamalinjan, joka sai 99 % äänistä. Kommunistien ja sosialidemokraattien vaaliliittoa koskevassa kysymyksessä Nennin edustama yhtenäisyyskanta sai huomattavan voiton, yli 2/3 kaikista äänistä. Tämän perusteella voidaan siis sanoa, että vuoden 1947 joulukuun lopulla perustettu Italian kansanrintama on saanut Sosialistisesta Puolueesta pysyvän kan-

nattajan. Tämän kansanrintaman perusvoimana ovat kommunistit ja sosialidemokraatit, jotka käyvät yhteistä taistelua Italian riippumattomuuden puolesta amerikkalaista imperialismia vastaan. Se on samalla taistelua Yhdysvaltojen vasalliksi muuttunutta italialaista kapitalismia vastaan, taistelua Italian demokratian laajentamiseksi kansandemokratiaksi ja viime kädessä taistelua sosialismin puolesta.

Pietro Nenni kutsuu sosialisteja taisteluun vallasta.

Ymmärtääkseen, miten ratkaisevasti Italian Sosialistinen Puolue on poikennut vanhan oikeistososialidemokratian tieltä ja tehnyt käänteen marxilaisuutta kohden, on terveellistä tutustua puheeseen, jonka Italian sosialidemokratian vanha veteraani Pietro Nenni piti puolueensa edustajakokouksessa.

Julistaessaan leppymätöntä taistelua de Gasperin taantumushallitusta vastaan, jossa oikeistososialidemokraatti Saragat on ministerinä, Pietro Nenni lausui:

> "Me sosialistit näemme kansandemokraattisessa rintamassa, toisin sanoen edistyksellisten vasemmistovoimien liitossa, joukkojen taisteluvalmiuden voimistuttamisen välineen... Edessämme on taistelu vallasta eikä vanhalle parlamentarismille luonteenomainen vaalitaistelu. Mutta tämä taistelu vaatii, kuten jo kansallisen vapautuksen komiteoiden olemassaolon aikana oli välttämätöntä, kauas ahtaiden puoluerajojen yli menevien joukkojen, voimien ja etujen mobilisointia."

Asetettuaan puolueelleen läheiseksi sisäpoliittiseksi tehtäväksi de Gasperin taantumushallituksen kaatamisen ja kansanrintaman hallituksen muodostamisen, Nenni hahmoitteli puolueen ulkopolitiikan suuntaviivat. Hän lausui:

> "Nykyisessä maailmassa on sodan puolue, joka on omaksunut vanhan hitleriläisen sotasuunnitelman Neuvostoliittoa vastaan, koska Neuvostoliitto on uuden sosiaalisen järjestelmän ilmentäjä ja johtaja, eikä siksi, että se on valtio, jolla on nuo tai nämä rajat. Se on sodan puolue, joka muodostuu eilisistä hitleriläisistä ja fasisteista, Hitlerin eilisistä ja tämänpäiväisistä kannattajista ja fasisteista, Petainista ja Francosta. Tämä puolue panee toivonsa Amerikan Yhdysvaltoihin ja pääasiallisesti niin sanottuun "Trumanin oppiin", joka on tuonut Amerikan presidentille onnettomuuden kantaa nimeä "järjestyksen vartija". Tämä nimitys annettiin sata vuotta sitten Louis Bonapartelle, ja joitakin aikoja sitten se annettitin Mussolinille ja Hitlerille.
>
> Nykyisen tilanteen ja maailmankriisin peruspiirteenä on pyrkimys muodostaa Neuvostoliiton ja edistyksellisen demokratian maiden ympärille laaja ehkäisyverkosto. Ja kun "kolmannen voiman" sokaisemat ideologit, valehtelijat ja puoskarit vaikenevat tästä, niin he juuri sillä tunnustavat esiintyvänsä imperialismin välikappaleina."

Suomalaisesta lukijasta tuntuu varmaan siltä kuin italialainen sosialidemokraatti olisi amerikkalaisen imperialismin apureiksi ryhtyneillä Hitlerin eilispäiväisillä kannattajilla vihjaissut myös Suomen sosdem puoluetoimiston herroihin. Ja tuskinpa herrat Varjonen, Leskinen ja Tervo, joiden suhde amerikkalaiseen imperialistiseen ulkopolitiikkaan on yhtä varmasti myönteinen kuin se Neuvostoliiton demokraattiseen ulkopolitiikkaan nähden on kielteinen, voivat vihastumatta ajatella sosialidemokraattia, joka puhuu Nennin tavoin:

> "Tuomiten 'Trumanin opin', joka on oppi Amerikan puuttumisesta Välimerenmaiden sisäisiin asioihin, me puolustamme tulevaisuuttamme vapaana kansakuntana. Sitävastoin de Gasperi ja Sforza tahtovat liittää meidät länsiblokkiin, jonka tahdosta meidän pitäisi muuttua imperialismin tukikohdaksi, pelastaa veremme hinnalla jotakin, mikä ei kuulu kansalliseen elämämme olemukseen. Sellainen vaara meitä ei uhkaa toiselta taholta.

Mikään ei uhkaa meitä idästä. Ainoa vaara, joka lähtee siltä taholta, on vaara, joka uhkaa kapitalistien, pankkiherrojen, rahamiesten ja imperialismin voimien asemia."

Osoitettuaan de Gasperin hallituksen amerikkalaisen imperialismin välikappaleeksi Nenni määritteli kansanrintaman tulevan hallituksen ulkopoliittiseksi periaatteeksi, että sen täytyy "olla ystävä kaikkien kanssa, mutta ei palvella ketään".

"On vain kaksi voimaa."

Puheensa loppuosassa Nenni kiinnitti huomiota ideologisen taistelun tehostamiseen:

"Emme tee minkäänlaisia myönnytyksiä ideologisella rintamalla, sillä vuosi sitten tapahtunut hajaannus (Saragatin ryhmän eroaminen puolueesta) johtui marxilaisten asemien hylkäämisestä. Me voimme lausua Leninin sanoilla, että taistelumme hajoittajarevisionisteja vastaan oli vain alkusoittoa proletariaatin suuriin vallankumouksellisiin taisteluihin, proletariaatin, joka vie asiansa täydelliseen voittoon pikkuporvarillisten ainesten kaikesta horjunnasta ja heikkoudesta huolimatta. Revisionistien sukupolven loppupäämääränä on niin sanottu "kolmas voima", joka poliittiselta kannalta katsoen on valhetta, ja teoreettiselta kannalta marxismin kieltämistä, koska marxismin periaatteena on leppymätön taistelu proletariaatin ja porvariston välillä.

Kaksi leiriä — porvariston ja proletariaatin leiri — ovat hyvin erilaisia keskenään, mutta voimia on kaikkiaan vain kaksi eikä kolmea. Ne, jotka ovat alkaneet puolustaa porvariston kommunisminvastaisia taistelutunnuksia, erehtyvät luullessaan, että kampanja, jota porvarillinen ja imperialistinen leiri käy kommunismia vastaan, ei olisi tähdätty myös meitä vastaan. Taistelussaan sosialisteja, kommunisteja ja demokratian eturivin voimia vastaan porvaristo taistelee työn maailmaa vastaan, joka marssii eteenpäin vallatakseen itselleen määrättyjä oikeuksia."

Nujerrettuaan siten oikeistososialidemokratian "kolmannen voiman" teoreettisesti Nenni päätti puheensa taantumushallituksen kasvoille sinkoamallaan taisteluhaasteella:

"Vuonna 1948 on kysymys siitä, että on voitettava italialaisen yhteiskunnan eturivin voimien taistelu kielteisiä aineksia vastaan, taistelu suurten sosialististen uudistusten puolesta, fasismin aikana ja ennen fasismia vallinneen porvarillisen yhteiskunnan palauttamisyritystä vastaan. Kysymys on vuoden 1848 kansallisen ja poliittisen vallankumouksen satavuotismuiston viettämisestä tänä vuonna suuressa taistelussa, joka olisi kansan taistelua ja samalla myös taistelua sosialismin puolesta."

Italian Sosialistisen Puolueen taistelu kansandemokraattisen rintaman riveissä ulkolaisen imperialismin palvelukseen astunutta taantumushallitusta vastaan on todistuksena siitä, että Pietro Nennin puhe ja senmukaiset puoluekokouksen päätökset eivät olleet pelkkää sanahelinää. Ne olivat merkkinä siitä, että Italian Sosialistinen Puolue on sanoutunut irti neuvostovihamielisestä, sosialisminvastaisesta ja epädemokraattisesta oikeistososialidemokratiasta. Italian Sosialistinen Puolue ei kerro kansalleen kaskuja olemattomasta "kolmannesta tiestä", vaan kulkee demokraattisen kehityksen tietä yhdessä kommunistien kanssa taisteluihin, jotka johtavat kapitalismista sosialismiin.

Siten voimme Itä-Euroopan kansandemokratioiden joukkoon lisätä vielä yhden eurooppalaisen maan, Italian, jossa sosialidemokratismi on kärsinyt haaksirikon. Tämä todistaa vääräksi sen oikeistososialidemokraattien levittämän väitteen, että heidän kannatuksensa olisi hävinnyt Itä-Euroopan maissa siksi, että siellä ei vallitse porvarillinen demokratia. Italiassa

vallitsee porvarillinen demokratia eikä kansandemokratia, mutta siitä huolimatta oikeistososialidemokratia on kärsinyt siellä musertavan tappion.

"Kolmannen voiman" valtapiiri.

Toista maailmansotaa edeltänyt kansainvälisen sosialidemokratian petturipolitiikka ei sodan oloissa eikä sen jälkeen voinut johtaa muuhun kuin sosialidemokraattisen liikkeen hajoamiseen. Kaikissa sosialidemokraattisissa puolueissa oli paljon kehityskykyisiä, terveitä voimia, jotka panivat oman aikaisemman toimintansa arvostelun alaiseksi ja tekivät siitä oikeat johtopäätökset. Entisen kaltainen sosialidemokratia, joka pitää tehtävänään porvariston palvelemista työväenliikkeessä, menetti Itä-Euroopan maissa ratkaisevat asemansa, ja Italiassakin vasemmistososialidemokratia on saanut yliotteen. Nykyisin tämän oikeistososialidemokratian valtapiiri rajoittuu verraten suppealle alalle Länsi-Eurooppaan, ja sielläkin kommunistiset puolueet ovat laajentuneet suhteellisesti paljon enemmän kuin sosialidemokraattiset puolueet. Oikeistososialidemokratian voima keskittyykin oikeastaan vain Englantiin ja Skandinavian maihin.

Englannissa puhutaankin enimmin "kolmannesta tiestä" ja siitä siunauksesta, jota sen pitäisi tuoda työväenluokalle sen pyrkiessä kapitalismista sosialismiin. Tätä kysymystä selostavassa luvussa on jo osoitettu, että enempää Englannin kuin Ruotsinkaan tai muiden Skandinavian maiden sosialidemokraattinen hallituspolitiikka ei ole johtanut sosialismiin. Ja selvää on, että jos nämä maat eivät pääse sosialismiin silloin, kun porvaristo on oppositioasemassa ja "demokraattisen sosialismin" kannattajat hallituksessa, niin tilanteen muututtua päinvastaiseksi, porvariston ryhdyttyä hallitsemaan ja "demokraattisen sosialismin" kannattajien siirryttyä oppositioon, Englannin ja Skandinavian sosialidemokraattien puheet sosialismiin siirtymisestä osoittautuvat vieläkin selvemmin tuulentuviksi. "Kolmas tie" on siis sellainen tie, jota myöten sosialidemokratia pääsee kyllä hallitukseen, mutta vain siksi, kunnes porvaristo työntää sen jälleen oppositioon. Järjestelmä pysyy molempien hallitessa kapitalistisena. Kapitalistien valta-asema taloudellisella alalla säilyy sosialidemokratian "kolmannen voiman" istuessa hallitustuoleilla, ja se merkitsee, että proletariaatti ja muut työtätekevät kansankerrokset pysyvät edelleenkin alistetussa asemassa. "Kolmas tie" on kapitalismin kannattajien tie, jota myöten ei päästä eteenpäin yhteiskunnallisessa kehityksessä.

Mutta kapitalistisessa yhteiskunnassa vallitsee luokkataistelu. Työväenluokka taistelee vapautuakseen kapitalistisesta orjuudesta. Sitä ei voi ajan pitkään tyydyttää sellainen "sosialismiin siirtyminen", joka merkitsee paikallaan polkemista. Siksi kansainvälisen sosialidemokratian aikaisemmin kulkema tie johti sosialidemokratian sodanjälkeiseen hajaannukseen. Siksi oikeistososialidemokratian valtapiiri tulee supistumaan edelleenkin jatkuvasti. Sen asema ei ole horjumaton edes Englannissa. Labour-hallituksen talouspolitiikka, joka on perusluonteeltaan kapitalistista talouspolitiikkaa, on johtanut maan talouden pulaan, huonontanut työväenluokan asemaa ja vahvistanut puolueen oppositiota. Samoin Labour-puolueessa ja nimenomaan ammattiyhdistysliikkeen piirissä on suurta tyytymättömyyttä hallituksen ulkopolitiikkaan, joka ei valvo Englannin kansan, vaan Amerikan kapitalistien etuja, tukee amerikkalaisen imperialismin maailmanvalloituspyyteitä syrjäyttäen Englannin omat kansalliset edut. Tämän opposition merkitys on viime aikoina kasvanut. Toistaiseksi "demokraattisen sosialismin" ja "kolmannen tien" iskulauseet tosin tehoavat vielä Englannin työtätekevän väestön enemmistöön, mutta vain toistaiseksi. Sitä mukaa kuin Labour-hallitus lisää kapitalismia palvelevan politiikkansa tähden onnettomuuksia Englannin kansan ylle, tuulentuvat haihtuvat ja se sosialidemokratian hajaannus, joka on jo tapahtunut toisella puolella Euroop-

paa, ulottuu myös Englantiin. Se tulee aikanaan saavuttamaan myös Skandinavian maat.

Tämä sosialidemokratian hajaannus ei kuitenkaan ole ainoa tie, jolla oikeistososialidemokratia kulkee luhistumistaan kohden. Ranskan työväenliikkeen kehitys osoittaa, että on olemassa toinenkin tie, jolla oikeistososialidemokratia hävittää vaikutusvaltansa työväenliikkeessä.

Ranskan porvariston "kolmas voima".

Ranskan Sosialistinen Puolue, jota johtaa vanha sosialismin ja demokratian aatteiden kavaltaja Léon Blum, on näyttänyt maailmalle, mitä tapahtuu, jos oikeistososialidemokratia pystyy säilyttämään puolueensa "eheänä" kommunisminvastaisessa taistelussa eikä lähde tarkistamaan toimintaansa historian kokemusten valossa.

Léon Blumin puolue on oikeistososialidemokratian ihannepuolue siinä suhteessa, että se on ottanut amerikkalaisen imperialismin asian sydämenasiakseen ja tehnyt sitä, mitä Washingtonin ja Lontoon hallituspiirit ovat neuvoneet. Niin kauan kuin amerikkalaiset imperialistit puhuivat yhteistyöstä kapitalistisen ja sosialistisen maailman välillä, Léon Blumin puolue neuvotteli yhteistyöstä kommunistien kanssa ja osallistui sen kanssa samaan hallitukseenkin. Mutta kun Washingtonista selitettiin vuoden 1947 keväällä, että Euroopassa tarvitaan hallituksia, joissa ei ole kommunisteja, niin Léon Blumin puolue siirtyi heti yhteistyöhön Ranskan taantumuksellisen porvariston kanssa avustaen sitä erottamaan kommunistit hallituksesta. Sen jälkeen Ranskassa on ollut taantumusporvariston ja oikeistolaisten sosialidemokraattien kokoomushallitus, joka on ottanut päätehtäväkseen "kommunismin hävittämisen" Ranskasta.

Léon Blum on ristinyt tämän hallituksen "kolmanneksi voimaksi", koska siihen ei osallistu kommunisteja eikä de Gaullen fasistiliikkeen julkisia kannattajia. Siihen osallistuu vain

porvareita ja sosialidemokraatteja, jotka kaikki tahtovat viedä Ranskan sille "kolmannelle tielle", joka Englannin Labour-puolueen selitysten mukaan johtaa sosialismiin. Mutta todellisuudessa tämä Ranskan hallitus ei ole muuta kuin surkea toisinto Hitlerin valtaannousun edellä Saksaa johtaneesta Brüningin hallituksesta. Ranskan porvariston amerikkalaiset neuvonantajat ajattelevat, että jos Brüningin hallitus johti Saksassa Hitlerin valtaantuloon, niin tämän saksalaisen "pienemmän pahan" toisinto ei voi Ranskassa johtaa muuhun kuin de Gaullen fasistipuolueen valtaantuloon. Léon Blum muistaa mainiosti, että Saksan sosialidemokraatit kannattivat Brüningin hallitusta pitäen sitä "pienempänä pahana" kuin Hitlerin hallitusta. Hän muistaa senkin, että juuri tämä "pienemmän pahan" hallitus raivasi tien Hitlerille. Mutta vanha ja ovela poliitikko ajattelee, että Ranskan kansa ei muista, mitä Saksassa tapahtui viitisentoista vuotta sitten. Siksi hän toistaa rohkeasti Saksan sosialidemokratian tuhopolitiikkaa vain sillä erotuksella, että nimittää "pienemmän pahan" hallitusta "kolmannen voiman" hallitukseksi.

Mutta entäpä jos Ranskan kansa sattuukin muistamaan, mitä Saksassa tapahtui viitisentoista vuotta sitten ja tekee eräitä vertailuja? "Pienemmän pahan" hallitus johti Saksan työtätekevän väestön äärettömään taloudelliseen kurjuuteen aivan samoin kuin "kolmannen voiman" hallitus on johtanut nykyisin Ranskan työväenluokan ja koko työtätekevän väestön nälänhädän rajoille. "Pienemmän pahan" hallitus käytti poliisipatukkaa Saksan työläisten lakkoliikkeiden tukahduttamiseksi, ja ilmeisesti siitä oppia ottaen "kolmannen voiman" hallituksen sosialidemokraattinen sisäministeri Jules Moch mobilisoi vuoden 1947 marraskuussa poliisinsa patukoimaan Ranskan lakkoilevia työläisiä. "Pienemmän pahan" hallitus harjoitti Saksassa neuvostovastaista ulkopolitiikkaa, mutta ei sen törkeämmin kuin "kolmannen voiman" hallitus tekee Ranskassa. Kommunisminvastainen taistelu oli saksalaisen "pienemmän pahan" hallituksen yleispoliittisena valtalinjana, ja

ranskalainen "kolmannen voiman" hallitus matkii sitäkin kaikessa toiminnassaan. "Pienemmän pahan" hallitus väistyi nätisti sivuun, kun Hitler katsoi hetkensä koittaneen, ja Saksan johtavat sosialidemokraatit rauhoittivat Saksan kansaa: "Antaa Hitlerinkin koettaa saada järjestystä tähän kaaokseen..." Ranskan "kolmannen voiman" hallitus ja Léon Blumin puolue sen mukana on nykyisin yhteistyössä de Gaullen kanssa ja koko maailman taantumus odottaa, milloin de Gaulle ryhtyy "luomaan järjestystä" taantumusvoimien aikaansaamaan kaaokseen.

Ranskan suurporvaristo luottaa Léon Blumin tavoin siihen, että Ranskan kansa ei muista Saksan historiaa eikä osaa tehdä vertailuja "pienemmän pahan" ja "kolmannen voiman" välillä. Mutta Ranskan kansa, jolla on suuret vallankumoukselliset perinteet, voi ottaa Saksan onnettomuudesta oppia. Léon Blumin puolueen jatkuvasti vähenevä kansankannatus osoittaa, että Ranskan kansalla on erinomainen muisti ja että se osaa tehdä poliittisia johtopäätöksiäkin. Oltuaan ennen toista maailmansotaa Ranskan suurin puolue Léon Blumin puolue on sodan jälkeen kasvanut alaspäin kuin lehmän häntä muuttuen kolmannen luokan puolueeksi, kun taas Ranskan Kommunistinen Puolue, joka ennen toista maailmansotaa oli pieni, on kasvanut Ranskan suurimmaksi puolueeksi ja valloittanut työväenluokan suuren enemmistön pois Blumin sosialistipuolueelta. Vuoden 1947 syksyllä suoritetuissa kunnallisvaaleissa Blumin puolue sai noin 18 %, mutta kommunistit saivat yli 30 % kaikista äänistä. Eräät kunnalliset täytevaalit, jotka suoritettiin vuoden 1947 joulukuussa ja vuoden 1948 tammikuussa, todistivat kommunistien kannatuksen lisääntyvän jatkuvasti. Niinpä Le Havre'in satamakaupungissa suoritetuissa uusintavaaleissa kommunistit saivat 41 % kaikista äänistä, mikä merkitsee sitä, että työväenluokan lisäksi suurkaupunkien keskiluokatkin äänestävät suurelta osaltaan Kommunistista Puoluetta.

Ranskan kansalla näyttää siis olevan hyvä muisti. Se riistää

kannatuksensa Léon Blumin Sosialistiselta Puolueelta siksi, että tämä puolue ei ole ottanut oppia historiasta, vaan harjoittaa nykyisin samanlaista politiikkaa kuin kansainvälinen sosialidemokratia harjoitti ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä aikana. Ranskan Sosialistisessa Puolueessa ei ole ollut kyvykkäitä vasemmistolaisia, jotka olisivat Italian sosialidemokraattien tavoin pystyneet irroittamaan puolueensa porvariston talutusnuorasta. Ranskan Sosialistinen Puolue ei ole tehnyt käännettä vasempaan, kuten Itä-Euroopan sosialidemokraattiset puolueet, eikä se ole hajonnut, kuten Saksan Sosialidemokraattinen Puolue itävyöhykkeen sosialidemokraattien liittyessä yhtenäisyyspuolueeseen ja länsivyöhykkeen sosialidemokraattien jäädessä amerikkalaisten kapitalistien välikappaleina "kolmannen tien" kulkijoiksi. Ranskan Sosialistinen Puolue on pysynyt verraten yhtenäisesti oikeistososialidemokratian asenteissa ja menettänyt sen seurauksena huomattavan osan kansankannatustaan. Sen äänestäjät ovat siirtyneet joukoittain äänestämään Ranskan Kommunistista Puoluetta.

Se on toinen tie amerikkalaisen imperialismin käsikirveenä toimivan oikeistososialidemokratian murskaamiseksi. Siellä, missä sosialidemokraattiset puolueet eivät kykene irroittautumaan kapitalismin tiestä, niiden kannattajat tulevat ilmeisesti ennemmin tai myöhemmin kulkemaan juuri tätä tietä taantumuksen leiristä edistyksen leiriin ja kapitalismista sosialismiin.

Suomen sosialidemokratian tie.

Tämän kirjan sivuilla on todistettu, että Suomen Sosialidemokraattinen Puolue ei ole ottanut historiastaan oppia. Se on toiminut Väinö Tannerin johtamana porvariston apuvoimana ja osallistunut sen sotapolitiikkaankin niin perusteellisesti, että maamme sosialidemokratian tunnetuimpien johtajien kulmia kaunistavat nykyisin Hitlerin liittolaisen kaikkea muuta kuin kauniit laakerit. Sodan jälkeen Suomen Sosdem

Puolueen johtajat ovat koettaneet riisua näitä laakereitaan ja turvautuneet sen vuoksi oman historiansa väärennykseen. Samanaikaisesti he ovat käyneet Lontoossa hakemassa sieltä Hitlerin rotuoppien tilalle englantilaisen opin "kolmannesta tiestä", jonka keskeisenä ajatuksena on työväenliikkeen yhtenäisyyden vastustaminen, porvariston avustaminen torjumalla kommunistien ja sosialidemokraattien keskeinen yhteistyö.

Miten turmiollista onkaan tämä oikeistososialidemokraattinen politiikka ollut Suomen työtätekevälle kansalle!

Suomen taloudellinen tilanne olisi paljon parempi kuin se on nyt, jos maamme Sosdem Puolue olisi ottanut oppia Itä-Euroopan sosialidemokraateilta ja lähtenyt heti vuoden 1944 välirauhan solmiamisen jälkeen yhteistyöhön Kommunistisen Puolueen ja kansandemokraattisen liikkeen kanssa. Yhtenäisestä työväenliikkeestä olisi siten muodostunut koko demokratiamme selkäranka, jonka voimalla maamme kansanvaltaista kehitystä olisi voitu jouduttaa melkoisesti. Sellainen yhtenäinen työväenliike olisi saanut varmasti työtätekevän väestön enemmistön kannatuksen. Taantumusporvariston olisi ollut pakko luopua asemistaan ja taipua samankaltaisiin taloudellisiin uudistuksiin kuin Itä-Euroopassa on suoritettu. Silloin olisi meilläkin voitu toimeenpanna sekä suurteollisuuden kansallistaminen että maareformi, ja maamme talous olisi niiden seurauksena nyt suunnitelmallista. Teollisuustuotanto ei meillä olisi nyt 85 % sodanedellisestä tasosta, vaan se olisi saavuttanut sodanedellisen tason, niinkuin se on tehnyt kansandemokratian maissa. Maatamme ei uhkaisi nyt eikä vastaisuudessa kapitalistinen talouspula, työväen reaalipalkkojen lasku, työttömyys eivätkä muut kapitalistiseen taloudenhoitoon kuuluvat ilmiöt. Suunnitelmanmukaiseen tuotantoon liittyisi suunnitelmanmukainen työtätekevien joukkojen aseman jatkuva paraneminen, kansan elintason nousu.

Jos Suomen Sosdem Puolue olisi sodan jälkeen lähtenyt yhteistyöhön Kommunistisen Puolueen kanssa, niin demokraattista kehitystämme ehkäisevät salaisten ja julkisten fasistien

seikkailunomaiset ja kansallemme vaaralliset diktatuuripuuhat olisi jo aikaa sitten tehty tyhjiksi. Asekätkijät, suurpankkien rahoittamat salaliittolaiset ja muut kansanvallan viholliset olisi taltutettu ja riisuttu aseista viimeistä kivääriä myöten, eivätkä he nousisi taantumusporvariston yllytyksestä esiin kansanedustajaehdokkaina. Jos Suomen Sosialidemokraattinen Puolue olisi lähtenyt puolustamaan kansanvaltaista järjestystä, niin vanhan diktatuurijärjestelmän taustamiehet eivät uhkailisi nykyisin entisyyteen palaamisella eivätkä taantumuslehdistön palveluksessa olevat kansanvallan viholliset uskaltaisi lietsoa vihaa kansanvaltaista järjestelmää kohtaan. Demokratiamme olisi vankemmalla pohjalla kuin se on nyt.

Ulkopoliittinen asemamme olisi nyt täysin turvattu, jos Suomen Sosdem Puolue olisi ryhtynyt yhdessä Kommunistisen Puolueen ja kansandemokraattisen liikkeen kanssa puolustamaan sitä ulkopoliittista linjaa, joka ottaisi huomioon ainoastaan Suomen kansalliset edut eikä välittäisi Neuvostoliittoa vastaan sotaa lietsovien imperialistivaltojen eduista. Jos Suomen Sosdem Puolueen johtohenkilöt olisivat lähteneet yhteistyöhön Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden kannattajien kanssa, niin maassamme eivät olisi enää päässeet elpymään revanshisodan ajatukset, eivätkä porvarillisetkaan puolueet olisi uskaltaneet palata vanhaan politiikkaansa, joka pitää Suomea "länsimaisuuden" vallina itää vastaan. Suomen ulkopolitiikan ohjenuorana olisi silloin ollut ja pysynyt se sodan jälkeen verraten yleisesti tunnustettu tosiasia, että Suomen kansalliset edut vaativat *ensisijaisesti* ystävyyttä ja yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa. Amerikkalaisen imperialismin neuvostovastainen sotapropaganda ei siinä tapauksessa olisi saanut Suomen porvarillisesta ja sosialidemokraattisesta sanomalehdistöstä nöyrää palvelijaansa. Siten myös maamme eräiden väestökerrosten keskuudesta olisi voitu kitkeä pois sellainen toiveajattelu, että Suomi voisi saavuttaa Neuvostoliitolta jotakin uuden sodan avulla. Lyhyesti sanoen, maan hallitus olisi saanut niin voimakasta tukea Suomen ja Neuvostoliiton

ystävyyteen ja yhteistyöhön tähtääville pyrkimyksilleen, että kahden naapurimaan välinen rauha, ystävyys ja yhteistyö tasavertaisuuden merkeissä olisi taattu ikuisiksi ajoiksi. Meillä ei olisi nyt sellaista vaaraa, että kaukana Atlantin valtameren takana maatamme neuvostovastaiseksi puskurivaltioksi viekottelevat seikkailijat saisivat Suomesta sanottavaa kannatusta. Maassamme ei olisi itsenäisen, kansamme perusetujen mukaisen suomalaisen ulkopolitiikan vihollisia ainakaan niin runsaasti, että ne voisivat, kuten nykyisin, houraillla uuden sodan Suomelle muka tuottamasta hyödystä.

Maamme asema olisi siis sekä sisä- että ulkopoliittisesti paljon parempi kuin se on nyt, jos Suomen Sosdem Puolueen johto ei olisi sodan jälkeen harjoittanut yhteistyötä taantumusleirin, vaan edistyksellisen, demokraattisen leirin kanssa.

Mutta Suomen Sosdem Puolue ei ole ottanut oppia Itä-Euroopan kansandemokraattisten maiden eikä Italian sosialidemokraattien politiikasta. Se ottaa oppia amerikkalaisten imperialistien kanssa yhteistyötä harjoittavasta englantilaisesta Labour-puolueesta, joka on Iso-Britannian suurvaltaa hallitseva puolue. Mutta se mikä on edullista imperialistiselle suurvallalle, ei voi olla edullista Neuvostoliiton naapurina sijaitsevalle Suomelle. Iso-Britannia käy taistelua maailmanvaltansa puolesta, ja siinä taistelussa se on ehkä valmis käyttämään maatamme puskurinaan, mutta Suomen etujen mukaista ei ole olla Neuvostoliiton vihollisten puskurivaltiona, vaan Neuvostoliiton ystävänä. Siksi Englannin labouristien "demokraattinen sosialismi" ja "kolmas tie", jotka molemmat ovat käyttökelpoisia Englannin imperialisteille heidän neuvostovastaisessa propagandasodassaan, eivät sovi Suomen kansalle. Suomen sosdem puoluetoimisto erehtyy karkeasti uskoessaan, että se voi rikastuttaa itseään kauppaamalla Suomen kansalle tuota englantilaista rihkamaa.

Sellainen rihkamakauppa tuottaa ennemmin tai myöhemmin Suomen sosdem puoluetoimistolle yhtä suurta tappiota kuin sekin rihkamakauppa, jota se harjoitti myyskennellessään maamme väestölle Hitlerin propagandatehtaassa valmistettua korviketavaraa, julistaessaan Neuvostoliiton ja kommunismin hävittämisen "yhdeksi Suomen työväenliikkeen tärkeimmäksi tehtäväksi".

Tosiasia on nimittäin se, että enempää sosialidemokraatteja kuin muitakaan suomalaisia varten ei ole olemassa enempää kuin kaksi tietä, joista on helppo valita. Toinen niistä vie imperialistiseen leiriin, kapitalistiseen kriisitalouteen ja uusiin sotaseikkailuihin. Toinen vie imperialisminvastaiseen, demokraattiseen leiriin, kansandemokraattiseen suunnitelmatalouteen ja sosialistiseen demokratiaan, Suomen kansan hyvinvointiin.

Kolmatta tietä ei ole.

SISÄLLYSLUETTELO:

OIKAISUJA.

siv. 37 4 rivi ylhäältä johtamiehet, pitää olla johtomiehet.

siv. 62 6 rivi alhaalta, on: perustusluontoiseksi pitää olla: perustuslain luontoiseksi.

siv. 69 6 rivi ylhäältä: on: vsemmistotyöväen, pitää olla vasemmistotyöväen.

siv. 81 ensimmäinen rivi ylhäältä lause "Wo Begriffe fehlen, da stellt ein Wort zur rechten sich ein.", pitää olla "Wo Begriffe fehlen, da stellt ein Wort zur recten Zeit sich ein."

siv. 162 otsikko "Etkö mitään irtisanoutumista?", pitää olla Eikö mitään irtisanoutumista?

siv. 165 viides rivi otsikosta on: osotettu, pitää olla: osoitettu.

siv. 173 otsikko siirrettävä siv. 174 ensimmäisten kappaleiden väliin.

ARMAS ÄIKIÄN TEOKSESSA

"KOLMAS TIE"

tutkitaan marxilaisen käsityksen valossa oikeistososialidemokratian teoriaa ja käytäntöä. Siinä annetaan selvä kuva kansainvälisen ja suomalaisen oikeistososialidemokratian suhteesta sosialismiin, demokratiaan, työväenliikkeen jokapäiväisiin taisteluihin ja Suomen suureen ystävään, Neuvostoliittoon. Loppuluvussa osoitetaan, miten sosialidemokraattinen kansainvälinen liike on hajonnut toisen maailmansodan jälkeen työväenliikkeen yhtenäisyyden kannattajiin ja niihin, jotka olematonta "kolmatta tietä" luvatessaan ovat päätyneet yhteistyöhön sosialismia ja demokratiaa vastaan taistelevan imperialistisen leirin kanssa.

Erityistä huomiota kiinnitetään teoksessa Suomen Sosialidemokraattisen puolueen historiaan sekä nykyisen varjoslaisen sosialidemokratian teoriaan ja käytäntöön.

Ottaen huomioon Äikiän teoksessa käsiteltyjen kysymysten ajankohtaisuuden, esitystavan harvinaisen selkeyden, vauhdikkuuden ja nasevuuden suosittelemme sitä kaiken kansan luettavaksi.